Aida Catană • Violeta Ştefănescu

Repere jurisprudenţiale ale Uniunii Europene relevante pentru accesarea şi utilizarea fondurilor europene

european project consulting

Editura C.H. Beck

Repere jurisprudențiale ale Uniunii Europene relevante pentru accesarea și utilizarea fondurilor europene

CATANĂ, AIDA

Aida Catană face parte din echipa companiei European Project Consulting din iunie 2007 și are o vastă experiență în domeniul accesării și utilizării fondurilor europene. În prezent, coordonează activități în domeniul atragerii de fonduri europene, precum și activități vizând Cercetare&Dezvoltare în domeniu. Totodată, Aida și-a desfășurat activitatea în cadrul administrației publice centrale și locale, în domeniul accesării fondurilor europene și al implementării proiectelor cu finanțare externă, cu precădere aspectele legate de dezvoltare regională, mediu și cooperare regională și transfrontalieră. De asemenea, Aida este formator autorizat cu vastă experiență în domeniu, expert accesare fonduri structurale și de coeziune europene și manager de proiect. În 2010, Aida a absolvit „Master of Management in EU Funds" la European Academy for Taxes, Economics & Law, Berlin, Germania, obținând calificări în domenii precum monitorizarea, evaluarea și auditul fondurilor europene, ajutoarele de stat, asistența tehnică și achizițiile publice în cadrul fondurilor europene etc. De asemenea, în 2004, a absolvit programul de masterat în administrație publică, secția „Managementul afacerilor publice europene", din cadrul Institutului Național pentru Administrație din București.

Publicații: coautor sau coordonator al mai multor lucrări editate de Editura Contaplus: coautor al cărților „Ghidul finanțărilor europene" (2010), „Finanțări europene pentru proiecte care include CDI" (2009), coordonator al cărților „Fonduri Structurale pentru Administrația Publică, Elaborarea și implementarea proiectelor în perioada de programare 2007-2013" (2008), „Elaborarea proiectelor cu finanțare din fondurile structurale pentru IMM-uri 2007-2013" (2007).

ȘTEFĂNESCU, VIOLETA

Violeta Ștefănescu este licențiată a Facultății de Drept a Universității din București, a Collège Juridique Franco-Roumain d'Etudes Européennes (Université de Paris I Panthéon-Sorbonne) și bursieră a guvernului francez, efectuând stagii de practică la Tribunal de Grande Instance de Paris-Bobigny și Tribunal d'Instance d'Aubervilliers (Franța). Pregătirea de specialitate a fost aprofundată în cadrul programului de masterat „Studii europene și drept comunitar" (Universitatea din București).

Activitate juridică: După ce, timp de un an, a fost membră a departamentului juridic al unei instituții financiare multinaționale, Violeta Ștefănescu a devenit, în 2006, jurist-lingvist (revizor jurist) în cadrul Institutului European din România, dobândind o vastă experiență în revizia juridică a acquis-ului comunitar (legislație și hotărâri judecătorești), în special din domeniul concurenței, justiției și afacerilor interne și libertăților de circulație. În calitate de *freelance* a tradus și revizuit acte aparținând acquis-ului comunitar pentru Curtea de Justiție a Uniunii Europene și Comisia Europeană. De asemenea, Violeta este formator autorizat cu experiență în domeniu și expert accesare fonduri structurale și de cocziune europene.

Publicații: coautoare a numeroase lucrări publicate de Institutul European din România: „Jurisprudența istorică a instanțelor comunitare – culegere de rezumate" volumele II, III și IV (2009 și 2010), „Glosar juridic" (2007), „Ghid stilistic de traducere în limba română pentru uzul traducătorilor acquis-ului comunitar" (2008). Totodată, a fost coordonator de volum în cazul lucrării „Jurisprudența istorică a instanțelor comunitare – culegere de rezumate", volumul III. De asemenea, Violeta este coautoare a unor articole de specialitate publicate în Analele Universității din București: „Procedura codeciziei și cooperarea strânsă cu parlamentele naționale – modalități eficiente de combatere a deficitului democratic comunitar?" (2005), „Certiorari to the Court of Criminal Appeals of Texas" (*Texas v. Johnson*), traducere din limba engleză (2006).

Aida Catană Violeta Ştefănescu

Repere jurisprudenţiale ale Uniunii Europene relevante pentru accesarea şi utilizarea fondurilor europene

Editura C.H. Beck
Bucureşti 2011

AVERTISMENT!

Având în vedere amploarea luată de fenomenul fotocopierii lucrărilor de specialitate, mai ales în domeniul Dreptului, atragem atenția că, potrivit art. 14 și 140 din Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe, reproducerea operelor sau a produselor purtătoare de drepturi conexe, dacă respectiva reproducere a fost efectuată fără autorizarea sau consimțământul titularului drepturilor recunoscute de lege menționată, constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare sau cu amendă. Prin *reproducere*, conform legii, se înțelege realizarea, integrală sau parțială, a uneia ori a mai multor copii ale unei opere, direct sau indirect, temporar ori permanent, prin orice mijloace și sub orice formă.

Nu vă faceți părtași la distrugerea cărții!

Editura C.H. Beck este acreditată CNCSIS – Consiliul Național al Cercetării Științifice din Învățământul Superior

Repere jurisprudențiale ale Uniunii Europene relevante pentru accesarea și utilizarea fondurilor europene

Aida Catană, Violeta Ștefănescu

Copyright © 2011 – Editura C.H. Beck

Toate drepturile rezervate Editurii C.H. Beck
Nicio parte din această lucrare nu poate fi copiată fără acordul scris al Editurii C.H. Beck. Drepturile de distribuție în străinătate aparțin în exclusivitate editurii.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
CATANĂ, AIDA
Repere jurisprudențiale ale Uniunii Europene relevante pentru accesarea și utilizarea fondurilor europene / European Project Consulting: Aida Catană, Violeta Ștefănescu. - București : Editura C.H. Beck, 2011
Bibliogr.
Index
ISBN 978-973-115-860-0

I. Ștefănescu, Violeta

339.96(4)

Editura C.H. Beck Str. Serg. Nuțu Ion nr. 2, sector 5, București
Tel.: 021. 410.08.47; 021. 410.08.09; 021. 410.08.73; 021. 410.08.46
Fax: 021. 410.08.48
E-mail: comenzi@beck.ro

Redactor: Daniela Ștefan

Cuprins

Abrevieri ..... **VII**

Cuvânt-înainte ..... **IX**

Situația la 31 decembrie 2010 a depunerii și aprobării de proiecte, semnării de contracte de finanțare și efectuării de plăți către beneficiari ..... **XV**

Prefață ..... **XIX**

Considerații introductive **1**

Aspecte generale privind jurisprudența instanțelor Uniunii Europene **12**

Capitolul I. Răspunderea statului pentru utilizarea necorespunzătoare a sprijinului financiar acordat de UE **15**

Secțiunea I.1. Hotărârea Curții din 21 iunie 2007 în cauza C-158/06 Stichting ROM-projecten împotriva Staatssecretaris van Economische Zaken 15

Secțiunea I.2. Considerații pe baza Hotărârii Curții din 21 iunie 2007 în cauza C-158/06 Stichting ROM-projecten împotriva Staatssecretaris van Economische Zaken 24

Secțiunea I.3. Cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare 33

Capitolul II. Utilizarea fondurilor europene în lumina investigațiilor efectuate de OLAF **46**

Secțiunea II.1. Hotărârea Tribunalului din 30 iunie 2009 în cauza T-444/07 Centre de promotion de l'emploi par la micro-entreprise (CPEM) împotriva Comisiei Comunităților Europene 46

Secțiunea II.2. Considerații pe baza Hotărârii Tribunalului din 30 iunie 2009 în cauza T-444/07 Centre de promotion de l'emploi par la micro-entreprise (CPEM) împotriva Comisiei Comunităților Europene 69

Secțiunea II.3. Acțiunea în anulare 83

Capitolul III. Condiţiile de admisibilitate a unei acţiuni în anulare introduse de particulari **97**
Secţiunea III.1. Hotărârea Curţii din 10 septembrie 2009 în cauzele conexate C-445/07 P şi C-455/07 P Comisia Comunităţilor Europene împotriva Ente per le Ville Vesuviane şi Ente per le Ville Vesuviane împotriva Comisiei Comunităţilor Europene 97
Secţiunea III.2. Consideraţii pe baza Hotărârii Curţii din 10 septembrie 2009 în cauzele conexate C-445/07 P şi C-455/07 P Comisia Comunităţilor Europene împotriva Ente per le Ville Vesuviane şi Ente per le Ville Vesuviane împotriva Comisiei Comunităţilor Europene 115
Secţiunea III.3. Recursul 120

REGULAMENTUL (CE) nr. 1828/2006 al COMISIEI din 8 decembrie 2006 de stabilire a normelor de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1083/2006 al Consiliului de stabilire a anumitor dispoziţii generale privind Fondul European de Dezvoltare Regională, Fondul Social European şi Fondul de coeziune şi a Regulamentului (CE) nr. 1080/2006 al Parlamentului European şi al Consiliului privind Fondul European de Dezvoltare Regională **129**

Index alfabetic **277**

Bibliografie **279**

Abrevieri

AELS	– Asociația Europeană a Liberului Schimb
AM	– Autoritatea de management
B	– Beneficiar
CE	– Comunitatea Europeană
CEE	– Comunitatea Economică Europeană
CJUE	– Curtea de Justiție a Uniunii Europene
Euratom	– Comunitatea Europeană a Energiei Atomice
FC	– Fondul de Coeziune
FEDER	– Fondul European de Dezvoltare Regională
FSE	– Fondul Social European
JO	– Jurnalul Oficial
JO L	– Jurnalul Oficial Legislație
M.Of.	– Monitorul Oficial
OI	– Organism intermediar
OLAF	– Oficiul European de Luptă Antifraudă
op. cit.	– opera citată
p.	– pagina
PB	– Potențial beneficiar
PSFE	– Potențial solicitant de fonduri europene
SEE	– Spațiul Economic European
SFE	– Solicitant de fonduri europene
TFUE	– Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene
TPI	– Tribunalul de Primă Instanță
TUE	– Tratatul privind Uniunea Europeană
UCLAF	– Grupul de lucru pentru coordonarea prevenirii fraudei
UE	– Uniunea Europeană

Cuvânt-înainte

Apariția, în doctrina românească, a unei lucrări care să fie consacrată analizării unor *„repere jurisprudențiale ale Uniunii Europene relevante pentru accesarea și utilizarea fondurilor europene"* este un eveniment care trebuie marcat cum se cuvine. Aceasta deoarece, pentru România, accesarea fondurilor europene a fost un domeniu extrem de important în etapa de preaderare în Uniunea Europeană și continuă să-și mențină semnificația în procesul de integrare, care urmează momentului 1 ianuarie 2007 când țara noastră a devenit stat membru al construcției europene. Un domeniu gingaș, cu multe vulnerabilități, care a scos la suprafață aspecte serioase în ceea ce privește capacitatea României de a absorbi astfel de fonduri, care au un rol crucial în dezvoltarea socio-economică a României în anii viitori.

Pentru a înțelege și mai bine acest aspect, vom prezenta, în anexă, o situație privind nivelul pe care țara noastră l-a realizat în ceea ce privește absorbția fondurilor europene.

Pentru mine, este o ocazie onorantă de a fi implicată în apariția acestei cărți, prin cuvântul-înainte pe care am fost invitată să-l scriu. Și în care voi începe să vorbesc mai întâi despre cele două autoare și apoi despre cartea lor.

Aida Catană este, neîndoielnic, **un specialist de marcă în materia programelor cu finanțare europeană**. După cum aflăm din informațiile pe care ni le-a pus la dispoziție și din cele de noi cunoscute, din anul 2002 încoace, și-a consacrat activitatea acestui domeniu. Astfel, a profesat în cadrul administrației publice centrale și locale, în domeniul accesării fondurilor europene și al implementării proiectelor cu finanțare externă, cu precădere aspectele legate de dezvoltare regională, mediu și cooperare regională și transfrontalieră. De asemenea, este formator autorizat cu vastă experiență în domeniu, expert accesare fonduri structurale și de coeziune europene și manager de proiect.

Violeta Ștefănescu este o valoroasă **absolventă a Facultății de Drept a Universității din București**, instituție pe care o slujim, ca dascăl universitar, de aproape 20 de ani. Concomitent cu Facultatea, a urmat și **Colegiul Juridic Franco-Român de Studii Europene** din București, **Universitatea Paris I Panthéon-Sorbonne**, și a urmat cursuri de perfecționare post-universitară de tip master la Universitatea din București, precum și un stagiu de practică în Franța, ca bursieră a statului francez. A îndeplinit diferite funcții cu relevanță în ceea ce privește domeniul afaceri europene (fonduri, formare, traducere a acquis-ului comunitar) și este autoarea unor lucrări remarcabile în materie.

După cum putem constata, cartea de vizită a celor două autoare le înnobilează pe domniile lor şi pe noi, că ne oferă posibilitatea să le prezentăm cititorilor atât personalitatea, cât şi prezenta lucrare.

Cartea este structurată în **trei capitole**, fiecare împărţit în câte **trei secţiuni**, în care sunt analizate **două hotărâri ale Curţii** şi **o decizie a Tribunalului**, din perspectiva prezentării conţinutului lor, a problemelor de drept pe care le pun, a consideraţiilor avute în vedere de instanţele europene la soluţionarea lor, dar şi a celor expuse de părţi, precum şi a mijloacelor de procedură la care s-a apelat pe parcursul derulării proceselor.

În **primul capitol** este analizată **Hotărârea Curţii din 21 iunie 2007**, pronunţată în **cauza C-158/06 Stichling Rom-projecten împotriva Staatssecretaris van Economische Zaken.** Cauza a vizat **Decizia C(95) 1753 din 16 octombrie 1995** privind acordarea unui sprijin din Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDER) şi din Fondul Social European (FSE), care privea operaţiunile acoperite de program care făceau obiectul unor prevederi legale obligatorii în statul membru vizat, şi anume **Regatul Ţărilor de Jos**, adică **statul olandez** şi pentru care **mijloacele financiare necesare erau alocate** cel mai târziu la **31 decembrie 1999.**

O fundaţie olandeză de drept public, Stichling Rom-projecten, a solicitat şi a primit o subvenţie în baza unui proiect, însă, urmare a nerespectării condiţiei conform căreia mijloacele financiare erau special alocate până cel mai târziu 31 decembrie 1999, s-a solicitat restituirea acesteia. Decizia de restituire a subvenţiei a fost contestată la instanţele naţionale olandeze, iar în derularea litigiului s-a apelat la **procedura preliminară**, reglementată de art. 19 alin. (3) TUE, prin care, la solicitarea instanţelor judecătoreşti naţionale, Curtea de Justiţie a Uniunii Europene se pronunţă, printr-o **hotărâre preliminară**, asupra **validităţii dreptului Uniunii** sau **a actelor adoptate de instituţiile Uniunii Europene.**

În jurisprudenţa constantă a Curţii Europene având ca obiect litigiile privind recuperarea sumelor plătite necuvenit în temeiul dreptului comunitar, s-a impus soluţia ca aceste litigii să fie soluţionate de instanţele naţionale prin aplicarea dreptului intern, sub rezerva limitelor impuse de dreptul comunitar. Aceasta înseamnă că procedurile consacrate de dreptul intern nu pot să atragă imposibilitatea recuperării unor ajutoare acordate necuvenit sau îngreunarea excesivă a recuperării acestor ajutoare. Acest aspect s-a regăsit în răspunsul Curţii, împreună cu precizarea că **nu poate fi considerat contrar dreptului** Uniunii Europene faptul că în dreptul intern, în materie de revocare a actelor administrative şi de recuperare a prestaţiilor financiare plătite necuvenit de către administraţia publică, se ia în considerare, pe lângă **principiul legalităţii**, şi cel al **securităţii juridice**, care face parte din **ordinea juridică a Uniunii Europene.**

Regăsim în această speţă principii de mare semnificaţie în ceea ce priveşte accesarea fondurilor europene, şi anume **principiul legalităţii, al secu-**

rității juridice, al bunei-credințe, al aplicării dreptului intern în lipsa unor dispoziții în dreptul Uniunii Europene, precum și cel al **răspunderii financiare a statului membru în cazul în care nerestituirea sprijinului de către beneficiar se datorează unor neglijențe ale autorităților naționale.**

Principiile anterior enunțate sunt în egală măsură **esențiale pentru ordinea juridică europeană**, ca și **pentru cea a statelor membre**. Legalitatea semnifică starea de conformitate a unui act, acțiuni sau proceduri cu legea înțeleasă într-o accepțiune *lato sensu*, care include orice act normativ obligatoriu pentru structura administrativă, națională sau europeană. **Securitatea juridică**, după cum a statuat Curtea Europeană, impune ca o reglementare care emană de la o instituție europeană, să permită celor interesați să cunoască cu exactitate întinderea obligațiilor care le sunt impuse. Este principiul ancestral de drept *nemo censsetur ignorare legem*, care înseamnă că nimeni nu se poate apăra invocând necunoașterea legii. Dar pentru ca legea să fie cunoscută, este necesar ca autoritățile care au obligația să facă legea cunoscută, să-și îndeplinească această obligație. În speța prezentată, era necesar ca autoritățile olandeze să-l informeze pe beneficiarul subvenției cu privire la condiția impusă de articolul 6 din Decizia de acordare C (95) 1753 prin care angajamentele trebuiau luate de beneficiarul subvenției până cel mai târziu la **31 decembrie 1999.**

În ceea ce privește buna-credință, aceasta reprezintă o regulă de aur a exercitării drepturilor, libertăților și îndatoririlor fundamentale, înscrisă și în articolul 57 din Constituția României, conform căruia atât **cetățenii români**, cât și cei **străini sau apatrizii** trebuie să-și exercite drepturile și libertățile cu **bună-credință**, fără să afecteze drepturile și libertățile celorlalți. Buna-credință, în speța analizată, trebuia să se regăsească atât în comportamentul autorităților statului olandez, cât și în cel al beneficiarului direct.

Aplicând principiul la speța în discuție, Curtea a statuat că **Regatul Țărilor de Jos este singurul beneficiar al deciziei de acordare,** iar **beneficiarul final al subvenției**, respectiv Rom-projecten, **poate contesta solicitarea de restituire doar cu condiția să fi fost de bună-credință în ceea ce privește corectitudinea folosirii sprijinului financiar**. Competența de a se pronunța asupra acestor aspecte aparține instanțelor naționale olandeze. Soluția Curții a fost în sensul că atunci când condițiile de acordare a unui sprijin financiar oferit de Uniunea Europeană unui stat membru cuprinse în decizia de acordare nu au fost nici publicate, nici comunicate de statul membru beneficiarului final, dreptul Uniunii Europene nu se opune aplicării principiului securității juridice, în sensul împiedicării restituirii de către beneficiar a sumelor plătite necuvenit, dacă s-a constatat buna-credință a acestui beneficiar.

În raport de această decizie, autoarele fac unele considerații interesante aplicate la legislația din România, cu precădere la O.G. nr. 79/2003 privind

controlul și recuperarea fondurilor comunitare, precum și a fondurilor de cofinanțare utilizate necorespunzător, în care, între altele, regăsim **deosebirea între conceptele de *„neregulă"* și *„fraudă"***, precum și **regimul juridic al răspunderii pentru utilizarea necorespunzătoare a finanțării acordate.** Considerentele celor două autoare referitoare la problema abordată au, în egală măsură, valoare de propuneri practice, utile, cum ar fi aceea că, **deși nu există obligația pentru beneficiari de a se informa cu privire la clauzele cuprinse în decizia de acordare a Comisiei, consideră foarte util pentru beneficiari să se informeze cu privire la aceasta.**

De o mare utilitate este și secțiunea consacrată analizării regimului **cererii de pronunțare a unei hotărâri preliminare**, reglementată de art. 13 alin. (3) din Tratatul Uniunii Europene și art. 267 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE), potrivit cărora sunt consacrate **două situații**, una care privește **interpretarea tratatelor** și, cea de-a doua, care privește **actele adoptate de instituțiile, organele, oficiile sau agențiile Uniunii**, caz în care se pronunță asupra atât **a validității**, cât și **a interpretării acestora.** Dreptul de a adresa cereri de pronunțare a unei hotărâri preliminare este recunoscut atât statelor membre ale căror decizii sunt supuse unei căi de atac în dreptul intern, cât și celor ale căror decizii nu sunt supuse unei asemenea căi de atac.

În fine, legat de această problemă, este important de înțeles că, **în cadrul procedurii preliminare, rolul instanței Uniunii Europene este acela de a oferi o interpretare a dreptului Uniunii sau de a se pronunța cu privire la validitatea acestuia, iar nu de a aplica acest drept la situația de fapt care face obiectul acțiunii principale, un asemenea rol revenind instanței naționale.**

Capitolul II al lucrării analizează **Hotărârea Tribunalului din 30 iunie 2009 în cauza T-444/07 privind Centre de promotion de l'emploi par la micro-entreprise (CPEM) împotriva Comisiei Comunităților Europene.**

Este vorba despre o speță complexă, care a ridicat probleme deosebite, cum ar fi *principiul dreptului la apărare, aspecte care privesc scurgerea de informații în presă, răspunderea beneficiarului finanțării, obligația de respectare a condițiilor financiare stabilite, ierarhia normelor, principiul încrederii legitime, problematica „proiectelor pilot"*, a *„demunicipalizării"*, *„valorizării"*, a *„împrumuturilor de onoare"* precum și condițiile acordării de despăgubiri. În concret, prin Decizia C (1999) din 17 august 1999, Comisia a acordat un sprijin financiar prin FSE, sub forma unei subvenții, pentru finanțarea unui proiect pilot prezentat de CPME, în cuantum maxim de un milion de euro. Acesta a încheiat o convenție pentru punerea în aplicare a proiectului pilot cu o asociație non-profit (CFPPS) devenită (MSD).

În urma unei sesizări, Oficiul European de Luptă Antifraudă (OLAF) a declanșat o investigație externă, în urma căreia a constatat mai multe categorii de **nereguli**, cuprinse într-un raport final, prin care a solicitat **anularea**

sprijinului comunitar în valoare de 1 000 000 euro şi recuperarea unui cuantum de 995 527,70 euro, măsură realizată prin Decizia C(2007) din 4 octombrie 2007.

Această decizie a fost atacată la Tribunal de CPEM, care a solicitat **anularea** ei, precum şi o despăgubire morală de 100 000 euro pentru prejudiciul adus imaginii reclamantului, o despăgubire individuală simbolică de 1 euro pentru atingerea adusă liniştii personalului şi plata cheltuielilor de judecată.

Tribunalul a respins acţiunea formulată şi a stabilit că reclamantul suportă cheltuielile de judecată, inclusiv pe cele efectuate în procedura măsurilor provizorii. Autoarele analizează cu minuţiozitate consideraţiile pe care Curtea le-a avut în vedere în soluţia pronunţată, prilej pentru cititori să fie informaţi asupra unor proceduri şi instituţii obişnuite la nivelul practicii instituţiilor europene, însă mai puţin cunoscute şi insuficient analizate în doctrina din ţara noastră. Interesantă şi instructivă este secţiunea a III-a a acestui capitol, în care autoarele analizează regimul juridic al acţiunii **în anulare**, care face parte din categoria aşa-numitelor *„acţiuni-directe"* introduse în faţa instanţelor Uniunii Europene. Prin intermediul lor, Curtea de Justiţie a Uniunii Europene controlează legalitatea actelor legislative, a actelor Consiliului, Comisiei, Băncii Centrale Europene, altele decât recomandările şi avizele, a actelor Parlamentului European şi Consiliului European, precum şi a actelor organelor, oficiilor sau agenţiilor Uniunii menite să producă efecte faţă de terţi.

Capitolul III şi ultimul al lucrării analizează **Hotărârea Curţii din 10 septembrie 2009** pronunţată în **cauzele conexate C-445/07P şi C-445/07P, Comisia Comunităţilor Europene** împotriva Ente per le Velle Vesuviane şi Ente per le Ville Vesuviane împotriva Comisiei Comunităţilor Europene. Speţa ridică mai multe probleme de drept care prezintă relevanţă în cauzele privind fondurile europene, cu precădere **condiţiile în care poate fi introdusă o acţiune în anulare de către particulari şi regimul juridic general al acesteia**. În speţa respectivă, reclamanta **Ente per le Ville Vesuviane (Ente)** este un consorţiu, având personalitate juridică de drept public înfiinţată în baza unei legi, care include statul italian, o regiune, o provincie şi mai multe comune. Ea este beneficiara unei contribuţii din Fondul European de Dezvoltare Regională, în cuantum de 7,5 miliarde de lire italiene acordată de Comisie, pentru o investiţie în infrastructură. Ulterior, Comisia a comunicat autorităţilor italiene decizia sa de încetare a acordării contribuţiei financiare, decizie atacată de Consorţiul Ente printr-o acţiune în anulare formulată în faţa Tribunalului. Comisia a invocat **inadmisibilitatea acţiunii**, însă **Tribunalul a respins excepţia de inadmisibilitate şi a respins acţiunea ca neîntemeiată**.

Hotărârea Tribunalului a fost atacată atât de Comisie, care a considerat că în mod nelegal instanţa europeană a declarat acţiunea Ente ca fiind inad-

misibilă, cât şi de Ente, care a solicitat conexarea celor două recursuri, respingerea recursului Comisiei, admiterea propriului recurs şi obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată. Prin soluţia pronunţată, Curtea a anulat Hotărârea Tribunalului, a respins ca inadmisibilă acţiunea formulată de Ente, a obligat-o la plata tuturor cheltuielilor de judecată. Din multitudinea de consideraţii ale Curţii ni se pare a prezenta o relevanţă deosebită problema protecţiei jurisdicţionale a persoanelor fizice sau juridice care, din cauza condiţiilor de admisibilitate prevăzute în tratat nu pot să atace direct actele comunitare şi care trebuie asigurată prin căile de atac în faţa instanţelor naţionale. Principiul **cooperării loiale** obligă statele membre să asigure cadrul procedural intern care să permită persoanelor fizice sau juridice să conteste, în faţa instanţelor naţionale, legalitatea actelor care emană de la instituţiile Uniunii Europene care le afectează interesele. Prin ultima secţiune, a capitolului şi a lucrării, autoarele realizează o analiză a **regimului juridic al recursului**, care **poate fi formulat în termen de două luni de la notificarea deciziei atacate**, care **nu poate avea ca obiect exclusiv taxele şi cheltuielile de judecată şi nu are efect suspensiv**. Sub aspect procedural, regăsim regula conform căreia **în caz de trimitere spre rejudecare, Tribunalul este legat de chestiunile de drept soluţionate prin decizia Curţii,** regulă instituită şi de articolul 315 din Codul de procedură civilă din ţara noastră.

Semnalăm, ca un aspect pozitiv, faptul că, la finalul fiecărui capitol autoarele prezintă, în succinte **concluzii**, chintesenţa problemelor de drept regăsite în fiecare capitol.

Am găsit de cuviinţă să realizăm, prin analiza noastră, o recenzie a lucrării pe care, cu bucurie am prefaţat-o, din dorinţa de a veni şi mai mult în sprijinul cititorilor în a descoperi, cu mai multă uşurinţă, interesul deosebit şi aspectele valoroase, de certă originalitate şi aplicabilitate practică pe care lucrarea le prezintă. În care, ca truditor de atâta amar de ani pe tărâmul administraţiei publice, al teoriei şi practicii administrative, credem cu toată fiinţa noastră şi ne-am străduit să convingem şi pe cei care vor citi această carte, teoreticieni şi practicieni în egală măsură, de adevărurile aflate în paginile ei.

Prof. univ. dr. Verginia Vedinaş

Situația la 31 decembrie 2010 a depunerii și aprobării de proiecte, semnării de contracte de finanțare și efectuării de plăți către beneficiari

	Raportare curentă/ raportare anterioară	ALOCĂRI UE 2007 - 2010 (CUMULAT)*		ALOCĂRI UE 2007 - 2013 (CUMULAT)*		PROIECTE DEPUSE			
		Euro	Lei	Euro	Lei	Număr	Valoare totală (Lei)	Contribuție UE (Lei)	% - Contribuție UE la proiectele depuse în raport cu alocarea UE 2007 - 2010
Nr. coloană	0	1	2 = 1 * valoare euro la curs inforeuro			3	4	5	6= (5 / 2) * 100
PO Regional	12/31/2010	1,699,151,704	7,296,667,162	3,726,021,762	16,000,655,253	7,564	48,409,405,927	30,779,369,722	421.83
	11/30/2010	1,699,151,704	7,255,037,946	3,726,021,762	15,909,367,719	7,551	46,882,383,013	29,494,326,794	406.54
	Diferența	-	-	-	-	13	1,527,022,914	1,285,042,928	-
POS Mediu	12/31/2010	1,971,533,276	8,466,355,347	4,512,470,138	19,377,900,514	286	29,646,404,462	18,074,306,922	213.48
	11/30/2010	1,971,533,276	8,418,052,782	4,512,470,138	19,267,344,995	280	28,145,327,675	17,324,645,276	205.80
	Diferența	-	-	-	-	6	1,501,076,787	749,661,646	-
POS Transport	12/31/2010	2,037,270,940	8,748,652,698	4,565,937,295	19,607,504,526	68	25,639,734,049	15,169,678,411	173.39
	11/30/2010	2,037,270,940	8,698,739,460	4,565,937,295	19,495,639,062	63	23,672,045,748	13,098,368,104	150.58
	Diferența	-	-	-	-	5	1,967,688,301	2,071,310,307	-
POS Creșterea Competitivității Economice	12/31/2010	1,215,907,837	5,221,473,024	2,554,222,109	10,968,596,003	7,667 [1]	56,306,927,287	26,105,996,439	499.97
	11/30/2010	1,215,907,837	5,191,683,282	2,554,222,109	10,906,017,561	6,953 [1]	56,203,790,634	26,043,152,943	501.63
	Diferența	-	-	-	-	714	103,136,653	62,843,496	-
POS Dezvoltarea Resurselor Umane	12/31/2010	1,534,129,960	6,588,014,287	3,476,144,996	14,927,609,456	8,265	38,008,785,067	36,119,239,644	549.26
	11/30/2010	1,534,129,960	6,550,428,103	3,476,144,996	14,842,443,904	8,217	37,633,858,082	36,944,892,387	547.21
	Diferența	-	-	-	-	48	374,926,985	274,347,257	-
PO Dezvoltarea Capacității Administrative	12/31/2010	130,825,188	561,802,605	208,002,622	893,225,660	1,044	2,072,187,332	1,729,472,969	307.84
	11/30/2010	130,825,188	558,587,398	208,002,622	888,129,595	1,025	1,857,721,261	1,547,241,926	276.99
	Diferența	-	-	-	-	19	214,466,071	182,231,043	-
PO Asistență Tehnică	12/31/2010	81,133,783	348,412,804	170,237,790	731,052,142	74	348,688,879	269,367,117	77.31
	11/30/2010	81,133,783	346,425,027	170,237,790	726,881,316	74	348,688,879	269,367,117	77.75
	Diferența	-	-	-	-	0	0	0	-
TOTAL	12/31/2010	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	11/30/2010	8,669,952,688	37,018,963,987	19,213,036,712	82,035,824,153	24,163	194,743,815,292	123,621,884,547	333.94
	Diferența	-	-	-	-	804	5,688,317,712	4,625,436,678	-

Curs inforeuro decembrie	2010:	1 euro =	4.2943 lei
Curs inforeuro noiembrie	2010:	1 euro =	4.2698 lei

[1] Numărul proiectelor depuse diferă față de suma proiectelor aprobate, respinse și în evaluare, deoarece acesta poate include proiecte retrase, proiecte care nu au intrat încă în evaluare sau proiecte evaluate de OI și care urmează a fi aprobate de AM.

	Raportare curentă/ raportare anterioară	PROIECTE RESPINSE	PROIECTE ÎN CURS DE EVALUARE	PROIECTE APROBATE			
		Număr	Număr	Număr	Contribuţie UE (Lei)	Total valoare proiecte (Lei)	% - Contribuţie UE la proiectele aprobate în raport cu alocarea UE 2007 - 2010
Nr. coloană	0	7	8	9	10	11	12= (10/ 13) * 100
PO Regional	12/31/2010	2,252	4,012	1,300	8,933,148,790	13,652,748,074	122.43
	11/30/2010	2,389	3,897	1,265	8,727,735,125	13,355,200,888	120.30
	Diferenţa	-	-	35	205,413,665	297,547,186	-
POS Mediu	12/31/2010	72	48	165	8,604,282,392	13,880,980,931	101.63
	11/30/2010	72	48	160	8,570,047,305	13,820,800,941	101.81
	Diferenţa	-	-	5	34,235,087	60,179,990	-
POS Transport	12/31/2010	9	20	39	2,956,052,311	7,965,176,049	33.79
	11/30/2010	8	20	35	2,871,876,898	7,807,596,520	33.01
	Diferenţa	-	-	4	84,175,413	157,579,529	-
POS Creşterea Competitivităţii Economice	12/31/2010	3,343	1,031	2,161	4,875,121,456	10,807,934,666	93.33
	11/30/2010	3,109	1,217	2,111	4,228,286,491	8,634,416,375	81.40
	Diferenţa	-	-	50	646,834,965	2,173,518,291	-
POS Dezvoltarea Resurselor Umane	12/31/2010	4,664	1,167	2,434	13,926,493,718	14,768,864,910	211.39
	11/30/2010	4,330	1,539	2,348	13,800,684,126	14,634,575,334	210.68
	Diferenţa	-	-	86	125,809,592	134,289,576	-
PO Dezvoltarea Capacităţii Administrative	12/31/2010	460	291	293	381,451,757	459,065,707	67.90
	11/30/2010	424	316	285	317,538,623	383,876,137	56.85
	Diferenţa	-	-	8	63,913,134	75,189,570	-
PO Asistenţă Tehnică	12/31/2010	15	0	59	216,178,564	273,150,888	62.06
	11/30/2010	15	2	57	215,770,241	272,517,988	62.28
	Diferenţa	-	-	2	408,323	632,900	-
TOTAL	12/31/2010	10,815	6,569	6,451	39,890,728,988	61,807,921,205	107.14
	11/30/2010	10,347	7,039	6,261	38,729,938,809	58,908,984,163	104.62
	Diferenţa	-	-	190	1,160,790,179	2,898,937,042	-

	Raportare curentă/ raportare anterioară	PROIECTE RESPINSE	PROIECTE ÎN CURS DE EVALUARE	PROIECTE APROBATE			
		Număr	Număr	Număr	Contribuție UE (Lei)	Total valoare proiecte (Lei)	% - Contribuție UE la proiectele aprobate în raport cu alocarea UE 2007 - 2010
Nr. coloană	0	7	8	9	10	11	12= (10 / 3) * 100
PO Regional	12/31/2010	2,252	4,012	1,300	8,933,148,790	13,652,748,074	122.43
	11/30/2010	2,389	3.897	1.265	8,727,735,125	13,355,200,888	120.30
	Diferența	-	-	35	205,413,665	297,547,186	-
POS Mediu	12/31/2010	72	48	165	8,604,282,392	13,880,980,931	101.63
	11/30/2010	72	48	160	8,570,047,305	13,820,800,941	101.81
	Diferența	-	-	5	34,235,087	60,179,990	-
POS Transport	12/31/2010	9	20	39	2,956,052,311	7,965,176,049	33.79
	11/30/2010	8	20	35	2,871,876,898	7,807,596,520	33.01
	Diferența	-	-	4	84,175,413	157,579,529	-
POS Creșterea Competitivității Economice	12/31/2010	3,343	1,031	2,161	4,875,121,456	10,807,934,666	93.33
	11/30/2010	3,109	1,217	2,111	4,228,286,491	8,634,416,375	81.40
	Diferența	-	-	50	646,834,965	2,173,518,291	-
POS Dezvoltarea Resurselor Umane	12/31/2010	4,664	1,167	2,434	13,926,493,718	14,768,864,910	211.39
	11/30/2010	4,330	1.539	2.348	13,800,684,126	14,634,575,334	210.68
	Diferența	-	-	86	125,809,592	134,289,576	-
PO Dezvoltarea Capacității Administrative	12/31/2010	460	291	293	381,451,757	459,065,707	67.90
	11/30/2010	424	316	285	317,538,623	383,876,137	56.85
	Diferența	-	-	8	63,913.134	75,189,570	-
PO Asistență Tehnică	12/31/2010	15	0	59	216,178,564	273,150,888	62.06
	11/30/2010	15	2	57	215.770,241	272,517,988	62.28
	Diferența	-	-	2	408.323	632,900	-
TOTAL	12/31/2010	10,815	6,569	6,451	39,890,728,988	61,807,921,205	107.14
	11/30/2010	10,347	7,039	6,261	38,729,938,809	58,908,984,163	104.62
	Diferența	-	-	190	1,160,790,179	2,898,937,042	-

	Raportare curentă/ raportare anterioară	CONTRACTE / DECIZII DE FINANȚARE CU BENEFICIARII						
		Numar	Valoare eligibilă (Lei)			Cheltuieli neeligibile (Lei)	Total valoare proiecte (Lei)	% - Contribuție UE la proiectele contractate în raport cu alocarea UE 2007 - 2010
			Finanțare acordată		Contribuția proprie a beneficiarului			
			Contribuție UE	Buget național				
Nr. coloană	0	13	14	15	16	17	18= 14+15+16+17	19= (14 / 2) * 100
PO Regional	12/31/2010	1,086	8,589,430,615	1,238,018,832	705,543,419	2,646,464,178	13,179,457,044	117.72
	11/30/2010	960	7,824,690,820	1,121,580,655	620,068,702	2,392,294,819	11,958,634,996	107.85
	Diferența	126	764,738,795	116,438,177	85,474,717	254,169,359	1,220,822,048	-
POS Mediu	12/31/2010	150	8,363,522,279	1,665,256,412	219,918,497	3,243,737,848	13,492,435,036	98.79
	11/30/2010	139	8,237,169,205	1,633,668,143	219,918,497	3,206,340,332	13,297,096,177	97.85
	Diferența	11	126,353,074	31,588,269	0	37,397,516	195,338,859	-
POS Transport	12/31/2010	32	2,714,003,031	870,316,934	0	3,976,507,866	7,560,827,831	31.02
	11/30/2010	27	1,791,787,014	653,939,404	0	2,776,412,302	5,222,138,720	20.60
	Diferența	5	922,216,017	216,377,530	0	1,200,095,564	2,338,689,111	-
POS Creșterea Competitivității Economice	12/31/2010	1,453	3,291,958,736	552,473,356	1,167,458,255	1,104,351,639	6,116,241,986	63.05
	11/30/2010	1,471	3,220,817,627	540,626,966	1,107,944,540	1,055,215,469	5,924,604,602	62.04
	Diferența	-18 [2]	71,141,109	11,846,390	59,513,715	49,136,170	191,637,384	-
POS Dezvoltarea Resurselor Umane	12/31/2010	1,962	11,509,732,464	1,247,836,522	723,275,579	417,355,234	13,898,199,799	174.71
	11/30/2010	1,804	10,710,218,218	1,183,100,358	688,501,232	383,377,414	12,965,197,222	163.50
	Diferența	158	799,514,246	64,736,164	34,774,347	33,977,820	933,002,577	-
PO Dezvoltarea Capacității Administrative	12/31/2010	272	290,368,111	14,727,048	40,328,992	6,088,496	351,512,647	51.69
	11/30/2010	254	263,692,922	13,894,700	36,403,734	6,076,096	320,067,452	47.21
	Diferența	18	26,675,189	832,348	3,925,258	12,400	31,445,195	-
PO Asistență Tehnică	12/31/2010	57	215,770,241	3,397,874	24,800,217	28,549,634	272,517,966	61.93
	11/30/2010	56	215,712,713	3,383,492	24,800,217	28,532,376	272,428,798	62.27
	Diferența	1	57,528	14,382	0	17,258	89,168	-
TOTAL	12/31/2010	3,012	34,974,785,477	6,592,026,978	2,881,324,959	11,423,054,895	54,871,192,309	83.94
	11/30/2010	4,711	32,264,088,519	5,150,193,718	2,697,636,922	9,848,248,808	49,960,167,967	87.16
	Diferența	301	2,710,696,958	441,833,260	183,688,037	1,574,806,087	4,911,024,341	-

[2] Au fost reziliate 18 contracte.

	Raportare curentă/ raportare anterioară	PLĂȚI CĂTRE BENEFICIARI					
			Rambursări (Lei)				
		Prefinanțare (Lei)	Contribuție UE	Buget de stat	Total plăți (Lei)	% - Plăți contribuție UE în raport cu alocarea UE 2007 - 2010	% - Plăți contribuție UE în raport cu alocarea UE 2007 - 2013
Nr. coloană	0	20	21	22	23= 20+21+22	24= ((20+21) / B) * 100	
PO Regional	12/31/2010	1,638,020,123	745,178,987	142,296,375	2,525,494,485	32.66	14.89
	11/30/2010	1,525,630,741	635,854,613	120,596,915	2,282,082,269	29.79	13.59
	Diferența	112,389,382	109,324,374	21,698,460	243,412,216	-	-
POS Mediu	12/31/2010	1,143,084,583	224,808,199	42,328,787	1,410,221,569	16.16	7.06
	11/30/2010	869,468,602	171,328,105	30,545,566	1,071,342,273	12.36	5.40
	Diferența	273,615,981	53,480,094	11,783,221	338,879,296	-	-
POS Transport	12/31/2010	0	202,838,078	0	202,838,078	2.32	1.03
	11/30/2010	0	159,662,008	0	159,662,008	1.84	0.82
	Diferența	0	43,176,070	0	43,176,070	-	-
POS Creșterea Competitivității Economice	12/31/2010	456,562,975	621,992,172	66,569,658	1,145,124,805	20.66	9.83
	11/30/2010	371,628,187	593,178,582	59,520,780	1,024,327,548	18.58	8.95
	Diferența	84,934,788	28,813,590	7,048,878	120,797,257	-	-
POS Dezvoltarea Resurselor Umane	12/31/2010	1,789,536,992	204,655,178	45,276,875	2,039,469,045	30.27	13.36
	11/30/2010	1,584,483,052	186,043,760	41,209,997	1,811,736,809	27.03	11.93
	Diferența	205,053,940	18,611,418	4,066,878	227,732,236	-	-
PO Dezvoltarea Capacității Administrative	12/31/2010	17,560,272	28,161,279	2,582,788	48,324,339	7.79	4.90
	11/30/2010	16,105,074	19,867,975	2,342,042	38,315,091	6.44	4.05
	Diferența	1,475,198	8,293,304	240,746	8,009,248	-	-
PO Asistență Tehnică	12/31/2010	5,065,022	33,489,148	439,783	38,993,953	11.07	5.27
	11/30/2010	5,065,022	31,611,491	399,109	37,075,622	10.59	5.05
	Diferența	0	1,877,657	40,674	1,918,331	-	-
TOTAL	12/31/2010	5,049,849,967	2,059,123,041	299,493,266	7,408,466,274	18.09	8.52
	11/30/2010	4,372,380,678	1,797,546,534	254,614,409	6,424,541,620	16.67	7.52
	Diferența	677,469,289	261,576,507	44,878,857	983,924,654	-	-

Prefață

Problema accesării și absorbției fondurilor europene a reprezentat un aspect de importanță deosebită pentru România încă din perioada de preaderare, având în vedere rolul determinant al acestora în dezvoltarea economică și socială a țării.

Prezenta lucrare este un instrument deosebit de util pentru cei care activează în domeniul accesării fondurilor europene și implementării proiectelor ce beneficiază de cofinanțare europeană, constituind un îndrumar în vederea clarificării unor aspecte specifice apărute pe parcursul acestor etape, astfel încât anumite disfuncționalități sau blocaje să fie prevenite sau diminuate. În cazul în care acestea conduc la apariția anumitor litigii între diferiți actori, este bine de știut că există o jurisprudență europeană care trebuie cunoscută și respectată.

Cartea se adresează atât specialiștilor din domeniul juridic – judecători, procurori, avocați, mediului universitar – cadre universitare, studenți la Facultățile de Drept, cât și tuturor celor care doresc să acceseze fonduri europene în vederea derulării unei activități performante sau care beneficiază de acestea, aflându-se acum în etapa de implementare a proiectelor.

Lucrarea pune un accent deosebit pe exemple concrete din practica instanțelor europene, prezentând spețe relevante pentru evidențierea punctelor nevralgice din acest domeniu. Prezentul volum îi oferă cititorului posibilitatea de a cunoaşte punctul de vedere al instituțiilor europene, precum Curtea de Justiție a Uniunii Europene, Comisia Europeană și OLAF, asupra unor situații generate de accesarea și utilizarea deficitară a fondurilor europene.

Cartea este împărțită în trei capitole, fiecare dintre acestea fiind, la rândul său, divizat în câte trei secțiuni care urmează aceeași structură.

În prima secțiune este prezentată, în rezumat, o hotărâre judecătorească relevantă pentru problematica în discuție.

A doua secțiune este dedicată considerațiilor pe baza acestei hotărâri, urmărindu-se prezentarea integrată a implicațiilor speței respective într-un context mai larg, cu trimiteri la acte legislative europene, dar și românești, precum și la alte hotărâri judecătorești incidente în cauză.

Cea de a treia secțiune cuprinde aspecte de teorie juridică, prin informarea succintă a cititorului cu privire la tipul de procedură în fața Curții de Justiție a Uniunii Europene utilizat în cauza prezentată. Aspectele teoretice menționate nu transformă însă cartea într-un manual de drept, acestea având menirea de a oferi celor interesați, prin trimiterile frecvente la sursele de informare utilizate, în special acte legislative și jurisprudențiale ale Uniunii Europene, o imagine generică și un punct de plecare deosebit de util pentru cei care doresc aprofundarea chestiunilor în discuție.

Sperăm ca prezenta lucrare să contribuie la conștientizarea specialiștilor în domeniu și a tuturor celor interesați cu privire la importanța cunoașterii și punerii în aplicare cu rigurozitate a reglementărilor în vigoare în domeniul accesării și utilizării fondurilor europene.

Autoarele

Considerații introductive

Calitatea de membru al Uniunii Europene a adus pentru România posibilitatea de a contribui la evoluția politicii europene printr-o implicare activă în procesul de elaborare și adoptare a politicilor, dar și oportunitatea de a utiliza fondurile europene pentru îndeplinirea obiectivelor de dezvoltare ce se subsumează celor europene.

Deși, cel mai adesea, discutăm despre fondurile structurale și de coeziune europene ce se alocă în conformitate cu prioritățile stabilite în cadrul Programelor Operaționale Sectoriale, există programe gestionate în sistem centralizat, la nivelul Comisiei Europene, ce sprijină proiecte cu caracter transeuropean[1]. Este necesar însă ca finanțările să nu se suprapună și să asigure o dezvoltare complementară.

Presiunea publică exercitată atât de mass-media, cât și de clasa politică, la mijlocul perioadei de programare 2007–2013, în contextul particular generat de criza economică și financiară, poate conduce la situația în care dorința autorităților responsabile de absorbția fondurilor structurale și de coeziune europene într-un procent cât mai mare să se soldeze cu acceptarea spre finanțare a unor proiecte ce nu au o calitate tocmai bună, ca o consecință firească a existenței unor carențe în sistemul instituțional de gestionare a fondurilor europene de la nivel național[2].

Calitatea bună sau mai puțin bună a proiectelor ce sunt finanțate se va vedea pe termen mediu și lung, pe modelul proiectelor realizate cu ajutorul instrumentelor de preaderare PHARE, ISPA și SAPARD care nu au generat întocmai dezvoltarea economică și socială preconizată, așa cum este cazul mai multor parcuri industriale. De asemenea, analiza asigurării sustenabilității proiectelor a căror perioadă de implementare a fost finalizată și urmărirea modului în care beneficiarii asigură continuarea proiectelor reprezintă aspecte ce lipsesc din temele/subiectele prezentate

---

[1] Aida Catană și Larisa Ofițeru, *Ghidul finanțărilor europene*, Ed. Contaplus, București, 2010.

[2] Guvernul României, *Raportul Strategic Național 2009, privind implementarea Fondurilor Structurale și de Coeziune*, ianuarie 2010.

în rapoartele oficiale. Toate aceste aspecte afectează dezvoltarea generală a societății și reprezintă o dovadă a capacității managementului public de a utiliza aceste fonduri cu o cât mai mare eficacitate[3].

Relația dintre autoritățile naționale responsabile și Comisia Europeană sau cea dintre autoritățile naționale responsabile și potențialii solicitanți[4] de fonduri europene, potențialii beneficiari, beneficiari, precum și modul în care aceste relații sunt definite, asumate și înțelese, pot conduce la asigurarea unui cadru cât mai favorabil pentru utilizarea eficace a fondurilor europene.

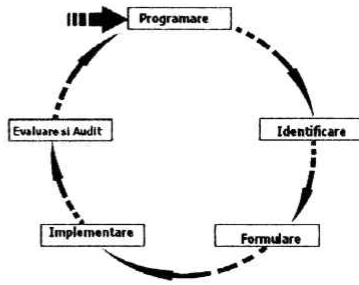

Figura 1

Pe parcursul etapelor din ciclul de viață al proiectelor (figura 1), așa cum este el definit la nivel european[5], există posibilitatea să apară probleme, care, neidentificate la timp, pot genera o serie de riscuri pentru buna implementare a proiectelor și, prin urmare, pot afecta rezultatele, mai ales impactul pe care proiectul trebuie să îl genereze.

Utilizarea unor termeni așa cum sunt ei definiți în instrumentele de lucru elaborate la nivel european și aplicarea unor proceduri unice în sistemul național de gestionare a fondurilor structurale și de coeziune europene care să facă posibilă abordarea uneori diferențiată de la program la program sau experiența pe care potențialii beneficiari au câștigat-o în urma implementării unor proiecte cu sprijin financiar din partea programelor PHARE, ISPA sau SAPARD al căror rol exact acesta a fost (sunt fonduri de preaderare destinate să ajute la pregătirea viitorului stat

---

[3] Utilizarea fondurilor structurale și de coeziune europene fără a avea însă o dezvoltare economică și socială durabilă, cu o productivitate a muncii ridicată poate fi demonstrată de Spania, stat care, deși a constituit o poveste de succes în absorbția fondurilor europene, nu a făcut față condițiilor dificile din perioada de criză.

[4] În limbajul comun, în loc de „solicitant", se utilizează destul de frecvent termenul „aplicant". Trebuie menționat faptul că terminologia oficială, utilizată în actele ce fac parte din dreptul Uniunii Europene, utilizează noțiunea de „solicitant", iar nu pe cea de „aplicant".

[5] Comisia Europeană, *Project Cycle Management Guidelines*, martie 2004.

membru în vederea îndeplinirii condițiilor de aderare și, implicit, a însușirii procedurilor de lucru europene) pot conduce la îmbunătățirea întregului proces de accesare și utilizare a fondurilor europene. În caz contrar însă, există o serie de situații care pot genera dificultăți în implementarea proiectelor, realizarea unor cheltuieli neeligibile, neîndeplinirea indicatorilor proiectului sau chiar la rezilierea contractului.

IMPORTANT

Punctele nevralgice, susceptibile de a apărea pe parcursul elaborării și implementării proiectelor cu finanțare din fondurile structurale și de coeziune europene, pot conduce la apariția unor litigii. Această lucrare are ca obiectiv prezentarea unor repere jurisprudențiale europene utile în cazul în care beneficiarii sau instituțiile responsabile se confruntă cu astfel de situații, numite de noi „nevralgice".

Vom încerca în continuare să prezentăm punctul nostru de vedere cu privire la principalele aspecte ce necesită atenție din partea potențialilor solicitanți de fonduri europene, a solicitanților, a potențialilor beneficiari, a beneficiarilor, dar și a autorităților implicate în gestionarea proiectelor cu finanțare europeană.

Etapa 1

Potențialul solicitant de fonduri europene (PSFE)

află detaliile privind Cererile de propuneri de proiecte[6], așa cum sunt prezentate de

Organismele intermediare (OI) sau Autoritățile de management (AM)

IMPORTANT

Cererile de propuneri de proiecte trebuie să conțină informațiile prevăzute de dispozițiile articolelor 5 și 13 din Regulamentul (CE) nr. 1828/2006[7] și să fie disponibile spre consultarea potențialilor solicitanți de fonduri europene în conformitate cu acestea.

În această etapă, republicarea unor informații sau publicarea acestora cu nerespectarea reglementărilor europene și românești în vigoare reprezintă un factor potențial generator de situații nevralgice ce riscă să se transforme în litigii între potențialul solicitant de fonduri europene și Autoritățile de management/ Organismele intermediare.

---

[6] „Cerere de propuneri de proiecte" este sintagma cel mai des utilizată în textele oficiale de drept al UE. În documentele autorităților naționale au mai fost utilizate sintagme precum: „anunț de proiecte", „cerere de proiecte", „invitație pentru prezentarea de propuneri de proiecte" etc.

[7] Regulamentul (CE) nr. 1828/2006 al Comisiei din 8 decembrie 2006 de stabilire a normelor de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1083/2006 al Consiliului de stabilire a anumitor dispoziții generale privind Fondul European de Dezvoltare Regională, Fondul Social European și Fondul de coeziune și a Regulamentului (CE) nr. 1080/2006 al Parlamentului European și al Consiliului privind Fondul European de Dezvoltare Regională, JO L 371, 27.12.2006, Ediție specială în limba română, 14/vol. 3, p. 17.

Etapa 2

Potențialul solicitant de fonduri europene (PSFE) ⇨ Solicitantul de fonduri europene (SFE)

Solicitantul de fonduri europene trebuie să pregătească cererea de finanțare[8] și anexele necesare (documentații tehnico-economice) conform cu solicitările din Ghidul solicitantului și legislația în vigoare referitoare la elaborarea acestor tipuri de documente (de ex.: studiul de fezabilitate[9]).

Prezentele documentații sunt realizate de companii sau instituții specializate în calitate de

Furnizori de servicii (FS)

Cererea de finanțare trebuie depusă până la data limită specificată în Ghidul solicitantului sau cât mai repede posibil acolo unde Cererea de propuneri de proiecte este deschisă fără un termen limită, acest aspect fiind menționat în Ghidul solicitantului.

IMPORTANT

Solicitantul de fonduri europene trebuie să nu uite că, în cazul în care cererea de finanțare este aprobată, aceasta devine anexă la contractul de finanțare; prin urmare, îndeplinirea activităților și atingerea indicatorilor devin obligatorii.

De asemenea, considerăm de o evidență frapantă faptul că toate informațiile comunicate și toate documentele prezentate trebuie să fie adevărate. În caz contrar, persoanele responsabile sunt pasibile de pedepse (inclusiv privative de libertate) datorate săvârșirii de infracțiuni, cele mai frecvente fiind infracțiunile de fals și uz de fals.

---

[8] La fel ca și în cazul „solicitant"/ „aplicant", și în această situație se utilizează destul de frecvent termenul „aplicație" în loc de „cerere de finanțare", aceasta din urmă reprezentând varianta oficială menționată în actele de drept al UE.

[9] În cazul României, a se vedea Hotărârea Guvernului nr. 28 din 9 ianuarie 2008 pentru aprobarea conținutului cadru al documentației tehnico-economice aferente investițiilor publice, precum și a structurii și metodologiei de elaborare a devizului general pentru obiective de investiții și lucrări de intervenții, M.Of. nr. 48 din 22 ianuarie 2008.

În ceea ce privește strict relația solicitantului de fonduri europene cu furnizorii de servicii, trebuie menționat că solicitantul se poate confrunta cu o serie de probleme generate de calitatea serviciilor prestate de FS, caz în care solicitantul are dreptul de a încerca angajarea răspunderii furnizorului.

Etapa 3

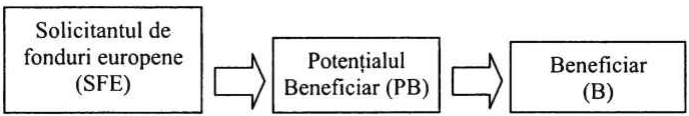

Cererile de finanțare împreună cu anexele solicitate în Ghidul solicitantului sunt evaluate în conformitate cu procedurile stabilite în cadrul fiecărui Program operațional.

În mod normal, rezultatul procesului de evaluare trebuie adus la cunoștința solicitantului de fonduri europene printr-un document în care să fie prezentate motivele respingerii cererii de finanțare, astfel încât solicitantul, după îmbunătățirea documentației, să o poate depune din nou. Prin această metodă se poate realiza o creștere a eficienței cheltuirii banilor publici, mai ales în cazul în care solicitantul este o instituție publică, acesta neajungând în situația de a rămâne cu o documentație plătită (din bani publici) și neutilizată, reușind eventual la următoarea depunere să obțină și finanțarea necesară.

Conform articolului 5 alineatul (2) din Regulamentul (CE) 1828/2006, intitulat „Acțiuni de informare destinate potențialilor beneficiari", „(2) Autoritatea de gestionare furnizează potențialilor beneficiari informații clare și detaliate privind cel puțin: (a) condițiile de eligibilitate care trebuie îndeplinite pentru a putea beneficia de o finanțare în cadrul unui program operațional; (b) o descriere a procedurilor de examinare a cererilor de finanțare și a termenelor aferente; (c) criteriile de selecție a operațiunilor care urmează să fie finanțate; (d) persoanele de contact care, la nivel național, regional sau local, pot furniza informații cu privire la programele operaționale".

În cazul în care AM/OI nu pune la dispoziția solicitantului informațiile referitoare la rezultatele procesului de selecție, există posibilitatea soli-

citării acestora în baza Legii nr. 544 din 12 octombrie 2001 privind liberul acces la informațiile de interes public.

Este important de menționat în acest context obligativitatea respectării protecției datelor cu caracter personal, așa cum este aceasta reglementată în acte de drept al UE și în acte interne[10].

IMPORTANT

Trebuie reținut că solicitantul, potențialul beneficiar sau beneficiarul finanțării europene are dreptul de a utiliza toate instrumentele legale pentru a avea acces la informațiile referitoare la accesarea fondurilor și la rezultatul evaluării cererilor de finanțare, în cazul în care nu este mulțumit de tipul de comportament al unora dintre instituțiile implicate în procesul de gestionare a fondurilor structurale și de coeziune europene.

Beneficiarul este cel care face posibilă implementarea proiectului, cel prin intermediul căruia fondurile europene își găsesc utilitatea pentru care au fost înființate.

Relația dintre instituțiile implicate în procesul de gestionare a fondurilor europene și beneficiarii acestora trebuie să fie una bazată pe dialog, bună-credință și transparență.

[10] A se vedea Directiva 95/46/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 24 octombrie 1995 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date, publicată în JO L 281, p. 31, Ediție specială în limba română, 13/vol. 17, p. 10, și Regulamentul (CE) nr. 45/2001 al Parlamentului European și al Consiliului din 18 decembrie 2000 privind protecția persoanelor fizice cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal de către instituțiile și organele comunitare și privind libera circulație a acestor date, publicat în JO L 8, p. 1, Ediție specială în limba română, 13/vol. 30, p. 142.

În dreptul intern, a se vedea Legea nr. 677 din 21 noiembrie 2001 pentru protecția persoanelor cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date, cu modificările și completările ulterioare.

Etapa 4

Potențialul beneficiar (PB) ⇨ Beneficiar (B)

Selectarea cererii de finanțare în urma procesului de evaluare, parcurgerea procesului de aprobare a procesului de evaluare, precum și îndeplinirea condițiilor stabilite pentru perioada de precontractare va conduce la semnarea contractului de finanțare între beneficiar și

Autoritatea de management (AM)

IMPORTANT

Este important de menționat că potențialul beneficiar nu are nicio obligație legală de a semna contractul de finanțare și, în consecință, de a intra în relații contractuale de acest tip (legătura contractuală se naște prin semnarea contractului, ocazie cu care cererea de finanțare, precum și celelalte documente, de exemplu, Ghidul, devin anexe la contract și trebuie respectate).

În acest caz nu este vorba despre o reziliere, care presupune prin definiție existența unui contract în vigoare, pentru a avea ce desființa (rezilierea, pentru contractele cu executare succesivă, și rezoluțiunea, pentru contractele cu executare dintr-o dată, uno ictu, *sunt metode de desființare a unui contract pentru neexecutarea culpabilă a obligațiilor contractuale).*

De asemenea, este foarte important ca, pe parcursul derulării relației contractuale, părțile să se raporteze permanent la contractul de finanțare și la documentele anexate. Orice modificare a clauzelor contractuale trebuie adusă la cunoștința celeilalte părți și acceptată de aceasta.

Este esențial ca beneficiarul să fie în deplină cunoștință de cauză cu privire la contractul de finanțare pe care îl semnează și, în măsura posibilului, să încerce ca respectivul contract să reflecte un echilibru între drepturile și obligațiile reciproce. Trebuie reținut faptul că, odată semnat, contractul poate fi modificat numai după parcurgerea unor proceduri complexe, a căror durată poate afecta implementarea optimă a proiectului.

De asemenea, în practică, s-a constatat tendința neglijării unui aspect esențial pentru reușita proiectului: sustenabilitatea acestuia în perioada postimplementare.

În contractul de finanțare, solicitantul trebuie să menționeze modul în care va asigura durabilitatea proiectului (sustenabilitatea acestuia, adică menținerea rezultatelor obținute în urma implementării) pe o perioada cuprinsă, de regulă, între 3 și 5 ani. Instituția UE sau autoritatea națională competentă (AM/OI), în funcție de tipul de finanțare, verifică informațiile menționate de solicitant în contractul de finanțare și, în cazul în care consideră că nu se îndeplinesc condițiile impuse în acest sens, poate merge până la respingerea proiectului. De asemenea, în perioada postimplementare, în cazul nerespectării obligației de asigurare a sustenabilității, sprijinul financiar european poate fi retras, iar beneficiarul acestuia obligat la restituirea sumelor primite.

Un alt aspect pe care îl considerăm demn de reținut se referă la faptul că beneficiarul este, în principiu, singurul răspunzător pentru neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare a obligațiilor contractuale. Situațiile contrare reprezintă excepția și trebuie dovedite. În niciun caz însă nu se creează vreo legătură contractuală între furnizorul de servicii cu care beneficiarul a intrat în relații contractuale și instituția UE sau autoritatea națională competentă care a acordat finanțarea.

Concluzii

Cererile de propuneri de proiecte trebuie să conțină informațiile prevăzute de dispozițiile articolelor 5 și 13 din Regulamentul (CE) nr. 1828/2006 și să fie disponibile spre consultarea potențialilor solicitanți de fonduri europene în conformitate cu acestea.

Între potențialul solicitant de fonduri europene și Autoritățile de management/ Organismele intermediare pot apărea litigii din cauza nepublicării unor informații sau publicării acestora cu nerespectarea reglementărilor europene și românești în vigoare.

Solicitantul de fonduri europene trebuie să nu uite că, în cazul în care cererea de finanțare este aprobată, aceasta devine anexă la contractul de finanțare; prin urmare, îndeplinirea activităților și atingerea indicatorilor devin obligatorii.

De asemenea, considerăm de o evidență frapantă faptul că toate informațiile comunicate și toate documentele prezentate trebuie să fie adevărate. În caz contrar, persoanele responsabile sunt pasibile de

pedepse (inclusiv privative de libertate) datorate săvârşirii de infracţiuni, cele mai frecvente fiind infracţiunile de fals şi uz de fals.

În ceea ce priveşte strict relaţia solicitantului de fonduri europene cu furnizorii de servicii, trebuie menţionat că solicitantul se poate confrunta cu o serie de probleme generate de calitatea serviciilor prestate de FS, caz în care solicitantul are dreptul de a încerca angajarea răspunderii furnizorului.

Trebuie reţinut că solicitantul, potenţialul beneficiar sau beneficiarul finanţării europene are dreptul de a utiliza toate instrumentele legale pentru a avea acces la informaţiile referitoare la accesarea fondurilor şi la rezultatul evaluării cererilor de finanţare, în cazul în care nu este mulţumit de tipul de comportament al unora dintre instituţiile implicate în procesul de gestionare a fondurilor structurale şi de coeziune europene.

Beneficiarul este cel care face posibilă implementarea proiectului, cel prin intermediul căruia fondurile europene îşi găsesc utilitatea pentru care au fost înfiinţate.

Relaţia dintre instituţiile implicate în procesul de gestionare a fondurilor europene şi beneficiarii acestora trebuie să fie una bazată pe dialog, bună-credinţă şi transparenţă.

Este important de menţionat că potenţialul beneficiar nu are nicio obligaţie legală de a semna contractul de finanţare şi, în consecinţă, de a intra în relaţii contractuale de acest tip (legătura contractuală se naşte prin semnarea contractului, ocazie cu care cererea de finanţare, precum şi celelalte documente, de exemplu, Ghidul, devin anexe la contract şi trebuie respectate).

În acest caz nu este vorba despre o reziliere, care presupune prin definiţie existenţa unui contract în vigoare, pentru a avea ce desfiinţa (rezilierea, pentru contractele cu executare succesivă, şi rezoluţiunea, pentru contractele cu executare dintr-o dată, uno ictu, sunt metode de desfiinţare a unui contract pentru neexecutarea culpabilă a obligaţiilor contractuale).

De asemenea, este foarte important ca, pe parcursul derulării relaţiei contractuale, părţile să se raporteze permanent la contractul de finanţare şi la documentele anexate. Orice modificare a clauzelor contractuale trebuie adusă la cunoştinţa celeilalte părţi şi acceptată de aceasta.

Este esenţial ca beneficiarul să fie în deplină cunoştinţă de cauză cu privire la contractul de finanţare pe care îl semnează şi, în măsura posibilului, să încerce ca respectivul contract să reflecte un echilibru între drepturile şi obligaţiile reciproce. Trebuie reţinut faptul că, odată

semnat, contractul poate fi modificat numai după parcurgerea unor proceduri complexe, a căror durată poate afecta implementarea optimă a proiectului.

În contractul de finanțare, solicitantul trebuie să menționeze modul în care va asigura durabilitatea proiectului (sustenabilitatea acestuia, adică menținerea rezultatelor obținute în urma implementării) pe o perioadă cuprinsă, de regulă, între 3 și 5 ani. În cazul nerespectării obligației de asigurare a sustenabilității în perioada postimplementare, sprijinul financiar european poate fi retras, iar beneficiarul acestuia obligat la restituirea sumelor primite.

Aspecte generale privind jurisprudența instanțelor Uniunii Europene

În cazul apariției unor litigii privitoare la dreptul Uniunii[11], justițiabilii pot introduce mai multe tipuri de acțiuni în fața instanțelor Uniunii. Dintre aceste acțiuni, pe care le vom prezenta succint în continuare, au fost selectate cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare, acțiunea în anulare și recursul, pe care le considerăm în mod special relevante pentru cauzele privind fondurile europene.

De asemenea, apreciem că, pentru păstrarea rigorii limbajului juridic și evitarea oricăror posibile confuzii, consecvența și unitatea terminologică sunt esențiale, iar utilizarea terminologiei oficiale folosite în toate actele Uniunii Europene, începând chiar de la tratate și preluată ulterior în actele subsecvente, inclusiv în hotărârile judecătorești, se dovedește a fi nu doar importantă și oportună, ci chiar imperios necesară. Desigur, acest lucru nu exclude prezentarea diferitelor opinii divergente, cu argumentele aferente acestora.

Potrivit **articolului 19** alineatul (1) **din Tratatul privind Uniunea Europeană** (denumit în continuare „**TUE**"), Curtea de Justiție a Uniunii Europene cuprinde Curtea de Justiție, Tribunalul și tribunale specializate. Acestea asigură respectarea dreptului în interpretarea și aplicarea tratatelor. De asemenea, statele membre stabilesc căile de atac necesare

---

[11] De la intrarea în vigoare a Tratatului de la Lisabona, la 1 decembrie 2009, Uniunea Europeană are personalitate juridică și a preluat competențele conferite anterior Comunității Europene. Prin urmare, dreptul comunitar a devenit dreptul Uniunii Europene și include, de asemenea, toate dispozițiile adoptate în trecut în temeiul Tratatului privind Uniunea Europeană, în versiunea anterioară Tratatului de la Lisabona.

Alături de Uniunea Europeană, Comunitatea Europeană a Energiei Atomice (Euratom) continuă să existe. Având în vedere că, în principiu, competențele Curții de Justiție în ceea ce privește Euratom sunt aceleași cu cele exercitate în cadrul Uniunii Europene, orice referire la dreptul Uniunii va acoperi și dreptul privind Euratom.

pentru a asigura o protecție jurisdicțională efectivă în domeniile reglementate de dreptul Uniunii.

În conformitate cu alineatul (3) al aceluiași articol, Curtea de Justiție a Uniunii Europene hotărăște în conformitate cu tratatele:

(a) cu privire la acțiunile introduse de un stat membru, de o instituție ori de persoane fizice sau juridice;

(b) cu titlu preliminar, la solicitarea instanțelor judecătorești naționale, cu privire la validitatea dreptului Uniunii sau la validitatea actelor adoptate de instituții;

(c) în celelalte cazuri prevăzute în tratate.

În fața instanțelor UE pot fi introduse[12]:

– **Cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare** (FR *demande de décision préjudicielle*, EN *reference for a preliminary ruling*)

– **Acțiunile directe:**

• **Acțiunea în anulare** (FR *recours en annulation, EN action for annulment*)

• **Acțiunea în despăgubiri** (FR *recours en réparation, action en réparation, recours en indemnité, action en indemnité,* EN *action for damages, application for compensation*)

• **Acțiunea în constatarea abținerii de a acționa** (FR *recours en carence,* EN *action for failure to act, action for declaration of failure to act*)

• **Acțiunea în constatarea neîndeplinirii obligațiilor** (FR *action en manquement, recours en manquement,* EN *action for failure to fulfill obligations, proceedings for failure to fulfill an obligation*)[13]

– **Recursul** (FR *pourvoi,* EN *appeal*)

– **Reexaminarea** (FR *réexamen,* EN *review*)

De asemenea, **există proceduri speciale**:

– **Procedura preliminară de urgență** (FR *procédure préjudicielle d'urgence,* EN *urgent preliminary ruling procedure*)

---

[12] A se vedea site-ul Curții de Justiție a Uniunii Europene, www.curia.europa.eu, precum și *Ghid stilistic de traducere în limba română pentru uzul traducătorilor acquis-ului comunitar,* Institutul European din România, 2008.

[13] **Procedura de constatare a neîndeplinirii obligațiilor**, în cardul căreia se înscrie și acțiunea în constatarea neîndeplinirii obligațiilor, reprezintă versiunea oficială în limba română a deja mult uzitatei expresii de tip romgleză **„procedura de infringement" (EN *infringement procedure*, FR *procédure en manquement*)**.

– **Procedura accelerată** (FR *procédure accélérée*, EN *expedited procedure*)

– **Procedura simplificată** (FR *procédure simplifiée*, EN *simplified procedure*)

– **Procedura măsurilor provizorii** (FR *référé*, EN *applications for interim measures*).

Din punct de vedere terminologic, trebuie evidențiat faptul că termenul francez „recours" se traduce în limba română prin „acțiune", iar „recursul" din limba română are drept echivalent în limba franceză termenul „pourvoi".

Precizarea este necesară întrucât există adesea tendința traducerii termenului francez „recours" prin „recurs" în limba română, motiv pentru care, în diverse lucrări de specialitate, se întâlnesc referiri la „recursul în anulare", „recursul în despăgubiri", „recursuri directe" etc.

Acest lucru reprezintă o greșeală, nu doar la nivel formal, strict lingvistic, ci și pe fond, deoarece inițierea unei proceduri judiciare în fața instanțelor Uniunii Europene nu are semnificația apelului la o instanță superioară celei naționale, chemată să corecteze greșelile comise de instanța statului membru. Astfel, „instanțele UE nu reprezintă, în sens strict, un palier jurisdicțional ierarhic superior instanțelor judecătorești naționale, instituit în vederea introducerii căilor de atac împotriva hotărârilor pronunțate de acestea din urmă", afirmă profesorul Andrei Popescu, judecător din partea României în cadrul Tribunalului UE. Desigur, chiar în aceste condiții, „statele membre au obligația respectării și aplicării jurisprudenței comunitare, iar cunoașterea acesteia reprezintă o necesitate imperioasă pentru promovarea și apărarea drepturilor dobândite pe plan european"[14].

După cum am precizat anterior, în dreptul Uniunii Europene există și recursul, însă acesta este o veritabilă cale de atac împotriva unor hotărâri pronunțate în acțiuni introduse anterior în fața altor instanțe ale Uniunii Europene.

În continuare, vor fi prezentate principalele acțiuni în fața instanțelor UE în domeniul fondurilor europene, exemplificate cu studii de caz.

---

[14] Prof. univ. dr. Andrei Popescu, judecător din partea României în cadrul Tribunalului UE, prefață la *Jurisprudența istorică a instanțelor comunitare – culegere de rezumate, volumul III*, Institutul European din România, 2010.

Capitolul I
Răspunderea statului pentru utilizarea necorespunzătoare a sprijinului financiar acordat de UE

Secțiunea I.1.
Hotărârea Curții din 21 iunie 2007 în cauza C-158/06 Stichting ROM-projecten împotriva Staatssecretaris van Economische Zaken

„Fonduri structurale – Restituirea unui ajutor comunitar în caz de nereguli – Lipsa publicării și a comunicării condițiilor de acordare a ajutorului – Necunoașterea beneficiarului – Bună-credință – Securitate juridică – Efectivitate – Articolul 10 CE"

Importanța speței

Pentru practicienii în domeniul fondurilor europene, prezenta speță ridică mai multe probleme de drept și menționează o serie de principii de extremă importanță și actualitate pentru stadiul accesării și utilizării acestor fonduri în România, precum principiul ***legalității****, al* ***securității juridice****, al* ***bunei-credințe****, al* ***aplicării prevederilor dreptului intern în lipsa dispozițiilor dreptului Uniunii Europene*** *și al* ***răspunderii financiare a statului membru în cazul în care nerestituirea sprijinului de către beneficiar se datorează unei neglijențe a autorităților naționale****.*

De asemenea, considerăm necesară realizarea distincției între ***neregulă*** *și* ***fraudă****, aspect asupra căruia vom reveni și cu ocazia celorlalte spețe.*

În mod special, atât pentru beneficiarii fondurilor europene, cât și pentru autorități, este important să se raporteze mereu la ***contractul prin care se acordă finanțarea****, ce reprezintă în acest caz* ***„legea părților"****, și să nu ignore posibilitatea* ***interpretării*** *acestuia.*

1. Principiul securității juridice impune ca o reglementare comunitară să permită celor interesați să cunoască cu exactitate întinderea obligațiilor care le sunt impuse. Într-adevăr, justițiabilii trebuie să aibă posibilitatea să își cunoască în mod neechivoc drepturile și obligațiile și să procedeze în consecință. Acest imperativ al securității juridice se impune cu o rigoare deosebită în cazul în care o reglementare poate avea implicații financiar.

În acest context, atunci când condițiile de acordare a unui sprijin financiar oferit de UE unui stat membru sunt enunțate în decizia de acordare, dar nu au fost nici publicate, nici comunicate de acest stat membru beneficiarului final al sprijinului, dreptul comunitar nu se opune aplicării principiului securității juridice în sensul împiedicării restituirii de către acest beneficiar a sumelor plătite necuvenit, cu condiția să fie constatată buna-credință a beneficiarului menționat. Într-un astfel de caz, interesul UE privind recuperarea acestor sume trebuie luat totuși în considerare. Astfel, atunci când nerestituirea sprijinului de către beneficiar este cauzată de o neglijență a autorităților naționale, statul membru respectiv poate să răspundă financiar pentru sumele nerecuperate, astfel cum rezultă din principiul cooperării prevăzut la articolul 10 CE, pentru ca dreptul UE de a obține restituirea sprijinului să fie efectiv.

2. Atunci când condițiile de acordare a unui sprijin financiar oferit de UE unui stat membru sunt enunțate în decizia de acordare, dar nu au fost nici publicate, nici comunicate de acest stat membru beneficiarului final al sprijinului, dreptul comunitar nu se opune aplicării principiului securității juridice în sensul împiedicării restituirii de către acest beneficiar a sumelor plătite necuvenit, cu condiția să fie constatată buna-credință a beneficiarului menționat. Într-un astfel de caz, statul membru respectiv poate să răspundă financiar pentru sumele nerecuperate pentru ca dreptul UE de a obține restituirea sprijinului să fie efectiv.

I. Prezentarea situației de fapt

La 1 iulie 1994, Comisia Comunităților Europene (denumită în continuare „Comisia") a publicat Comunicarea către statele membre privind stabilirea orientărilor pentru programele operaționale sau subvențiile globale pe care statele membre sunt invitate să le propună în cadrul unei inițiative comunitare privind adaptarea întreprinderilor mici și mijlocii la piața comună[15].

[15] JO C 180, p. 10.

Ulterior, Comisia a adoptat Decizia C(95) 1753 din 16 octombrie 1995 privind acordarea unui sprijin din Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDER) și din Fondul Social European (FSE) pentru un program operațional în cadrul inițiativei comunitare IMM în beneficiul zonelor eligibile în cadrul obiectivelor 1 și 2 în Țările de Jos (denumită în continuare „decizia de acordare")[16].

Articolul 6 din această decizie prevedea că „Sprijinul comunitar privește cheltuielile legate de operațiunile acoperite de acest program care fac obiectul unor prevederi legale obligatorii în statul membru vizat și pentru care mijloacele financiare necesare sunt special alocate cel mai târziu la 31 decembrie 1999. Data limită pentru înscrierea în evidența contabilă a cheltuielilor pentru aceste acțiuni este stabilită pentru 31 decembrie 2001". Potrivit articolului 9, **„Prezenta decizie se adresează Regatului Țărilor de Jos", deci exclusiv statului olandez**.

Prin scrisoarea din 31 august 1999, Stichting ROM-projecten (o fundație de drept olandez, denumită în continuare „ROM-projecten") a solicitat Staatssecretaris van Economische Zaken (denumit în continuare „secretarul de stat") acordarea unei subvenții în cadrul programului operațional IMM Țările de Jos, pe baza proiectului „Kenniskaart Medische Technologie en Life Sciences" (Carta cunoștințelor din domeniul tehnologiei medicale și al științelor asupra vieții).

Prin Decizia din 29 decembrie 1999, secretarul de stat a acordat ROM-projecten o subvenție în cadrul programului amintit, plafonată la 200 000 NLG. S-a prevăzut, printre alte condiții, că respectivul proiect trebuia să fie realizat până la 31 decembrie 2000 și că nu erau eligibile cheltuielile efectuate înainte de 1 ianuarie 2000 și după 31 decembrie 2000. La cererea ROM-projecten, secretarul de stat a plătit acesteia, atât în 2000, cât și în 2001, un avans de 80 000 guldeni olandezi (NLG).

---

[16] Conform articolului 159 primul paragraf CE (actualul articol 175 TFUE), FSE este unul dintre fondurile structurale: „Statele membre își conduc politicile economice și le coordonează în vederea realizării, în egală măsură, a obiectivelor menționate la articolul 174. Formularea și punerea în aplicare a politicilor și acțiunilor Uniunii, precum și realizarea pieței interne țin seama de obiectivele menționate la articolul 174 și participă la realizarea acestora. De asemenea, Uniunea susține realizarea acestor obiective prin acțiunea pe care o întreprinde prin intermediul fondurilor structurale (Fondul European de Orientare și Garantare Agricolă, secțiunea „Orientare"; Fondul Social European; Fondul European de Dezvoltare Regională), al Băncii Europene de Investiții și al celorlalte instrumente financiare existente".

Ulterior, prin Decizia din 11 iulie 2002, **secretarul de stat a adus la cunoştinţa ROM-projecten că nu respectase condiţia impusă la articolul 6 din decizia de acordare, conform căreia angajamentele trebuiau luate de beneficiarul subvenţiei cel mai târziu la 31 decembrie 1999** (denumită în continuare „condiţia privind termenul"). Secretarul de stat a adresat Comisiei întrebarea dacă subvenţia trebuia redusă la zero, iar serviciile acesteia au răspuns neoficial în sens negativ. Aşteptând o confirmare oficială a poziţiei Comisiei, secretarul de stat a stabilit subvenţia, sub rezervă, la 69 788 guldeni olandezi (NLG). Acesta a invitat în acelaşi timp ROM-projecten să restituie suma de 90 212 guldeni olandezi (NLG).

Prin Decizia din 27 februarie 2003, secretarul de stat a stabilit la zero subvenţia şi a solicitat ROM-projecten să restituie suma de 69 788 guldeni olandezi (NLG), pe motiv că s-a considerat de către Comisie că angajamentele trebuiau luate de beneficiarul subvenţiei cel mai târziu la 31 decembrie 1999. Prin Decizia din 26 mai 2003, secretarul de stat a respins plângerea introdusă împotriva Deciziilor din 11 iulie 2002 şi din 27 februarie 2003.

Instanţa olandeză Rechtbank te Roermond a anulat Decizia din 26 mai 2003 prin Hotărârea din 23 ianuarie 2004 şi a dispus ca secretarul de stat să adopte o nouă decizie cu privire la plângerea cu care fusese sesizat. La 16 august 2004 secretarul de stat a stabilit cuantumul subvenţiei la zero şi a impus restituirea sumei de 72 604,84 euro, pe motiv că ROM-projecten nu respectase condiţia privind termenul.

Sesizat cu acţiunea introdusă de ROM-projecten împotriva acestei decizii, instanţa olandeză College van Beroep voor het bedrijfsleven se întreabă dacă secretarul de stat putea să opună ROM-projecten nesatisfacerea acestei condiţii. Instanţa precizează că, **în dreptul olandez, o astfel de condiţie nu poate fi opusă beneficiarului unei subvenţii decât dacă a fost informat înainte despre aceasta. Regula decurge atât din principiul securităţii juridice, cât şi din legislaţia olandeză**. Or, **în speţă, condiţia menţionată nu figurează nici în Decizia din 29 decembrie 1999 luată de secretarul de stat, nici în condiţiile anexate la decizie, nici în formularul de solicitare a subvenţiei şi nici în nota de informare care îl însoţea.** Astfel, instanţa olandeză a dedus că **respectiva condiţie privind termenul nu poate fi opusă ROM-projecten în temeiul dreptului olandez, dar se întreabă totuşi dacă poate fi opusă beneficiarului în temeiul dreptului comunitar**.

În consecință, College van Beroep voor het bedrijfsleven a decis să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele **întrebări preliminare**:

„1) Articolul 6 din decizia [de acordare] constituie o dispoziție necondiționată și suficient de precisă pentru a fi direct aplicabilă în ordinea juridică națională?

2) În cazul unui răspuns afirmativ la prima întrebare:

Articolul 249 CE trebuie interpretat în sensul că articolul 6 din decizia citată anterior a impus în mod direct justițiabilului având calitatea de beneficiar final să adopte dispoziții juridice obligatorii și să aloce în mod special mijloacele financiare necesare cel mai târziu la 31 decembrie 1999?

3) În cazul unui răspuns afirmativ la a doua întrebare:

Apreciat[ă] în lumina principiilor dreptului comunitar, [obligația statelor membre de a lua măsurile necesare pentru a recupera fondurile pierdute ca urmare a unor nereguli] lasă statelor membre o marjă de apreciere care să le permită să renunțe la recuperare în caz de încălcare a unei dispoziții, atunci când beneficiarul subvenției nu a avut cunoștință de această dispoziție, iar această necunoaștere nu îi poate fi imputată?"

II. Argumentele părților și motivarea Curții

Potrivit unei jurisprudențe constante[17], Curtea a reformulat cea de a treia întrebare preliminară adresată de instanța națională și a decis să o analizeze prima, în mod autonom:

„Atunci când condițiile de acordare a unui sprijin financiar oferit de UE unui stat membru sunt enunțate în decizia de acordare, dar nu au fost nici publicate, nici comunicate de către acest stat membru beneficiarului final al sprijinului, dreptul comunitar se opune aplicării principiului securității juridice în sensul împiedicării restituirii de către beneficiarul respectiv a sumelor care i-au fost plătite în mod nejustificat?"

Observațiile adresate Curții

ROM-projecten a susținut că nu a avut cunoștință de articolul 6 din decizia de acordare și că i se poate imputa această necunoaștere. În consecință, principiile protecției încrederii legitime și securității juridice constituie un obstacol în calea restituirii sprijinului financiar de care a

---

[17] Hotărârea din 23 martie 2006, *FCE Bank*, cauza C-210/04, Rec., p. I-2803, punctul 21 și jurisprudența citată.

beneficiat. Dreptul comunitar nu se opune aplicării principiilor amintite în sensul împiedicării unei astfel de restituiri, cu condiția să se ia în considerare interesul UE și să fie constatată buna-credință a beneficiarului.

Guvernul olandez a subliniat că justițiabilii trebuie să cunoască dreptul comunitar, iar aplicarea sa trebuie să fie previzibilă pentru aceștia și, prin urmare, a dedus că nu se poate opune ROM-projecten condiția privind termenul, întrucât nu a fost informat cu privire la aceasta.

Și Comisia a apreciat că nu se putea opune ROM-projecten condiția privind termenul. Întrucât instanța de trimitere a constatat că această condiție nu a fost adusă la cunoștința ROM-projecten și că necunoașterea ei nu îi poate fi reproșată, principiul securității juridice se opune invocării respectivei condiții împotriva ROM-projecten.

Răspunsul Curții

Potrivit jurisprudenței constante a Curții, **litigiile privind recuperarea sumelor plătite în mod necuvenit în temeiul dreptului comunitar trebuie, în lipsa prevederilor comunitare, să fie soluționate de instanțele naționale prin aplicarea dreptului intern, sub rezerva limitelor impuse de dreptul comunitar** (în sensul că **modalitățile procedurale prevăzute de dreptul intern nu pot avea ca efect să facă practic imposibilă sau excesiv de dificilă recuperarea ajutoarelor necuvenite și că legislația națională trebuie aplicată în mod nediscriminatoriu în raport cu procedurile aplicabile pentru soluționarea cauzelor de drept intern de același fel**)[18].

Astfel, **nu poate fi considerat contrar dreptului comunitar faptul că în dreptul intern, în materie de revocare a actelor administrative și de recuperare a prestațiilor financiare plătite necuvenit de către administrația publică, se ia în considerare, pe lângă principiul legalității, și principiul securității juridice, întrucât acesta din urmă face parte din ordinea juridică comunitară**[19].

---

[18] Hotărârea din 21 septembrie 1983, *Deutsche Milchkontor și alții*, cauzele conexate 205/82-215/82, Rec., p. 2633, punctul 19, Hotărârea din 12 mai 1998, *Steff-Houlberg Export și alții*, cauza C-366/95, Rec., p. I-2661, punctul 15, și Hotărârea din 19 septembrie 2002, *Huber*, cauza C-336/00, Rec., p. I-7699, punctul 55.

[19] Hotărârea *Deutsche Milchkontor și alții*, citată anterior, punctul 30, Hotărârea din 9 octombrie 2001, *Flemmer și alții*, cauzele conexate C-80/99-C-82/99, Rec., p. I-7211, punctul 60, și Hotărârea *Huber*, citată anterior, punctul 56.

Principiul securității juridice impune ca o reglementare comunitară să permită celor interesați să cunoască cu exactitate întinderea obligațiilor care le sunt impuse[20]**. Justițiabilii trebuie să aibă posibilitatea să își cunoască în mod neechivoc drepturile și obligațiile și să procedeze în consecință**[21]**. Imperativul securității juridice se impune cu o rigoare deosebită în cazul în care o reglementare poate avea implicații financiare**[22].

În ceea ce privește prezenta speță, Regatul Țărilor de Jos este singurul destinatar al deciziei de acordare. Astfel, cu toate că decizia menționată nu a fost publicată și nu era, prin urmare, cunoscută decât de ele, autoritățile olandeze nu au comunicat către ROM-projecten condițiile de acordare enunțate în decizia de acordare. În plus, acordând o subvenție către ROM-projecten în cadrul deciziei de acordare la 29 decembrie 1999, respectiv cu doar două zile înainte de expirarea termenului stabilit la articolul 6 din această decizie, fără ca ROM-projecten să fi fost informată cu privire la acest termen, secretarul de stat a creat o situație de natură a determina aproape în mod necesar nerespectarea condițiilor de acordare.

În consecință, ROM-projecten (beneficiarul final al unui sprijin financiar comunitar) nu era în măsură să cunoască în mod neechivoc drepturile și obligațiile sale și să procedeze în consecință, iar principiul securității juridice se opune invocării acestor condiții împotriva sa. Conform Curții, **beneficiarul este în măsură să conteste anularea și restituirea doar cu condiția să fi fost de bună-credință în ceea ce privește corectitudinea folosirii sprijinului financiar. Instanța națională este competentă să analizeze dacă această condiție este îndeplinită**[23]**. Totuși, interesul UE privind recuperarea sprijinului trebuie luat în considerare atunci**

---

[20] Hotărârea din 1 octombrie 1998, *Regatul Unit împotriva Comisiei*, cauza C-209/96, Rec., p. I-5655, punctul 35, Hotărârea din 20 mai 2003, *Consorzio del Prosciutto di Parma și Salumificio S. Rita*, cauza C-108/01, Rec., p. I-5121, punctul 89, și Hotărârea din 21 februarie 2006, *Halifax și alții*, cauza C-255/02, Rec., p. I-1609, punctul 72.

[21] Hotărârea din 13 februarie 1996, *Van Es Douane Agenten*, cauza C-143/93, Rec., p. I-431, punctul 27, și Hotărârea din 26 octombrie 2006, *Koninklijke Coöperatie Cosun*, cauza C-248/04, Rec., p. I-10211, punctul 79.

[22] Hotărârea din 16 martie 2006, *Emsland-Stärke*, cauza C-94/05, Rec., p. I-2619, punctul 43, și Hotărârea *Koninklijke Coöperatie Cosun*, citată anterior, punctul 79.

[23] Hotărârea din 16 iulie 1998, *Oelmühle și Schmidt Söhne*, cauza C-298/96, Rec., p. I-4767, punctul 29, și Hotărârea *Huber*, citată anterior, punctul 58.

când principiul securității juridice se opune ca beneficiarul unui sprijin financiar comunitar să fie obligat să îl restituie[24].

Într-o situație precum cea descrisă în acțiunea principală, **în care nerestituirea sprijinului de către beneficiar se datorează unei neglijențe a autorităților naționale, statul membru respectiv poate să răspundă financiar pentru sumele nerecuperate, astfel cum rezultă din principiul cooperării prevăzut la articolul 10 CE**[25]**, pentru ca dreptul UE de a obține restituirea sprijinului să fie efectiv.**

Prin urmare, atunci când condițiile de acordare a unui sprijin financiar oferit de UE unui stat membru sunt enunțate în decizia de acordare, dar nu au fost nici publicate, nici comunicate de acest stat membru beneficiarului final al sprijinului, dreptul comunitar nu se opune aplicării principiului securității juridice în sensul împiedicării restituirii de către acest beneficiar a sumelor plătite necuvenit, cu condiția să fie constatată buna-credință a beneficiarului menționat. Într-un astfel de caz, statul membru respectiv poate să răspundă financiar pentru sumele nerecuperate pentru ca dreptul UE de a obține restituirea sprijinului să fie efectiv.

Cu privire la prima și a doua întrebare

Ținând seama de răspunsul dat la a treia întrebare, Curtea a considerat că nu mai era necesar să se răspundă la întrebarea referitoare la caracterul necondiționat și suficient de precis al condiției privind termenul, astfel încât aceasta să poată fi direct aplicabilă în cadrul ordinii juridice națio-

---

[24] Hotărârea *Huber*, citată anterior, punctul 57.

[25] Articolul 10 CE prevede următoarele: „Statele membre iau toate măsurile generale sau speciale necesare pentru a asigura îndeplinirea obligațiilor care decurg din prezentul tratat sau care rezultă din actele instituțiilor Comunității. Statele membre facilitează Comunității îndeplinirea misiunii sale.

Statele membre se abțin să ia măsuri care ar putea pune în pericol realizarea scopurilor prezentului tratat".

Trebuie menționat că articolul 10 CE a fost abrogat formal de TFUE, însă înlocuit pe fond de articolul 4 alineatul (3) din Tratatul UE, care prevede următoarele: „(3) În temeiul principiului cooperării loiale, Uniunea și statele membre se respectă și se ajută reciproc în îndeplinirea misiunilor care decurg din tratate.

Statele membre adoptă orice măsură generală sau specială pentru asigurarea îndeplinirii obligațiilor care decurg din tratate sau care rezultă din actele instituțiilor Uniunii.

Statele membre facilitează îndeplinirea de către Uniune a misiunii sale și se abțin de la orice măsură care ar putea pune în pericol realizarea obiectivelor Uniunii".

nale, şi nici la întrebarea dacă respectiva condiţie poate ca, în mod direct, să impună obligaţii beneficiarului final al sprijinului financiar.

Cu privire la cheltuielile de judecată

Întrucât, în privinţa părţilor din acţiunea principală, procedura are caracterul unui incident survenit la instanţa de trimitere, este de competenţa acesteia să se pronunţe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observaţii Curţii, altele decât cele ale părţilor menţionate, nu pot face obiectul unei rambursări[26].

III. Soluţia Curţii

Atunci când condiţiile de acordare a unui sprijin financiar oferit de UE unui stat membru sunt enunţate în decizia de acordare, dar nu au fost nici publicate, nici comunicate de acest stat membru beneficiarului final al sprijinului, dreptul comunitar nu se opune aplicării principiului securităţii juridice în sensul împiedicării restituirii de către acest beneficiar a sumelor plătite necuvenit, cu condiţia să fie constatată buna-credinţă a beneficiarului menţionat. Într-un astfel de caz, statul membru respectiv poate să răspundă financiar pentru sumele nerecuperate pentru ca dreptul UE de a obţine restituirea sprijinului să fie efectiv.

[26] Formulare standard în cazul hotărârilor preliminare.

Secțiunea I.2.
Considerații pe baza Hotărârii Curții din 21 iunie 2007 în cauza C-158/06 Stichting ROM-projecten împotriva Staatssecretaris van Economische Zaken

Ca o considerație preliminară, trebuie remarcat că, în **Concluziile** prezentate la 29 martie 2007[27], **avocatul general Mazák** aprecia că răspunsul Curții la întrebările adresate ar trebui să fie următorul: „Dreptul comunitar nu se opune ca un stat membru să aplice principiul securității juridice pentru a renunța la recuperarea unui ajutor pe motivul încălcării unei dispoziții atunci când beneficiarul subvenției nu a avut cunoștință de această dispoziție, iar această necunoaștere nu îi poate fi imputată". Astfel cum se poate observa, opina avocatului general și cea a Curții sunt concordante, instanța UE mergând chiar mai departe și precizând expres răspunderea financiară a statului membru pentru sumele nerecuperate.

Sancțiunea clasică în cazul existenței **neregulilor** în accesarea și/sau utilizarea fondurilor europene este **restituirea** totală sau parțială a acestora. Aceasta este prevăzută de reglementările UE în materie, odată cu stabilirea competențelor Comisiei și, respectiv, a statelor membre, în acest domeniu.

În prezent, cadrul juridic general privind fondurile structurale și de coeziune europene este reprezentat de **Regulamentul (CE) nr. 1083/2006** al Consiliului din 11 iulie 2006 de stabilire a prevederilor generale privind Fondul European de Dezvoltare Regională, Fondul Social European și Fondul de Coeziune și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1260/1999[28].

Potrivit articolului 2, „Definiții", al regulamentului respectiv, „«**neregularitate**» înseamnă orice încălcare a unei dispoziții a dreptului comunitar care rezultă dintr-un act sau dintr-o omisiune a unui operator economic care are sau ar putea avea ca efect un prejudiciu la adresa bugetului general al Uniunii Europene prin imputarea unei cheltuieli necorespunzătoare bugetului general".

---

[27] http://curia.europa.eu/jurisp
http://eur-lex.europa.eu.

[28] JO L 210, 31.07.2006, p. 25, Ediție specială în limba română, 14/vol. 2, p. 64.

De asemenea, la considerentul (66) se menționează faptul că ar „trebui să se specifice obligațiile statelor membre în ceea ce privește sistemele de gestionare și de control, de certificare a cheltuielilor și de prevenire, detectare și corectare a neregularităților și a încălcărilor dreptului comunitar, pentru a se garanta punerea în aplicare eficientă și regulată a programelor operaționale. În materie de gestiune și de control, în special, este necesar să se definească procedurile pe baza cărora statele membre se asigură că sistemele sunt aplicate și funcționează adecvat". Totodată, regulamentul menționează competențele în materie ale Comisiei și ale statelor membre. De exemplu, articolul 58, „Principii generale ale sistemelor de gestionare și de control", dispune că sistemele de gestionare și de control ale programelor operaționale aplicate de statele membre prevăd, printre altele, „proceduri de comunicare a informațiilor și de supraveghere pentru neregularitățile și recuperarea sumelor plătite în mod necorespunzător".

De asemenea, trebuie menționat și Regulamentul (CE, Euratom) nr. 2988/95 al Consiliului din 18 decembrie 1995 privind protecția intereselor financiare ale Comunităților Europene[29] unde, la articolul 1 alineatul (2) se prevăd următoarele: „(2) Constituie **abatere** orice încălcare a unei dispoziții de drept comunitar, ca urmare a unei acțiuni sau omisiuni a unui agent economic, care poate sau ar putea prejudicia bugetul general al Comunităților sau bugetele gestionate de acestea, fie prin diminuarea sau pierderea veniturilor acumulate din resurse proprii, colectate direct în numele Comunităților, fie prin cheltuieli nejustificate".

În ceea ce privește **sancțiunile**, Regulamentul nr. 2988/95 prevede, la articolul 4, ca regulă generală, că **orice abatere atrage după sine retragerea avantajului obținut nejustificat prin obligația de a vărsa sumele datorate sau de a rambursa sumele primite nejustificat**. O altă modalitate o reprezintă pierderea totală sau parțială a garanției constituite în sprijinul cererii de a beneficia de un avantaj acordat sau în momentul primirii unui avans.

Regulamentul (CE) nr. 1260/1999[30], în vigoare la momentul producerii faptelor din prezenta cauză, pentru care nu există versiune în limba română, conține dispoziții similare.

---

[29] JO L 312, 23.12.1995, p. 1, Ediție specială în limba română, 01/vol. 1, p. 166.

[30] Council Regulation (EC) No 1260/1999 of 21 June 1999 laying down general provisions on the Structural Funds prevede următoarele:

Principiul a fost preluat şi în **dreptul intern român**, prin **Ordonanţa Guvernului nr. 79/2003 privind controlul şi recuperarea fondurilor comunitare, precum şi a fondurilor de cofinanţare aferente utilizate**

„(50) Whereas, in order to guarantee efficient and correct implementation, the obligations of the Member States should be laid down with regard to management and supervision systems, the certification of expenditure and the **prevention, detection and correction of irregularities** and of infringements of Community law. [...]

(52) Whereas the responsibility of the Member States for the **pursuit and correction of irregularities** and infringements, and that of the Commission where the Member States do not comply with their obligations, should be specified. [...]

Article 38

General provisions

1. Without prejudice to the Commission's responsibility for implementing the general budget of the European Communities, **Member States shall take responsibility** in the first instance for the financial control of assistance. To that end, the measures they take shall include: [...]

(e) **preventing, detecting and correcting irregularities**, notifying these to the Commission, in accordance with the rules, and keeping the Commission informed of the progress of administrative and legal proceedings; [...]

(h) **recovering any amounts lost as a result of an irregularity detected** and, where appropriate, charging interest on late payments. [...]

4. Following this examination and evaluation and without prejudice to the measures to be taken immediately by the Member State under this Article and Article 39, the **Commission may make observations, particularly regarding the financial impact of any irregularities detected**. These observations shall be addressed to the Member State and the managing authority of the assistance concerned. The observations shall be accompanied, where necessary, by requests for corrective measures to remedy the management shortcomings found and **correct those irregularities** detected which have not already been corrected. The Member State shall have the opportunity to comment on these observations.

5. Without prejudice to this Article, **the Commission**, after due verification, **may suspend all or part of an interim payment if it finds that the expenditure concerned is linked to a serious irregularity which has not been corrected** and that immediate action is needed. The Commission shall inform the Member State concerned of the action taken and the reasons for it. If, after five months, the reasons for the suspension remain or the Member State concerned has not notified the Commission of the measures taken to correct the serious irregularity, the provisions laid down under Article 39 shall apply".

necorespunzător[31], cu modificările şi completările ulterioare. Prezenta lege „reglementează activităţile de constatare şi de recuperare a sumelor plătite necuvenit din asistenţa financiară nerambursabilă acordată României de [Uniunea] Europeană şi/sau din fondurile de cofinanţare aferente, ca urmare a unor nereguli".

Din analiza definiţiilor prevăzute la articolul 1 rezultă o diferenţiere clară între „neregulă" şi „fraudă".

Prin „**neregulă**" se înţelege orice abatere de la legalitate, regularitate şi conformitate în raport cu dispoziţiile legale naţionale şi/sau comunitare, precum şi cu prevederile contractelor ori ale altor angajamente legale încheiate în baza acestor dispoziţii, care prejudiciază bugetul general al Uniunii Europene şi/sau bugetele administrate de aceasta ori în numele ei, precum şi bugetele din care provine cofinanţarea aferentă printr-o cheltuială necuvenită.

„**Frauda**" reprezintă orice acţiune sau omisiune intenţionată în legătură cu obţinerea, utilizarea sau gestionarea fondurilor comunitare provenind din bugetul general al Uniunii Europene sau din bugetele administrate de acestea ori în numele lor, precum şi/sau din bugetele de cofinanţare aferente, incriminată prin Codul penal, Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea şi sancţionarea faptelor de corupţie, cu modificările şi completările ulterioare, sau prin alte legi speciale.

În ceea ce priveşte fondurile europene, potrivit **Raportului Comisiei către Consiliu şi Parlamentul European – Protecţia intereselor financiare ale Uniunii Europene – Lupta împotriva fraudei – Raportul anual 2009**[32], cele mai ridicate rate ale **neregulilor** privesc Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDER). Pentru FEDER, cea mai plauzibilă explicaţie este aceea că acest fond finanţează proiecte de valoare mai mare şi, prin urmare, neregulile tind să aibă şi o valoare mai mare.

FEDER rămâne cel mai afectat fond şi în privinţa ratei suspiciunilor de **fraudă**. Cu toate acestea, în raport se menţionează posibilitatea ca ratele mai ridicate de suspiciune de fraudă să nu însemne neapărat că, în anumite state membre, se înregistrează o activitate frauduloasă mai intensă care afectează interesele financiare ale UE. Acest lucru indică mai curând că sistemele antifraudă în vigoare funcţionează corespunzător (sunt capabile să detecteze fraudele şi să le raporteze), fapt ce produce

---

[31] Publicată în M.Of. nr. 622 din 30 august 2003, în vigoare de la 1 ianuarie 2004.
[32] COM(2010) 382 final, Bruxelles, 14.7.2010.

întotdeauna rezultate mai ridicate. Comisia monitorizează aceste rezultate și analizează relația dintre sistemele antifraudă funcționale și ratele comunicate de suspiciune de fraudă.

Un aspect esențial în cazul sprijinului financiar al Uniunii Europene este cel al **răspunderii pentru utilizarea necorespunzătoare a finanțării acordate**.

Regula o reprezintă **răspunderea beneficiarului fondurilor**, cazurile în care **răspunderea revine altor persoane** în afară de beneficiar constituind **excepția** de la regulă.

Pentru aplicarea regulii (răspunderea beneficiarului fondurilor) este necesară îndeplinirea mai multor condiții cumulative, și anume:

1. existența neregulilor și răspunderea în cazul acestora să fie prevăzută de actele normative (principiul legalității);

2. respectiva neregulă să poată fi imputată beneficiarului fondurilor (principiul culpei beneficiarului). Există culpa beneficiarului în următoarele situații:

a. beneficiarul a avut posibilitatea de a cunoaște în mod neechivoc, cu exactitate, drepturile și obligațiile care îi reveneau (principiul securității juridice)[33] și

b. beneficiarul a fost de rea-credință în ceea ce privește corectitudinea folosirii sprijinului financiar (nerespectarea principiului bunei-credințe privind corectitudinea utilizării sprijinului financiar acordat).

În prezenta cauză, prima condiție (principiul legalității) este îndeplinită, nu însă și a doua (culpa beneficiarului), întrucât unul dintre elementele sale componente lipsește cu certitudine: principiul securității juridice nu a fost respectat, întrucât beneficiarul nu a avut posibilitatea de a cunoaște în mod neechivoc, cu exactitate, drepturile și obligațiile care îi reveneau. Decizia Comisiei a fost comunicată doar statului membru, care nu a adus dispozițiile acesteia, în special cea referitoare la termen, la cunoștința persoanelor interesate[34]. În privința celui de al doilea element

---

[33] Conform Curții, **principiul securității juridice impune ca o reglementare comunitară să permită celor interesați să cunoască cu exactitate întinderea obligațiilor care le sunt impuse. Justițiabilii trebuie să aibă posibilitatea să își cunoască în mod neechivoc drepturile și obligațiile și să procedeze în consecință**. Imperativul securității juridice se impune cu o rigoare deosebită în cazul în care o reglementare poate avea implicații financiare.

[34] Mai mult, statul olandez a acordat beneficiarului subvenția la 29 decembrie 1999, deci cu doar două zile înainte de expirarea termenului stabilit de Comisie –

(buna-credință a beneficiarului în privința corectitudinii utilizării sprijinului financiar), instanța națională este competentă să analizeze dacă această condiție este îndeplinită.

Un aspect ce merită o atenție deosebită o reprezintă **diligența** de care ar trebui să dea dovadă **beneficiarul finanțării**.

În prezenta cauză, conform Curții, atunci când condițiile de acordare a unui sprijin financiar oferit de UE unui stat membru sunt enunțate în decizia de acordare, dar nu au fost nici publicate, nici comunicate de acest stat membru beneficiarului final al sprijinului, acesta din urmă nu poate fi obligat să restituie sumele plătite necuvenit (cu condiția să fi fost de bună-credință).

Practic, acest principiu reprezintă transpunerea în domeniul dreptului Uniunii Europene a principiului din dreptul roman *nemo auditur propriam turpitudinem allegans*.

Or, exact acest lucru s-a întâmplat în prezenta speță, unde autoritatea publică olandeză a decis că beneficiarul finanțării europene nu respectase condiția privind termenul prevăzută în decizia de acordare, care însă fusese comunicată de Comisie doar statului olandez, iar acesta nu o adusese la cunoștința beneficiarului. Cu alte cuvinte, statul olandez se prevala de propria culpă – și anume de a nu aduce la cunoștința celor interesați prevederile deciziei de acordare a Comisiei, care îi fusese comunicată doar lui – pentru a justifica retragerea sprijinului financiar acordat.

Curtea nu doar că nu a putut primi un astfel de argument, dar a mers și mai departe, statuând posibilitatea angajării răspunderii financiare a statului membru respectiv pentru sumele nerecuperate pentru ca dreptul UE de a obține restituirea sprijinului să fie efectiv.

Instanța Uniunii Europene nu a luat în discuție o potențială obligație a solicitantului și/sau a beneficiarului sprijinului financiar de a obține în alt mod această decizie a Comisiei (de exemplu, obligația de a se interesa, din proprie inițiativă, despre existența unei astfel de decizii a Comisiei și, în caz afirmativ, despre dispozițiile acesteia).

Prin urmare, **este obligația statului membru de a informa beneficiarii/ potențialii beneficiari cu privire la condițiile precizate în decizia de acordare, dacă aceasta este comunicată exclusiv statului membru respectiv.**

---

31 decembrie, fără ca beneficiarul să fi fost informat cu privire la acest termen, fapt prin care statul membru a creat o situație de natură a determina aproape în mod necesar nerespectarea condițiilor de acordare.

În plus, chiar dacă nu există obligația pentru beneficiari de a cunoaște prevederile deciziei de acordare a Comisiei, considerăm foarte util pentru beneficiari să se informeze cu privire la aceasta.

Strict informativ, considerăm oportună, în acest context, menționarea unei situații reale întâlnite în practica din România în privința proiectelor cu finanțare europeană. Astfel, în cuprinsul mai multor ghiduri ale solicitantului (de exemplu, pentru Măsurile 123, 312, 313, 322) se menționează Ordinul MADR nr. 598/2008: „Prevederi privind restituirea proiectelor neselectate, reportarea fondurilor si respectiv soluționarea contestațiilor sunt stipulate în cadrul Ordinului MADR 598/22.09.2008". Problema o reprezintă faptul că acest ordin nu este public[35]. Pentru a avea acces la respectivul ordin, este necesar ca acesta să fie solicitat ministerului, ceea ce îngreunează și întârzie procedurile administrative, putând merge până la depășirea termenelor și, în consecință, pierderea posibilității de a obține finanțarea.

După cum am menționat anterior, cazurile în care **răspunderea revine altor persoane** în afară de beneficiar constituie **excepția** de la regulă. În cadrul acestor excepții se include și **răspunderea financiară a statului membru în cazul în care nerestituirea sprijinului de către beneficiar se datorează unei neglijențe a autorităților naționale**.

În acest caz, Curtea de Justiție menționează faptul că interesul UE privind recuperarea sprijinului trebuie luat în considerare atunci când principiul securității juridice se opune ca beneficiarul unui sprijin financiar comunitar să fie obligat să îl restituie. Astfel, în cazul în care nerestituirea sprijinului de către beneficiar se datorează unei neglijențe a autorităților naționale, statul membru respectiv poate să răspundă financiar pentru sumele nerecuperate, astfel cum rezultă din principiul cooperării prevăzut la articolul 10 CE[36], pentru ca dreptul UE de a obține restituirea sprijinului să fie efectiv. Culpa statului membru este cu atât mai evidentă în această speță cu cât, prin acordarea unei subvenții către beneficiar printr-o decizie din 29 decembrie 1999, respectiv cu doar două zile înainte de expirarea termenului stabilit de Comisie (31 decembrie), fără ca beneficiarul să fi fost informat cu privire la termen, autoritatea statului

---

[35] A se vedea în acest sens și Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, publicată în Monitorul Oficial. nr. 663 din 23 octombrie 2001. De asemenea, în prezent, ordinul respectiv a fost abrogat și înlocuit cu Ordinul 35 din 2009, care este public.

[36] Actualul articol 4 alineatul (3) TUE. A se vedea nota de subsol 25.

membru a creat o situație de natură a determina aproape în mod necesar nerespectarea condițiilor de acordare.

Prin urmare statul membru poate răspunde financiar față de Uniunea Europeană pentru neglijența de care a dat dovadă, fapt ce a stat la baza neregularităților în utilizarea sprijinului financiar și, deopotrivă, la nerestituirea sprijinului în cauză de către beneficiar, întrucât neregularitățile respective nu-i erau imputabile acestuia.

În lumina jurisprudenței consacrate a Curții[37], nu trebuie pierdută din vedere nici posibilitatea de a angaja răspunderea statului și față de particularii care au suferit anumite prejudicii cauzate de culpa statului membru. Instanțele statului membru respectiv trebuie să facă o analiza punctuală, de la caz la caz, în această privință.

Astfel, potrivit **Hotărârii *Van Gend & Loos***[38], pronunțată tot ca urmare a unei trimiteri preliminare, care a statuat **principiul aplicabilității directe a dreptului comunitar**, „statele au recunoscut dreptului comunitar o autoritate care poate fi invocată de către resortisanții[39] lor în fața acestor instanțe", iar „Comunitatea constituie o nouă ordine juridică de drept internațional, în favoarea căreia statele și-au limitat drepturile suverane, chiar dacă într-un număr limitat de domenii, și ale cărei subiecte sunt nu numai statele membre, ci și resortisanții acestora". Prin urmare, „independent de legislația statelor membre, dreptul comunitar nu creează numai obligații în sarcina particularilor[40], ci este destinat, de asemenea, să confere drepturi care intră în patrimoniul lor juridic", aceste drepturi luând naștere „nu numai atunci când [...] sunt acordate explicit prin tratat, ci și ca urmare a unor obligații pe care tratatul le impune într-un mod bine definit atât particularilor, cât și statelor membre și instituțiilor comunitare".

---

[37] Hotărârea Curții din 5 februarie 1963, *Societatea N.V. Algemene Transport - en Expeditie Onderneming van Gend & Loos împotriva Nederlandse Administratie der belastingen* (administrația fiscală olandeză), cauza 26/62, Rec., p. 00003, și Hotărârea Curții din 19 noiembrie 1991, *Andrea Francovich și Danila Bonifaci împotriva Republicii Italiene*, cauzele conexate C-6/90 și C-9/90, Rec., 1991, p. I-05357.

[38] A se vedea nota de subsol 37.

[39] Prin „resortisant" (FR *ressortissant*, EN *national*) se înțelege persoana fizică ce are cetățenia unui stat și/sau persoana juridică ce are naționalitatea unui stat. A se vedea, de exemplu, articolele 22, 49 și 54 TFUE.

Potrivit unor opinii, în cadrul acestei noțiuni se includ și apatrizii ce domiciliază sau au reședința pe teritoriul unui anumit stat.

[40] Prin „particular" se înțelege persoana fizică sau juridică.

De asemenea, conform **Hotărârii *Francovich şi Bonifaci***[41], pronunţată tot ca urmare a unei trimiteri preliminare, care a statuat **principiul răspunderii statului pentru prejudiciile care decurg din încălcarea obligaţiilor care îi incumbă în temeiul dreptului comunitar**, „instanţele naţionale care trebuie să aplice, în cadrul competenţelor lor, dispoziţiile de drept comunitar au obligaţia de a asigura efectul deplin al acestor norme şi de a proteja drepturile pe care acestea le conferă particularilor"[42]. „De asemenea, obligaţia statelor membre de a repara aceste prejudicii îşi are fundamentul în articolul 5[43] din tratat, în temeiul căruia statele membre au obligaţia de a lua toate măsurile generale sau speciale necesare pentru a asigura îndeplinirea obligaţiilor care le incumbă în temeiul dreptului comunitar. Or, printre aceste obligaţii se află şi aceea de a elimina consecinţele ilicite ale unei încălcări a dreptului comunitar"[44]. Astfel, „dreptul comunitar impune principiul potrivit căruia statele membre sunt obligate să repare prejudiciile cauzate particularilor prin încălcările dreptului comunitar care le sunt imputabile".

Prezenta cauză nu se înscrie în ipoteza care a dus la pronunţarea Hotărârii *Francovich şi Bonifaci* (prejudicierea particularilor prin netranspunerea unei directive), dar celelalte aspecte ale situaţiei de fapt, detaliate anterior, prezintă similitudini cu elementele care au atras răspunderea statului membru în cauza Francovich, cu precădere existenţa unei culpe în sarcina statului membru.

---

[41] A se vedea nota de subsol 37.

[42] A se vedea în special Hotărârea din 9 martie 1978, *Simmenthal*, punctul 16, cauza 106/77, Rec., p. 629, şi Hotărârea din 19 iunie 1990, *Factortame*, punctul 19, cauza C-213/89, Rec., p. I-2433.

[43] Articolul 5 din Tratatul de instituire a Comunităţii Economice Europene (Tratatul CEE) (versiunea iniţială, din 1957) prevede următoarele: „Statele membre iau toate măsurile generale sau speciale necesare pentru a asigura îndeplinirea obligaţiilor care decurg din prezentul tratat sau care rezultă din actele instituţiilor Comunităţii. Statele membre facilitează Comunităţii îndeplinirea misiunii sale.

Statele membre se abţin să ia măsuri care ar putea pune în pericol realizarea scopurilor prezentului tratat".

Articolul 5 CEE a devenit articolul 10 CE în urma modificărilor operate la Nisa. În prezent, articolul 10 CE a fost abrogat formal de TFUE, însă înlocuit pe fond de articolul 4 alineatul (3) din Tratatul UE. A se vedea nota de subsol 25.

[44] A se vedea, în ceea ce priveşte dispoziţia analoagă din articolul 86 din Tratatul CECA, Hotărârea din 16 decembrie 1960, *Humblet*, cauza 6/60, Rec., p. 1125.

Secțiunea I.3.
Cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare[45]
(FR *demande de décision préjudicielle*, EN *reference for a preliminary ruling*)

Procedura preliminară este o modalitate de cooperare între instanțele naționale și cele ale UE. De asemenea, prin lecturarea unei hotărâri preliminare se poate observa cu ușurință ce probleme au intervenit la nivel național care au dus la apariția unui litigiu la nivelul UE (părți, materii, domenii, probleme concrete; în plus, este descrisă situația de fapt la nivel național, inclusiv legislație internă și autorități naționale cu responsabilități în domeniile respective – în acest caz punctual, domeniul fondurilor europene).

---

[45] S-a utilizat terminologia oficială a instituțiilor europene, prezentă în tratate și preluată ulterior în toate actele subsecvente.

Cu toate acestea, considerăm necesare anumite precizări, întrucât prezenta terminologie a dat naștere unor dezbateri aprinse.

Pe de o parte, există specialiști care optează pentru sintagma **„chestiune prejudicială"**, justificându-și alegerea prin faptul că această instituție juridică există în dreptul român și nu este necesară crearea unei instituții juridice noi, diferite. În plus, termenul „prejudicial" nu s-ar referi la o prejudecare a unei cauze, ci acest termen trimite cu gândul la o procedură în fața instanței, un proces pe rol, o judecată, și nu orice aspect preliminar, între „preliminar" și „prejudicial" fiind o relație ca de la întreg la parte: orice chestiune prejudicială este și preliminară, dar nu orice chestiune preliminară este și prejudicială.

Pe de altă parte, există specialiști care optează pentru sintagma **„întrebare preliminară/ trimitere preliminară/ hotărâre preliminară"** (după caz, în funcție de context). Această opțiune este justificată pe mai multe considerente, principalul fiind că aceasta reprezintă o noțiune autonomă de drept comunitar, instanța comunitară pronunțându-se doar în drept și nepreJudecând fondul cauzei, ce rămâne apanajul exclusiv al instanței naționale. Există și o explicație pur tehnică: noțiunea este prezentă în tratate, de unde a fost preluată în Statutul Curții, în Regulamentele de procedură, în hotărârile pronunțate de instanțele Uniunii și în alte acte ale Uniunii și, prin urmare, până nu se modifică aceste acte oficiale, utilizarea în doctrină a unei alte noțiuni ar putea crea confuzii, inducând ideea că ar fi vorba despre instituții juridice diferite.

Potrivit **articolului 19 alineatul (3) TUE**, Curtea de Justiție a Uniunii Europene hotărăște în conformitate cu tratatele, printre altele, cu titlu preliminar, la solicitarea instanțelor judecătorești naționale, cu privire la validitatea dreptului Uniunii sau la validitatea actelor adoptate de instituții.

Articolul 267 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (denumit în continuare „**TFUE**") prevede două situații în care Curtea de Justiție se pronunță cu titlu preliminar:

1. o primă situație o reprezintă **interpretarea tratatelor**;

2. o a doua situație este cea a **actelor adoptate de instituțiile, organele, oficiile sau agențiile Uniunii**, caz în care Curtea de Justiție a Uniunii Europene se poate pronunța atât asupra **validității**, cât și asupra **interpretării** acestora.

Trebuie subliniat faptul că instanțele Uniunii Europene nu se pot pronunța asupra validității tratatelor, ci doar a actelor adoptate de instituțiile Uniunii în baza acestora. Interpretarea însă privește și dreptul primar (tratatele, indiferent că sunt fondatoare sau modificatoare).

Referitor la această deosebire de regim juridic, nu trebuie pierdută din vedere natura juridică diferită a tratatelor față de restul actelor care pot face obiectul unei trimiteri preliminare. În afara faptului că alcătuiesc dreptul primar al Uniunii Europene, tratatele reprezintă acte de drept internațional public, încheiate în conformitate cu normele proprii dreptului tratatelor, în timp ce restul actelor sunt adoptate de instituțiile, organele, oficiile sau agențiile Uniunii (care își datorează existența tocmai acestor tratate, inclusiv Curtea de Justiție a Uniunii Europene) și fac parte exclusiv din dreptul Uniunii.

Procedura preliminară este o modalitate de cooperare între instanțele naționale și instanțele UE. Potrivit Notei de informare cu privire la efectuarea trimiterilor preliminare de către instanțele naționale[46] (denumită în continuare „Nota de informare"), „Sistemul trimiterilor preliminare reprezintă un mecanism fundamental al dreptului Uniunii Europene, mecanism menit să confere instanțelor naționale mijloacele de a asigura o interpretare și o aplicare uniforme ale acestui drept în toate statele membre".

Astfel, dacă instanța națională, sesizată cu un anumit litigiu, consideră că nu se poate pronunța în cauza respectivă până nu primește lămuriri de la instanțele UE cu privire la interpretarea unei/unor dispoziții din tratat sau cu privire la validitatea ori interpretarea unui act adoptat în baza

[46] JO C 297, 5.12.2009, p. 1.

tratatelor (de ex.: directivă, regulament, decizie etc.), suspendă judecarea cauzei şi sesizează instanţa UE. După ce aceasta din urmă se pronunţă asupra reglementării din dreptul UE, instanţa naţională continuă judecata şi pronunţă hotărârea pe fond în ţara de origine.

O altă situaţie care necesită anumite nuanţări este cea a existenţei unor **nelămuriri cu privire la validitatea unui act al Uniunii Europene** (astfel cum am precizat anterior, această situaţie nu vizează tratatele).

În cazul în care părţile dintr-un proces intern ridică această problemă în faţa instanţei naţionale, respectiva instanţă are două posibilităţi:

1. în cazul în care instanţa nu are dubii în privinţa validităţii respectivului act, respinge motivele referitoare la lipsa validităţii actului UE;

2. în cazul în care instanţa are dubii cu privire la validitatea actului în cauză, acesta nu are dreptul să declare un act al UE ca fiind lipsit de validitate, ci singura cale ce îi este deschisă o reprezintă adresarea unei/unor întrebări prin intermediul unei trimiteri preliminare. **Competenţa de a se pronunţa cu privire la lipsa validităţii unui act al UE le revine exclusiv instanţelor UE**; pentru trimiterile preliminare, în stadiul actual de dezvoltare a dreptului UE, competentă este numai Curtea de Justiţie.

Cu toate acestea, atunci când există îndoieli serioase cu privire la validitatea unui act al unei instituţii, al unui organ, al unui oficiu sau al unei agenţii a Uniunii, pe care se întemeiază un act intern, instanţa naţională poate în mod excepţional să suspende temporar aplicarea acestuia din urmă sau să ia orice altă măsură provizorie în privinţa sa. În această situaţie, instanţa naţională este obligată să adreseze Curţii întrebarea privind validitatea, indicând motivele pentru care apreciază că actul menţionat nu este valid[47].

În privinţa **instanţelor naţionale** care pot adresa trimiteri preliminare Curţii de Justiţie a Uniunii Europene, la articolul 267 TFUE se face o deosebire între:

1. **instanţa unui stat membru ale cărei decizii sunt supuse unei căi de atac în dreptul intern**, pe de o parte, şi

2. **instanţa unui stat membru ale cărei decizii nu sunt supuse unei căi de atac în dreptul intern**, pe de altă parte.

O precizare prealabilă priveşte chiar noţiunea de instanţă a unui stat membru, noţiune autonomă a dreptului Uniunii[48].

---

[47] Nota de informare, pct. 17.

[48] De exemplu, prin Ordonanţa din 18 iunie 1980, *Jules Broker*, cauza 138/80, Curtea a soluţionat o cerere de pronunţare a unei hotărâri preliminare adresată

În primul caz, tratatul prevede posibilitatea (neînsoțită de obligația) acestei instanțe de a sesiza Curtea în cazul în care o asemenea chestiune se invocă în fața sa, iar instanța apreciază că o decizie în această privință îi este necesară pentru a pronunța o hotărâre[49].

În al doilea caz, se menționează sesizarea obligatorie a Curții de către o instanță ale cărei decizii nu sunt supuse vreunei căi de atac în dreptul intern în cazul în care o asemenea chestiune se invocă într-o cauză pendinte în fața sa.

În ceea ce privește această **obligativitate a sesizării Curții de Justiție** a Uniunii Europene, se impun anumite precizări.

Astfel, obligativitatea nu subzistă în cazul în care există deja o jurisprudență în materia respectivă sau interpretarea corectă ce trebuie dată normei de drept în cauză este evidentă.

De asemenea, interpretarea privește eventualele nelămuriri pe care instanța națională respectivă (iar nu părțile în proces) le poate avea cu privire la interpretarea și/sau validitatea dreptului comunitar. Cu alte cuvinte, dacă, de exemplu, o parte în proces solicită instanței naționale ale cărei decizii nu sunt supuse vreunei căi de atac în dreptul intern să sesizeze Curtea de Justiție a Uniunii Europene cu o cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare, însă instanța națională nu are nicio îndoială cu privire la interpretarea și/sau validitatea dreptului comunitar, aceasta nu poate fi obligată să adreseze o trimitere preliminară. Prin urmare, indife-

---

Conseil de l'Ordre des Avocats à la Cour de Paris, declarându-se necompetentă întrucât Conseil de l'Ordre des Avocats nu era o instanță căreia i s-a solicitat să se pronunțe în cadrul unei proceduri de natură să conducă la o hotărâre judecătorească. Acesta nu era cazul în speță, deoarece Conseil de l'Ordre nu fusese sesizat cu un litigiu pe care ar fi avut sarcina în mod legal să îl soluționeze, ci cu o cerere care urmărea să obțină o declarație referitoare la un litigiu între un membru al baroului și instanțele unui alt stat membru (Conseil de l'Ordre des Avocats à la Cour de Paris a fost sesizat cu privire la o cerere a unui membru al Baroului din Paris, Jules Borker, care i-a solicitat să se pronunțe „cu privire la condițiile de exercitare a activităților sale de avocat în cadrul prestării de servicii în fața oricărei instanțe a unui stat membru", ca urmare a unei hotărâri a Landesgericht din Köln – Republica Federală Germania, care a refuzat să-i acorde posibilitatea de a compărea în numele unei părți civile într-o procedură penală).

[49] A se vedea cauza *Jipa* (Hotărârea Curții din 10 iulie 2008, *Ministerul Administrației și Internelor – Direcția Generală de Pașapoarte București împotriva lui Gheorghe Jipa*, cauza C-33/07, Rep., 2008, p. I-05157 – instanța era Tribunalul Dâmbovița.

rent dacă părțile din acțiunea principală au solicitat sau nu acest lucru, instanța națională este singura care poate avea inițiativa unei trimiteri preliminare. Aceasta cu atât mai mult cu cât instanța națională trebuie să arate motivul pentru care pronunțarea unei hotărâri preliminare de către instanțele UE este necesară pentru soluționarea cauzei cu care a fost învestită. Nu trebuie uitat nici faptul că **judecătorul de drept comun al dreptului Uniunii este cel național**.

În ceea ce privește **instanțele Uniunii Europene care pot judeca trimiterile preliminare**, potrivit TFUE acestea sunt Curtea de Justiție și Tribunalul. Conform articolului 256 alineatul (3) TFUE, Tribunalul are competența să judece trimiteri preliminare adresate în temeiul articolului 267, în domenii specifice stabilite de statut. Această dispoziție reprezintă o modificare față de varianta anterioară, când, potrivit tratatului, doar Curtea avea competență în acest domeniu. Însă Protocolul nr. 3 – Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene (denumit în continuare „Statut") nu a fost adaptat în această privință și nu cuprinde nicio dispoziție referitoare la competența Tribunalului în materia trimiterilor preliminare. Prin urmare, **Curtea de Justiție este în continuare singura competentă să se pronunțe cu titlu preliminar** (Nota de informare, pct. 3).

Instanța UE (doar Curtea de Justiție, până la modificarea Statutului) se pronunță asupra interpretării sau validității dreptului Uniunii, încercând să ofere un răspuns pentru soluționarea litigiului, însă instanța de trimitere este cea căreia îi revine sarcina de a trage concluziile adecvate din răspunsul instanței UE, înlăturând, dacă este cazul, aplicarea normei naționale în discuție.

În consecință, în cadrul procedurii întrebărilor preliminare, **rolul instanței UE este acela de a oferi o interpretare a dreptului Uniunii sau de a se pronunța cu privire la validitatea acestuia, iar nu de a aplica acest drept la situația de fapt care face obiectul acțiunii principale, rol ce revine instanței naționale**.

Instanța UE nu este competentă să se pronunțe cu privire la problemele de fapt ivite în cadrul acțiunii principale și nici să soluționeze divergențele de opinii în interpretarea sau aplicarea normelor de drept național. Formularea tipică ce se regăsește în hotărârea instanței UE este următoarea: „Îi revine instanței de trimitere sarcina să verifice dacă acesta este cazul în cauza cu a cărei soluționare este sesizată"[50].

---

[50] A se vedea cauza *Jipa*, citată anterior. În această cauză, după ce, la punctul 27 din hotărâre, Curtea arătase că „situația care a determinat apariția litigiului

Răspunsul instanței UE ia forma unei hotărâri sau a unei ordonanțe motivate (iar nu a unui simplu aviz). Instanța națională destinatară este ținută de interpretarea dată atunci când soluționează litigiul pendinte în fața sa. De asemenea, modul în care instanța UE a soluționat trimiterea preliminară este obligatoriu pentru celelalte instanțe naționale sesizate cu o problemă identică.

Din punct de vedere procedural, toate părțile din acțiunea principală (în fața instanței naționale), statele membre și instituțiile Uniunii pot participa la procedura de pronunțare a unei hotărâri preliminare.

Potrivit **articolului 21 alineatul (1) din Statut**, „Curtea de Justiție este sesizată printr-o cerere adresată grefierului. Cererea trebuie să cuprindă numele și domiciliul reclamantului, calitatea semnatarului, numele părții sau părților împotriva cărora se înaintează cererea, obiectul litigiului, concluziile și o expunere sumară a motivelor invocate".

Totodată, conform articolului 23 din Statut, **în cazul trimiterilor preliminare, decizia instanței naționale care își suspendă procedura și sesizează Curtea de Justiție este notificată Curții de către instanța națională respectivă**. Această decizie este apoi notificată de către grefierul Curții părților în cauză, statelor membre și Comisiei, precum și instituției, organului, oficiului sau agenției Uniunii care a adoptat actul a cărui valabilitate sau interpretare este contestată. În termen de două luni de la data ultimei notificări, părțile, statele membre, Comisia și, dacă este cazul, instituția, organul, oficiul sau agenția Uniunii care a adoptat actul a cărui valabilitate sau interpretare este contestată, are dreptul de a depune la Curte memorii sau observații scrise.

Decizia instanței naționale este notificată, prin grija grefierului Curții, și statelor părți la Acordul privind Spațiul Economic European, altele decât statele membre, precum și Autorității de Supraveghere a AELS menționată în acordul respectiv, care, în cazul în care este vizat unul dintre domeniile de aplicare ale acordului, pot depune la Curte memorii sau observații scrise, în termen de două luni de la data notificării.

În cazul în care un acord privind un domeniu determinat, încheiat de Consiliu cu unul sau mai multe state terțe, prevede că acestea din urmă

---

din acțiunea principală nu pare să răspundă cerințelor amintite la punctele 22-26 din prezenta hotărâre", precizează la punctul următor că „Totuși, îi revine instanței de trimitere sarcina de a efectua constatările necesare în această privință, pe baza elementelor de fapt și de drept care au motivat, în cauza din acțiunea principală, cererea ministerului de limitare a dreptului domnului Jipa de a ieși de pe teritoriul național".

pot prezenta memorii sau observații scrise în cazul în care o instanță a unui stat membru adresează Curții o întrebare preliminară privind domeniul de aplicare a acordului, decizia instanței naționale referitoare la o astfel de întrebare se notifică, de asemenea, statelor terțe în cauză, care pot depune la Curte, în termen de două luni de la data notificării, memorii sau observații scrise.

Prevederi mai detaliate sunt cuprinse în Regulamentul de procedură la articolele 103 și 104.

De asemenea, potrivit articolului 20 din Statut, **procedura în fața Curții de Justiție constă în două faze: o fază scrisă și una orală**.

Procedura scrisă cuprinde comunicarea adresată părților și instituțiilor Uniunii ale căror decizii sunt în cauză, cereri, memorii, apărări și observații și eventual replici, precum și toate actele și documentele ce le susțin sau copiile acestora certificate conform. Comunicările se fac prin grija grefierului, în ordinea și la termenele prevăzute de Regulamentul de procedură.

Procedura orală cuprinde lectura raportului prezentat de un judecător raportor, audierea de către Curte a agenților, consilierilor și avocaților, concluziile avocatului general precum și audierea martorilor și experților, dacă este cazul.

În cazul în care consideră că respectiva cauză nu pune o problemă nouă de drept, Curtea poate decide, după ascultarea avocatului general, ca aceasta să fie judecată fără concluziile avocatului general.

Atunci când o întrebare preliminară este identică cu o întrebare asupra căreia Curtea a avut deja ocazia să se pronunțe sau atunci când răspunsul la o astfel de întrebare nu lasă loc niciunei îndoieli rezonabile sau poate fi în mod clar dedus din jurisprudență, Curtea, după ascultarea avocatului general, poate să se pronunțe prin ordonanță motivată în cuprinsul căreia se face trimitere mai ales la hotărârea anterioară sau la jurisprudența pertinentă (**procedura simplificată**).

În conformitate cu articolul 23a din Statut, Regulamentul de procedură poate prevedea o **procedură accelerată** (articolul 104a din Regulamentul de procedură) și, pentru acțiunile în vederea pronunțării unei hotărâri preliminare referitoare la spațiul de libertate, securitate și justiție, o **procedură de urgență** (articolul 104b din Regulamentul de procedură – cunoscută sub denumirea de **procedură preliminară de urgență**).

Aceste proceduri pot prevedea, pentru depunerea memoriilor sau a observațiilor scrise, un termen mai scurt decât cel prevăzut la articolul 23

şi, prin derogare de la articolul 20 al patrulea paragraf, judecarea cauzei fără concluziile avocatului general.

În plus, procedura de urgenţă poate prevedea limitarea părţilor şi a celorlalte persoane interesate menţionate la articolul 23 autorizate să depună memorii sau observaţii scrise, şi, în cazuri de extremă urgenţă, omiterea fazei scrise a procedurii.

Procedura accelerată permite Curţii să se pronunţe cu rapiditate asupra cauzelor extrem de urgente, reducând termenele la maximum şi acordând acestor cauze o prioritate absolută. În urma unei cereri formulate de una dintre părţi, preşedintele Curţii decide, la propunerea judecătorului raportor şi după ascultarea avocatului general şi a celorlalte părţi, dacă o urgenţă deosebită justifică recurgerea la procedura accelerată. În cazul trimiterilor preliminare, cererea este formulată de instanţa judecătorească naţională care sesizează Curtea. În cerere trebuie menţionate împrejurările care justifică urgenţa în pronunţarea asupra întrebării formulate cu titlu preliminar[51].

Astfel, potrivit articolului 104a din Regulamentul de procedură, la cererea instanţei naţionale, preşedintele poate, în mod excepţional, la propunerea judecătorului raportor şi după ascultarea avocatului general, să dispună judecarea trimiterii preliminare potrivit unei proceduri accelerate, care derogă de la prevederile prezentului regulament, atunci când împrejurările invocate justifică urgenţa deosebită în pronunţarea asupra întrebării formulate cu titlu preliminar.

În acest caz, preşedintele stabileşte fără întârziere data şedinţei, care se comunică părţilor din acţiunea principală şi celorlalte persoane interesate prevăzute de articolul 23 din Statut odată cu decizia de trimitere.

Într-un termen stabilit de preşedinte, care nu poate fi mai mic de 15 zile, părţile şi celelalte persoane interesate menţionate de paragraful pre-

---

[51] Solicitarea procedurii accelerate nu înseamnă automat şi acordarea acesteia de către instanţa UE, care este suverană în a decide cu privire la cererea formulată de instanţa naţională. A se vedea cauza *Jipa*, citată anterior, punctele 13 şi 14 din hotărâre: „13. Întrucât a considerat că întrebările respective necesită un răspuns urgent din partea Curţii, dat fiind că domnul Jipa trebuie să aibă posibilitatea să îşi exercite dreptul la liberă circulaţie sau să cunoască cât mai repede dacă se impune restrângerea exercitării acestui drept, instanţa de trimitere a solicitat Curţii judecarea trimiterii preliminare potrivit procedurii accelerate, în temeiul articolului 104a primul paragraf din Regulamentul de procedură. 14. Prin Ordonanţa din 3 aprilie 2007, preşedintele Curţii a respins această cerere pentru motivul că nu sunt îndeplinite condiţiile prevăzute la articolul 104a primul paragraf".

cedent pot să depună memorii sau observații scrise. Președintele poate solicita părților și celorlalte persoane interesate să limiteze memoriile sau observațiile scrise la problemele de drept esențiale ridicate de întrebarea preliminară.

Eventualele memorii sau observații scrise se comunică înainte de ședință părților și celorlalte persoane interesate mai sus menționate.

Curtea se pronunță după ascultarea avocatului general.

În ceea ce privește **procedura preliminară de urgență**, conform articolului 104b din Regulamentul de procedură, la cererea instanței naționale sau, cu titlu excepțional, din oficiu, o trimitere preliminară prin care sunt adresate una sau mai multe întrebări referitoare la domeniile vizate de titlul V al celei de a treia părți din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (referitoare la spațiul de libertate, securitate și justiție) poate să fie judecată potrivit unei proceduri de urgență, care derogă de la prevederile generale ale Regulamentului de procedură.

Cererea instanței naționale trebuie să cuprindă împrejurările de drept și de fapt care demonstrează urgența și justifică aplicarea acestei proceduri derogatorii și să indice, dacă este posibil, răspunsurile la întrebările preliminare pe care le propune instanța națională.

În cazul în care instanța națională nu a formulat o cerere de aplicare a procedurii de urgență și dacă judecarea cauzei potrivit acestei proceduri apare, la prima vedere, ca fiind necesară, președintele Curții poate să solicite camerei prevăzute de paragraful următor să se pronunțe asupra necesității de a judeca trimiterea preliminară potrivit acestei proceduri.

Decizia de judecare a trimiterii preliminare potrivit procedurii de urgență se adoptă de camera desemnată, pe baza raportului judecătorului raportor și după ascultarea avocatului general.

Atunci când instanța națională a solicitat aplicarea procedurii de urgență în cazul unei trimiteri preliminare prevăzute de alineatul precedent sau atunci când președintele a solicitat camerei desemnate examinarea necesității judecării trimiterii preliminare potrivit acestei proceduri, grefierul comunică de îndată trimiterea părților din cauza aflată pe rolul instanței naționale, statului membru de care aparține această instanță, precum și instituțiilor prevăzute de articolul 23 primul paragraf din Statut, în condițiile prevăzute de această dispoziție.

Decizia de a judeca sau nu trimiterea preliminară potrivit procedurii de urgență se comunică de îndată instanței naționale, precum și părților, statului membru și instituțiilor prevăzute de paragraful precedent. Decizia de judecare a trimiterii potrivit procedurii de urgență stabilește termenul

în interiorul căruia acestea din urmă pot depune memorii sau observații scrise. Decizia poate menționa chestiunile de drept la care trebuie să se refere aceste memorii sau observații scrise și poate stabili întinderea maximă a acestor înscrisuri.

De asemenea, trimiterea preliminară se comunică persoanelor interesate prevăzute de articolul 23 din Statut, altele decât destinatarii comunicării menționate, imediat după efectuarea comunicării prevăzute de primul paragraf, iar decizia de a judeca sau nu trimiterea potrivit procedurii de urgență se comunică aceloraşi persoane interesate imediat după efectuarea comunicării prevăzute de al doilea paragraf.

Părțile și celelalte persoane interesate prevăzute de articolul 23 din Statut sunt înștiințate cât mai curând posibil în legătură cu data preconizată a ședinței.

Atunci când trimiterea preliminară nu se judecă potrivit procedurii de urgență, procedura continuă potrivit prevederilor articolului 23 din Statut și prevederilor aplicabile din prezentul regulament.

Trimiterea preliminară care se judecă potrivit procedurii de urgență, precum și memoriile sau observațiile scrise depuse se comunică persoanelor interesate prevăzute de articolul 23 din Statut, altele decât părțile și persoanele interesate prevăzute de primul paragraf al alineatului precedent. Trimiterea preliminară este însoțită de o traducere, dacă este cazul în rezumat, în condițiile stabilite de articolul 104 alineatul (1)[52].

---

[52] Articolul 104 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții prevede următoarele: „Deciziile instanțelor naționale prevăzute de articolul 103 se comunică statelor membre în versiunea originală, însoțite de o traducere în limba oficială a statului destinatar. Dacă este cazul, ținând cont de întinderea deciziei instanței naționale, această traducere este înlocuită de un rezumat al deciziei tradus în limba oficială a statului destinatar, care va sta la baza poziției adoptate de statul respectiv. Rezumatul include textul integral al întrebării sau întrebărilor formulate cu titlu preliminar. Acest rezumat conține în special, în măsura în care aceste elemente figurează în decizia instanței naționale, obiectul acțiunii principale, argumentele esențiale ale părților din acțiunea principală, o prezentare pe scurt a motivelor trimiterii preliminare, precum și jurisprudența și prevederile dreptului Uniunii și naționale invocate.

În cazurile prevăzute de articolul 23 al treilea paragraf din Statut, deciziile instanțelor naționale se comunică statelor părți la Acordul privind SEE, altele decât statele membre, precum și Autorității AELS de Supraveghere în versiunea originală, însoțite de o traducere a deciziei sau, după caz, de un rezumat într-una

În plus, memoriile sau observațiile scrise depuse sunt comunicate părților și celorlalte persoane interesate prevăzute de primul paragraf al alineatului precedent.

În cazuri de urgență deosebită, camera poate decide ca procedura să se desfășoare fără faza scrisă. Camera desemnată soluționează cauza după ascultarea avocatului general. Aceasta poate decide să judece cauza în complet format din trei judecători. De asemenea, camera desemnată poate să dispună trimiterea cauzei în fața Curții în vederea atribuirii sale unui complet de judecată compus din mai mulți judecători. În acest caz, procedura de urgență continuă în fața noului complet de judecată, dacă este cazul după redeschiderea procedurii orale.

Actele de procedură prevăzute de prezentul articol se consideră depuse la data transmiterii către grefă, prin fax sau prin orice alt mijloc tehnic de comunicare de care dispune Curtea, a unei copii a originalului semnat și a înscrisurilor justificative însoțite de opisul prevăzut de articolul 37 alineatul (4) din Regulamentul de procedură[53]. Originalul actului și anexele menționate anterior se transmit grefei Curții.

Comunicările prevăzute de prezentul articol se pot efectua prin transmiterea unei copii a înscrisului prin fax sau prin orice alt mijloc tehnic de comunicare de care dispun Curtea și destinatarul.

Procedura măsurilor provizorii urmărește să obțină suspendarea executării unui act al unei instituții, care face de asemenea obiectul unei acțiuni, sau orice altă măsură provizorie necesară pentru a preveni un prejudiciu grav și ireparabil în dauna unei părți.

Regimul lingvistic este prevăzut de Regulamentul de procedură la articolele 29-31. Potrivit articolului 29 alineatul (2) al doilea paragraf, **în cazul trimiterilor preliminare, limba de procedură este cea a instanței naționale care sesizează Curtea**. Ca excepție, la cererea corespunzător motivată a unei părți din acțiunea principală și după ascultarea

---

dintre limbile menționate de articolul 29 alineatul (1), ce urmează a fi aleasă de către destinatar.

Atunci când un stat terț are dreptul de a participa la o procedură preliminară în conformitate cu articolul 23 al patrulea paragraf din Statut, decizia instanței naționale îi este comunicată în versiunea originală, însoțită de o traducere a deciziei sau, după caz, de un rezumat într-una dintre limbile menționate de articolul 29 alineatul (1), ce urmează a fi aleasă de statul terț în cauză".

[53] Fiecărui act de procedură i se anexează un dosar care conține înscrisurile justificative invocate și un opis al acestora.

în interiorul căruia acestea din urmă pot depune memorii sau observații scrise. Decizia poate menționa chestiunile de drept la care trebuie să se refere aceste memorii sau observații scrise și poate stabili întinderea maximă a acestor înscrisuri.

De asemenea, trimiterea preliminară se comunică persoanelor interesate prevăzute de articolul 23 din Statut, altele decât destinatarii comunicării menționate, imediat după efectuarea comunicării prevăzute de primul paragraf, iar decizia de a judeca sau nu trimiterea potrivit procedurii de urgență se comunică aceloraşi persoane interesate imediat după efectuarea comunicării prevăzute de al doilea paragraf.

Părțile și celelalte persoane interesate prevăzute de articolul 23 din Statut sunt înștiințate cât mai curând posibil în legătură cu data preconizată a ședinței.

Atunci când trimiterea preliminară nu se judecă potrivit procedurii de urgență, procedura continuă potrivit prevederilor articolului 23 din Statut și prevederilor aplicabile din prezentul regulament.

Trimiterea preliminară care se judecă potrivit procedurii de urgență, precum și memoriile sau observațiile scrise depuse se comunică persoanelor interesate prevăzute de articolul 23 din Statut, altele decât părțile și persoanele interesate prevăzute de primul paragraf al alineatului precedent. Trimiterea preliminară este însoțită de o traducere, dacă este cazul în rezumat, în condițiile stabilite de articolul 104 alineatul (1)[52].

---

[52] Articolul 104 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții prevede următoarele: „Deciziile instanțelor naționale prevăzute de articolul 103 se comunică statelor membre în versiunea originală, însoțite de o traducere în limba oficială a statului destinatar. Dacă este cazul, ținând cont de întinderea deciziei instanței naționale, această traducere este înlocuită de un rezumat al deciziei tradus în limba oficială a statului destinatar, care va sta la baza poziției adoptate de statul respectiv. Rezumatul include textul integral al întrebării sau întrebărilor formulate cu titlu preliminar. Acest rezumat conține în special, în măsura în care aceste elemente figurează în decizia instanței naționale, obiectul acțiunii principale, argumentele esențiale ale părților din acțiunea principală, o prezentare pe scurt a motivelor trimiterii preliminare, precum și jurisprudența și prevederile dreptului Uniunii și naționale invocate.

În cazurile prevăzute de articolul 23 al treilea paragraf din Statut, deciziile instanțelor naționale se comunică statelor părți la Acordul privind SEE, altele decât statele membre, precum și Autorității AELS de Supraveghere în versiunea originală, însoțite de o traducere a deciziei sau, după caz, de un rezumat într-una

În plus, memoriile sau observațiile scrise depuse sunt comunicate părților și celorlalte persoane interesate prevăzute de primul paragraf al alineatului precedent.

În cazuri de urgență deosebită, camera poate decide ca procedura să se desfășoare fără faza scrisă. Camera desemnată soluționează cauza după ascultarea avocatului general. Aceasta poate decide să judece cauza în complet format din trei judecători. De asemenea, camera desemnată poate să dispună trimiterea cauzei în fața Curții în vederea atribuirii sale unui complet de judecată compus din mai mulți judecători. În acest caz, procedura de urgență continuă în fața noului complet de judecată, dacă este cazul după redeschiderea procedurii orale.

Actele de procedură prevăzute de prezentul articol se consideră depuse la data transmiterii către grefă, prin fax sau prin orice alt mijloc tehnic de comunicare de care dispune Curtea, a unei copii a originalului semnat și a înscrisurilor justificative însoțite de opisul prevăzut de articolul 37 alineatul (4) din Regulamentul de procedură[53]. Originalul actului și anexele menționate anterior se transmit grefei Curții.

Comunicările prevăzute de prezentul articol se pot efectua prin transmiterea unei copii a înscrisului prin fax sau prin orice alt mijloc tehnic de comunicare de care dispun Curtea și destinatarul.

Procedura măsurilor provizorii urmărește să obțină suspendarea executării unui act al unei instituții, care face de asemenea obiectul unei acțiuni, sau orice altă măsură provizorie necesară pentru a preveni un prejudiciu grav și ireparabil în dauna unei părți.

Regimul lingvistic este prevăzut de Regulamentul de procedură la articolele 29-31. Potrivit articolului 29 alineatul (2) al doilea paragraf, **în cazul trimiterilor preliminare, limba de procedură este cea a instanței naționale care sesizează Curtea**. Ca excepție, la cererea corespunzător motivată a unei părți din acțiunea principală și după ascultarea

---

dintre limbile menționate de articolul 29 alineatul (1), ce urmează a fi aleasă de către destinatar.

Atunci când un stat terț are dreptul de a participa la o procedură preliminară în conformitate cu articolul 23 al patrulea paragraf din Statut, decizia instanței naționale îi este comunicată în versiunea originală, însoțită de o traducere a deciziei sau, după caz, de un rezumat într-una dintre limbile menționate de articolul 29 alineatul (1), ce urmează a fi aleasă de statul terț în cauză".

[53] Fiecărui act de procedură i se anexează un dosar care conține înscrisurile justificative invocate și un opis al acestora.

celeilalte părți și a avocatului general, poate fi autorizată pentru procedura orală folosirea ca limbă de procedură a unei alte limbi dintre celelalte 22 de limbi oficiale ale Uniunii Europene[54]. Decizia cu privire la respectiva cerere poate fi adoptată de președinte. Totuși, acesta poate să înainteze cererea Curții, iar în cazul în care intenționează să o admită fără acordul tuturor părților, are obligația de a proceda în acest mod.

Limba de procedură este folosită în special în memoriile și susținerile orale ale părților, inclusiv în înscrisurile anexate, precum și în procesele-verbale și deciziile Curții. Orice înscris depus sau anexat și redactat într-o altă limbă decât cea de procedură trebuie însoțit de o traducere în limba de procedură. Cu toate acestea, în cazul înscrisurilor voluminoase, pot fi depuse traduceri în extras. Curtea poate oricând să impună depunerea unei traduceri extinse sau integrale, din oficiu sau la cererea uneia dintre părți.

Există câteva excepții de la regula menționată anterior; astfel, atunci când participă la o procedură preliminară:

– statele membre sunt autorizate să folosească propria lor limbă oficială;

– statele părți la Acordul privind SEE, altele decât statele membre, precum și Autoritatea AELS de Supraveghere pot fi autorizate să folosească una dintre limbile oficiale ale UE, alta decât limba de procedură;

– statele terțe pot fi autorizate să folosească una dintre limbile oficiale ale UE, alta decât limba de procedură.

Aceste prevederi se aplică atât înscrisurilor, cât și declarațiilor orale. Grefierul asigură efectuarea traducerii în limba de procedură în fiecare caz în parte.

De asemenea, în cazul în care martorii sau experții declară că nu se pot exprima în mod adecvat într-una dintre limbile oficiale ale UE, Curtea îi autorizează să facă declarațiile într-o altă limbă. Totodată, președintele Curții și președinții camerelor, atunci când conduc dezbaterile, judecătorul raportor în raportul preliminar și în raportul de ședință, judecătorii și avocații generali, atunci când pun întrebări, și aceștia din urmă în concluziile lor pot folosi una dintre limbile oficiale ale UE, alta decât limba de procedură. În toate aceste situații, grefierul asigură efectuarea traducerii în limba de procedură.

---

[54] În **Uniunea Europeană** există **23 de limbi oficiale**, și anume: bulgara, ceha, daneza, engleza, estona, finlandeza, franceza, germana, greaca, irlandeza, italiana, letona, lituaniana, olandeza, maghiara, malteza, polona, portugheza, româna, slovaca, slovena, spaniola și suedeza.

Conform articolului 31 din Regulamentul de procedură, **textele redactate în limba de procedură** sau în altă limbă autorizată în temeiul Regulamentului de procedură al Curții sau al Tribunalului sunt **autentice**. În caz de neconcordanță între diferitele versiuni lingvistice (rezultate în urma traducerilor), este necesară raportarea la cele autentice, care prevalează[55].

Concluzii

Pentru practicienii în domeniul fondurilor europene, speța detaliată în prezentul capitol ridică mai multe probleme de drept și menționează o serie de principii de extremă importanță și actualitate pentru stadiul accesării și utilizării acestor fonduri în România, precum principiul legalității, al securității juridice, al bunei-credințe, al aplicării prevederilor dreptului intern în lipsa dispozițiilor dreptului Uniunii Europene și al răspunderii financiare a statului membru în cazul în care nerestituirea sprijinului de către beneficiar se datorează unei neglijențe a autorităților naționale.

De asemenea, am considerat necesară realizarea distincției între neregulă și fraudă, aspect asupra căruia vom reveni și cu ocazia celorlalte spețe.

În mod special, atât pentru beneficiarii fondurilor europene, cât și pentru autorități, este important să se raporteze mereu la contractul prin care se acordă finanțarea, ce reprezintă în acest caz „legea părților", și să nu ignore posibilitatea interpretării acestuia.

Totodată, s-a dorit sublinierea importanței procedurii preliminare, ce reprezintă o modalitate de cooperare între instanțele naționale și instanțele UE, motiv pentru care am prezentat anumite detalii cu privire la aceasta, cu accent pe aspectele privind procedura și regimul lingvistic.

---

[55] În ceea ce privește **actele legislative ale UE**, „Diversele versiuni lingvistice ale unui text comunitar trebuie să fie interpretate în mod uniform și, în caz de divergență între aceste versiuni, dispoziția în cauză trebuie interpretată în funcție de economia generală și finalitatea reglementării în cauză al cărei element îl constituie". A se vedea, în acest sens, Daniela Ivan, *Hotărâri recente și consacrate ale Curții de Justiție a Comunităților Europene*, Ed. C.H. Beck, București, 2007, p. 97, citând Hotărârea Curții din 27 octombrie 1977, *Regina împotriva Pierre Bouchereau*, cauza 30/77, Rep., 1977, p. 01999.

Capitolul II
Utilizarea fondurilor europene în lumina investigațiilor efectuate de OLAF

Secțiunea II.1.
Hotărârea Tribunalului din 30 iunie 2009 în cauza T-444/07 Centre de promotion de l'emploi par la micro-entreprise (CPEM) împotriva Comisiei Comunităților Europene

„FSE – Desființarea unui sprijin financiar – Raport al OLAF"

Importanța speței

Prezenta speță ridică mai multe probleme de drept demne de menționat prin importanța și actualitatea lor, cum ar fi principiul ***dreptului la apărare****, inclusiv condițiile în care acesta poate invocat, aspectele referitoare la* ***scurgerea de informații în presă, răspunderea beneficiarului finanțării, obligația de respectare a condițiilor financiare stabilite*** *(obligația de* ***executare materială a proiectului*** *respectiv – obligație esențială a beneficiarului care condiționează atribuirea sprijinului financiar european),* ***ierarhia normelor, transparența*** *autorităților,* ***informarea*** *și* ***consultarea*** *potențialilor beneficiari sau a beneficiarilor, principiul* ***încrederii legitime****, problematica* ***„proiectelor pilot"****, a* ***„demunicipalizării"****, a* ***„valorizării"*** *și a* ***„împrumuturilor de onoare"****, precum și* ***condițiile acordării de despăgubiri****.*

Un accent deosebit este pus pe activitatea ***Oficiului European de Luptă Antifraudă (OLAF)*** *și a modului în care se realizează* ***investigațiile*** *acestuia, comentariile pe baza prezentei cauze reluând problematica diferențierii între „neregulă" și „fraudă", amintită și în cadrul speței precedente, de această dată subliniindu-se aspectele referitoare la* ***„fraudă"****.*

1. În vederea garantării securității juridice și a bunei administrări a justiției, este necesar, pentru ca o acțiune să fie admisibilă, ca elementele esențiale de fapt și de drept pe care aceasta se întemeiază să rezulte, cel puțin în mod sumar, dar coerent și comprehensibil, din chiar textul cererii introductive. Pentru îndeplinirea acestor cerințe, o cerere prin care se urmărește repararea pretinselor prejudicii produse de o instituție comunitară trebuie să cuprindă elementele care permit identificarea comportamentului pe care reclamantul îl reproșează instituției, motivele pentru care reclamantul consideră că există o legătură de cauzalitate între comportament și prejudiciul pe care pretinde că l-a suferit, precum și caracterul și întinderea acestui prejudiciu. În lipsa oricărei indicații furnizate de reclamant, nu este de competența Tribunalului să aprecieze și să verifice existența unei eventuale legături de cauzalitate între comportamentul reproșat și prejudiciul invocat. Prin urmare, orice indicație ulterioară privind această legătură trebuie respinsă ca tardivă.

2. Principiul respectării dreptului la apărare impune ca destinatarii unor decizii care le afectează în mod sensibil interesele să aibă posibilitatea de a face cunoscut în mod util punctul lor de vedere. Pe de altă parte, dreptul la apărare nu este încălcat ca urmare a unei neregularități procedurale decât în măsura în care aceasta a avut o incidență concretă asupra posibilității întreprinderilor în cauză de a se apăra. Astfel, nerespectarea normelor în vigoare care au drept finalitate protecția dreptului la apărare nu este susceptibilă să vicieze o procedură administrativă decât dacă se stabilește că aceasta ar fi putut să conducă la un rezultat diferit în lipsa sa.

3. Ținând cont de însăși natura sprijinului financiar acordat de UE, obligația de respectare a condițiilor financiare stabilite în decizia de acordare constituie, precum obligația de executare materială a proiectului respectiv, chiar una dintre obligațiile esențiale ale beneficiarului și, prin aceasta, condiționează atribuirea sprijinului financiar comunitar. În acest context, articolul 24 alineatele (1) și (2) din Regulamentul nr. 4253/88 de aplicare a Regulamentului nr. 2052/88 în ceea ce privește coordonarea colaborării dintre diferite fonduri structurale, pe de o parte, și dintre acestea și cele ale Băncii Europene de Investiții și ale altor instrumente financiare existente, pe de altă parte, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul nr. 2082/93, trebuie interpretat în sensul că autorizează Comisia să anuleze sprijinul financiar acordat, în cazul încălcării condițiilor financiare prevăzute în decizia de acordare.

4. Dreptul de a se prevala de încrederea legitimă presupune îndeplinirea a trei condiții cumulative. În primul rând, administrația comunitară trebuie să îi fi furnizat persoanei interesate asigurări precise, necondiționate și concordante, emise de surse autorizate și de încredere. În al doilea rând, aceste asigurări trebuie să fie de natură să determine persoana căreia i se adresează să nutrească o așteptare legitimă. În al treilea rând, asigurările date trebuie să fie conforme normelor aplicabile.

5. În ceea ce privește controlul respectării obligațiilor beneficiarilor unui sprijin financiar comunitar, este normal ca un control efectuat în considerarea unor elemente noi, care au condus la bănuiala că există nereguli privind anumite proiecte, să fie mai aprofundat și să aibă rezultate diferite față de un control de rutină anterior, efectuat în lipsa oricăror bănuieli. Prin urmare, faptul că investigația Oficiului European de Luptă Antifraudă a permis descoperirea unor nereguli care nu au fost identificate cu ocazia unui audit efectuat de Direcția Generală a Comisiei „Ocuparea Forței de Muncă, Afaceri Sociale și Egalitatea de Șanse" nu constituie în niciun fel o incoerență și nu poate afecta legalitatea unei decizii întemeiate pe rezultatele investigației menționate.

I. Prezentarea situației de fapt

Cadrul juridic

Articolul 147 alineatul (1) CE atribuie Comisiei administrarea Fondului Social European (FSE) instituit în temeiul articolului 146 CE[56].

Cadrul juridic ce reglementează fondurile structurale pentru perioada de programare cuprinsă între 1994 și 1999, relevantă în speță, este constituit în special din Regulamentul (CEE) nr. 2052/88 al Consiliului din 24 iunie 1988 privind funcțiile fondurilor structurale și eficacitatea lor, precum și coordonarea activităților proprii între ele și cu operațiunile

---

[56] Conform articolului 159 primul paragraf CE (actualul articol 175 TFUE), FSE este unul dintre fondurile structurale: „Statele membre își conduc politicile economice și le coordonează în vederea realizării, în egală măsură, a obiectivelor menționate la articolul 174. Formularea și punerea în aplicare a politicilor și acțiunilor Uniunii, precum și realizarea pieței interne țin seama de obiectivele menționate la articolul 174 și participă la realizarea acestora. De asemenea, Uniunea susține realizarea acestor obiective prin acțiunea pe care o întreprinde prin intermediul fondurilor structurale (Fondul European de Orientare și Garantare Agricolă, secțiunea „Orientare"; Fondul Social European; Fondul European de Dezvoltare Regională), al Băncii Europene de Investiții și al celorlalte instrumente financiare existente".

Băncii Europene de Investiții și ale altor instrumente financiare existente[57]. Pentru aplicarea acestui regulament, Consiliul a adoptat alte două regulamente, nr. 4255 din 1988[58] (denumit în continuare „Regulamentul nr. 4255/88") și nr. 4253 din 1988[59] (denumit în continuare „Regulamentul nr. 4253/88"). Toate aceste regulamente au fost abrogate cu efect de la 1 ianuarie 2000[60].

Din coroborarea tuturor dispozițiilor reiese că, deși Regulamentul nr. 4255/88 a fost abrogat, Regulamentele nr. 4255/88 și nr. 4253/88 continuă să se aplice sprijinului aprobat în temeiul Regulamentului nr. 4255/88.

Potrivit articolului 6 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul nr. 4255/88, intitulat „Asistența tehnică și proiectele pilot și de demonstrație": „În afara cadrului de asistență comunitar, [FSE] poate finanța până în limita a 0,5 % din alocația sa anuală acțiuni pregătitoare, de apreciere, monitorizare și evaluare în statele membre sau la nivel comunitar care sunt

---

[57] JO L 185, p. 9, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CEE) nr. 2081/93 al Consiliului din 20 iulie 1993 (JO L 193, p. 5, denumit în continuare „Regulamentul nr. 2052/88").

[58] Regulamentul (CEE) nr. 4255/88 din 19 decembrie 1988 de aplicare a Regulamentului (CEE) nr. 2052/88 în ceea ce privește FSE (JO L 374, p. 21), astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CEE) nr. 2084/93 al Consiliului din 20 iulie 1993 (JO L 193, p. 39).

[59] Regulamentul (CEE) nr. 4253/88 al Consiliului din 19 decembrie 1988 de aplicare a Regulamentului nr. 2052/88 în ceea ce privește coordonarea colaborării dintre diferite fonduri structurale, pe de o parte, și dintre acestea și cele ale Băncii Europene de Investiții și ale altor instrumente financiare existente, pe de altă parte (JO L 374, p. 1), astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CEE) nr. 2082/93 al Consiliului din 20 iulie 1993 (JO L 193, p. 20).

[60] Abrogarea Regulamentelor nr. 2052/88 și nr. 4253/88 s-a realizat prin intermediul Regulamentului (CE) nr. 1260/1999 al Consiliului din 21 iunie 1999 de stabilire a dispozițiilor generale referitoare la fondurile structurale (JO L 161, p. 1).

Regulamentul nr. 4255/88 a fost abrogat cu efect de la 1 ianuarie 2000, prin articolul 11 din Regulamentul (CE) nr. 1784/1999 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 iulie 1999 privind Fondul social european (JO L 213, p. 5), al cărui articol 9 face trimitere la dispozițiile tranzitorii prevăzute la articolul 52 din Regulamentul nr. 1260/1999. Alineatul (1) al acestei ultime dispoziții prevede că „prezentul regulament nu aduce atingere continuării sau modificării, inclusiv anulării totale sau parțiale a asistenței aprobate de Consiliu sau de Comisie în temeiul Regulamentelor [...] nr. 2052/88 și [...] nr. 4253/88 sau în temeiul oricărei alte legislații care se aplică acestei intervenții la 31 decembrie 1999".

necesare pentru realizarea acțiunilor menționate la articolul 1 din prezentul regulament și sunt efectuate din inițiativa Comisiei sau în contul Comunității. Ele includ:

a) acțiuni cu caracter inovator care sunt menite să testeze noi abordări față de conținutul, metodologia și organizarea procesului de formare profesională, inclusiv integrarea dimensiunii comunitare a formării profesionale și, pe plan mai general, dezvoltarea ocupării forței de muncă, inclusiv promovarea de șanse egale pentru bărbați și femei pe piața forței de muncă și integrarea profesională a persoanelor expuse excluderii de pe piața forței de muncă, în scopul stabilirii unei baze pentru asistență ulterioară din partea [FSE] într-o serie de state membre".

Conform articolului 24 din Regulamentul nr. 4253/88, intitulat „Reducerea, suspendarea și întreruperea contribuției":

„(1) Dacă realizarea unei acțiuni sau a unei măsuri pare să nu justifice nici o parte, nici întreaga contribuție financiară care i-a fost alocată, Comisia procedează la o verificare adecvată a cazului în cadrul parteneriatului, solicitând în special statului membru sau autorităților desemnate de acesta pentru punerea în aplicare a acțiunii să își prezinte observațiile într-un termen stabilit.

(2) În urma acestei verificări, Comisia poate reduce sau suspenda contribuția pentru acțiunea sau pentru măsura în cauză dacă verificarea confirmă existența unei nereguli sau a unei modificări importante care afectează natura sau condițiile de punere în aplicare a acțiunii sau a măsurii și pentru care nu a fost solicitată aprobarea Comisiei.

(3) Orice sumă primită în mod nejustificat și care trebuie recuperată trebuie rambursată Comisiei. Sumele nerambursate se majorează cu dobânzi de întârziere în conformitate cu prevederile regulamentului financiar și potrivit modalităților care trebuie stabilite de Comisie, conform procedurilor menționate la titlul VIII".

Istoricul cauzei

La 21 iulie 1998, Comisia a publicat o cerere de propuneri pentru punerea în aplicare a acțiunii pilot „Capital local cu finalitate socială"[61] și a definit cadrul pentru acordarea subvențiilor globale către organizații intermediare destinate să susțină persoane care realizează microproiecte ce favorizează ocuparea forței de muncă și coeziunea socială. Astfel, cererea de propuneri se adresa exclusiv organizațiilor non-profit și

[61] JO C 228, p. 15.

consorţiilor deja existente instituite de aceste organizaţii; organizaţiilor intermediare li se solicita o cofinanţare al cărei cuantum nu putea fi mai mic de 15 % din subvenţia solicitată.

Prin Decizia C (1999) 2645 din 17 august 1999 (denumită în continuare „decizia de acordare"), **Comisia a acordat un sprijin financiar prin FSE** sub forma unei **subvenţii globale** pentru finanţarea unui **proiect pilot** prezentat de **Centre de promotion de l'emploi par la micro-entreprise (denumit în continuare „CPEM" sau „reclamantul")**. Acestui proiect pilot i-a fost acordat un cuantum maxim total de 1 000 000 de euro de către FSE. Decizia de acordare defineşte procedurile de acordare şi de utilizare ale subvenţiei acordate CPEM de Comisie, condiţiile specifice ale subvenţiei, sfârşitul perioadei de angajament pentru efectuarea cheltuielilor în privinţa proiectului pilot (31 august 2001), sfârşitul perioadei de executare (28 februarie 2002) şi prevede că CPEM este obligat să respecte condiţiile de derulare a proiectului formulate în „Ghidul privind articolul 6 din FSE – «Capital local cu finalitate socială»" (denumit în continuare „Ghidul promotorului").

Prin Decizia C (2001) 2144 din 18 septembrie 2001, în urma unei **cereri de prelungire** formulate de reclamant, Comisia a extins perioada de angajare pentru efectuarea cheltuielilor în privinţa proiectului pilot până la 31 decembrie 2001 şi perioada de executare până la 30 iunie 2002.

La 20 septembrie 2000, **CPEM a încheiat o convenţie pentru punerea în aplicare a proiectului pilot cu Centre de formation professionnelle et de promotion sociale (CFPPS), o asociaţie non-profit devenită ulterior Marseille Service Développement (MSD)**. La 7 octombrie 2002, Comisia a primit de la MSD raportul final şi cererea de plată finală privind acţiunile efectuate în cadrul proiectului pilot.

Comisia a executat plăţile intermediare şi o plată finală legate de acest proiect pentru un cuantum de 1 000 000 de euro.

În august 2004, Direcţia Generală (DG) Ocuparea Forţei de Muncă, Afaceri Sociale şi Egalitatea de Şanse a Comisiei (denumită în continuare „**DG Ocuparea Forţei de Muncă**") **a efectuat la MSD un audit care nu a indicat vreo neregulă majoră** şi care a condus la recuperarea sumei de 4 472,30 euro.

În mai 2004, **o persoană a contactat DG Ocuparea Forţei de Muncă şi *Oficiul European de Luptă Antifraudă (OLAF)* pentru a invoca o gestiune financiară şi administrativă defectuoasă din partea CPEM sau a mandatarilor săi în ceea ce priveşte punerea în aplicare a proiectului său individual. OLAF a iniţiat o investigaţie externă** la

2 mai 2005 **şi a efectuat verificări la faţa locului** la Marsilia, între 27 iunie şi 1 iulie 2005, **în cadrul CPEM şi al altor operatori economici care aveau legătură cu proiectul pilot.**

Raportul final al OLAF a constatat mai multe nereguli importante, în vederea cărora s-a propus anularea sprijinului comunitar în valoare de 1 000 000 de euro şi recuperarea unui cuantum de 995 527,70 euro.

Prin Decizia C (2007) 4645 din 4 octombrie 2007 (denumită în continuare **„decizia atacată"**), **Comisia a anulat sprijinul acordat prin decizia de trimitere şi a decis că beneficiarul datorează suma de 995 527,70 euro.**

Procedura şi concluziile părţilor

Printr-o cerere depusă la grefa Tribunalului la 5 decembrie 2007, reclamantul a introdus prezenta acţiune. De asemenea, au fost solicitate măsuri provizorii, cerere respinsă de Tribunal.

Reclamantul a solicitat Tribunalului:

– anularea deciziei atacate;

– recunoaşterea unei despăgubiri pentru atingerea adusă în mod public imaginii reclamantului evaluată la 100 000 de euro;

– recunoaşterea dreptului personalului său la o despăgubire individuală de 1 euro cu titlu simbolic pentru atingerea adusă liniştii acestora în cadrul muncii;

– obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată.

Comisia a solicitat Tribunalului:

– declararea acţiunii ca inadmisibilă sau, dacă este cazul, nefondată;

– obligarea reclamantului la plata cheltuielilor de judecată.

II. Argumentele părţilor şi motivarea Tribunalului

A. Cu privire la admisibilitate

1. Argumentele părţilor

Comisia a contestat admisibilitatea celui de al doilea şi a celui de al treilea capăt de cerere ale reclamantului[62], motivând că nu indică suficient

---

[62] Recunoaşterea unei despăgubiri pentru atingerea adusă în mod public imaginii reclamantului evaluată la 100 000 de euro şi recunoaşterea dreptului personalului său la o despăgubire individuală de 1 euro cu titlu simbolic pentru atingerea adusă liniştii acestora în cadrul muncii.

de precis în ce mod sunt întrunite condițiile pentru repararea prejudiciului[63].

CPEM a declarat că obiectul în litigiu nu era plata unei despăgubiri, ci recunoașterea dreptului la o astfel de despăgubire. De asemenea, a explicat în ce constă comportamentul imputat Comisiei, prejudiciul suferit și legătura de cauzalitate între aceste două elemente și a explicat motivele pentru care personalul CPEM solicita o indemnizație de 1 euro cu titlu simbolic.

2. Aprecierea Tribunalului

Cu privire la admisibilitatea celui de al doilea capăt de cerere, prin care se solicită recunoașterea dreptului CPEM la o despăgubire

Este obligatoriu ca cererea introductivă să cuprindă obiectul litigiului și o expunere sumară a motivelor invocate[64]. Această **indicație** trebuie să fie suficient de **clară și precisă pentru a permite pârâtului să își pregătească apărarea și Tribunalului să se pronunțe asupra acțiunii**, dacă este cazul, **fără a se baza pe alte informații. În vederea garantării securității juridice și a bunei administrări a justiției, este necesar, pentru ca o acțiune să fie admisibilă, ca elementele esențiale de fapt și de drept pe care aceasta se întemeiază să rezulte, cel puțin în mod sumar, dar coerent și comprehensibil, din chiar textul cererii introductive**[65].

Pentru îndeplinirea acestor cerințe, **o cerere prin care se urmărește repararea pretinselor prejudicii produse de o instituție comunitară trebuie să cuprindă elementele care permit identificarea comportamentului pe care reclamantul îl reproșează instituției, motivele pentru care reclamantul consideră că există o legătură de cauzalitate**

---

[63] Comisia susține că cererea introductivă nu permite identificarea motivelor pentru care poziția pe care a adoptat-o în decizia atacată reprezintă cauza prejudiciului invocat de reclamant, iar acesta din urmă nu ar fi dovedit în niciun fel prejudiciile pe care pretinde că le-a suferit.

[64] Conform articolului 21 primul paragraf din Statutul Curții de Justiție, aplicabil procedurii desfășurate la Tribunal în temeiul articolului 53 primul paragraf din acest statut și al articolului 44 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul de procedură.

[65] Ordonanța Tribunalului din 28 aprilie 1993, *De Hoe împotriva Comisiei*, cauza T-85/92, Rec., p. II 523, punctul 20, și Hotărârea Tribunalului din 29 ianuarie 1998, *Dubois et Fils împotriva Consiliului și Comisiei*, cauza T-113/96, Rec., p. II 125, punctul 29.

între comportament şi prejudiciul pe care pretinde că l-a suferit, precum şi caracterul şi întinderea acestui prejudiciu[66].

În speţă, unicul element furnizat de CPEM în susţinerea solicitării de despăgubire formulată în cadrul celui de al doilea capăt de cerere este chiar acest capăt de cerere. Astfel, se poate deduce că prejudiciul invocat constă în atingerea adusă imaginii CPEM, fără să precizeze cum se justifică cuantumul de 100 000 de euro.

În ceea ce priveşte comportamentul reproşat, este vorba de pretinse vicii procedurale, imputabile OLAF şi Comisiei, care fac obiectul unor obiecţii invocate de CPEM în cadrul primului său motiv, dar lipseşte orice indicaţie privind legătura de cauzalitate dintre comportamentul reproşat instituţiei şi prejudiciul invocat. **În lipsa oricărei indicaţii furnizate de reclamant, nu este de competenţa Tribunalului să aprecieze şi să verifice existenţa unei eventuale legături de cauzalitate între comportamentul reproşat şi prejudiciul invocat**[67], iar **orice indicaţie ulterioară privind această legătură trebuie respinsă ca tardivă**[68].

Tribunalul a respins ca inadmisibil al doilea capăt de cerere formulat de CPEM.

Cu privire la admisibilitatea celui de al treilea capăt de cerere, prin care se solicită recunoaşterea pentru personalul CPEM a unui drept la o despăgubire

Având în vedere că reclamantul nu a indicat şi nici nu a dovedit că era abilitat de personalul amintit să formuleze o acţiune în despăgubiri în numele său, Tribunalul a respins acest capăt de cerere ca inadmisibil din cauza lipsei interesului de a exercita acţiunea.

B. Cu privire la fond

Reclamantul a invocat două motive.

---

[66] Hotărârea Tribunalului din 18 septembrie 1996, *Asia Motor France şi alţii împotriva Comisiei*, cauza T-387/94, Rec., p. II-961, punctul 107, Hotărârea Tribunalului din 6 mai 1997, *Guérin automobiles împotriva Comisiei*, cauza T-195/95, Rec., p. II-679, punctul 21, Hotărârea din 10 iulie 1997, *Guérin automobiles împotriva Comisiei*, cauza T-38/96, Rec., p. II-1223, punctul 42, şi Hotărârea *Dubois et Fils împotriva Consiliului şi Comisiei*, citată anterior, punctul 30.

[67] Hotărârea Tribunalului din 12 decembrie 2006, *Organisation des Modjahedines du peuple d'Iran împotriva Consiliului*, cauza T-228/02, Rec., p. II-4665, punctul 179.

[68] Ordonanţa *De Hoe împotriva Comisiei*, citată anterior, punctul 25.

1. Cu privire la primul motiv, care contestă procedura urmată de OLAF şi de Comisie

Argumentele părţilor

CPEM a reproşat Comisiei că **nu a respectat principiile generale de drept**, în special principiul respectării **dreptului la apărare**.

Acest motiv este divizat în **cinci aspecte**.

a. Bazându-se pe mărturii ale membrilor personalului său, CPEM a susţinut că OLAF a efectuat o investigaţie care a luat în considerare numai elementele în acuzare.

b. CPEM a criticat procedura utilizată de OLAF, invocând o confuzie procedurală între două regulamente[69]. CPEM a arătat că agenţii OLAF au evocat posibilitatea aplicării de sancţiuni penale, iar comportamentul lor a creat o stare de confuzie şi de intimidare în rândul persoanelor prezente cu ocazia controlului, în special prin utilizarea în permanenţă a noţiunii „fraudă" şi prin faptul că, în aceeaşi procedură, cuvintele „investigaţie" şi „control" au fost utilizate fără distincţie. De asemenea CPEM a susţinut că sesizarea procuraturii înainte de controlul administrativ şi prezenţa unui ofiţer de poliţie judiciară la controalele la faţa locului ar demonstra că acel control nu avea numai un caracter administrativ.

c. CPEM a contestat fiabilitatea investigaţiei efectuate de OLAF. CPEM a susţinut că investigaţia a acumulat elemente de procedură inoperante, vexatorii sau abuzive, inadmisibile în contextul respectării principiilor generale de drept comunitar şi a principiului unei proceduri corecte (investigatorii OLAF au ales în mod greşit persoanele audiate şi au formulat afirmaţii deplasate în legătură cu funcţionari ai statului şi cu avocatul CPEM. De asemenea, anumite procese-verbale ale audierilor şi raportul şedinţei bilaterale din 25 aprilie 2006 dintre CPEM şi OLAF erau inexacte şi/sau nesemnate de persoanele în cauză, iar rapoartele OLAF care au servit drept bază Comisiei la adoptarea deciziei atacate conţineau erori de fapt).

---

[69] Regulamentul (CE, Euratom) nr. 2185/96 al Consiliului din 11 noiembrie 1996 privind controalele şi inspecţiile la faţa locului efectuate de Comisie în scopul protejării intereselor financiare ale Comunităţilor Europene împotriva fraudei şi a altor abateri (JO L 292, p. 2, Ediţie specială în limba română, 09/vol. 2, p. 24) şi Regulamentul (CE, Euratom) nr. 2988/95 al Consiliului din 18 decembrie 1995 privind protecţia intereselor financiare ale Comunităţilor Europene (JO L 312, p. 1, Ediţie specială în limba română, 01/vol. 1, p. 166).

d. CPEM a invocat încălcarea dreptului la apărare în cadrul investigației, în special privind administrarea de către OLAF a plângerilor care au declanșat investigația.

e. CPEM a pus în discuție utilizarea de către OLAF a diferitelor ediții ale Ghidului promotorului. Conform CPEM, ghidul avea mai multe versiuni, dintre care una provizorie, de care OLAF nu a ținut cont.

Comisia a respins argumentele CPEM.

Aprecierea Tribunalului

Tribunalul a arătat că s-a limitat la examinarea principiului respectării dreptului la apărare, întrucât doar acesta a fost menționat în cererea introductivă și nu este de competența sa ca, în lipsa unor indicații ale reclamantului, să cerceteze și să identifice principiile a căror încălcare ar putea fi invocată. **Principiul respectării dreptului la apărare impune ca destinatarii unor decizii care le afectează în mod sensibil interesele să aibă posibilitatea de a face cunoscut în mod util punctul lor de vedere**[70].

Tribunalul a respins ca inoperantă obiecția invocată de CPEM conform căreia OLAF ar fi informat presa în legătură cu dosarul chiar înainte ca decizia atacată să fie adoptată de Comisie, întrucât nu putea constitui o încălcare a dreptului la apărare al CPEM.

De asemenea, **dreptul la apărare este încălcat ca urmare a unei neregularități procedurale doar în măsura în care aceasta a avut o incidență concretă asupra posibilității întreprinderilor în cauză de a se apăra**. Astfel, **nerespectarea normelor în vigoare care au drept finalitate protecția dreptului la apărare nu este susceptibilă să vicieze procedura administrativă decât dacă se stabilește că aceasta ar fi putut să conducă la un rezultat diferit în lipsa sa**[71].

Tribunalul a examinat dacă CPEM a fost în măsură să își exprime în mod util punctul său de vedere înainte de adoptarea deciziei și, în caz contrar, dacă rezultatul procedurii ar fi fost diferit în cazul în care CPEM și-ar fi putut exprima în mod util punctul său de vedere și a respins acest

---

[70] Hotărârea Tribunalului din 9 aprilie 2003, *Forum des migrants împotriva Comisiei*, cauza T-217/01, Rec., p. II-1563, punctul 56, și Hotărârea Tribunalului din 11 decembrie 2003, *Conserve Italia împotriva Comisiei*, cauza T-306/00, Rec., p. II-5705, punctul 107, Hotărârea Curții din 10 iulie 1986, *Belgia împotriva Comisiei*, cauza 234/84, Rec., p. 2263, punctul 27.

[71] Hotărârea Tribunalului din 14 decembrie 2005, *General Electric împotriva Comisiei*, cauza T-210/01, Rec., p. II-5575, punctul 632 și jurisprudența citată.

motiv ca nefondat. Instanța a constatat că CPEM a avut posibilitatea să își prezinte orice observație pe care o considera relevantă în privința comportamentului OLAF (a se vedea corespondența dintre reclamant și OLAF). Prin urmare, dreptul la apărare nu a fost încălcat.

2. Cu privire la al doilea motiv, care contestă decizia atacată cu privire la fond

CPEM a reproșat Comisiei diverse erori de drept care afectează legalitatea deciziei atacate.

Acest motiv este divizat în **cinci aspecte**.

a. Cu privire la primul aspect, întemeiat pe încălcarea noțiunii franceze de organizație non-profit

Argumentele părților

CPEM a susținut că OLAF și Comisia i-au încălcat statutul de asociație la care se referă legea franceză din 1 iulie 1901, cu modificările ulterioare, calificând-o drept asociație non-profit (ASBL), instituție care aparține dreptului belgian.

Comisia a respins argumentele reclamantului.

Aprecierea Tribunalului

Instanța a respins acest aspect întrucât terminologia utilizată de OLAF nu a avut nicio incidență asupra aprecierii faptelor care i-au fost imputate CPEM în rapoartele menționate și în decizia atacată, statutul juridic al CPEM nefiind analizat în niciunul dintre punctele documentelor menționate. În plus, CPEM însuși se desemnează, în dosarul său de candidatură, la punctul „Identitatea reclamantului", drept o „asociație non-profit", ceea ce ar fi putut cauza o confuzie în această privință în cadrul serviciilor Comisiei.

b. Cu privire la al doilea aspect, întemeiat pe încălcarea raporturilor dintre reclamant și autoritățile orașului Marsilia

Aprecierea Tribunalului

CPEM a criticat acea parte a raportului final al OLAF în care se analizează raportul dintre autoritățile orașului Marsilia, CPEM și MSD. Raportul a constatat următoarele:

autoritățile orașului Marsilia nu ar fi putut să își depună candidatura ca beneficiar al unei subvenții în baza FSE, întrucât una dintre cele două caracteristici principale ale proiectului pilot era utilizarea unor organizații private non-profit pentru aplicarea acestuia;

– MSD este o asociație strâns legată de autoritățile orașului Marsilia;

– **„demunicipalizarea"** MSD (în sensul că **membrii care au un mandat electiv municipal sunt prezenți din acel moment numai cu titlu consultativ**) trebuie **relativizată în mod serios, întrucât ceilalți parametri indică menținerea legăturii strânse cu autoritățile orașului Marsilia**;

– **CPEM și MSD sunt dependente de autoritățile orașului Marsilia în privința sediilor lor, a personalului și a funcționării acestora și pun în aplicare anumite aspecte ale politicii orașului**;

– autoritățile orașului Marsilia nu au vărsat decât o parte din participarea prevăzută la finanțarea proiectului pilot, fără ca CPEM și nici MSD să le fi constrâns să își execute obligațiile financiare, ceea ce indică dependența în raport cu autoritățile orașului și relativitatea puterii lor efective de decizie;

– OLAF a considerat că decizia CPEM de a atribui executarea acțiunii către MSD, precum și punerea sa în aplicare au avut drept consecință, chiar ca obiectiv, eludarea cerinței proiectului pilot de a utiliza organizații private non-profit pentru punerea sa în aplicare.

Instanța a respins argumentul CPEM potrivit căruia raportul final ar lăsa să se înțeleagă că autoritățile orașului Marsilia ar fi urmărit să depună un dosar de candidatură la proiectul pilot sau ar fi recurs la asociații intermediare și ar fi avut ca obiectiv eludarea cerinței de a utiliza organisme private. Raportul se limitează la a aminti că autoritățile orașului Marsilia nu au putut să își depună candidatura, fără a indica dacă aceasta era intenția lor.

Tribunalul a respins ca nefondat și irelevant argumentul referitor la „demunicipalizare", întrucât OLAF a arătat numai că MSD avea încă legături strânse cu autoritățile orașului Marsilia.

Și criticile legate de afirmația făcută de OLAF, potrivit căreia CPEM și MSD sunt dependente de autoritățile orașului Marsilia în legătură cu sediile lor, cu personalul și cu funcționarea lor, au fost respinse de instanța comunitară. Aceasta a arătat că CPEM nu a contestat că respectiva concluzie este susținută de fapte, ci doar a menționat că punerea la dispoziție a sediilor și a personalului de către autoritățile orașului Marsilia nu înseamnă că CPEM și MSD se supun instrucțiunilor acestei municipalități. Or, nici OLAF, nici Comisia nu au susținut că aceasta ar fi situația.

A fost respins și argumentul CPEM conform căruia OLAF a constatat dependența CPEM și MSD față de autoritățile orașului Marsilia prin

faptul că acestea nu şi-au respectat obligaţiile în materie de cofinanţare, iar nici CPEM şi nici MSD nu l-au constrâns să le respecte. Tribunalul a concluzionat că autorităţile oraşului Marsilia nu şi-au respectat toate obligaţiile financiare, conform chiar datelor puse la dispoziţie de CPEM, iar existenţa unei discrepanţe între sumele CPEM şi cele ale Comisiei nu poate schimba această realitate.

c. Cu privire la al treilea aspect, întemeiat pe inopozabilitatea Ghidului promotorului

Argumentele părţilor

CPEM a susţinut că Ghidul promotorului pe care OLAF l-a invocat împotriva sa nu i-a fost furnizat în anexa la decizia de acordare şi că abia în septembrie 1999 a primit o versiune provizorie care conţinea fişe, la care a făcut trimitere OLAF în rapoartele sale. CPEM invocă faptul că nu a considerat versiunea provizorie ca având efect obligatoriu şi, prin urmare, nu a ţinut cont de ea. În plus, versiunea pe care OLAF şi-a întemeiat criticile nu a fost niciodată identificată în mod clar şi nu există nicio dovadă că i-a fost notificată CPEM. De asemenea, versiunea definitivă a Ghidului promotorului nu conţinea fişele respective.

Totodată, CPEM a invocat ierarhia normelor în cadrul UE şi a susţinut că, chiar dacă Ghidul promotorului este acceptat ca probă împotriva sa, acesta nu putea fi interpretat în sens contrar regulamentelor privind reforma fondurilor structurale şi regulamentului financiar în versiunea aplicabilă la data faptelor, după cum au procedat OLAF şi Comisia.

Comisia a respins argumentele invocate de reclamant.

Aprecierea Tribunalului

Instanţa a arătat că, la 10 noiembrie 1999, prin semnătura domnului R., preşedintele CPEM, aceasta a acceptat să respecte condiţiile impuse prin Ghidul promotorului. Din dosar reiese că participanţilor la reuniunea de la Belfast din 16-19 septembrie 1999, în cursul căreia consorţiul CPEM/MSD era reprezentat de domnul G., director al MSD, li s-a solicitat să citească cu atenţie proiectul ghidului care le-a fost distribuit şi să trimită cât mai curând întrebările şi comentariile lor în scopul de a-l completa.

Aşadar, pentru a ţine cont de nevoile şi de interesele diferiţilor beneficiari ai proiectului pilot, Comisia a dorit să primească observaţiile acestora şi să întocmească versiunea finală a ghidului cu cooperarea lor.

Prin urmare, CPEM ar fi trebuit să realizeze că versiunea provizorie a Ghidului promotorului nu era un document lipsit de orice pertinenţă şi că

ghidul conținea dispoziții specifice pentru executarea proiectului pilot, care era în mod cert susceptibil de a fi modificat în versiunea definitivă, dar pe care însă trebuia să îl respecte. CPEM s-a angajat să facă acest lucru prin semnătura domnului R din 10 noiembrie 1999, dată ulterioară primirii versiunii definitive distribuite cu ocazia reuniunii de la Belfast.

În consecință, Tribunalul a respins argumentul CPEM, motivând că **o astfel de atitudine formalistă contravine obligației de loialitate ce revine persoanelor care au solicitat și beneficiarilor unui sprijin financiar, inerentă sistemului de contribuție din fonduri comunitare și esențială pentru buna lor funcționare**[72].

De asemenea, instanța a constatat că versiunea definitivă a Ghidului promotorului i-a fost notificată CPEM[73], contrar susținerilor sale. În plus, Comisia a arătat că CPEM nu a susținut faptul că acțiunile sale, care i se reproșează în decizia atacată, ar fi fost legale în temeiul vreuneia dintre versiunile succesive ale Ghidului promotorului. Prin urmare, nu reiese cum ar putea eventualele diferențe dintre diferitele versiuni ale ghidului să creeze o confuzie pentru colaboratorii CPEM în legătură cu obligațiile acestuia din urmă legate de aplicarea proiectului pilot.

În ceea ce privește argumentul potrivit căruia OLAF nu ar fi respectat **ierarhia normelor** acordând prioritate Ghidului promotorului în raport cu regulamentele comunitare aplicabile, CPEM face trimitere la o scrisoare a OLAF (din 11 aprilie 2006), prin care acesta a răspuns contestațiilor formulate de CPEM în privința raportului său de misiune. Acest punct are următorul conținut: „În legătură cu ierarhia textelor juridice aplicabile, Ghidul promotorului 1999 prevedea în Fișa B – căsuța de la punctul 1 a doua săgeată ultimul paragraf – (pagina 8) că textele juridice care se aplică programului sunt ierarhizate în modul următor:

– Decizia Comisiei Europene prin care se acordă o subvenție structurii intermediare, precum și anexele la aceasta

– Regulamentele care definesc activitățile eligibile în baza FSE (lista cheltuielilor eligibile a fost adoptată de Comisie și a fost publicată în *Jurnalul Oficial al Comunităților Europene*)

– Regulamentul general al fondurilor structurale".

---

[72] Hotărârea Tribunalului din 7 noiembrie 2002, *Vela și Tecnagrind împotriva Comisiei*, cauzele conexate T-141/99, T-142/99, T-150/99 și T-151/99, Rec., p. II-4547, punctul 322, și Hotărârea Tribunalului din 28 ianuarie 2004, *Euroagri împotriva Comisiei*, cauza T-180/01, Rec., p. II-369, punctul 83.

[73] Acest lucru rezultă din confirmarea de primire prin mesaj electronic din 5 ianuarie 2000 a domnului B., membru autorizat al personalului în cadrul MSD, prezentată de Comisie.

Tribunalul a respins acest argument, arătând că, din modul de redactare a listei, nu reiese că a fost întocmită pornind de la norma superioară către norma inferioară sau invers. Chiar în prima ipoteză, o astfel de indicație abstractă de către OLAF a unei ordini ierarhice eronate a dispozițiilor legale aplicabile nu ar fi, în sine, de natură să vicieze decizia atacată. Instanța subliniază că însuși Ghidul promotorului nu apare în ierarhia normelor citate de OLAF, iar CPEM nu a indicat nicio dispoziție concretă din Ghidul promotorului care ar fi incompatibilă cu vreo normă superioară.

d. Cu privire la al patrulea aspect, privind neregulile invocate

CPEM a susținut că, în esență, Comisia a autorizat anumite nereguli care i-au fost reproșate în decizia atacată sau cel puțin a avut cunoștință de acestea; în plus, nu a fost vorba despre nereguli care să justifice anularea sprijinului comunitar.

Cu privire la primul argument, întemeiat pe practica Comisiei în cadrul FSE și pe o pretinsă autorizare de către Comisie a tehnicii numite de „valorizare"

Argumentele părților

CPEM a susținut că acțiunile sale nu puteau fi considerate nelegale, întrucât Comisia a autorizat **practica de „valorizare"** în ceea ce privește proiectele legate de FSE în Franța.

Trebuie menționat că, **în ceea ce privește „valorizarea", Comisia face distincție între proiectele din „cadrul clasic" al FSE și proiectele pilot** în temeiul Regulamentului nr. 4255/88, precum cele din prezenta cauză. În „cadrul clasic" al FSE, intervenția financiară a FSE ia forma unei cofinanțări a unui program național sau a unei subvenții globale gestionate de statul membru sau de alte autorități naționale. În cazul proiectelor pilot, intervenția financiară a FSE este gestionată direct de Comisie, ceea ce înseamnă că aceasta din urmă selecționează ea însăși beneficiarii, prin intermediul unei decizii specifice de atribuire, însoțită de un set de reglementări. Conform Comisiei, **în „cadrul clasic" al FSE, „valorizarea" este acceptată, nu însă și în cazul proiectelor pilot**.

Aprecierea Tribunalului

Tribunalul arată că **„valorizarea" reprezintă imputarea cheltuielilor efectuate de colectivități publice, în cadrul misiunilor acestora, asupra contribuțiilor financiare pe care trebuie să le aducă la un proiect**[74].

[74] „Valorizarea" a fost practicată în special în privința contribuției financiare a Conseil général des Bouches-du-Rhône la bugetul proiectului pilot, asupra căruia

În „cadrul clasic" al FSE, astfel cum este definit de Comisie, cheltuielile publice care sunt „valorizate" în calitate de contribuții proprii în cadrul unui sprijin financiar sunt cheltuieli efectuate de însuși beneficiarul sprijinului financiar, și anume statul membru sau autoritatea națională desemnată de acesta. În schimb, dacă, în speță, CPEM a înțeles „să valorifice" în același mod cheltuielile efectuate de colectivitățile locale, trebuie să se constate că **nu este vorba despre propriile cheltuieli în calitate de beneficiar al sprijinului comunitar, ci de cheltuieli ale unor terți care contribuie la proiect**. Sub forma practicată de CPEM, „valorizarea" nu îi servea să se achite de propriile obligații de participare la proiect, ci să îndeplinească obligațiile unor terți care contribuie la acesta. Însă aceste participații trebuiau să fie contribuții în numerar, ceea ce excludea orice contabilizare a cheltuielilor efectuate într-un alt context și care nu au fost efectiv percepute de consorțiul CPEM/MSD.

Potrivit jurisprudenței constante a instanțelor UE, **ținând cont de însăși natura sprijinului financiar acordat de UE, obligația de respectare a condițiilor financiare stabilite constituie, precum obligația de executare materială a proiectului respectiv, chiar una dintre obligațiile esențiale ale beneficiarului și, prin aceasta, condiționează atribuirea sprijinului financiar comunitar**[75].

Prin urmare, „valorizarea" astfel cum era practicată de CPEM, nu corespundea practicii obișnuite a Comisiei în cadrul FSE și era chiar interzisă prin decizia de acordare.

---

au fost imputate cheltuielile efectuate de *direction départementale du travail, de l'emploi et de la formation professionnelle des Bouches-du-Rhône (Direcția departamentală privind munca, ocuparea forței de muncă și formarea profesională)*, în materia ocupării forței de muncă și a reintegrării șomerilor. După cum rezultă din decizia de acordare, contribuția în numerar a *conseil général* trebuia să fie de 200 000 de euro. CPEM nu a contestat că cel puțin o parte din această contribuție nu a fost vărsată, ci a fost făcută sub formă de „valorizare", altfel încât aceasta nu a condus la nicio plată directă între consiliul general și CPEM și/sau MSD.

[75] Hotărârea Curții din 19 ianuarie 2006, *Comunità montana della Valnerina împotriva Comisiei*, cauza C-240/03 P, Rec., p. I-731, punctul 86, Hotărârea Tribunalului din 26 septembrie 2002, *Sgaravatti Mediterranea împotriva Comisiei*, cauza T-199/99, Rec., p. II-3731, punctul 130, și Hotărârea Tribunalului *Vela și Tecnagrind împotriva Comisiei*, citată anterior, punctul 399.

Cu privire la al doilea argument, întemeiat pe lipsa caracterului de neregulă importantă a contabilizării împrumuturilor de onoare

Argumentele părților

CPEM a contabilizat, în cadrul propriei contribuții financiare la proiect, împrumuturile de onoare pe care le-a acordat diferiților inițiatori de microproiecte. Potrivit definiției date de CPEM și necontestate de Comisie, este vorba despre împrumuturi personale fără dobândă și fără garanție cuprinse între 1 500 și 15 000 de euro, denumite „împrumuturi de onoare". CPEM a susținut că Comisia a fost informată în legătură cu utilizarea împrumuturilor de onoare cel mai târziu în august 2001, cu ocazia depunerii raportului intermediar.

Comisia a contestat argumentele CPEM.

Aprecierea Tribunalului

În ceea ce privește existența unei nereguli importante datorate contabilizării împrumuturilor de onoare, instanța a amintit că **obligația de respectare a condițiilor financiare stabilite constituie una dintre obligațiile esențiale ale beneficiarului**. În acest context, **articolul 24 alineatele (1) și (2) din Regulamentul nr. 4253/88 trebuie interpretat în sensul că autorizează Comisia să anuleze sprijinul financiar acordat, în cazul încălcării condițiilor financiare prevăzute în decizia de acordare**[76].

În speță, bugetul care figurează în anexa II la decizia de acordare prevede la rubrica „Contribuții în numerar" o contribuție financiară din partea CPEM în valoare de 184 615 euro. Astfel, rambursarea împrumuturilor de onoare acordate de CPEM constituie venituri care trebuie deduse din sumele vărsate de CPEM pentru a determina cuantumul efectiv plătit de acesta. Întrucât aceste rambursări ar putea atinge până la 100 % din sumele acordate sub formă de credite, contribuția CPEM putea să se diminueze și chiar să dispară în întregime, pe măsura efectuării rambursărilor. De aceea, **acordarea de împrumuturi de către CPEM către inițiatorii de microproiecte nu poate fi contabilizată prin definiție în limita sumei nominale drept contribuție financiară proprie la proiect**, fapt care nu este contestat nici de CPEM. În consecință, CPEM nu și-a respectat obligația de a aduce propria contribuție financiară într-un cuantum de 184 615 euro, ceea ce reprezintă o neregulă importantă.

---

[76] Hotărârea *Sgaravatti Mediterranea împotriva Comisiei*, citată anterior, punctele 130 și 131.

În privința afirmației CPEM potrivit căreia un mesaj electronic al MSD către doamna G. din 5 februarie 2002, privind împrumuturile de onoare a rămas fără un răspuns efectiv, trebuie subliniat în primul rând că răspunsul doamnei G. prin mesajul electronic din 6 februarie 2002 indica în mod clar că dosarul de candidatură nu menționa împrumuturile de onoare, că nu era posibilă contabilizarea acestora întrucât rambursările reduceau costul total al proiectului, având drept consecință o reducere a sprijinului financiar prin FSE, și că problema trebuie rezolvată cu o contribuție „fermă". În al doilea rând, acest mesaj electronic a intervenit după sfârșitul perioadei de asumare a cheltuielilor, astfel cum a fost prelungită. Prin urmare, întrebările CPEM nu puteau să se refere decât la modalitățile de contabilizare, iar răspunsul care a fost oferit nu putea avea nicio incidență asupra conformității cheltuielilor efectuate cu condițiile specificate în decizia de acordare.

În consecință, Tribunalul a respins argumentul CPEM.

Cu privire la al treilea argument, întemeiat pe o pretinsă contradicție între decizia atacată și decizia de acordare

CPEM a subliniat că, din momentul examinării dosarului său de candidatură, Comisia era la curent că s-ar fi utilizat finanțări publice și, prin urmare, nu îi putea reproșa acest fapt.

Tribunalul a arătat că, în decizia atacată, Comisia nu a reproșat CPEM cofinanțarea proiectului pilot de către colectivitățile publice. Dimpotrivă, în decizia atacată, Comisia a criticat expres insuficiența cofinanțării publice în raport cu bugetul aprobat. În schimb, i-a reproșat CPEM că a contabilizat cheltuielile efectuate de colectivitățile locale, dar care nu fuseseră efectuate în cadrul proiectului pilot, ci în cadrul unor activități ce țin de competența acestor colectivități (tehnica de „valorizare"), tehnică pe care Comisia nu o autorizase.

De asemenea, CPEM a susținut că, din momentul examinării dosarului său de candidatură, Comisia avea cunoștință despre parteneriatul instituțional încheiat cu diferitele colectivități publice implicate. Tribunalul a constatat lipsa de pertinență a acestui motiv pentru aprecierea legalității deciziei atacate, întrucât nu se reproșează CPEM cooperarea cu colectivitățile publice, ci modul de realizare a cooperării în cauză.

Totodată, CPEM a susținut că, din momentul examinării dosarului său de candidatură, Comisia avea cunoștință despre relația strânsă pe care o avea cu MSD. Tribunalul a constatat lipsa de relevanță a acestui motiv pentru aprecierea legalității deciziei atacate, întrucât Comisia nu i-a

reproșat CPEM relația sa cu MSD, ci anumite aspecte ale raporturilor dintre aceste două asociații cu autoritățile orașului Marsilia.

În plus, reclamantul a susținut că OLAF a criticat în raportul său modul în care CPEM a gestionat microproiectele, deși, în cadrul anumitor reuniuni care au avut loc în perioada de punere în aplicare a proiectului pilot, Comisia nu a făcut niciodată vreo remarcă legată de acest subiect. Tribunalul a arătat că CPEM nu a indicat raportul OLAF și în ce loc precis din acest raport i s-au adus reproșuri cu privire la modul său de gestionare a microproiectelor și a respins acest motiv ca inadmisibil, întrucât **afirmația CPEM nu permite nici Comisiei să își pregătească apărarea și nici Tribunalului să își exercite controlul jurisdicțional**[77].

Cu privire la al patrulea argument, întemeiat pe cunoașterea de către Comisie a anumitor fapte care se reproșează CPEM în decizia atacată

Argumentele părților

CPEM a susținut că agenții Comisiei erau la curent cu dificultățile sale de a respecta planul de finanțare[78] și, prin urmare, ar fi vorba inclusiv despre răspunderea Comisiei.

Comisia a respins argumentele invocate de CPEM.

Aprecierea Tribunalului

Prin intermediul acestui argument, CPEM a invocat o încălcare a **principiului protecției încrederii legitime**, întemeiată pe cunoașterea de către agenții Comisiei a dificultăților sale de a respecta planul de finanțare și pe pretinsele sfaturi ale unui funcționar în cadrul Comisiei, legate de faptul că neacordarea participării financiare prevăzute nu conducea la o anulare a sprijinului comunitar acordat.

Dreptul de a se prevala de încrederea legitimă presupune îndeplinirea a trei condiții cumulative:

---

[77] Hotărârea Tribunalului din 30 noiembrie 2000, *Industrie des poudres sphériques împotriva Comisiei*, cauza T-5/97, Rec., p. II-3755, punctul 192.

[78] În special domnul C., în acel moment șef de unitate în cadrul DG Ocuparea Forței de Muncă, responsabil cu proiectul pilot, ar fi consiliat CPEM, probabil în septembrie 1999, să nu solicite în mod oficial o modificare a deciziei de acordare, ci să înlocuiască împrumuturile de onoare prin finanțări publice și să solicite ulterior o simplă modificare bugetară. În plus, în urma unei scrisori a CPEM din 9 aprilie 2002, care conținea o cerere de scutire de o parte din garanția bancară, precum și o modificare a bugetului care să ateste anularea participării financiare a CPEM, Comisia nu numai că nu ar fi formulat nicio observație cu privire la planul modificat, ci l-ar fi scutit de garanția respectivă.

1. administrația comunitară trebuie să îi fi furnizat persoanei interesate asigurări precise, necondiționate și concordante, emise de surse autorizate și de încredere;

2. aceste asigurări trebuie să fie de natură să determine persoana căreia i se adresează să nutrească o așteptare legitimă;

3. asigurările date trebuie să fie conforme normelor aplicabile[79].

Tribunalul arată că **a doua și a treia condiție nu sunt îndeplinite**.

În ceea ce privește a doua condiție, Regulamentul nr. 1605/2002 prevede că definitivarea cuantumului subvenției are loc doar după ce instituția acceptă rapoartele și conturile finale, fără a aduce atingere controalelor ulterioare efectuate de instituție. În plus, decizia de acordare prevedea expres că eventualele amendamente trebuiau formulate în scris și anexate deciziei și că părțile nu sunt ținute de un acord verbal.

În ceea ce privește a treia condiție, cererea de propuneri prevedea că beneficiarii vor trebui să aducă o cofinanțare al cărei cuantum nu poate fi mai mic de 15 % din subvenția solicitată, iar decizia de acordare prevedea o „contribuție în numerar" din partea CPEM în valoare de 184 615 euro. Conform deciziei de acordare, anexele fac parte integrantă din această decizie. Prin urmare, eventualele asigurări din partea agenților Comisiei în sensul că aceasta din urmă nu ar impune plata efectivă a contribuției financiare a CPEM și că ar accepta înlocuirea sa prin contribuții ale colectivităților publice a încălcat dispozițiile cererii de propuneri și pe cele ale deciziei de acordare.

Cu privire la al cincilea argument, întemeiat pe neluarea în considerare de către Comisie a rapoartelor de evaluare întocmite la nivel național înainte de a da curs plângerilor

CPEM a susținut că, înainte de a da curs plângerilor primite de serviciile sale, Comisia trebuia să țină cont de raportul stabilit la nivel național prin care se exprimă satisfacția inițiatorilor de microproiecte privind gestionarea proiectului pilot de către CPEM.

Tribunalul a respins acest argument, arătând că reproșurile formulate în privința CPEM în decizia atacată se bazează exclusiv pe rezultatele investigației OLAF și nu pe plângerile primite de serviciile Comisiei, care au declanșat numai investigația amintită.

---

[79] Hotărârea Tribunalului din 30 iunie 2005, *Branco împotriva Comisiei*, cauza T-347/03, Rec., p. II-2555, punctul 102 și jurisprudența citată, și Hotărârea Tribunalului din 23 februarie 2006, *Cementbouw Handel & Industrie împotriva Comisiei*, cauza T-282/02, Rec., p. II-319, punctul 77.

Cu privire la al şaselea argument, întemeiat pe rezultatele auditului efectuat în august 2003 de DG Ocuparea Forţei de Muncă

CPEM a susţinut că, întrucât auditul efectuat în august 2003 de către DG Ocuparea Forţei de Muncă nu a indicat nereguli importante şi nu a condus decât la recuperarea unei sume de 4 472,30 euro dintr-un milion de euro de sprijin financiar comunitar, o cerere de rambursare totală formulată în acelaşi dosar demonstrează o lipsă de coerenţă şi răspunderea inclusiv a Comisiei. Acesta a solicitat audierea, în calitate de martori, a patru agenţi ai Comisiei care în momentul respectiv fuseseră responsabili pentru auditul menţionat în cadrul DG Ocuparea Forţei de Muncă.

Tribunalul a respins acest argument şi cererea de audiere a martorilor, arătând că **este normal ca un control efectuat în considerarea unor elemente noi, care au condus la bănuiala că există nereguli privind anumite proiecte, să fie mai aprofundat şi să aibă rezultate diferite faţă de un control anterior, efectuat în lipsa oricăror bănuieli**[80]. Prin urmare, faptul că investigaţia OLAF a permis descoperirea unor nereguli care nu au fost identificate cu ocazia auditului efectuat de DG Ocuparea Forţei de Muncă nu constituie în niciun fel o incoerenţă şi nu poate afecta legalitatea deciziei atacate.

e. Cu privire la al cincilea aspect, întemeiat pe inaplicabilitatea Regulamentului nr. 1605/2002

Argumentele părţilor

CPEM a criticat trimiterea făcută în decizia atacată la regulamentul financiar în versiunea care rezultă din Regulamentul nr. 1605/2002. Astfel, acesta din urmă nu poate fi aplicat decât începând de la 1 ianuarie 2003, deşi, la data faptelor, Regulamentul financiar din 21 decembrie 1977 aplicabil bugetului general al Comunităţilor Europene[81], în versiunea care rezultă din Regulamentul (CE, CECA, Euratom) nr. 2779/98 al Consiliului[82], era în vigoare.

Comisia a respins argumentele invocate de CPEM.

Aprecierea Tribunalului

Tribunalul a arătat că Regulamentul financiar din 21 decembrie 1977 era abrogat începând de la 1 ianuarie 2003 şi se consideră că trimiterile la

---

[80] Hotărârea *Euroagri împotriva Comisiei*, citată anterior, punctul 59.

[81] JO L 356, p. 1, Ediţie specială în limbă română, 01/vol. 3, p. 198.

[82] Regulamentul (CE, CECA, Euratom) nr. 2779/98 al Consiliului din 17 decembrie 1998 de modificare a Regulamentului financiar din 21 decembrie 1977 (JO L 347, p. 3).

regulamentul abrogat se referă la Regulamentul nr. 1605/2002, conform tabelului de corespondență inclus. În consecință, începând de la 1 ianuarie 2003, dispozițiile Regulamentului nr. 1605/2002 au înlocuit dispozițiile Regulamentului din 21 decembrie 1977 în toate cazurile în care acesta era aplicabil, inclusiv în ceea ce privește sprijinul comunitar acordat sub incidența vechiului regulament.

În speță, instanța UE a constatat că CPEM nu a demonstrat și nici nu a pretins că faptele pe care le reproșează Comisiei și care au condus la anularea sprijinului comunitar erau licite în temeiul Regulamentului financiar din 21 decembrie 1977, ci doar a contestat că Regulamentul nr. 1605/2002 poate fi aplicat prezenta cauză. Prin urmare, nu reiese că înlocuirea Regulamentului financiar din 21 decembrie 1977, în versiunea care rezultă din Regulamentul nr. 2779/98, cu Regulamentul nr. 1605/2002 ar avea vreo incidență în speță. În aceste condiții, al cincilea aspect al celui de al doilea motiv a fost respins ca nefondat.

Cu privire la cheltuielile de judecată

Potrivit articolului 87 alineatul (2) din Regulamentul de procedură, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată. Întrucât CPEM a căzut în pretenții, se impune obligarea acestuia la plata cheltuielilor de judecată, inclusiv a celor efectuate în procedura măsurilor provizorii, conform concluziilor formulate de Comisie[83].

III. Soluția Tribunalului

1) Respinge acțiunea.

2) Centre de promotion de l'emploi par la micro-entreprise (CPEM) suportă propriile cheltuieli de judecată, inclusiv pe cele efectuate în procedura măsurilor provizorii.

[83] Formulare standard.

Secțiunea II.2.
Considerații pe baza Hotărârii Tribunalului din 30 iunie 2009 în cauza T-444/07
Centre de promotion de l'emploi par la micro-entreprise (CPEM) împotriva Comisiei Comunităților Europene

Ca o considerație preliminară, este necesar să se precizeze că împotriva acestei hotărâri a fost formulat recurs[84], care a fost respins, Curtea menținând soluția pronunțată de Tribunal[85].

Având în vedere că aceasta este o cauză care a implicat o investigație din partea **Oficiului European de Luptă Antifraudă (OLAF)**, considerăm oportune câteva aspecte prealabile în această privință.

OLAF a fost înființat în 1999 prin Decizia Comisiei din 28 aprilie 1999 de instituire a Oficiului European de Luptă Antifraudă (OLAF) (1999/352/CE, CECO, Euratom)[86]. Temeiul juridic al acțiunii împotriva fraudei se regăsește în articolul 325 TFUE[87].

---

[84] Cauza C-350/09 P: *Recurs introdus la 2 septembrie 2009 de Centre de Promotion de l'Emploi par la Micro-Entreprise (CPEM) împotriva Hotărârii Tribunalului de Primă Instanță* (Camera a doua) pronunțate la 30 iunie 2009 în cauza T-444/07, *Centre de Promotion de l'Emploi par la Micro-Entreprise (CPEM) împotriva Comisiei Comunităților Europene*, JO C 312, 19.12.2009, p. 11-13.

[85] Ordonanța Curții (camera a șaptea) din 12 mai 2010, *Centre de promotion de l'emploi par la micro-entreprise împotriva Comisiei Europene*, cauza C-350/09 P – disponibilă exclusiv în limba franceză.

[86] Publicată în JO L 136, p. 20, Ediție specială în limba română, 01/vol. 2, p. 148.

[87] Articolului 325 TFUE (ex-articolul 280 TCE) din cadrul Capitolului 6, intitulat „Combaterea fraudei", prevede următoarele: „(1) Uniunea și statele membre combat frauda și orice altă activitate ilegală care aduce atingere intereselor financiare ale Uniunii prin măsuri luate în conformitate cu prezentul articol, măsuri care descurajează fraudele și oferă o protecție efectivă în statele membre, precum și în instituțiile, organele, oficiile și agențiile Uniunii.

(2) Pentru a combate frauda care aduce atingere intereselor financiare ale Uniunii, statele membre adoptă aceleași măsuri pe care le adoptă pentru a combate frauda care aduce atingere propriilor lor interese financiare.

Acesta şi-a început activitatea la 1 iunie 1999, data intrării în vigoare a Regulamentului (CE) nr. 1073/99[88] şi a Regulamentului (Euratom) nr. 1074/99 din 25 mai 1999[89]. OLAF a succedat „Grupul de lucru pentru coordonarea prevenirii fraudei" (UCLAF), care a făcut parte din Secretariatul General al Comisiei, creat în 1988. OLAF a fost înfiinţat în cadrul Comisiei Europene, în prezent aflându-se în responsabilitatea domnului Algirdas Šemeta, comisar european pentru impozitare şi uniune vamală, audit şi antifraudă[90].

Cu toate acestea, independenţa funcţiei de investigare a OLAF este garantată. În exercitarea atribuţiilor de investigare ale OLAF, directorul acestuia nu solicită şi nu primeşte instrucţiuni de la Comisie, de la vreun guvern sau de la oricare altă instituţie sau organism[91].

Astfel, Oficiul exercită toate atribuţiile Comisiei de a face investigaţii în scopul combaterii fraudei, corupţiei şi a altor activităţi ilegale ce afectează interesele financiare ale Uniunii.

---

(3) Fără a aduce atingere altor dispoziţii ale tratatelor, statele membre îşi coordonează acţiunea urmărind să apere interesele financiare ale Uniunii împotriva fraudei. În acest scop, statele membre organizează, împreună cu Comisia, o cooperare strânsă şi constantă între autorităţile competente.

(4) Parlamentul European şi Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară, adoptă, după consultarea Curţii de Conturi, măsurile necesare în domeniul prevenirii fraudei care aduce atingere intereselor financiare ale Uniunii şi al combaterii acestei fraude, pentru a oferi o protecţie efectivă şi echivalentă în statele membre, precum şi în instituţiile, organele, oficiile şi agenţiile Uniunii.

(5) Comisia, în cooperare cu statele membre, prezintă anual Parlamentului European şi Consiliului un raport privind măsurile adoptate pentru punerea în aplicare a prezentului articol".

[88] Regulamentul (CE) nr. 1073/1999 al Parlamentului European şi al Consiliului din 25 mai 1999 privind investigaţiile efectuate de Oficiul European de Luptă Antifraudă (OLAF), publicat în JO L 136, p. 1, Ediţie specială în limba română, 01/vol. 2, p. 129.

[89] Regulamentul (Euratom) nr. 1074/1999 al Consiliului din 25 mai 1999 privind investigaţiile efectuate de Oficiul European de Luptă Antifraudă (OLAF), publicat în JO L 136, p. 1, Ediţie specială în limba română, 01/vol. 2, p. 136.

[90] http://ec.europa.eu/dgs/olaf/mission/mission/index_ro.html

[91] Articolul 3 din Decizia Comisiei din 28 aprilie 1999 de instituire a Oficiului European de Luptă Antifraudă (OLAF) (1999/352/CE, CECO, Euratom), publicată în JO L 136, p. 20, Ediţie specială în limba română, 01/vol. 2, p. 148.

În ceea ce privește noțiunea de **„fraudă care aduce atingere intereselor financiare" ale UE**, care a fost amintită și în cadrul secțiunii referitoare la cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare, aceasta este definită în Convenția elaborată în temeiul articolului K.3 din Tratatul privind Uniunea Europeană, privind protejarea intereselor financiare ale Comunităților Europene[92].

Potrivit articolului 1, în materie de **cheltuieli**, constituie **fraudă** care aduce atingere intereselor financiare ale UE orice **acțiune sau omisiune intenționată cu privire la folosirea sau prezentarea unor declarații sau documente false, inexacte sau incomplete care au ca efect perceperea sau reținerea pe nedrept a unor fonduri** care provin din bugetul general al UE sau din bugetele gestionate de UE sau în numele acesteia, cu privire la **necomunicarea unei informații** prin încălcarea unei obligații specifice, având același efect, sau la **deturnarea acestor fonduri** în alte scopuri decât cele pentru care au fost acordate inițial, având același efect.

În materie de **venituri**, constituie **fraudă** care aduce atingere intereselor financiare ale UE orice **acțiune sau omisiune intenționată cu privire la folosirea sau prezentarea unor declarații sau documente false, inexacte sau incomplete care au ca efect diminuarea ilegală a resurselor bugetului** general al UE sau ale bugetelor gestionate de UE sau în numele acesteia, cu privire la **necomunicarea unei informații** prin încălcarea unei obligații specifice, având același efect, sau la **deturnarea unui avantaj obținut în mod legal**, având același efect.

De asemenea, fiecare stat membru are obligația de a lua măsurile necesare și adecvate pentru a transpune în **dreptul penal** intern dispozițiile menționate anterior, astfel încât comportamentele menționate să fie **sancționate ca fapte penale**. Caracterul intenționat al unei astfel de acțiuni sau unei omisiuni poate decurge din împrejurări de fapt obiective. Totodată, fiecare stat membru ia măsurile necesare pentru a se asigura că **respectivele comportamente**, precum și **complicitatea**, **instigarea** sau **tentativa**, **se pedepsesc cu sancțiuni penale efective**, proporționate și disuasive, inclusiv, cel puțin în cazurile de fraudă gravă, cu pedepse privative de libertate care pot duce la extrădare. Trebuie considerată fraudă gravă frauda ce implică o sumă minimă stabilită de fiecare stat membru.

---

[92] Publicată în JO C 316, 27.11.1995, p. 49, Ediție specială în limba română, 19/vol. 12, p. 51.

Convenția cuprinde și dispoziții privind **răspunderea penală a șefilor de întreprindere**. Astfel, fiecare stat membru ia măsurile necesare pentru a permite ca **șefii de întreprindere** sau **orice persoană cu putere de decizie sau de control** din cadrul unei întreprinderi să poată fi declarată **răspunzătoare din punct de vedere penal** în conformitate cu principiile definite de dreptul intern, **în cazul săvârșirii unor acte frauduloase în dauna intereselor financiare ale UE** de către o persoană aflată sub autoritatea acestora în numele întreprinderii.

În concluzie, în competențele de investigare ale OLAF intră cazurile suspecte de fraudă și alte presupuse nereguli grave cu impact asupra bugetului UE, bugetele administrate de UE sau în numele acesteia, anumite fonduri care nu fac parte din buget, dar sunt administrate de agențiile UE, precum și cazuri suspecte de corupție și orice alt tip de abatere gravă comise de membrii instituțiilor europene sau de membrii personalului UE.

Pe de altă parte, OLAF nu investighează cazuri de fraudă sau presupuse abateri de ordin general, survenite în statele membre, care nu au vreun impact asupra bugetului UE, ori cazuri care implică utilizarea frauduloasă a logo-ului UE sau a denumirii instituțiilor europene[93].

OLAF poate primi informații din orice sursă, inclusiv organisme ale UE, autorități din state membre sau țări terțe, organizații internaționale, persoane fizice sau juridice (informatori, denunțători, martori), surse anonime, etc. De asemenea, OLAF folosește resursele proprii de strângere a informațiilor („intelligence") pentru a căuta indicii privind eventuale fraude.

În prezenta cauză, o persoană a contactat OLAF pentru a invoca o gestiune financiară și administrativă defectuoasă din partea CPEM sau a mandatarilor săi în ceea ce privește punerea în aplicare a proiectului său individual.

De asemenea, Oficiul își îndeplinește misiunea prin efectuarea de **investigații administrative interne și externe complet independente**, astfel cum au fost definite în Regulamentul (CE) nr. 1073/99 și în Regulamentul (Euratom) nr. 1074/99. De asemenea, trebuie menționat și Acordul interinstituțional din 25 mai 1999[94].

---

[93] http://ec.europa.eu/anti_fraud/contact_us/index_ro.html

[94] Acordul interinstituțional din 25 mai 1999 între Parlamentul European, Consiliul Uniunii Europene și Comisia Comunităților Europene privind investiga

OLAF este mandatat să efectueze **investigații interne**[95] în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 1073/99 și **investigații externe**[96] în baza

---

ţiile interne desfăşurate de Oficiul European de Luptă Antifraudă (OLAF), JO L 136, p. 15, Ediție specială în limba română, 01/vol. 2, p. 143.

[95] Articolul 3 din Regulamentul (CE) nr. 1073/99, intitulat „Investigațiile externe", prevede următoarele:

„Oficiul exercită atribuțiile conferite Comisiei prin Regulamentul (Euratom, CE) nr. 2185/96 de a efectua inspecții și verificări la fața locului în statele membre și, în conformitate cu acordurile de cooperare în vigoare, în țări terțe.

Ca parte a funcției sale de investigare, oficiul efectuează inspecțiile și verificările prevăzute la articolul 9 alineatul (1) din Regulamentul (CE, Euratom) nr. 2988/95 și în reglementările sectoriale menționate la articolul 9 alineatul (2) din același regulament, în statele membre și, în conformitate cu acordurile de cooperare în vigoare, în țări terțe".

[96] Articolului 4 din Regulamentul (CE) nr. 1073/99, intitulat „Investigațiile interne", prevede următoarele:

„(1) În domeniile menționate la articolul 1, oficiul efectuează investigații administrative în cadrul instituțiilor, organismelor, oficiilor și agențiilor (denumite în continuare „investigații interne").

Aceste investigații interne sunt efectuate conform normelor tratatelor și, în special, celor din Protocolul privind privilegiile și imunitățile Comunităților Europene, ținând seama în mod corespunzător de statutul personalului în condițiile și în conformitate cu procedurile prevăzute în prezentul regulament și în deciziile adoptate de către fiecare instituție, organism, oficiu și agenție. Instituțiile se consultă între ele cu privire la reglementările care urmează a fi prevăzute prin asemenea decizii.

(2) Cu condiția îndeplinirii dispozițiilor menționate la alineatul (1):

- oficiul are dreptul de acces imediat și inopinat la orice informații deținute de instituții, organisme, oficii și agenții și în sediile acestora. Oficiul este împuternicit să cerceteze conturile instituțiilor, organismelor, oficiilor și agențiilor. Oficiul poate face copii și poate obține extrase după orice document sau conținuturile oricăror medii de stocare a datelor deținute de către instituții, organisme, oficii și agenții și, în cazul în care este necesar, să își asume custodia acestor documente sau date pentru a se asigura că nu există pericolul dispariției acestora;

oficiul poate solicita informații verbale de la membrii instituțiilor și organismelor, de la conducătorii oficiilor și agențiilor și de la personalul instituțiilor, organismelor, oficiilor și agențiilor.

(3) În condițiile prevăzute de Regulamentul (Euratom, CE) nr. 2185/96 și în conformitate cu procedurile prevăzute de acesta, oficiul poate efectua inspecții la fața locului în clădirile agenților economici respectivi, pentru a obține informații ce ar putea fi deținute de către acești agenți economici privind posibile nereguli.

Regulamentului (CE) nr. 1073/99 coroborat cu Regulamentul (CE, Euratom) nr. 2185/965, Regulamentul (CE, Euratom) nr. 2988/956 şi cu normele sectoriale relevante ce permit controale şi verificări la faţa locului la sediile agenţilor economici care ar fi putut fi implicaţi în sau vizaţi de o neregulă sau fraudă.

În prezenta speţă, OLAF a iniţiat o investigaţie externă şi a efectuat verificări la faţa locului, în cadrul CPEM şi al altor operatori economici care aveau legătură cu proiectul pilot. Raportul final al OLAF a constatat mai multe nereguli importante, în vederea cărora s-a propus anularea sprijinului comunitar în valoare de 1 000 000 de euro şi recuperarea unui cuantum de 995 527,70 euro.

Investigatorii OLAF respectă normele procedurale naţionale ale statelor membre în care efectuează investigaţii. Aceştia lucrează în strânsă cooperare cu autorităţile statului membru respectiv. Totodată, este obligatoriu ca decizia oficială de deschidere a unei investigaţii să menţioneze temeiul juridic specific.

De asemenea, oficiul poate solicita oricărei persoane implicate să furnizeze acele informaţii pe care le-ar considera pertinente pentru investigaţiile sale.

(4) Instituţiile, organismele, oficiile şi agenţiile sunt informate de fiecare dată când angajaţii oficiului efectuează o investigaţie în clădirile acestora sau consultă un document sau solicită informaţii deţinute de aceste instituţii, organisme, oficii şi agenţii.

(5) În cazul în care investigaţiile arată că un membru, director, funcţionar sau alt agent poate fi personal implicat, instituţia, organismul, oficiul sau agenţia de care aparţine acesta este informată de acest lucru.

În cazurile în care păstrarea secretului este esenţială în scopul investigaţiei sau în situaţiile care necesită recurgerea la mijloace de investigaţie care sunt de competenţa unei autorităţi judiciare naţionale, furnizarea acestor informaţii poate fi amânată.

(6) Fără a aduce atingere normelor prevăzute de tratate şi, în special, de Protocolul privind privilegiile şi imunităţile Comunităţilor Europene, şi nici dispoziţiilor statutului personalului, decizia care urmează a fi adoptată de fiecare instituţie, organism, oficiu sau agenţie conform celor prevăzute la alineatul (1) include în special normele privind:

(a) obligaţia membrilor, funcţionarilor şi agenţilor instituţiilor şi organismelor, şi a conducătorilor, funcţionarilor şi agenţilor oficiilor şi agenţiilor, de a coopera cu funcţionarii oficiului şi de a le furniza informaţii;

(b) procedurile care trebuie respectate de către angajaţii oficiului în desfăşurarea investigaţiilor interne şi garanţiile privind drepturile persoanelor care fac obiectul unei investigaţii interne".

În Raportul anual 2009 al OLAF, o secțiune specială este dedicată jurisprudenței, subliniindu-se faptul că se acordă o atenție deosebită **garanțiilor ce trebuie respectate în cadrul investigațiilor** interne și externe ale Oficiului de către membrii acestuia. Sunt menționate cu precădere **garanțiile procedurale** de care beneficiază cei care fac obiectul investigațiilor respective, nerespectarea acestora putând afecta legalitatea deciziei finale. Astfel, este necesar ca **cei în cauză să aibă posibilitatea de a-și expune punctele de vedere cu privire la faptele investigate** și să se acționeze pe baza **prezumției de nevinovăție**. De asemenea, **OLAF trebuie sa ia toate măsurile necesare pentru a se asigura că nu sunt divulgate date (că nu are loc nicio scurgere de informații) cu privire la investigații** și pentru **protejarea surselor de informații**.

În ceea ce privește **scurgerile de informații în presă**, la punctul 52 din hotărâre se menționează următoarele: „În speță, în ceea ce privește obiecția invocată în cadrul celui de al patrulea aspect al motivului, conform căruia OLAF ar fi informat presa în legătură cu dosarul chiar înainte ca decizia atacată să fie adoptată de Comisie, trebuie să se constate că o astfel de obiecție, presupunând că este dovedită, nu ar putea să constituie o încălcare a dreptului la apărare de către CPEM, astfel cum a fost definit la punctul precedent. Prin urmare, trebuie să se respingă această obiecție ca inoperantă, iar aceasta fără a fi necesară examinarea problemei dacă, după cum afirmă CPEM, articolul din presă de la 7 octombrie 2007 la care a făcut trimitere se întemeiază într-adevăr pe informații care au fost obținute de la OLAF".

Prin urmare, în prezenta cauză, tribunalul a considerat că o posibilă informare a presei înainte de adoptarea deciziei de către Comisie nu poate constitui o încălcare a dreptului la apărare, iar obiecția a fost respinsă fără ca Tribunalul să examineze, pe fond, dacă informațiile apărute în presă fuseseră sau nu divulgate de către OLAF.

Trebuie precizat însă că, în contextul respectiv, **instanța UE analiza faptele exclusiv prin prisma respectării dreptului la apărare, acesta fiind singurul invocat de către reclamant, iar, în lipsa unor indicații ale reclamantului, nu este de competența Tribunalului să cerceteze și să identifice principiile a căror încălcare ar putea fi invocată**.

Așadar, **justițiabilii trebuie să acorde o atenție deosebită modului de redactare a cererilor acestora, întrucât instanțele judecă doar ceea ce s-a cerut, nu mai mult, *ultra petita*** (însă nici mai puțin).

În ceea ce privește principiul respectării **dreptului la apărare**, potrivit jurisprudenței europene constante[97], acesta impune ca **destinatarii unor decizii care le afectează în mod sensibil interesele să aibă posibilitatea de a face cunoscut în mod util punctul lor de vedere**.

Acesta este contextul în care Tribunalul a respins obiecția reclamantului CPEM.

Considerăm relevantă menționarea unei alte hotărâri a Tribunalului, *Yves Franchet și Daniel Byk împotriva Comisiei Comunităților Europene*, din 8 iulie 2008[98], care a tratat, de asemenea, problematica scurgerilor de informații în presă, în contextul unei acțiuni în despăgubiri.

Potrivit jurisprudenței constante, **în cadrul unei acțiuni în despăgubiri, reclamantului îi revine sarcina de a demonstra că sunt îndeplinite condițiile angajării răspunderii extracontractuale a Uniunii în sensul articolului 340 al doilea paragraf TFUE**[99]. Astfel, reclamanții

---

[97] Hotărârea Tribunalului din 9 aprilie 2003, *Forum des migrants împotriva Comisiei*, cauza T-217/01, Rec., p. II-1563, punctul 56, Hotărârea Tribunalului din 11 decembrie 2003, *Conserve Italia împotriva Comisiei*, cauza T-306/00, Rec., p. II-5705, punctul 107, și Hotărârea Curții din 10 iulie 1986, *Belgia împotriva Comisiei*, cauza 234/84, Rec., p. 2263, punctul 27.

[98] Hotărârea Tribunalului de Primă Instanță din 8 iulie 2008, *Yves Franchet și Daniel Byk împotriva Comisiei Comunităților Europene*, cauza T-48/05, Rep., 2008, p. II-01585.

[99] Articolul 340 TFUE, fost articol 288 TCE, prevede următoarele: „Răspunderea contractuală a Uniunii este guvernată de legea aplicabilă contractului respectiv.

În materie de răspundere extracontractuală, Uniunea este obligată să repare, în conformitate cu principiile generale comune ordinilor juridice ale statelor membre, prejudiciile cauzate de instituțiile sale sau de agenții săi în exercițiul funcțiunilor lor.

Prin derogare de la dispozițiile celui de-al doilea paragraf, Banca Centrală Europeană trebuie să repare, în conformitate cu principiile generale comune statelor membre, prejudiciile cauzate de aceasta sau de agenții săi în exercitarea funcțiilor lor.

Răspunderea personală a agenților față de Uniune este reglementată de dispozițiile care le stabilesc statutul sau regimul care li se aplică".

A se vedea în acest sens Hotărârea Tribunalului din 19 martie 2003, *Innova Privat-Akademie împotriva Comisiei*, cauza T-273/01, Rec., p. II-1093, punctul 23, și Hotărârea Tribunalului din 17 decembrie 2003, *DLD Trading împotriva Consiliului*, cauza T-146/01, Rec., p. II-6005, punctul 71.

trebuiau să dovedească faptul că publicarea informațiilor referitoare la investigația care îi privea se datora unei divulgări imputabile OLAF[100].

De asemenea, **în cazul în care un fapt cauzator de prejudicii a avut la origine mai multe cauze diferite, iar instituția comunitară nu a prezentat niciun element de probă pe baza căruia instanța să poată stabili care dintre aceste cauze era la originea faptului (deși instituția era cea mai în măsură să furnizeze probele în această privință), se poate considera că incertitudinea care subzistă i se datorează acesteia**[101]. În speță a fost aleasă această abordare pentru a examina dacă reclamanții au dovedit că anumite informații fuseseră divulgate de OLAF sau de unul dintre agenții săi (fără a se pune în discuție, cu această ocazie, potențialul caracter ilegal al acestor divulgări)[102].

În cauza *Yves Franchet și Daniel Byk împotriva Comisiei*, existența unor scurgeri de informații a fost considerată un fapt notoriu, Comisia admițând ea însăși că „a existat o comunicare către autoritățile judiciare naționale, că la un moment dat au avut loc cu siguranță scurgeri de informații, astfel încât, câteva săptămâni mai târziu, informațiile au apărut în presă". Astfel, Tribunalul a arătat că, printre altele, reproducerea exactă a unei intervenții a secretarului general al Comisiei în fața Comitetului de supraveghere al OLAF dovedea existența unor scurgeri de informații. De asemenea, în opinia instanței, articolele de presă prezentate de reclamanți confirmau existența unor scurgeri de informații, conținând trimiteri în special la o „sursă bine informată", precum și citate directe din documente trimise către autoritățile judiciare franceze.

Trebuie menționat, de asemenea, că **nu este suficientă constatarea existenței unei încălcări, ci aceasta trebuie să fie suficient de puternică pentru a cauza un prejudiciu**.

Un alt aspect pe care îl considerăm relevant în acest context este **protecția acordată în cazul prelucrării datelor cu caracter personal**, fiind obligatorie realizarea unui echilibru între transparența instituțiilor și organelor Uniunii, prin accesul public la documentele instituțiilor (în

---

[100] Hotărârea Tribunalului din 12 septembrie 2007, *Nikolaou împotriva Comisiei*, cauza T-259/03, Rep., p. II-99*, punctul 141.

[101] Hotărârea Curții din 8 octombrie 1986, *Leussink-Brummelhuis împotriva Comisiei*, cauzele conexate 169/83 și 136/84, Rec., p. 2801, punctele 16 și 17.

[102] Hotărârea Tribunalului din 12 septembrie 2007, *Nikolaou împotriva Comisiei*, citată anterior, punctul 142.

temeiul Regulamentului nr. 1049/2001[103]) și Regulamentul nr. 45/2001[104] privind protecția persoanelor fizice cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal, care precizează că datele cu caracter personal nu pot fi transferate către destinatari, alții decât instituțiile și organele comunitare, decât dacă destinatarul demonstrează că datele sunt necesare pentru îndeplinirea unei sarcini de interes public sau că țin de domeniul exercitării autorității publice. Astfel, „în cazul în care o cerere întemeiată pe Regulamentul nr. 1049/2001 urmărește să obțină accesul la documente care conțin date cu caracter personal, dispozițiile Regulamentului nr. 45/2001 devin integral aplicabile[105]".

---

[103] Regulamentul (CE) nr. 1049/2001 al Parlamentului European și al Consiliului din 30 mai 2001 privind accesul public la documentele Parlamentului European, ale Consiliului și ale Comisiei, publicat în JO L 145, p. 43, Ediție specială în limba română, 01/vol. 3, p. 76.

[104] Regulamentul (CE) nr. 45/2001 al Parlamentului European și al Consiliului din 18 decembrie 2000 privind protecția persoanelor fizice cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal de către instituțiile și organele comunitare și privind libera circulație a acestor date, publicat în JO L 8, p. 1, Ediție specială în limba română, 13/vol. 30, p. 142. A se vedea în acest sens și Directiva 95/46/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 24 octombrie 1995 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date, publicată în JO L 281, p. 31, Ediție specială în limba română, 13/vol. 17, p. 10.

[105] A se vedea Hotărârea Curții din 29 iunie 2010, *Comisia Europeană împotriva The Bavarian Lager Co. Ltd.*, cauza C-28/08 P. În această cauză, Bavarian Lager, o societate comercială, a solicitat Comisiei accesul la documentele din cadrul unei reuniuni ce a avut loc cu ocazia unei proceduri de constatare a neîndeplinirii obligațiilor, reuniune la care societatea comercială respectivă nu a participat, accesul fiind-i refuzat de Comisie. Comisia i-a transmis documentele solicitate, mai puțin acele aspecte care vizau datele cu caracter personal fie ale participanților care nu au acceptat divulgarea acestora, fie a celor care nu au putut fi contactați. Tribunalul a considerat eronată decizia Comisiei, însă Curtea i-a dat dreptate acesteia.

Astfel, Curtea a arătat că „numele și prenumele pot fi considerate date cu caracter personal", comunicarea acestora intră în sfera noțiunii de „prelucrare", iar lista participanților la reuniunea respectivă conținea date cu caracter personal, deoarece persoanele respective puteau fi identificate. Pentru cei care nu și-au dat consimțământul în mod expres, Bavarian Lager ar fi trebuit să dovedească necesitatea transferului acestor date personale. Însă aceasta nu a oferit nicio motivare expresă și legitimă și niciun argument convingător pentru a demonstra necesitatea transferului respectivelor date personale, iar Comisia nu a putut să

În prezenta speță este tratată și problematica **ierarhiei normelor**, precum și a **variantei Ghidului care trebuie utilizată sau pe baza căreia se face aprecierea faptelor, importanța procedurii de consultare și a versiunilor provizorii aduse la cunoștința potențialilor beneficiari**.

În ceea ce privește **ierarhia normelor**, este necesar să se sublinieze faptul că, indiferent de ordinea de menționare o bazelor juridice invocate, un ghid nu poate conține dispoziții contrare unui act legislativ, la fel cum decizia de acordare nu poate deroga de la regulamentul aplicabil în domeniul respectivului fond sau de la regulamentul general al fondurilor structurale (la fel cum, de exemplu, pe planul dreptului intern, o hotărâre de guvern nu poate conține dispoziții contrare unei legi). De asemenea, indiferent dacă este menționat în mod expres sau nu, în cazul proiectelor cu finanțare europeană, ghidul face parte din normele a căror respectare se impune.

Referitor la **varianta Ghidului care trebuie utilizată sau pe caza căreia se face aprecierea faptelor**, CPEM nu a recunoscut efectele juridice ale unei versiuni provizorii a Ghidului promotorului, care însă îi fusese adusă la cunoștință, după cum a rezultat din probele prezentate la dosar. Întrucât Comisia a dorit să primească observațiile diverșilor beneficiari ai proiectului pilot tocmai pentru a putea ține cont de nevoile și interesele acestora și a putea întocmi versiunea finală a Ghidului beneficiind de cooperarea lor, instanța a considerat drept formalistă atitudinea reclamantului de a nu ține cont de respectiva versiune a Ghidului pe motiv că este provizorie. Instanța a motivat, de asemenea, că **„o astfel de atitudine formalistă contravine obligației de loialitate ce revine persoanelor care au solicitat și beneficiarilor unui sprijin financiar, inerentă sistemului de contribuție din fonduri comunitare și esențială pentru buna lor funcționare"**.

Prin urmare, se poate concluziona, atât în lumina jurisprudenței, cât și a Regulamentului (CE) nr. 1828/2006[106], că **informarea, consultările și**

---

compare diferitele interese ale părților în cauză. Prin urmare, în mod întemeiat Comisia a respins cererea de acces la conținutul complet al procesului-verbal al respectivei reuniuni.

[106] Regulamentul (CE) nr. 1828/2006 al Comisiei din 8 decembrie 2006 de stabilire a normelor de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1083/2006 al Consiliului de stabilire a anumitor dispoziții generale privind Fondul European de Dezvoltare Regională, Fondul Social European și Fondul de coeziune și a

cooperarea permanentă trebuie să existe şi să fie făcute cu bună-credinţă, în scopul de a produce efecte juridice, în condiţii care să permită celeilalte părţi să ia cunoştinţă într-un termen rezonabil şi în timp util pentru a se putea adapta, operând modificările necesare.

Astfel, **sunt descurajate şi trebuie evitate atitudinile formaliste, care denotă lipsă de deschidere, iar, în caz extrem, chiar rea-credinţă.** Un alt exemplu în acest sens poate fi cel în care Ghidul este publicat/ adus la cunoştinţa celor interesaţi pentru o prea scurtă perioadă de timp, astfel încât aceştia nu dispun de un termen rezonabil pentru a-şi prezenta observaţiile, sau modificările sunt prea numeroase şi/sau privesc aspecte esenţiale, care afectează însăşi eligibilitatea unui proiect. **Nimic nu trebuie făcut doar pentru a exista, pentru a se putea bifa îndeplinirea unei condiţii de formă.** Scopul lor este cât se poate de clar şi de precis: o cât mai bună cooperare între instituţii/autorităţi şi beneficiari are drept rezultat o mai bună accesare şi absorbţie a fondurilor europene.

În aceeaşi logică se înscrie şi aspectul referitor la **„demunicipalizare"**. În acest caz, OLAF a constatat că autorităţile oraşului Marsilia nu ar fi putut să îşi depună candidatura ca beneficiar al unei subvenţii în baza FSE, întrucât una dintre cele două caracteristici principale ale proiectului pilot era utilizarea unor organizaţii private non-profit pentru aplicarea acestuia. În plus, **CPEM şi MSD erau dependente de autorităţile oraşului Marsilia în privinţa sediilor lor, a personalului şi a funcţionării acestora şi puneau în aplicare anumite aspecte ale politicii oraşului**, condiţii în care **„demunicipalizarea"** MSD (în sensul că **membrii care aveau un mandat electiv municipal erau prezenţi din acel moment numai cu titlu consultativ**) trebuie **relativizată în mod serios, întrucât ceilalţi parametri indicau menţinerea legăturii strânse cu autorităţile municipale.** Mai mult, autorităţile oraşului Marsilia nu au vărsat decât o parte din participarea prevăzută la finanţarea proiectului pilot, fără ca CPEM şi nici MSD să le fi constrâns să îşi execute obligaţiile financiare, ceea ce indica dependenţa de acestea şi relativitatea puterii lor efective de decizie.

Astfel, se poate conchide că **respectiva „demunicipalizare" a fost făcută doar la nivel formal**, lucru dovedit ulterior de comportamentul CPEM şi MDS, fapt ce a reprezentat încă de la început un risc pentru reuşita proiectului respectiv. Strict legal, condiţiile de eligibilitate erau

---

Regulamentului (CE) nr. 1080/2006 al Parlamentului European şi al Consiliului privind Fondul European de Dezvoltare Regională.

îndeplinite, dar, probabil, se impunea o monitorizare foarte strictă tocmai din acest considerent.

Un argument în plus îl reprezintă modul în care a fost înțeleasă și utilizată practica numită **„valorizare"**.

Potrivit instanței comunitare, **„valorizarea" reprezintă imputarea cheltuielilor efectuate de colectivități publice, în cadrul misiunilor acestora, asupra contribuțiilor financiare pe care trebuie să le aducă la un proiect**.

În prezenta speță se ridică mai multe probleme cu privire la această „valorizare". Este vorba, pe de o parte de **cadrul în care se poate manifesta (tipul de proiecte)** și, pe de altă parte, de **subiectul de drept care are facultatea de a practica „valorizarea"**.

Astfel, Comisia a precizat că această metodă este acceptată în „cadrul clasic" al FSE, dar nu și în cazul proiectelor pilot, cum este cazul în prezenta speță. Motivația este aceea că, în **„cadrul clasic"** al FSE, intervenția financiară a fondului ia forma unei **cofinanțări** a unui program național sau a unei subvenții globale gestionate de statul membru, prin autoritățile publice. În cazul **proiectelor pilot**, intervenția financiară a fondului este **gestionată direct de Comisie**, ceea ce înseamnă că aceasta din urmă selecționează ea însăși beneficiarii, prin intermediul unei decizii specifice de atribuire, însoțită de un set de reglementări, **fără intervenția sau implicarea statelor membre**.

Așadar, în „cadrul clasic" al FSE, cheltuielile publice care sunt „valorizate" de statul membru (prin autoritățile publice) ca și contribuții proprii în cadrul unui sprijin financiar reprezintă cheltuieli efectuate de însuși beneficiarul sprijinului (în acest caz, statul membru sau autoritatea națională desemnată de acesta).

În schimb, în prezenta speță, reclamantul a „valorificat" în același mod cheltuielile efectuate de colectivitățile locale, însă acestea nu erau **propriile sale cheltuieli în calitate de beneficiar al sprijinului european, ci erau cheltuieli ale unor terți care contribuiau la proiect**. Prin urmare, sub forma practicată de reclamant, „valorizarea" nu îi servea să se achite de propriile obligații de participare la proiect, ci să îndeplinească obligațiile unor terți care contribuiau la proiect. Însă aceste participații trebuiau să fie **contribuții în numerar**, ceea ce excludea orice contabilizare a cheltuielilor efectuate într-un alt context și care nu au fost efectiv percepute de consorțiul CPEM/MSD. În acest fel, **modalitatea aleasă de CPEM nu a corespuns practicii obișnuite a Comisiei și era chiar interzisă prin decizia de acordare**.

Procedând în acest mod, **reclamantul a încălcat principala obligație a beneficiarului unui sprijin financiar european, și anume obligația de respectare a condițiilor financiare stabilite, printre care se numără și obligația de executare materială a proiectului respectiv**.

Un exemplu similar este cel al „**împrumuturilor de onoare**".

Reclamantul a acordat diferiților inițiatori de microproiecte mai multe împrumuturi personale fără dobândă și fără garanție, de valori relativ modeste (1 500 – 15 000 de euro), pe care le-a denumit „împrumuturi de onoare". Acestea au fost ulterior rambursate de beneficiarii lor, însă reclamantul le-a trecut ca și contribuție financiară proprie, în cadrul „Contribuțiilor în numerar" pe care le datora în cadrul proiectului. Dar, având în vedere că aceste rambursări puteau atinge până la 100 % din sumele acordate sub formă de credite, contribuția reclamantului risca să se diminueze și chiar să dispară în întregime, pe măsura efectuării rambursărilor. De aceea, nu este permisă contabilizarea împrumuturilor acordate de reclamant **inițiatorilor de microproiecte în limita sumei nominale drept contribuție financiară proprie la proiect**. Procedând în acest mod, reclamantul nu și-a respectat obligația de a aduce propria contribuție financiară în cuantumul stabilit, ceea ce reprezintă o neregulă importantă.

În ceea ce privește existența unei nereguli importante datorate contabilizării împrumuturilor de onoare, instanța a amintit că **obligația de respectare a condițiilor financiare stabilite constituie una dintre obligațiile esențiale ale beneficiarului. În cazul încălcării condițiilor financiare prevăzute în decizia de acordare, Comisia este autorizată să anuleze sprijinul financiar acordat**.

Un alt principiu important care a fost invocat în cadrul prezentei cauze este cel al **încrederii legitime**. Potrivit instanței UE, **dreptul de a se prevala de încrederea legitimă presupune îndeplinirea a trei condiții cumulative**:

1. **administrația comunitară trebuie să îi fi furnizat persoanei interesate asigurări precise, necondiționate și concordante, emise de surse autorizate și de încredere,**

2. **aceste asigurări trebuie să fie de natură să determine persoana căreia i se adresează să nutrească o așteptare legitimă**, iar

3. **asigurările date trebuie să fie conforme normelor aplicabile**.

Secțiunea II.3.
Acțiunea în anulare
(FR *recours en annulation*, EN *action for annulment*)

În cazul **fondurilor europene**, se înregistrează o incidență ridicată a acțiunilor în anulare, multe fiind introduse de particulari (persoane juridice) împotriva unor decizii ale Comisiei prin care se desființează sprijinul financiar în urma constatării de nereguli și se dispune rambursarea totală sau parțială a sumei acordate.

Potrivit **articolului 19 alineatul (3) TUE**, Curtea de Justiție a Uniunii Europene hotărăște în conformitate cu tratatele, printre altele, cu privire la acțiunile introduse de un stat membru, de o instituție ori de persoane fizice sau juridice. Printre acestea se numără și acțiunile în anulare, care fac parte din așa-numitele „acțiuni directe" introduse în fața instanțelor Uniunii Europene.

Potrivit **articolului 263 TFUE**, Curtea de Justiție a Uniunii Europene controlează legalitatea actelor legislative, a actelor Consiliului, ale Comisiei și ale Băncii Centrale Europene, altele decât recomandările și avizele, și a actelor Parlamentului European și ale Consiliului European menite să producă efecte juridice față de terți. Aceasta controlează, de asemenea, legalitatea actelor organelor, oficiilor sau agențiilor Uniunii destinate să producă efecte juridice față de terți.

În acest scop, Curtea are competența să se pronunțe cu privire la acțiunile formulate de un stat membru, de Parlamentul European, de Consiliu sau de Comisie, pentru motive de necompetență, de încălcare a unor norme fundamentale de procedură, de încălcare a tratatelor sau a oricărei norme de drept privind aplicarea acestuia ori de abuz de putere.

În aceleași condiții, Curtea are competența să se pronunțe cu privire la acțiunile formulate de Curtea de Conturi, de Banca Centrală Europeană și de Comitetul Regiunilor, care urmăresc salvgardarea prerogativelor acestora.

De asemenea, orice persoană fizică sau juridică poate formula, în condițiile prevăzute anterior, o acțiune împotriva actelor al căror destinatar este sau care o privesc direct și individual, precum și împotriva actelor normative care o privesc direct și care nu presupun măsuri de executare.

Actele de constituire a organelor, oficiilor şi agenţiilor Uniunii pot să prevadă condiţii şi proceduri speciale privind acţiunile formulate de persoanele fizice sau juridice împotriva actelor acestor organe, oficii sau agenţii care sunt destinate să producă efecte juridice faţă de ele.

Acţiunile prevăzute de prezentul articol trebuie formulate în **termen de două luni**, după caz, de la publicarea actului, de la notificarea acestuia reclamantului sau, în lipsă, de la data la care reclamantul a luat cunoştinţă de actul respectiv.

Prin urmare, **acţiunea în anulare poate fi îndreptată împotriva**:

1. actelor legislative[107]
2. actelor Consiliului, altele decât recomandările şi avizele
3. actelor Comisiei, altele decât recomandările şi avizele
4. actelor Băncii Centrale Europene, altele decât recomandările şi avizele
5. actelor Parlamentului European menite să producă efecte juridice faţă de terţi
6. actelor Consiliului European menite să producă efecte juridice faţă de terţi
7. actelor organelor, oficiilor sau agenţiilor Uniunii destinate să producă efecte juridice faţă de terţi.

Această enumerare este limitativă, ceea ce înseamnă, printr-o interpretare *per a contrario*, că niciun alt act nu poate face obiectul unei acţiuni în anulare.

În plus, din prevederile menţionate anterior rezultă că în domeniul acestora de aplicare intră doar actele care produc efecte juridice obliga-

---

[107] Articolul 289 prevede următoarele: „(1) Procedura legislativă ordinară constă în adoptarea în comun de către Parlamentul European şi Consiliu a unui regulament, a unei directive sau a unei decizii, la propunerea Comisiei. Această procedură este definită la articolul 294 [procedura codeciziei].

(2) În cazurile specifice prevăzute în tratate, adoptarea unui regulament, a unei directive sau a unei decizii de către Parlamentul European cu participarea Consiliului sau de către Consiliu cu participarea Parlamentului European constituie o procedură legislativă specială.

(3) Actele juridice adoptate prin procedură legislativă constituie acte legislative.

(4) În cazurile specifice prevăzute în tratate, actele legislative se pot adopta la iniţiativa unui grup de state membre sau a Parlamentului European, la recomandarea Băncii Centrale Europene sau la solicitarea Curţii de Justiţie sau a Băncii Europene de Investiţii".

torii de natură a afecta interesele reclamantului prin schimbarea situației sale juridice[108]. Astfel, este necesar ca actele respective să reflecte o poziție definitivă.

De exemplu, nu poate fi introdusă o acțiune în anulare împotriva unei scrisori trimise de o instituție comunitară unui destinatar ca răspuns la o cerere a acestuia sau a unei scrisori prin care Comisia se limitează la a-l informa pe autorul unei plângeri privind ajutorul de stat că nu intenționează să deschidă o procedură în acest sens[109].

Pe de altă parte, tot în materia ajutoarelor de stat, măsurile provizorii care au efecte juridice de sine stătătoare, independente față de decizia finală, pot fi contestate pe calea acestei acțiuni. De asemenea, un act al Parlamentului European care, în afară de completarea propriului Regulament de organizare și funcționare prin adoptarea unei norme privind investigațiile interne desfășurate de Oficiul European de Luptă Antifraudă (OLAF), aprobă decizia Parlamentului privind termenii și condițiile investigațiilor interne, aceasta fiind una dintre măsurile destinate să protejeze interesele financiare ale Uniunii și să combată frauda și orice alte activități ilegale care ar putea prejudicia aceste interese este susceptibil de a face obiectul unei acțiuni în anulare[110].

Reclamant poate fi:

1. un stat membru
2. Parlamentul European
3. Consiliul
4. Comisia

în toate aceste prime patru cazuri pentru motive de:

a. necompetență sau de

b. încălcare a unor norme fundamentale de procedură sau de

c. încălcare a tratatelor sau de

d. încălcarea oricărei norme de drept privind aplicarea tratatului sau de

e. abuz de putere;

5. Curtea de Conturi, pentru salvgardarea prerogativelor proprii

---

[108] Octavian Manolache, *Tratat de drept comunitar*, ed. a 5-a, Ed. C.H. Beck, București, 2006, p. 679.

[109] *Idem*, p. 681-682.

[110] *Idem*, p. 681 și 683 și jurisprudența citată (Hotărârea din 26 februarie 2002, *Willi Rothley și alții împotriva Parlamentului European*, cauza T-17/00, Rec., 2002, p. II-00579, punctele 56 și 57).

6. Banca Centrală Europeană, pentru salvgardarea prerogativelor proprii

7. Comitetul Regiunilor, pentru salvgardarea prerogativelor proprii

8. o persoană fizică sau juridică, dar acțiunea poate fi îndreptată numai împotriva:

a. actelor al căror destinatar este sau a

b. actelor care o privesc direct și individual sau a

c. actelor normative care o privesc direct și care nu presupun măsuri de executare sau a

d. actelor organelor, oficiilor și agențiilor Uniunii care sunt destinate să producă efecte juridice față de ele – în acest caz, actele de constituire a organelor, oficiilor și agențiilor Uniunii pot să prevadă condiții și proceduri speciale privind acțiunile formulate de persoanele fizice sau juridice împotriva actelor acestor organe, oficii sau agenții care sunt destinate să producă efecte juridice față de ele.

Astfel, se poate observa că cele mai largi posibilități pentru intentarea unei acțiuni în anulare sunt deschise statelor membre, Parlamentului European, Consiliului și Comisiei. Pe de altă parte, Curtea de Conturi, Banca Centrală Europeană și Comitetul Regiunilor pot intenta acțiuni în anulare numai pentru salvgardarea propriilor prerogative, în timp ce, în cazul persoanelor fizice și juridice, sunt prevăzute cele mai restrictive condiții pentru introducerea unei astfel de acțiuni.

Situația **calității procesuale active** a cunoscut modificări de-a lungul timpului. Potrivit articolului 173 din Tratatul de instituire a Comunității Economice Europene (Tratatul CEE) (versiunea inițială, din 1957)[111],

---

[111] Articolul 173 din Tratatul de instituire a Comunității Economice Europene (Tratatul CEE) (versiunea inițială, din 1957) prevedea următoarele: „Curtea de Justiție controlează legalitatea actelor Consiliului și ale Comisiei, altele decât recomandările sau avizele. În acest scop, Curtea este competentă să se pronunțe asupra acțiunilor formulate de un stat membru, de Consiliu sau de Comisie pentru motive de necompetență, de încălcare a unor norme fundamentale de procedură, de încălcare a prezentului tratat sau a oricărei norme de drept referitoare la aplicarea sa ori de abuz de putere.

Orice persoană fizică sau juridică poate formula, în aceleași condiții, o acțiune împotriva deciziilor al căror destinatar este și împotriva deciziilor care, deși luate sub aparența unui regulament sau a unei decizii adresate unei alte persoane, o privesc în mod direct și individual.

Acțiunile prevăzute de prezentul articol trebuie formulate în termen de două luni, după caz, de la publicarea actului, de la notificarea acestuia reclamantului sau, în lipsă, de la data la care reclamantul a luat cunoștință de actul respectiv".

Parlamentul European (Adunarea, ca denumire oficială, la momentul respectiv) nu avea calitatea de reclamant.

În ceea ce privește jurisprudența, inițial, prin Hotărârea din 27 septembrie 1988, *Parlamentul European împotriva Consiliului Comunităților Europene*[112], cunoscută sub denumirea „Comitologie", Curtea nu a recunoscut calitatea procesuală activă a Parlamentului European în privința acțiunii în anulare. Ulterior, prin Hotărârea din 22 mai 1990[113], instanța comunitară a recunoscut că „Parlamentul European poate introduce o acțiune în anulare împotriva unui act al Consiliului sau al Comisiei, cu condiția ca această acțiune să nu urmărească decât protejarea prerogativelor sale și să se bazeze doar pe motive întemeiate pe încălcarea acestora". Această hotărâre a fost reconfirmată prin Hotărârea din 16 iulie 1992[114], pronunțată după semnarea (la 7 februarie 1992) a Tratatului de la Maastricht, dar înainte de intrarea sa în vigoare.

Ulterior, Tratatul de la Maastricht (intrat în vigoare în 1993) a introdus un text ce permitea Parlamentului să exercite acțiunea în anulare în fața CJCE, dar numai pentru situații care urmăreau salvgardarea propriilor prerogative, deci nu în condițiile generale recunoscute statelor membre Consiliului și Comisiei, ci într-o manieră specială, cu un domeniu de aplicare restrâns.

Tratatul de la Nisa (intrat în vigoare în 2003) a „promovat" Parlamentul European de la al treilea paragraf la al doilea paragraf al articolului 230 CE[115], care așează Parlamentul European pe picior de egali-

---

[112] Hotărârea din 27 septembrie 1988, *Parlamentul European împotriva Consiliului Comunităților Europene*, cauza 302/87, Rec., 1988, p. 05615.

[113] Hotărârea din 22 mai 1990, *Parlamentul European împotriva Consiliului Comunităților Europene*, încheiere interlocutorie referitoare la excepția de inadmisibilitate privind calitatea procesuală activă a Parlamentului European, cauza C-70/88, Rec., 1990, p. I-02041.

[114] Hotărârea din 16 iulie 1992, *Parlamentul European împotriva Consiliului Comunităților Europene*, cauza C-65/90, Rec., 1992, p. I-04593.

[115] Articolul 230 CE prevedea următoarele: „Curtea de Justiție controlează legalitatea actelor adoptate în comun de Parlamentul European și de Consiliu, a actelor Consiliului, ale Comisiei și ale BCE, altele decât recomandările și avizele, precum și actelor Parlamentului European menite să producă efecte juridice față de terți.

În acest scop, Curtea are competența să se pronunțe cu privire la acțiunile formulate de un stat membru, de Parlamentul European, de Consiliu sau de Comisie, pentru motive de necompetență, de încălcare a unor norme fundamentale de procedură, de încălcare a prezentului tratat sau a oricărei norme de drept privind aplicarea acestuia ori de abuz de putere.

tate cu Comisia şi Consiliul din punctul de vedere al calităţii procesuale active în cazul acţiunii în anulare. Astfel, se pot observa asemănări şi deosebiri faţă de reglementarea actuală. În cazul deosebirilor, pot fi menţionate anumite aspecte terminologice, dar şi de fond. Din punct de vedere terminologic, la momentul respectiv nu exista noţiunea de „act legislativ", însă se menţionează „actele adoptate în comun de Parlamentul European şi de Consiliu", făcând referire tot la procedura codeciziei, ca şi în prezent. Pe fond, se poate observa introducerea prin TFUE a calităţii procesuale active pentru Comitetul Regiunilor şi a calităţii procesuale pasive a Consiliului European.

Posibilitatea recunoscută **persoanelor fizice şi juridice** de a intenta acţiuni în anulare a dat naştere unor dezbateri aprinse şi unei bogate jurisprudenţe, care va fi detaliată în cadrul capitolului următor.

În ceea ce priveşte primul motiv de anulare, **necompetenţa**, acesta este mai rar invocat în jurisprudenţa instanţelor Uniunii Europene. Cauza o reprezintă faptul că instituţiile Uniunii au competenţe de atribuire. Cu toate acestea, CJCE a considerat că acest motiv este unul de ordine publică, pe care îl examinează din oficiu[116].

Încălcarea unor norme fundamentale de procedură reprezintă, de asemenea, un motiv de ordine publică şi se referă, în special, la motivarea acestor acte, atât în fapt, cât şi în drept, lipsa autentificării corecte înainte de publicare (de exemplu, semnarea unui act al Comisiei în conformitate cu regulamentul de ordine interioară), existenţa avizelor şi consultărilor prealabile emiterii actului, respectarea dreptului la apărare, cu precădere

---

În aceleaşi condiţii, Curtea de Justiţie are competenţa să se pronunţe cu privire la acţiunile formulate de Curtea de Conturi şi de BCE în scopul protejării prerogativelor acestora.

Orice persoană fizică sau juridică poate formula, în aceleaşi condiţii, o acţiune împotriva deciziilor al căror destinatar este şi împotriva deciziilor care, deşi luate sub aparenţa unui regulament sau a unei decizii adresate unei alte persoane, o privesc în mod direct şi individual.

Acţiunile prevăzute de prezentul articol trebuie formulate în termen de două luni, după caz, de la publicarea actului, de la notificarea acestuia reclamantului sau, în lipsă, de la data la care reclamantul a luat cunoştinţă de actul respectiv".

[116] Octavian Manolache, op. cit., p. 664-670; Guy Isaac, Marc Blanquet, *Droit général de l'Union européenne*, ed. a 9-a, Ed. Dalloz, Paris, 2006, p. 385, citând Hotărârea Curţii din 10 mai 1960, *Republica Federală Germania împotriva Înaltei Autorităţi a Comunităţii Europene a Cărbunelui şi a Oţelului*, cauza 19/58, Rec., p. 00471.

garanțiile privind principiul contradictorialității sau utilizarea anumitor modalități de vot[117].

Încălcarea tratatelor sau a oricărei norme de drept privind aplicarea tratatului vizează tratatele ca atare, inclusiv anexele, protocoalele, convențiile, precum și actele de drept derivat (sau legislație secundară), precum regulamentele, directivele, deciziile, acordurile interinstituționale, acordurile externe încheiate de Uniune și principiile generale de drept. Potrivit profesorului Isaac, exprimarea „oricărei norme de drept privind aplicarea tratatului" este atât de vastă încât ar putea acoperi, la limită, și acordurile încheiate între statele membre și deciziile reprezentanților guvernelor statelor membre reuniți în cadrul Consiliului[118].

Abuzul de putere are în vedere mai multe situații:

– actul emis urmărește un alt obiectiv decât cel prevăzut de dispozițiile invocate;

– printr-o anumită formă a unui act sau prin invocarea unei alte dispoziții din tratat, se evită o procedură specială prevăzută în acesta;

– în cuprinsul actului se evidențiază motive inacceptabile, cu condiția ca acestea să fie determinante, iar nu secundare sau accesorii[119].

Referitor la efectele admiterii acțiunii anulare, conform **articolului 264 TFUE**, în cazul în care acțiunea este întemeiată, **Curtea de Justiție a Uniunii Europene declară actul** contestat **nul și neavenit**. Cu toate acestea, **Curtea indică**, în cazul în care consideră că este necesar, **care sunt efectele actului anulat, care trebuie considerate ca fiind irevocabile**.

În ceea ce privește **instanțele Uniunii Europene care pot judeca acțiunile în anulare**, potrivit TFUE acestea sunt **Curtea de Justiție** și **Tribunalul**.

Potrivit **articolului 256 TFUE**, Tribunalul are competența să judece (în primă instanță) acțiunile în anulare, cu două excepții:

1. acțiunile care sunt atribuite unui tribunal specializat, instituit în conformitate cu articolul 257 și

2. acțiunile rezervate Curții de Justiție.

Statutul poate să prevadă pentru Tribunal competențe în alte categorii de acțiuni.

---

[117] Octavian Manolache, op. cit., p. 670-675; Guy Isaac, op. cit., p. 385-386.

[118] Octavian Manolache, op. cit., p. 675-676; Guy Isaac, op. cit., p. 386-387.

[119] Octavian Manolache, op. cit., p. 676.

De asemenea, deciziile pronunțate de Tribunal pot face obiectul unui recurs la Curtea de Justiție, limitat la chestiuni de drept, în condițiile și limitele prevăzute de statut.

Potrivit **articolului 51 din Statut**, prin derogare de la regula prevăzută la articolul 256 alineatul (1) TFUE, se rezervă Curții de Justiție acțiunile în anulare atunci când acestea sunt introduse de un stat membru împotriva:

(a) unui act al Parlamentului European sau al Consiliului, sau al celor două instituții împreună, cu excepția:

– deciziilor adoptate de Consiliu conform articolului 108 alineatul (2) al treilea paragraf TFUE[120];

– actelor Consiliului adoptate în temeiul unui regulament al Consiliului privind măsuri de apărare comercială în sensul articolului 207 TFUE[121];

---

[120] Articolul 108 alineatul (2) al treilea paragraf TFUE prevede următoarele: „La cererea unui stat membru, Consiliul, hotărând în unanimitate, poate decide că un ajutor acordat sau care urmează să fie acordat de acest stat trebuie să fie considerat compatibil cu piața internă, prin derogare de la dispozițiile articolului 107 sau de la regulamentele prevăzute la articolul 109, în cazul în care o astfel de decizie este justificată de împrejurări excepționale. În cazul în care, în legătură cu acest ajutor, Comisia a inițiat procedura prevăzută la primul paragraf din prezentul alineat, cererea adresată Consiliului de statul în cauză va avea ca efect suspendarea procedurii menționate până când Consiliul se pronunță asupra acesteia".

[121] Articolul 207 TFUE, referitor la Politica comercială comună, prevede următoarele: „(1) Politica comercială comună se întemeiază pe principii uniforme, în special în ceea ce privește modificările tarifare, încheierea de acorduri tarifare și comerciale privind schimburile de mărfuri și servicii și aspectele comerciale ale proprietății intelectuale, investițiile străine directe, uniformizarea măsurilor de liberalizare, politica exporturilor, precum și măsurile de protecție comercială, printre care și cele care se adoptă în caz de dumping și de subvenții. Politica comercială comună se desfășoară în cadrul principiilor și al obiectivelor acțiunii externe a Uniunii.

(2) Parlamentul European și Consiliul, hotărând prin regulamente în conformitate cu procedura legislativă ordinară, adoptă măsurile care definesc cadrul în care este pusă în aplicare politica comercială comună.

(3) În cazul în care trebuie negociate și încheiate acorduri cu una sau mai multe țări terțe ori organizații internaționale, se aplică articolul 218, sub rezerva dispozițiilor speciale ale prezentului articol.

Comisia prezintă recomandări Consiliului, care o autorizează să deschidă negocierile necesare. Consiliului și Comisiei le revine răspunderea să asigure compatibilitatea acordurilor negociate cu politicile și normele interne ale Uniunii

– actelor Consiliului prin care acesta își exercită competențele de executare în conformitate cu articolul 291 alineatul (2) TFUE[122];

(b) unui act al Comisiei în temeiul articolului 331 alineatul (1) TFUE[123].

Aceste negocieri sunt desfășurate de Comisie, în consultare cu un comitet special desemnat de Consiliu pentru a o asista în această misiune și cu respectarea directivelor pe care Consiliul i le-ar putea adresa. Comisia raportează periodic comitetului special și Parlamentului European cu privire la stadiul negocierilor.

(4) Pentru negocierea și încheierea acordurilor prevăzute la alineatul (3), Consiliul hotărăște cu majoritate calificată.

Pentru negocierea și încheierea unui acord în domeniul comerțului cu servicii și al aspectelor comerciale ale proprietății intelectuale, precum și în cel al investițiilor străine directe, Consiliul hotărăște în unanimitate în cazul în care acest acord cuprinde dispoziții pentru care este necesară unanimitatea pentru adoptarea de norme interne.

Consiliul hotărăște, de asemenea în unanimitate, negocierea și încheierea de acorduri:

(a) în domeniul comerțului cu servicii culturale și audiovizuale, în cazul în care aceste acorduri riscă să aducă atingere diversității culturale și lingvistice a Uniunii;

(b) în domeniul comerțului cu servicii sociale, de educație și de sănătate, în situația în care aceste acorduri pot să perturbe în mod grav organizarea acestor servicii la nivel național și să aducă atingere răspunderii statelor membre pentru prestarea acestor servicii.

(5) Negocierea și încheierea de acorduri internaționale în domeniul transporturilor sunt reglementate în partea a treia titlul VI și la articolul 218.

(6) Exercitarea competențelor atribuite prin prezentul articol în domeniul politicii comerciale comune nu aduce atingere delimitării competențelor între Uniune și statele membre și nu implică armonizarea dispozițiilor actelor cu putere de lege și ale normelor administrative ale statelor membre în măsura în care tratatele exclud o astfel de armonizare".

[122] Articolul 291 alineatul (2) TFUE prevede următoarele: „În cazul în care sunt necesare condiții unitare de punere în aplicare a actelor obligatorii din punct de vedere juridic ale Uniunii, aceste acte conferă Comisiei competențe de executare sau, în cazuri speciale și temeinic justificate, precum și în cazurile prevăzute la articolele 24 și 26 din Tratatul privind Uniunea Europeană, Consiliului".

[123] Articolul 331 alineatul (1) TFUE privind cooperarea consolidată, prevede următoarele: „(1) Orice stat membru care dorește să participe la o formă de cooperare consolidată în curs într-unul dintre domeniile prevăzute la articolul 329 alineatul (1) notifică intenția sa Consiliului și Comisiei.

De asemenea, se rezervă Curții acțiunile în anulare, atunci când acestea sunt introduse de o instituție a Uniunii împotriva unui act al Parlamentului European sau a Consiliului, a celor două instituții împreună sau a Comisiei sau sunt introduse de o instituție a Uniunii împotriva unui act al Băncii Centrale Europene.

Prin urmare, **Curtea de Justiție** este competentă să judece acțiunile în anulare introduse de:

1. un **stat membru** împotriva unui act:
   a. al Parlamentului European,
   b. al Consiliului (cu excepția celor judecate de Tribunal, menționate mai jos),
   c. adoptat de Parlamentul European și de Consiliu împreună,
   d. adoptat de Comisie în domeniul *cooperării consolidate*,
2. o **instituție a Uniunii** împotriva unui act:
   a. al Parlamentului European,
   b. al Consiliului,
   c. adoptat de Parlamentul European și de Consiliu împreună,
   d. al Comisiei,
   e. al Băncii Centrale Europene.

Pe de altă parte, **Tribunalul** (iar nu Curtea de Justiție) are competența să judece acțiunile în anulare introduse de **statele membre** împotriva **Consiliului** cu privire la:

– deciziile Consiliului în domeniul *ajutoarelor de stat*,
– actele prin care Consiliul adoptată *măsuri de apărare comercială*,
– actele prin care Consiliul exercită *competențe de executare*.

În termen de patru luni de la data primirii notificării, Comisia confirmă participarea statului membru în cauză. După caz, aceasta constată îndeplinirea condițiilor de participare și adoptă orice măsuri tranzitorii necesare privind aplicarea actelor deja adoptate în cadrul formei de cooperare consolidate.

Cu toate acestea, în cazul în care consideră că nu sunt îndeplinite condițiile de participare, Comisia indică dispozițiile ce trebuie adoptate pentru îndeplinirea lor și stabilește un termen pentru a reexamina cererea de participare. La expirarea acestui termen, Comisia reexaminează cererea, în conformitate cu procedura prevăzută la al doilea paragraf. În cazul în care Comisia consideră că în continuare nu sunt îndeplinite condițiile de participare, statul membru în cauză poate sesiza în legătură cu aceasta Consiliul, care se pronunță asupra cererii. Consiliul hotărăște în conformitate cu articolul 330. Acesta poate, de asemenea, să adopte, la propunerea Comisiei, măsurile tranzitorii prevăzute la al doilea paragraf".

În ceea ce privește **regimul lingvistic** în cazul acțiunii în anulare, acesta este prevăzut de Regulamentul de procedură al Curții la articolele 29-31 și de Regulamentul de procedură al Tribunalului la articolele 35-37, dispozițiile acestora fiind similare până la (adesea) identitate perfectă.

Potrivit articolului 29 alineatul (2) din Regulamentul de procedură al Curții și articolului 35 alineatul (2) din Regulamentul de procedură al Tribunalului, limba de procedură este cea aleasă de reclamant dintre cele 23 de limbi oficiale ale Uniunii Europene[124].

Există câteva excepții de la această regulă:

– în cazul în care pârâtul este un stat membru sau o persoană fizică sau juridică resortisantă a unui stat membru, limba de procedură este limba oficială a statului respectiv; dacă statul respectiv are mai multe limbi oficiale, reclamantul are posibilitatea de a alege una dintre acestea;

– la cererea comună a părților, poate fi autorizată folosirea, totală sau parțială, a unei alte limbi oficiale a UE;

– la cererea uneia dintre părți și după ascultarea celeilalte părți și a avocatului general, poate fi autorizată folosirea, totală sau parțială, ca limbă de procedură a unei alte limbi oficiale a UE; această cerere nu poate fi formulată de către una dintre instituții.

Decizia cu privire la cererile sus-menționate poate fi adoptată de președinte. Acesta poate să înainteze cererea Tribunalului, iar, dacă intenționează să o admită fără acordul tuturor părților, are obligația de a o înainta Tribunalului.

Limba de procedură este folosită în special în memoriile și susținerile orale ale părților, inclusiv în înscrisurile anexate, precum și în procesele-verbale și deciziile Curții. Orice înscris depus sau anexat și redactat într-o altă limbă decât cea de procedură trebuie însoțit de o traducere în limba de procedură. Cu toate acestea, în cazul înscrisurilor voluminoase, pot fi depuse traduceri în extras. Curtea poate oricând să impună depunerea unei traduceri extinse sau integrale, din oficiu sau la cererea uneia dintre părți.

Există câteva excepții de la regula menționată anterior; astfel, atunci când participă la o acțiune în anulare:

statele membre sunt autorizate să folosească propria lor limbă oficială;

---

[124] În **Uniunea Europeană** există **23 de limbi oficiale**, și anume: bulgara, ceha, daneza, engleza, estona, finlandeza, franceza, germana, greaca, irlandeza, italiana, letona, lituaniana, olandeza, maghiara, malteza, polona, portugheza, română, slovaca, slovena, spaniola și suedeza.

– statele părți la Acordul privind SEE, altele decât statele membre, precum și Autoritatea AELS de Supraveghere pot fi autorizate să folosească una dintre limbile oficiale ale UE, alta decât limba de procedură;

– statele terțe pot fi autorizate să folosească una dintre limbile oficiale ale UE, alta decât limba de procedură.

Aceste prevederi se aplică atât înscrisurilor, cât și declarațiilor orale. Grefierul asigură efectuarea traducerii în limba de procedură în fiecare caz în parte.

De asemenea, în cazul în care martorii sau experții declară că nu se pot exprima în mod adecvat într-una dintre limbile oficiale ale UE, Curtea îi autorizează să facă declarațiile într-o altă limbă. Totodată, președintele Curții și președinții camerelor, atunci când conduc dezbaterile, judecătorul raportor în raportul preliminar și în raportul de ședință, judecătorii și avocații generali, atunci când pun întrebări, și aceștia din urmă în concluziile lor pot folosi una dintre limbile oficiale ale UE, alta decât limba de procedură. În toate aceste situații, grefierul asigură efectuarea traducerii în limba de procedură.

La cererea unuia dintre judecători, a avocatului general sau a uneia dintre părți, grefierul asigură efectuarea traducerii celor arătate oral sau în scris în cursul procedurii aflate pe rolul Curții sau al Tribunalului în limbile alese de aceștia menționate anterior.

Textele redactate în limba de procedură sau în altă limbă autorizată în temeiul Regulamentului de procedură al Curții sau al Tribunalului sunt **autentice**. În caz de neconcordanță între diferitele versiuni lingvistice (rezultate în urma traducerilor), este necesară raportarea la cele autentice, care prevalează[125].

În conformitate cu articolul 23a din Statut, Regulamentul de procedură poate prevedea o **procedură accelerată** (articolul 104a din Regulamentul de procedură al Curții și articolul 76a din Regulamentul de procedură al Tribunalului).

În cazul **Curții**, procedura accelerată îi permite acesteia să se pronunțe cu rapiditate asupra cauzelor extrem de urgente, reducând termenele la maximum și acordând acestor cauze o prioritate absolută. În urma unei cereri formulate de una dintre părți, președintele Curții decide, la propunerea judecătorului raportor și după ascultarea avocatului general și a celorlalte părți, dacă o urgență deosebită justifică recurgerea la procedura accelerată[126].

---

[125] În ceea ce privește **actele legislative ale UE**, a se vedea mențiunile cuprinse în cadrul primului capitol, secțiunea I.3.

[126] Pentru detalii, a se vedea mențiunile referitoare la procedura accelerată din cadrul secțiunii privind cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare.

În ceea ce privește **Tribunalul**, la cererea reclamantului sau a pârâtului, având în vedere urgența deosebită și împrejurările cauzei, acesta poate, după ascultarea celorlalte părți și a avocatului general, să dispună judecarea unei cauze potrivit procedurii accelerate.

Cererea de judecare a unei cauze potrivit procedurii accelerate trebuie formulată printr-un înscris separat, cu ocazia depunerii cererii introductive sau a memoriului în apărare. În această cerere se poate menționa că anumite motive sau argumente ori anumite pasaje ale cererii introductive sau ale memoriului în apărare sunt invocate doar pentru cazul în care nu se dispune judecarea cauzei potrivit procedurii accelerate, anexându-se în acest sens la cerere o versiune prescurtată a cererii introductive, precum și o listă a anexelor care trebuie luate în considerare exclusiv în cazul în care se dispune judecarea cauzei potrivit procedurii accelerate.

Cauzele în privința cărora Tribunalul a dispus judecarea potrivit procedurii accelerate se soluționează cu prioritate.

Atunci când reclamantul a solicitat judecarea cauzei potrivit procedurii accelerate, termenul pentru depunerea memoriului în apărare este de o lună. Dacă Tribunalul respinge această cerere, se acordă pârâtului un termen suplimentar de o lună pentru depunerea sau, după caz, pentru completarea memoriului în apărare.

Termenele pot fi prelungite în temeiul articolului 46 alineatul (3) din Regulamentul de procedură al Tribunalului, potrivit căruia, în împrejurări excepționale, termenul poate fi prelungit de către președinte la cererea motivată a pârâtului.

În cauzele judecate potrivit procedurii accelerate, memoriile menționate de articolul 47 alineatul (1)[127] și de articolul 116 alineatele (4) și (5)[128] pot fi depuse numai dacă Tribunalul încuviințează aceasta în cadrul măsurilor de organizare a procedurii.

---

[127] „Cererea introductivă și memoriul în apărare pot fi completate cu o replică a reclamantului și o duplică a pârâtului, cu excepția cazului în care Tribunalul, după ascultarea avocatului general, decide în sens contrar, întrucât conținutul dosarului este suficient de complet pentru a permite părților să își dezvolte motivele și argumentele în cursul procedurii orale. Cu toate acestea, Tribunalul poate autoriza părțile să completeze dosarul la cererea motivată a reclamantului, formulată în termen de două săptămâni de la comunicarea acestei decizii."

[128] „[...] intervenientul poate depune un memoriu în intervenție. [...] După depunerea memoriului în intervenție, președintele stabilește, dacă este cazul, un termen în care părțile pot răspunde acestui memoriu."

Părțile pot completa argumentația și pot propune probe pe parcursul procedurii orale. În acest caz, părțile indică motivele care au determinat întârzierea cu care s-au propus probele.

Decizia Tribunalului de judecare a cauzei potrivit procedurii accelerate poate să prevadă condiții referitoare la întinderea memoriilor părților și la depunerea acestora, la desfășurarea ulterioară a procedurii sau la motivele și argumentele asupra cărora Tribunalul urmează să se pronunțe. Dacă una dintre părți nu se conformează uneia dintre aceste condiții, decizia de judecare a cauzei potrivit procedurii accelerate poate fi revocată, iar judecarea cauzei continuă potrivit procedurii obișnuite.

Concluzii

Speța prezentată la acest capitol ridică mai multe probleme de drept demne de menționat prin importanța și actualitatea lor, cum ar fi principiul dreptului la apărare, inclusiv condițiile în care acesta poate invocat, aspectele referitoare la scurgerea de informații în presă, răspunderea beneficiarului finanțării, obligația de respectare a condițiilor financiare stabilite (obligația de executare materială a proiectului respectiv – obligație esențială a beneficiarului care condiționează atribuirea sprijinului financiar european), ierarhia normelor, transparența autorităților, informarea și consultarea potențialilor beneficiari sau a beneficiarilor, încrederea legitimă, problematica „proiectelor pilot", a „demunicipalizării", a „valorizării" și a „împrumuturilor de onoare", precum și condițiile acordării de despăgubiri.

Un accent deosebit a fost pus pe activitatea Oficiului European de Luptă Antifraudă (OLAF) și a modului în care se realizează investigațiile acestuia, comentariile pe baza prezentei cauze reluând problematica diferențierii între „neregulă" și „fraudă", amintită și în cadrul primului capitol, de această dată subliniindu-se aspectele referitoare la „fraudă".

Aspectele teoretice au fost dedicate acțiunii în anulare, în cazul fondurilor europene înregistrându-se o incidență ridicată a acestui tip de acțiune, multe cauze fiind introduse de particulari (persoane juridice) împotriva unor decizii ale Comisiei prin care se desființează sprijinul financiar în urma constatării de nereguli și se dispune rambursarea totală sau parțială a sumei acordate. S-a pus accentul în mod deosebit pe elementele referitoare la calitatea procesuală activă și la regimul lingvistic.

Capitolul III
Condițiile de admisibilitate a unei acțiuni în anulare introduse de particulari

Secțiunea III.1.
Hotărârea Curții din 10 septembrie 2009 în cauzele conexate C-445/07 P și C-455/07 P Comisia Comunităților Europene împotriva Ente per le Ville Vesuviane
și
Ente per le Ville Vesuviane împotriva Comisiei Comunităților Europene

„Recurs – Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDER) – Valorificarea infrastructurilor în scopul dezvoltării activității turistice în Regione Campania (Italia) – Încetarea acordării contribuției financiare comunitare – Acțiune în anulare – Admisibilitate – Entitate regională sau locală – Acte care privesc în mod direct și individual această entitate"

Importanța speței

Prezenta speță ridică mai multe probleme de drept relevante pentru cauzele privind fondurile europene, în special ***condițiile în care poate fi introdusă o acțiune în anulare de către particulari****, criteriile pe baza cărora se alege între introducerea unei acțiuni în anulare și cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare, precum și importanța* ***calificării drept beneficiar al ajutorului și, în același timp, drept responsabil cu cererea de contribuție financiară și cu realizarea proiectului.***

1. În temeiul articolului 230 al patrulea paragraf CE[129]*, o entitate regională sau locală poate, în măsura în care beneficiază de perso-*

[129] Actualul articol 263 TFUE.

nalitate juridică în temeiul dreptului național, să formuleze o acțiune împotriva deciziilor a căror destinatară este și împotriva deciziilor care, deși au fost adoptate sub forma unui regulament sau a unei decizii adresate unei alte persoane, o privesc în mod direct și individual. Condiția potrivit căreia o persoană fizică sau juridică trebuie să fie vizată în mod direct prin decizia care face obiectul acțiunii, astfel cum este prevăzută la articolul 230 al patrulea paragraf CE, impune îndeplinirea a două criterii cumulative, și anume ca, în primul rând, măsura comunitară contestată să producă în mod direct efecte asupra situației juridice a particularului și, în al doilea rând, să nu lase nicio putere de apreciere destinatarilor care sunt însărcinați cu punerea sa în aplicare, aceasta având un caracter pur automat și decurgând doar din reglementarea comunitară, fără aplicarea altor norme intermediare.

Cu privire la primul criteriu, desemnarea, într-o decizie de acordare a unei contribuții financiare comunitare, a unei entități regionale sau locale drept autoritate responsabilă cu realizarea unui proiect al Fondului European de Dezvoltare Regională nu implică faptul că această entitate este ea însăși titularul dreptului la contribuția respectivă. Pe de altă parte, nici faptul că această entitate este menționată drept autoritate responsabilă cu cererea de contribuție financiară nu are drept consecință să o plaseze într-un raport direct cu contribuția comunitară, despre care se precizează în decizia de acordare că a fost solicitată de statul membru vizat și că a fost acordată acestuia. Simpla împrejurare că un consorțiu care reprezintă o grupare a diferite entități publice naționale, între care statul membru, și cu care Comisia nu are nicio legătură de niciun fel, a fost desemnat nominal în decizia de acordare drept beneficiar al contribuției comunitare nu implică că acesta însuși este titularul dreptului la contribuția respectivă.

Cu privire la al doilea criteriu, al afectării directe, însuși faptul că autoritățile italiene și-au exprimat intenția de recuperare a sumelor primite în mod nejustificat de consorțiul menționat mai sus constituie expresia existenței unei voințe autonome a acestora, în lipsa unor obligații în această privință în temeiul dreptului comunitar. Rezultă din aceasta că împrejurarea că autoritățile naționale și-au exprimat intenția, într-o scrisoare adresată Comisiei, de a repercuta asupra unui astfel de consorțiu consecințele financiare ale unei eventuale decizii a Comisiei de desființare a unei contribuții comunitare nu este suficientă pentru a demonstra interesul direct impus la articolul 230 al patrulea paragraf CE. Astfel, afectarea directă a unui asemenea consorțiu nu poate fi

dedusă din simplul anunț, care nu produce obligații din punct de vedere juridic, al intenției autorităților naționale de a recupera ajutorul de la acesta, în măsura în care, în special, nu se poate exclude că anumite împrejurări speciale pot determina statul membru, prin faptul că deține o participație în consorțiu, să renunțe la solicitarea de la acesta din urmă a rambursării ajutorului în discuție.

2. Deși particularii trebuie să poată beneficia de o protecție jurisdicțională efectivă a drepturilor pe care le au în temeiul ordinii juridice comunitare, invocarea dreptului la o astfel de protecție nu poate totuși repune în discuție condițiile prevăzute la articolul 230 CE. Astfel, protecția jurisdicțională a persoanelor fizice sau juridice care nu pot, din cauza condițiilor de admisibilitate prevăzute la articolul 230 al patrulea paragraf CE, să atace în mod direct actele comunitare trebuie asigurată în mod eficient prin căile de atac în fața instanțelor naționale. Conform principiului cooperării loiale, prevăzut la articolul 10 CE[130]*, acestea sunt obligate să interpreteze și să aplice, în cea mai mare măsură posibilă, normele interne de procedură care guvernează exercitarea căilor de atac, într-un mod care să permită persoanelor menționate să conteste în justiție legalitatea oricărei decizii sau a oricărei măsuri naționale privind aplicarea față de acestea a unui act comunitar, invocând lipsa de validitate a acestuia din urmă și determinând astfel instanțele respective să sesizeze Curtea în această privință prin intermediul unor întrebări preliminare.*

I. Prezentarea situației de fapt

Cadrul juridic

Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDER) a fost creat în 1975 prin Regulamentul (CEE) nr. 724/75 al Consiliului[131]. În 1988, regimul fondurilor structurale a fost reformat prin Regulamentul (CEE) nr. 2052/88 al Consiliului[132]. La 19 decembrie 1988, Consiliul a adoptat

---

[130] Articolul 10 CE a fost abrogat formal de TFUE, însă înlocuit pe fond de articolul 4 alineatul (3) din Tratatul UE. A se vedea nota de subsol 25.

[131] Regulamentul (CEE) nr. 724/75 al Consiliului din 18 martie 1975 (JO L 73, p. 1 și rectificare în JO L 110, p. 44), modificat de mai multe ori și ulterior înlocuit, începând cu 1 ianuarie 1985, cu Regulamentul (CEE) nr. 1787/84 al Consiliului din 19 iunie 1984 (JO L 169, p. 1).

[132] Regulamentul (CEE) nr. 2052/88 al Consiliului din 24 iunie 1988 privind misiunile fondurilor structurale și eficiența acestora și privind coordonarea activi-

un alt regulament, nr. 4254/88, privind dispozițiile de aplicare a Regulamentului nr. 2052/88[133].

Articolul 12 din Regulamentul nr. 4254/88, intitulat „Dispoziții tranzitorii", prevede: „Părțile din sumele angajate cu titlu de contribuție pentru proiectele stabilite de Comisie înainte de 1 ianuarie 1989 în sarcina FEDER, și care nu au făcut obiectul unei cereri de plată definitive adresate Comisiei anterior datei de 31 martie 1995, sunt dezangajate din oficiu de către aceasta până cel mai târziu la 30 septembrie 1995, fără a aduce atingere proiectelor care fac obiectul unei suspendări pentru motive judiciare".

Istoricul cauzei

Reclamanta, Ente per le Ville Vesuviane (denumită în continuare „Ente") este un consorțiu care include statul italian, regiunea Campania, provincia Napoli, precum și mai multe comune. Aceasta are **personalitate juridică de drept public**. Reclamanta a fost constituită prin Legea italiană nr. 578 din 29 iulie 1971 în vederea asigurării protecției și a valorificării ansamblurilor arhitecturale constituite din vilele vezuviene din secolul al XVIII-lea și din dependințele acestora (parcuri, grădini și edificii anexe).

În **1986, la cererea Ente, statul italian a solicitat Comisiei acordarea unei contribuții din FEDER pentru o investiție în infrastructură**[134]. Printr-o decizie (denumită în continuare „**decizia de acordare**") **adresată Republicii Italiene**[135], Comisia a acordat o contribuție financiară din FEDER în cuantum maxim de 7,5 miliarde de lire italiene (ITL), reprezentând 50 % din cheltuielile eligibile, pentru o investiție în infra-

---

tăților între acestea și cu operațiunile Băncii Europene de Investiții și ale altor instrumente financiare existente (JO L 185, p. 9).

[133] Regulamentul (CEE) nr. 4254/88 privind dispozițiile de aplicare a Regulamentului nr. 2052/88 în ceea ce privește Fondul european de dezvoltare regională (JO L 374, p. 15). Regulamentul nr. 4254/88 a înlocuit Regulamentul nr. 1787/84. Acesta a fost modificat prin Regulamentul (CEE) nr. 2083/93 al Consiliului din 20 iulie 1993 (JO L 193, p. 34).

[134] Obiectul acestei investiții îl constituia un sistem integrat de valorificare a parcului inferior al vilei Favorita, a grădinii aparținând vilei Ruggiero și a complexului arhitectural al vilei Campolieto. Prima dintre aceste vile vezuviene aparține domeniului statului italian. Celelalte două sunt proprietatea reclamantei.

[135] Decizia C (86) 2029/120 din 18 decembrie 1986.

structură de valorificare în scopuri turistice a trei vile (dintre care una era proprietatea statului italian, iar celelalte două, proprietatea reclamantei).

În această decizie, **reclamanta era desemnată în acelaşi timp drept beneficiara ajutorului şi drept responsabilă cu cererea de contribuţie financiară şi cu realizarea proiectului**. Conform scadenţarului, perioada de eligibilitate a cheltuielilor privind realizarea proiectului începea în ianuarie 1987 şi se încheia în iunie 1990. Comisia putea să reducă sau să anuleze contribuţia din FEDER în cazul nerespectării condiţiilor menţionate în decizie, inclusiv în scadenţar. Conform deciziei de acordare, Comisia putea solicita restituirea totală sau parţială a ajutorului deja plătit „beneficiarului deciziei", după ce i se dădea posibilitatea acestui beneficiar de a-şi prezenta observaţiile într-un anumit termen.

În executarea acestei decizii şi la solicitarea autorităţilor italiene, în 1988 şi, respectiv, în 1990, s-au plătit două avansuri în cuantum de 3 miliarde lire italiene (ITL) fiecare.

În 1995, statul italian a solicitat o prelungire a termenului de prezentare a cererilor de plată definitivă[136], pentru motivul suspendării lucrărilor ca urmare a unor „măsuri judiciare de natură diversă" sau a „unor litigii cu persoanele expropriate".

În 2000, autorităţile italiene au amintit că solicitaseră o prelungire a termenului (stabilit pentru 31 martie 1995) şi au cerut plata în cel mai scurt timp a unui nou avans, susţinând că valoarea cheltuielilor efectuate până la momentul respectiv a fost net superioară avansurilor deja plătite. În susţinerea cererilor acestora, în 1999, autorităţile italiene au transmis Comisiei un raport întocmit de acestea în urma unui control al proiectului.

În martie 2001, autorităţile italiene au prezentat o cerere de plată a soldului.

Printr-o scrisoare din octombrie 2001, Comisia a comunicat autorităţilor italiene o propunere de încetare a acordării contribuţiei financiare din FEDER. Comisia a arătat că nu rezulta din dosarul care îi fusese transmis că evenimentele menţionate în raportul 1999 au dat naştere unor proceduri judiciare. Totodată, a indicat că, în lipsa unor motive judiciare în sensul articolului 12 din Regulamentul nr. 4254/88, acordarea contribuţiei financiare încetase în temeiul cererii de plată din 9 aprilie 1990 (aceasta fiind ultima cerere de plată transmisă anterior datei de 31 martie 1995). Comisia a precizat că respectivele cheltuieli declarate au fost considerate

[136] Termen stabilit la 31 martie 1995 conform articolului 12 din Regulamentul nr. 4254/88.

eligibile în limita a 2,8 miliarde lire italiene (ITL), astfel încât contribuția datorată din FEDER (50 % din total) a fost în cuantum de 1,4 miliarde lire italiene (ITL). În consecință, Comisia a stabilit valoarea sumei care trebuie recuperată la 4,6 miliarde lire italiene (ITL) și a prevăzut dezangajarea soldului în cuantum de 1,5 miliarde lire italiene (ITL).

De asemenea, Comisia a indicat că, „având în vedere că încetarea acordării contribuției poate avea o consecință financiară pentru beneficiar sau pentru beneficiarii finali, vă invităm în mod oficial să vă asigurați că aceștia sunt informați corespunzător și că li se acordă posibilitatea de a-și prezenta punctul de vedere cu privire la elementele reținute împotriva acestora, pe care se întemeiază decizia atacată. Am aprecia dacă ne puteți transmite informațiile referitoare la aceste aspecte". În plus, Comisia a solicitat autorităților italiene să transmită observații în termen de două luni.

În noiembrie 2001, **autoritățile italiene** au răspuns că **efectul financiar asupra bugetului beneficiarului final al recuperării** unei părți din primele două tranșe ale contribuției, în cuantum de 4,6 miliarde lire italiene (ITL), **era foarte oneros**, având în vedere că resursele deja plătite de Comisie în vederea realizării complete a lucrărilor prevăzute fuseseră utilizate cu convingerea că cererea de prelungire a termenelor pentru prezentarea cererilor de plată definitivă ar primi un răspuns favorabil. Autoritățile italiene au susținut că raportul din 1999 a arătat că realizarea proiectului era împărțită în trei tranșe, doar una înregistrând întârzieri pentru care a fost solicitată suspendarea termenului de prezentare a cererii de plată definitivă. În schimb, cheltuielile aferente primelor două tranșe ale lucrărilor, în cuantum de 7 996 087 050 lire italiene (ITL), au fost suportate înainte de 31 martie 1995 și nu au făcut obiectul unor cereri de prelungire specifice.

Printr-o scrisoare din martie **2002, Comisia a comunicat autorităților italiene decizia sa definitivă de încetare a acordării contribuției financiare** în discuție, în temeiul ultimei declarații de cheltuieli care îi fusese transmisă anterior datei de 31 martie 1995, ca urmare a celor indicate în propunerea de încetare din 12 octombrie 2001 [Decizia D (2002) 810111, denumită în continuare „decizia atacată"]. Această decizie a fost transmisă reclamantei de autoritățile italiene prin fax la 9 aprilie 2002.

În decizia atacată, **Comisia a arătat că nu îi parveniseră observațiile beneficiarului final**. În plus, a subliniat că autoritățile italiene nu au contestat refuzul său de a recunoaște că mențiunile din raportul 1999

constituiau motive judiciare în sensul articolului 12 din Regulamentul nr. 4254/88. Comisia a justificat respingerea cererii de admitere a cheltuielilor privind două tranșe de lucrări care au fost suportate înainte de 31 martie 1995, dar care au fost declarate ulterior acestei date, susținând că cererea de prelungire prezentată de autorități prin scrisoarea din martie 1995 se referea la soldul contribuției financiare (1,5 miliarde lire italiene) în totalitate. Astfel, în cererea de prelungire nu s-a precizat că aceasta se referea doar la un lot determinat de lucrări, precum au susținut autoritățile italiene în scrisoarea din noiembrie 2001.

Totodată, **Comisia a arătat că nici decizia atacată și nici vreo altă dispoziție de drept comunitar nu au împiedicat statul membru să decidă să nu recupereze sumele deja plătite din proprie inițiativă. Comisia a solicitat „în mod oficial" autorităților italiene să îl informeze pe beneficiarul final cu privire la decizia atacată**, prin trimiterea unei scrisori recomandate cu confirmare de primire. În această privință, Comisia a evidențiat că, „în măsura în care beneficiarul final putea fi vizat în mod direct și individual prin decizia atacată, acesta ar putea să formuleze o acțiune la Tribunal într-un termen de două luni, majorat cu 10 zile pentru considerente de distanță".

Procedura în fața Tribunalului și hotărârea atacată

Prin cererea depusă la grefa Tribunalului la 18 iunie 2002, Ente a formulat o acțiune având ca obiect anularea deciziei în litigiu. În susținerea acțiunii sale, Ente a invocat o serie de motive întemeiate pe încălcarea articolului 12 din Regulamentul nr. 4254/88, pe încălcarea dreptului la apărare, pe lipsa motivării, precum și pe lipsa de investigare din partea Comisiei.

În memoriul său în apărare, Comisia a invocat inadmisibilitatea acțiunii, susținând că Ente nu era vizată în mod direct prin decizia în litigiu în sensul articolului 230[137] al patrulea paragraf CE.

În cadrul hotărârii atacate, Tribunalul a respins excepția de inadmisibilitate invocată de Comisie și a declarat acțiunea admisibilă.

După ce a amintit condițiile în care o persoană fizică sau juridică poate fi considerată ca fiind „vizată în mod direct de o decizie" în sensul articolului 230 al patrulea paragraf CE, Tribunalul a considerat că situația juridică a Ente diferea în mod semnificativ de cea a reclamantelor în mai

[137] Actualul articol 263 TFUE.

multe cauze în care s-au pronunțat hotărâri ale Curții prin care s-a stabilit că acestea nu erau afectate direct[138].

Astfel, Tribunalul a arătat că **Ente fusese considerată de Comisie atât autoritate responsabilă cu realizarea proiectului, cât și beneficiară a contribuției comunitare, fiind menționată nominal în decizia de acordare drept beneficiara contribuției comunitare și autorizată expres să prezinte observații Comisiei anterior adoptării oricărei decizii definitive**. În consecință, Tribunalul a concluzionat că **necesitatea asigurării protecției jurisdicționale a garanțiilor procedurale conferite confirma dreptul reclamantei de a i se recunoaște calitatea procesuală activă pentru a acționa împotriva deciziei în litigiu**[139].

Pe fond însă, Tribunalul a respins ca neîntemeiată acțiunea introdusă de Ente.

Concluziile părților în recursuri

Recursul introdus de Comisie (cauza C-445/07 P)

Comisia solicită Curții:

– anularea hotărârii atacate în măsura în care prin aceasta se declară admisibilă acțiunea în anulare formulată de Ente;

– declararea drept inadmisibilă a acțiunii în anulare formulate de Ente împotriva deciziei în litigiu;

– obligarea Ente la plata cheltuielilor de judecată.

Ente solicită Curții:

– conexarea cauzei C-445/07 P, în care Comisia este recurentă în recurs, și a cauzei C-455/07 P, în care Ente este intimat în recurs, aceste cauze fiind conexe din punctul de vedere al obiectului și al subiectului;

– declararea drept neîntemeiat și respingerea recursului Comisiei;

---

[138] Hotărârea din 2 mai 2006, *Regione Siciliana împotriva Comisiei*, cauza C-417/04 P, Rec., p. I 3881, și Hotărârea din 22 martie 2007, *Regione Siciliana împotriva Comisiei*, cauza C-15/06 P, Rep., p. I 2591 (Regione Siciliana era doar autoritate responsabilă cu cererea de contribuție financiară sau cu realizarea proiectului) și cauza SLIM *Sicilia împotriva Comisiei* (Ordonanța Tribunalului din 6 iunie 2002, cauza T-105/01, Rec., p. II-2697).

[139] De asemenea, Tribunalul a arătat că autoritățile italiene își manifestaseră în mod clar intenția de a nu interveni în susținerea beneficiarului în vederea atenuării consecințelor financiare ale unei eventuale reduceri a contribuției comunitare. Prin urmare, posibilitatea ca Republica Italiană să preia în sarcina bugetului costul financiar corespunzător finanțării comunitare desființate era pur teoretică

– admiterea recursului declarat de Ente în cauza C-455/07 P, conform concluziilor formulate în acest recurs;

– obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată aferente celor două cauze de recurs şi cauzei în primă instanţă, T-189/02.

Recursul introdus de Ente (cauza C-455/07 P)

Ente solicită Curţii:

– anularea în parte a hotărârii atacate, conform motivelor de recurs prezentate mai sus, şi, în consecinţă, declararea nulităţii deciziei în litigiu;

– în subsidiar, anularea în parte a hotărârii atacate, conform motivelor de recurs prezentate mai sus, şi trimiterea cauzei la Tribunal pentru a se pronunţa asupra fondului prezentului litigiu în lumina indicaţiilor pe care Curtea va dori să le ofere în acest sens;

– obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată aferente atât prezentului proces, cât şi procesului în primă instanţă privind cauza T-189/02.

Comisia solicită Curţii:

– declararea drept inadmisibil şi/sau neîntemeiat a recursului formulat de Ente împotriva hotărârii atacate;

– obligarea Ente la plata cheltuielilor de judecată aferente prezentului proces şi procesului în primă instanţă.

Cele două cauze au fost reunite pentru buna desfăşurare a procedurii orale şi în vederea pronunţării hotărârii.

II. Argumentele părţilor şi motivarea Curţii

Cu privire la recursuri

Cu privire la recursul Comisia împotriva Ente (C-445/07 P)

Argumentele părţilor

Comisia a apreciat că, în conformitate cu articolul 56 primul paragraf din Statutul Curţii, **avea dreptul să declare recurs** împotriva hotărârii atacate **întrucât acţiunea Ente a fost respinsă ca neîntemeiată, iar nu ca inadmisibilă**[140]. În susţinerea recursului său, Comisia a invocat un singur motiv, solicitând constatarea faptului că Tribunalul a săvârşit o **eroare de drept referitoare la noţiunea „persoană vizată în mod**

[140] Hotărârea din 26 februarie 2002, *Consiliul împotriva Boehringer* (cauza C-23/00 P, Rec., p. I-1873), şi Hotărârea din 22 februarie 2005, *Comisia împotriva max.mobil* (cauza C-141/02 P, Rec., p. I-1283).

direct", prevăzută la articolul 230 al patrulea paragraf CE, şi a invocat în mod greşit elemente prin care situaţia Ente ar fi fost diferită de cea a altor reclamante.

Comisia a concluzionat că desemnarea nominală a Ente în cadrul deciziei de acordare drept beneficiarul final al contribuţiei comunitare, spre deosebire de reclamantele în cauzele citate nu putea fi luată în considerare în vederea stabilirii efectului „direct" în sensul articolului 230 al patrulea paragraf CE. În plus, **distincţia efectuată de Tribunal între beneficiarul final şi responsabilul proiectului ar fi contrară logicii şi terminologiei regimului fondurilor structurale, care se întemeiază pe o corelaţie strânsă între cele două funcţii**. Comisia a amintit că **beneficiarul unei contribuţii acordate statului membru are dreptul să primească această contribuţie nu în temeiul deciziei comunitare, ci doar prin efectul dispoziţiilor naţionale adoptate în urma acestei decizii**.

În plus, faptul că autorităţile italiene şi-au manifestat intenţia de a repercuta consecinţele financiare ale deciziei în litigiu asupra beneficiarului final ar fi lipsit de relevanţă pentru analiza admisibilităţii acţiunii în temeiul articolului 230 al patrulea paragraf CE, **simplul fapt că statele membre dispun de putere de apreciere cu privire la punerea în aplicare a deciziei fiind suficient pentru a exclude posibilitatea ca acesta să aibă vreun efect direct asupra persoanelor cărora nu le este destinată**[141].

De asemenea, Comisia a susţinut că, prin recunoaşterea calităţii procesuale active a Ente ca urmare a necesităţii de a-i asigura o protecţie jurisdicţională efectivă a garanţiilor procedurale conferite prin decizia de acordare, Tribunalul s-a situat în contradicţie cu jurisprudenţa constantă a Curţii potrivit căreia **unei persoane fizice sau juridice care nu îndeplineşte condiţiile stabilite la articolul 230 al patrulea paragraf CE nu i se poate recunoaşte, în numele principiului protecţiei jurisdicţionale efective, dreptul de a introduce o acţiune în anularea unui act comunitar adresat unei alte persoane**[142]. Potrivit aceleiaşi jurisprudenţe, sta-

---

[141] Ordonanţa Tribunalului SLIM *Sicilia împotriva Comisiei*, citată anterior, şi Ordonanţa Tribunalului din 8 iulie 2004, *Regione Siciliana împotriva Comisiei*, cauza T-341/02, Rec., p. II-2877.

[142] Hotărârea din 25 iulie 2002, *Unión de Pequeños Agricultores împotriva Consiliului*, cauza C-50/00 P, Rec., p. I-6677, şi Hotărârea din 1 aprilie 2004 *Comisia împotriva Jégo-Quéré*, cauza C-263/02 P, Rec., p. I-3425.

tele membre trebuie să prevadă un sistem de căi de atac şi de proceduri care să asigure respectarea dreptului la o protecţie jurisdicţională efectivă. În consecinţă, Ente ar fi trebuit să invoce lipsa de validitate a deciziei în litigiu în faţa instanţelor naţionale, solicitându-le să adreseze o întrebare preliminară cu privire la validitate.

Ente a apreciat că Tribunalul a reţinut în mod întemeiat calitatea de persoană vizată în mod direct, în sensul articolului 230 al patrulea paragraf CE.

În ceea ce priveşte **calitatea de beneficiar al unei finanţări comunitare**, Ente a considerat că **beneficiarul final al unei contribuţii financiare este vizat în mod direct de o decizie de desfiinţare sau de reducere a respectivei contribuţii**. Această interpretare corespunde jurisprudenţei în materie de **ajutoare de stat**, în temeiul căreia **beneficiarii de ajutoare interzise sau reduse prin decizii ale Comisiei sunt vizaţi în mod direct prin aceste decizii şi pot acţiona în vederea anulării acestora** în temeiul articolului 230 al patrulea paragraf CE[143]. Ente a apreciat că normele care prevăd principiul fuziunii între funcţiile de autoritate responsabilă şi de beneficiar final se aplică unor perioade de programare ulterioare celei din speţă.

Ente a considerat că **autorităţile italiene nu au dispus de o putere discreţionară**, susţinând că **dezangajarea**, pe baza deciziei în litigiu, a unei **sume acordate iniţial, dar neplătite, ar produce efecte directe faţă de Ente, beneficiarul finanţării, fără a fi necesară o intervenţie a autorităţilor italiene** în această privinţă. **Atunci când puterea de apreciere a autorităţilor naţionale este de natură teoretică, din moment ce nu există niciun dubiu cu privire la voinţa autorităţilor naţionale care au sarcina aplicării deciziei comunitare, reclamantul este direct afectat**[144].

În privinţa **principiului protecţiei jurisdicţionale efective**, Ente a amintit că, în temeiul deciziei de acordare, beneficia de dreptul de a fi

---

[143] Hotărârea din 19 octombrie 2000, *Italia şi Sardegna Lines împotriva Comisiei*, cauzele conexate C-15/98 şi C-105/99, Rec., p. I-8855, punctele 34-36, precum şi Hotărârea din 29 aprilie 2004, *Italia împotriva Comisiei*, cauza C-298/00 P, Rec., p. I-4087, punctul 39.

[144] Ordonanţa Tribunalului *Regione Siciliana împotriva Comisiei*, citată anterior, cât şi Concluziile avocatului general Ruiz-Jarabo Colomer prezentate în cauza în care s-a pronunţat Hotărârea din 2 mai 2006, *Regione Siciliana împotriva Comisiei*, citată anterior.

ascultată și că acest drept a fost încălcat de Comisie atunci când a adoptat decizia în litigiu.

De asemenea, Ente a considerat că Tribunalul nu a creat o cale jurisdicțională extraordinară prin admiterea acțiunii în primă instanță. În plus, invocarea lipsei de validitate a deciziei în litigiu în fața instanțelor italiene și utilizarea procedurii trimiterii preliminare, sugerată de Comisie, ar fi condus la inadmisibilitatea acestei proceduri, întrucât competența Curții în cadrul articolului 234 primul paragraf litera (b) CE[145] este limitată doar la actele având un domeniu de aplicare normativ sau general. În consecință, decizia în litigiu, în calitate de act cu domeniu de aplicare individual, nu poate să facă obiectul unei trimiteri preliminare[146]. Pe de altă parte, a admite că reclamantul se poate opune executării deciziei în litigiu în fața instanțelor naționale întemeindu-se pe nelegalitatea acesteia ar echivala cu recunoașterea posibilității acestuia de a eluda caracterul definitiv pe care această decizie îl are în privința sa după expirarea termenelor de introducere a acțiunilor astfel cum sunt menționate la articolul 230 al cincilea paragraf CE[147].

Aprecierea Curții

Curtea a arătat că **recursul poate fi introdus de oricare parte ale cărei concluzii au fost respinse, în totalitate sau în parte**[148]. Conform unei jurisprudențe constante, **este admisibil recursul introdus împotriva unei hotărâri a Tribunalului atunci când acesta a respins o excepție de inadmisibilitate ridicată de o parte cu privire la o acțiune, în condițiile în care, în cadrul aceleiași hotărâri, Tribunalul a respins această acțiune ca nefondată**[149].

---

[145] Articolul 234 primul paragraf litera (b) CE prevedea următoarele: „Curtea de Justiție este competentă să se pronunțe, cu titlu preliminar, cu privire la [...] (b) validitatea și interpretarea actelor adoptate de instituțiile Comunității și de BCE". În prezent, articolul 234 CE a devenit articolul 267 TFUE.

[146] Hotărârea din 14 decembrie 1962, *Confédération nationale des producteurs de fruits et légumes și alții împotriva Consiliului*, cauzele conexate 16/62 și 17/62, Rec., p. 901, precum și Hotărârea *Unión de Pequeños Agricultores împotriva Consiliului*, citată anterior.

[147] Articolul 230 al cincilea paragraf CE prevedea următoarele: „Acțiunile prevăzute de prezentul articol trebuie formulate în termen de două luni, după caz, de la publicarea actului, de la notificarea acestuia reclamantului sau, în lipsă, de la data la care reclamantul a luat cunoștință de actul respectiv". În prezent, articolul 230 CE a devenit articolul 263 TFUE.

[148] Articolul 56 al doilea paragraf din Statutul Curții de Justiție.

[149] Hotărârea *Consiliul împotriva Boehringer*, citată anterior, punctul 50. Hotărârea *Comisia împotriva max.mobil*, citată anterior, punctele 50 și 51.

Instanța a precizat că **o entitate regională sau locală poate să formuleze o acțiune în anulare împotriva deciziilor a căror destinatară este și împotriva deciziilor care o privesc în mod direct și individual, chiar dacă respectivele decizii au fost adoptate sub forma unui regulament sau a unei decizii adresate unei alte persoane. Condiția** o reprezintă **existența personalității juridice în temeiul dreptului național** a respectivei entități regionale sau locale[150].

Decizia în litigiu a fost notificată de Comisie Republicii Italiene. Prin urmare, nu rezultă automat că Ente are dreptul să formuleze o acțiune în anulare împotriva deciziei menționate. Acest lucru trebuia stabilit, fiind necesar să se verifice, mai ales, dacă Ente era vizată în mod direct și individual de decizie. În măsura în care nu s-a contestat că Ente a fost vizată în mod individual de decizia în litigiu, analiza Tribunalului s-a limitat la problema afectării directe.

Conform unei jurisprudențe constante, **condiția că o persoană fizică sau juridică trebuie să fie vizată în mod direct prin decizia care face obiectul acțiunii**, impune îndeplinirea a **două criterii cumulative**:

1. **măsura comunitară contestată să producă în mod direct efecte asupra situației juridice a particularului (criteriul efectului direct)**

2. **măsura comunitară contestată să nu lase nicio putere de apreciere destinatarilor care sunt însărcinați cu punerea sa în aplicare, aceasta având un caracter pur automat și decurgând doar din reglementarea comunitară, fără aplicarea altor norme intermediare[151] (criteriul afectării directe).**

---

precum și Hotărârea din 7 iunie 2007, *Wunenburger împotriva Comisiei*, cauza C-362/05 P, Rep., p. I-4333, punctul 37.

[150] Hotărârea din 22 noiembrie 2001, *Nederlandse Antillen împotriva Consiliului*, cauza C-452/98, Rec., p. I-8973, punctul 51, și Hotărârea din 10 aprilie 2003, *Comisia împotriva Nederlandse Antillen*, cauza C-142/00 P, Rec., p. I-3483, punctul 59.

[151] Hotărârea din 5 mai 1998, *Glencore Grain împotriva Comisiei*, cauza C-404/96 P, Rec., p. I-2435, punctul 41, Hotărârea din 29 iunie 2004, *Front national împotriva Parlamentului European*, cauza C-486/01 P, Rec., p. I-6289, punctul 34, Hotărârea din 2 mai 2006, *Regione Siciliana împotriva Comisiei*, citată anterior, punctul 28, și Hotărârea din 22 martie 2007, *Regione Siciliana împotriva Comisiei*, citată anterior, punctul 31.

Situația este aceeași atunci când **posibilitatea destinatarilor de a nu da curs actului în discuție este pur teoretică**, voința acestora de a acționa în conformitate cu actul respectiv fiind incontestabilă[152].

1. Cu privire la primul criteriu, Curtea a arătat că **desemnarea, într-o decizie de acordare a unei contribuții financiare comunitare, a unei entități regionale sau locale drept autoritate responsabilă cu realizarea unui proiect FEDER nu implică faptul că această entitate este ea însăși titularul dreptului la contribuția respectivă**[153]. Pe de altă parte, **nici faptul că această entitate este menționată drept autoritate responsabilă cu cererea de contribuție financiară nu are drept consecință să o plaseze într-un raport direct cu contribuția comunitară**, despre care se precizează în decizia de acordare că **a fost solicitată de statul membru vizat și că a fost acordată acestuia**[154].

În speță, Ente a fost constituit printr-o lege italiană, în vederea asigurării protecției și a valorificării anumitor ansambluri arhitecturale în regiunea Campania, fiind o grupare a unor entități publice italiene, între care statul italian. Între Ente și Comisie nu există nicio legătură. În plus, cererea de contribuție din FEDER a fost adresată Comisiei de Republica Italiană, iar contribuția a fost acordată de Comisie acestui stat membru, chiar dacă scopul l-a reprezentat realizarea de către Ente a măsurilor de infrastructură preconizate. În aceste condiții, **Republica Italiană, în calitate de destinatară a deciziei în litigiu, este cea care trebuie considerată titularul dreptului la contribuția în discuție**.

De asemenea, din hotărârea atacată nu rezultă că Ente era obligată să ramburseze suma corespunzătoare cuantumului soldului contribuției comunitare dezangajate. Dimpotrivă, rezultă că, în decizia în litigiu, Comisia a menționat în mod expres posibilitatea Republicii Italiene de a nu iniția recuperarea sumelor deja plătite din proprie inițiativă beneficiarului contribuției financiare. În consecință, **contrar celor stabilite de Tribunal, simpla împrejurare că Ente a fost desemnată nominal în**

---

[152] Hotărârea din 5 mai 1998, *Dreyfus împotriva Comisiei*, cauza C-386/96 P, Rec., p. I-2309, punctul 44, Hotărârea din 17 ianuarie 1985, *Piraiki-Patraiki și alții împotriva Comisiei*, cauza 11/82, Rec., p. 207, punctele 8-10.

[153] Hotărârea din 2 mai 2006, *Regione Siciliana împotriva Comisiei*, citată anterior, punctele 29 și 30, și Hotărârea din 22 martie 2007, *Regione Siciliana împotriva Comisiei*, citată anterior, punctul 32.

[154] Hotărârea din 22 martie 2007, *Regione Siciliana împotriva Comisiei*, citată anterior, punctul 36.

decizia de acordare drept beneficiar al contribuției comunitare nu conduce la concluzia că Ente este titulara dreptului la contribuția respectivă.

2. Cu privire la al doilea **criteriu**, al **afectării directe**, acesta **este îndeplinit atunci când măsura comunitară are un caracter automat, iar punerea sa în aplicare decurge doar din reglementarea comunitară, fără aplicarea altor norme intermediare.**

În speță, **faptul că autoritățile italiene și-au exprimat intenția de recuperare a sumelor primite în mod nejustificat de Ente constituie expresia existenței unei voințe autonome a acestora, în lipsa unor obligații în temeiul dreptului comunitar**. Prin urmare, în mod contrar celor stabilite de Tribunal, împrejurarea că autoritățile italiene își exprimaseră intenția, într-o scrisoare adresată Comisiei, de a repercuta asupra Ente consecințele financiare ale unei eventuale decizii a Comisiei de desființare a contribuției comunitare nu este suficientă pentru a demonstra interesul direct impus la articolul 230 al patrulea paragraf CE.

Pe de altă parte, Curtea a statuat, cu titlu **excepțional**, că **reclamantul poate fi „afectat în mod direct", în pofida inexistenței unor măsuri de executare adoptate la nivel național, din moment ce alți factori conduc la concluzia existenței unui interes direct al acestuia, între acești factori numărându-se și posibilitatea pur teoretică de a nu da curs deciziei în litigiu**[155]. Însă această excepție nu este aplicabilă în speță, constatările Tribunalului nefiind suficiente pentru a formula o concluzie cu privire la comportamentul ulterior al destinatarului deciziei în litigiu. Afectarea directă a Ente nu poate fi dedusă din simplul anunț (care nu produce obligații din punct de vedere juridic) al intenției autorităților italiene de a recupera ajutorul de la acesta, în condițiile în care nu se poate exclude că anumite împrejurări speciale pot determina Republica Italiană, prin faptul că deține o participație la Ente, să renunțe la solicitarea de la acesta a rambursării ajutorului în discuție.

De asemenea, instanța a concluzionat că era lipsită de relevanță jurisprudența invocată de Ente în materia ajutoarelor de stat. De regulă, în materia ajutoarelor de stat declarate incompatibile cu piața comună, Comisia adoptă decizii prin care statele membre sunt obligate să recupereze sumele nejustificate de la beneficiarii ajutoarelor. Însă decizia în litigiu nu i-a impus în niciun fel Italiei obligația de a recupera sumele

---

[155] Hotărârile citate anterior *Dreyfus împotriva Comisiei*, punctele 47 și 52, și *Pitsiorlas-Patraiki și alții împotriva Comisiei*, punctele 7, 9 și 10.

de la beneficiarii finali. Nici obligația de a-l informa pe beneficiarul final nu poate fi asimilată obligației de recuperare a sumelor de la acești beneficiari.

Prin urmare, Curtea a concluzionat că **Ente nu era vizată în mod direct prin decizia în litigiu, acțiunea sa** în anulare introdusă la Tribunal fiind, în consecință, **inadmisibilă**[156].

Astfel, deși **particularii trebuie să poată beneficia de o protecție jurisdicțională efectivă a drepturilor pe care le au în temeiul ordinii juridice comunitare**[157], **invocarea dreptului la o astfel de protecție nu poate totuși repune în discuție condițiile prevăzute la articolul 230 CE.**

Protecția jurisdicțională a persoanelor fizice sau juridice care nu pot, din cauza condițiilor de admisibilitate prevăzute la articolul 230 al patrulea paragraf CE, **să atace în mod direct actele comunitare de tipul deciziei în litigiu trebuie asigurată în mod eficient prin căile de atac în fața instanțelor naționale. Conform principiului cooperării loiale** prevăzut la articolul 10 CE, **acestea sunt obligate să respecte și să aplice**, în cea mai mare măsură posibilă, **normele interne de procedură care guvernează exercitarea căilor de atac, într-un mod care să permită persoanelor menționate să conteste în justiție legalitatea oricărei decizii sau a oricărei măsuri naționale privind aplicarea față de acestea a unui act comunitar precum cel în cauză, invocând lipsa de validitate a acestuia din urmă și determinând astfel aceste instanțe să sesizeze Curtea în această privință prin intermediul unor întrebări preliminare**[158].

Prin urmare, Curtea a decis anularea hotărârii Tribunalului, întrucât acesta a săvârșit o eroare de drept considerând că Ente era vizată în mod direct prin decizia în litigiu.

---

[156] Nici argumentul reținut de Tribunal conform căruia necesitatea asigurării unei protecții jurisdicționale a garanțiilor procedurale conferite Ente, în special a celei de a fi autorizat în mod expres să își prezinte Comisiei observațiile, nu ar confirma că acestuia trebuie să i se recunoască calitatea procesuală activă pentru a acționa împotriva deciziei Comisiei.

[157] Hotărârile citate anterior *Unión de Pequeños Agricultores împotriva Consiliului*, punctul 39, și *Comisia împotriva Jégo-Quéré*, punctul 29, și Hotărârea din 22 martie 2007, *Regione Siciliana împotriva Comisiei*, punctul 39.

[158] Hotărârile citate anterior *Unión de Pequeños Agricultores împotriva Consiliului*, punctele 40-42, *Comisia împotriva Jégo-Quéré*, punctele 30-32, și Hotărârea din 22 martie 2007, *Regione Siciliana împotriva Comisiei*, punctul 39.

Cu privire la admisibilitatea acțiunii formulate de Ente

Conform articolului 61 primul paragraf din Statutul Curții de Justiție, aceasta, în cazul anulării hotărârii Tribunalului, poate fie să pronunțe hotărârea definitivă privind litigiul, în cazul în care acesta se află în stare de a fi judecat, fie să retrimită cauza la Tribunalul pentru a se pronunța asupra acesteia.

Curtea a considerat că dispune de toate elementele necesare pentru a se pronunța ea însăși asupra admisibilității acțiunii introduse de Ente la Tribunal.

Astfel, întrucât a concluzionat că Ente nu era vizată în mod direct prin decizia în litigiu, Curtea a respins acțiunea sa ca inadmisibilă.

Cu privire la recursul Ente împotriva Comisiei (cauza C-455/07 P)

Având în vedere inadmisibilitatea acțiunii introduse la Tribunal de Ente, recursul acestuia privind hotărârea atacată a rămas lipsit de obiect.

Cu privire la cheltuielile de judecată

Potrivit articolului 69 alineatul (2) din Regulamentul de procedură, aplicabil procedurii de recurs în temeiul articolului 118 din același regulament, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată. Întrucât Comisia a solicitat obligarea Ente la plata cheltuielilor de judecată, iar acesta a căzut în pretenții, se impune obligarea acestuia la plata cheltuielilor de judecată[159].

III. Soluția Curții

1) Anulează Hotărârea Tribunalului de Primă Instanță al Comunităților Europene din 18 iulie 2007, Ente per le Ville Vesuviane împotriva Comisiei (T-189/02), în măsura în care prin aceasta s-a declarat admisibilă acțiunea introdusă de Ente per le Ville Vesuviane, având ca obiect anularea Deciziei D (2002) 810111 a Comisiei din 13 martie 2002 privind încetarea acordării contribuției financiare din Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDER) cu titlu de investiție în infrastructură în Campania (Italia) privind un sistem integrat de valorificare în scopuri turistice a trei vile vezuviene.

2) Respinge ca inadmisibilă acțiunea formulată de Ente per le Ville Vesuviane având ca obiect anularea deciziei menționate.

---

[159] Formulare standard.

3) Nu este necesar să se pronunțe asupra recursului formulat de Ente per le Ville Vesuviane.

4) Obligă Ente per le Ville Vesuviane la plata cheltuielilor de judecată aferente procedurii în fața prezentei instanțe, precum și a celor aferente procedurii în primă instanță.

Secțiunea III.2.
Considerații pe baza Hotărârii Curții din 10 septembrie 2009 în cauzele conexate C-445/07 P și C-455/07 P Comisia Comunităților Europene împotriva Ente per le Ville Vesuviane și Ente per le Ville Vesuviane împotriva Comisiei Comunităților Europene

Prezentul recurs vizează condițiile în care un particular (persoană fizică sau juridică) poate introduce o acțiune în anulare împotriva unui act de drept al Uniunii Europene.

Potrivit **articolului 263 TFUE**, Curtea de Justiție a Uniunii Europene controlează legalitatea actelor legislative, a actelor Consiliului, ale Comisiei și ale Băncii Centrale Europene, altele decât recomandările și avizele, și a actelor Parlamentului European și ale Consiliului European menite să producă efecte juridice față de terți. Aceasta controlează, de asemenea, legalitatea actelor organelor, oficiilor sau agențiilor Uniunii destinate să producă efecte juridice față de terți. În acest scop, Curtea are competența să se pronunțe cu privire la acțiunile formulate [...] pentru motive de necompetență, de încălcare a unor norme fundamentale de procedură, de încălcare a tratatelor sau a oricărei norme de drept privind aplicarea acestuia ori de abuz de putere[160].

Conform aceluiași articol, orice persoană fizică sau juridică poate formula, în condițiile prevăzute anterior, o acțiune împotriva actelor al căror destinatar este sau care o privesc direct și individual, precum și împotriva actelor normative care o privesc direct și care nu presupun măsuri de executare. De asemenea, actele de constituire a organelor, oficiilor și agențiilor Uniunii pot să prevadă condiții și proceduri speciale privind acțiunile formulate de persoanele fizice sau juridice împotriva actelor acestor organe, oficii sau agenții care sunt destinate să producă efecte juridice față de ele.

---

[160] Aceste aspecte au fost detaliate în cardul secțiunii II.3. privind acțiunea în anulare.

După cum am menționat și în cadrul secțiunii precedente, posibilitatea recunoscută **persoanelor fizice și juridice** (particularilor) de a intenta acțiuni în anulare a dat naștere unor dezbateri aprinse și unei bogate jurisprudențe.

Din punctul de vedere al reglementării în textul tratatului, se constată anumite modificări față de varianta existentă până la intrarea în vigoare a Tratatului privind Funcționarea Uniunii Europene (rămasă nemodificată ca mod de formulare din 1957): „Orice persoană fizică sau juridică poate formula, în aceleași condiții, o acțiune împotriva deciziilor al căror destinatar este și împotriva deciziilor care, deși luate sub aparența unui regulament sau a unei decizii adresate unei alte persoane, o privesc în mod direct și individual".

Astfel, conform reglementării actuale, o persoană fizică sau juridică poate introduce o acțiune în anulare împotriva:

a. actelor al căror destinatar este sau a

b. actelor care o privesc direct și individual sau a

c. actelor normative care o privesc direct și care nu presupun măsuri de executare sau a

d. actelor organelor, oficiilor și agențiilor Uniunii care sunt destinate să producă efecte juridice față de ele – în acest caz, actele de constituire a organelor, oficiilor și agențiilor Uniunii pot să prevadă condiții și proceduri speciale privind acțiunile formulate de persoanele fizice sau juridice împotriva actelor acestor organe, oficii sau agenții care sunt destinate să producă efecte juridice față de ele.

Se poate observa că primul caz („actele al căror destinatar este") a rămas neschimbat, în cel de al doilea caz a fost eliminată mențiunea referitoare la deciziile „care, deși luate sub aparența unui regulament sau a unei decizii adresate unei alte persoane" și au fost adăugate ultimele două cazuri.

În prezenta cauză, Curtea a arătat că, pentru a se recunoaște unei persoane fizice sau juridice dreptul de a introduce o acțiune în anulare, aceasta trebuie să fie **vizată în mod direct prin decizia care face obiectul acțiunii**, ceea ce impune îndeplinirea a **două criterii cumulative**, și anume, măsura comunitară contestată:

1. **să producă în mod direct efecte asupra situației juridice a particularului** și

2. **să nu lase nicio putere de apreciere destinatarilor care sunt însărcinați cu punerea sa în aplicare, aceasta având un caracter pur automat și decurgând doar din reglementarea comunitară, fără aplicarea altor norme intermediare**.

În ceea ce priveşte primul criteriu, al **producerii în mod direct de efecte asupra situaţiei juridice a particularului**, Curtea a precizat că desemnarea, într-o decizie de acordare a unei contribuţii financiare comunitare, a unei entităţi regionale sau locale drept **autoritate responsabilă cu realizarea unui proiect** al Fondului European de Dezvoltare Regională **nu implică faptul că această entitate este ea însăşi titularul dreptului la contribuţia respectivă**.

Pe de altă parte, nici faptul că această entitate este menţionată drept autoritate responsabilă cu cererea de contribuţie financiară nu are drept consecinţă să o plaseze într-un raport direct cu **contribuţia comunitară**, despre care se precizează în decizia de acordare că **a fost solicitată de statul membru vizat şi că a fost acordată acestuia. Simpla împrejurare că un consorţiu** care reprezintă o grupare a diferite entităţi publice naţionale, între care statul membru, şi cu care Comisia nu are nicio legătură, **a fost desemnat nominal în decizia de acordare drept beneficiar al contribuţiei comunitare nu implică că acesta însuşi este titularul dreptului la contribuţia respectivă**.

În ceea ce priveşte primul criteriu, al **afectării directe**, însuşi faptul că autorităţile italiene şi-au exprimat intenţia de recuperare a sumelor primite în mod nejustificat de consorţiul menţionat mai sus constituie expresia existenţei unei voinţe autonome a acestora, în lipsa unor obligaţii în această privinţă în temeiul dreptului comunitar.

Prin urmare, faptul că autorităţile naţionale şi-au exprimat intenţia, într-o scrisoare adresată Comisiei, de a repercuta asupra unui astfel de consorţiu consecinţele financiare ale unei eventuale decizii a Comisiei de desfiinţare a unei contribuţii comunitare nu este suficient pentru a demonstra interesul direct impus de tratat. Afectarea directă a unui asemenea consorţiu nu poate fi dedusă din simplul anunţ (care nu produce obligaţii din punct de vedere juridic) al intenţiei autorităţilor naţionale de a recupera ajutorul de la acesta, în măsura în care nu se poate exclude că anumite împrejurări speciale pot determina statul membru, prin faptul că deţine o participaţie în consorţiu, să renunţe la solicitarea rambursării ajutorului în discuţie de către acesta din urmă.

În consecinţă, o persoană fizică sau juridică trebuie să dovedească faptul că are **interes** pentru introducerea unui acţiuni în anulare. Acest interes trebuie să fie legitim şi actual, fiind evaluat la momentul introducerii acţiunii. În cazul unei situaţii juridice viitoare, trebuie să se demonstreze faptul că este doar o problemă de timp până la producerea prejudiciului, ocurenţa acestuia fiind certă[161].

---

[161] A se vedea Octavian Manolache, op. cit., p. 691.

Considerăm necesare câteva precizări cu privire la modificările față de varianta anterioară operate prin eliminarea prevederii ce restrângea posibilitatea introducerii unei acțiuni în anulare la actele „care, deși luate sub aparența unui regulament sau a unei decizii adresate unei alte persoane, [îl] privesc în mod direct și individual" pe reclamant, aspect care trebuie însă coroborat cu adăugarea unei noi situații, și anume actele normative care o privesc direct și care nu presupun măsuri de executare.

În acest caz, conform vechii reglementări, era necesară îndeplinirea mai multor condiții cumulative:

1. măsura putea să constea doar într-un regulament sau o decizie adresată altei persoane,
2. măsura trebuia să fie echivalentă unei decizii,
3. măsura trebuia să-l privească direct pe reclamant și
4. măsura trebuia să-l privească individual pe reclamant.

Obligativitatea ca măsura să constea doar într-un regulament sau o decizie adresată altei persoane care să fie echivalent(ă) unei decizii excludea *ab initio* posibilitatea intentării unei acțiuni în anulare împotriva unei directive (sau a unei decizii adoptate sub forma unei directive). Motivarea se întemeia, în special, pe faptul că, în cazul directivelor, trebuie adoptate, în mod obligatoriu, măsuri naționale de transpunere, acestea din urmă putând face obiectul unui control suficient din partea instanțelor naționale. Totodată, s-a considerat că transpunerea, care se realizează, prin definiție, cu intervenția statelor membre, fiind îndeplinită de către statele membre și având loc în dreptul intern al acestora, ar exclude posibilitatea ca directiva să reprezinte o decizie „deghizată".

În varianta actuală, nuanțările în cauză au fost eliminate din cuprinsul celei de a doua situații (precizându-se doar că o persoană fizică sau juridică poate introduce o acțiune în anulare împotriva actelor care o privesc direct și individual), însă aceasta trebuie coroborată cu cea de a treia posibilitate menționată în Tratatul de la Lisabona („actel[e] **normative** care [îl] privesc direct [pe reclamant] **și care nu presupun măsuri de executare**").

Astfel, la prima vedere, se poate considera că, deoarece respectivele condiții nu sunt cumulative (o persoană fizică sau juridică putând introduce o acțiune în anulare **fie** împotriva actelor care o privesc direct și individual, **fie** împotriva actelor normative care o privesc direct și care nu presupun măsuri de executare), directiva ar putea intra în domeniul de aplicare a prezentei reglementări, în temeiul acțiunii împotriva actelor care o privesc direct și individual.

La o analiză mai atentă, concluzia tinde să fie diferită.

Astfel, nu trebuie pierdut din vedere faptul că directiva „este **obligatorie pentru** fiecare **stat membru destinatar** cu privire la rezultatul care trebuie atins, **lăsând autorităților naționale competența în ceea ce privește forma și mijloacele**"[162].

În plus, orice normă juridică trebuie interpretată în sensul de a produce efecte. O interpretare precum cea menționată anterior ar lipsi de efecte juridice condiția privind actele normative care nu presupun măsuri de executare, întrucât directiva este un act normativ și presupune, prin definiție, măsuri de executare.

Prin urmare, chiar dacă prezentele condiții nu sunt cumulative, precizarea „acte **normative** [...] care **nu presupun măsuri de executare**" ar conduce, în principiu, la excluderea directivei din domeniul de aplicare.

De asemenea, în prezenta speță se face o precizare importantă cu privire la calea jurisdicțională pe care o poate alege o persoană fizică sau juridică într-o astfel de situație.

Curtea a arătat că **protecția jurisdicțională a persoanelor fizice sau juridice care, din cauza condițiilor de admisibilitate prevăzute în tratat, nu pot să atace în mod direct actele comunitare trebuie asigurată în mod eficient prin căile de atac în fața instanțelor naționale**.

Conform **principiului cooperării loiale**, instanțele naționale sunt obligate să respecte și să aplice, în cea mai mare măsură posibilă, normele interne de procedură care guvernează exercitarea căilor de atac, într-un mod care să permită persoanelor menționate să conteste în justiție legalitatea oricărei decizii sau a oricărei măsuri naționale privind aplicarea față de acestea a unui act comunitar, invocând lipsa de validitate a acestuia din urmă și determinând astfel instanțele naționale să sesizeze Curtea prin intermediul unor întrebări preliminare.

---

[162] Articolul 288 TFUE prevede următoarele: „Pentru exercitarea competențelor Uniunii, instituțiile adoptă regulamente, directive, decizii, recomandări și avize.

Regulamentul are aplicabilitate generală. Acesta este obligatoriu în toate elementele sale și se aplică direct în fiecare stat membru.

Directiva este obligatorie pentru fiecare stat membru destinatar cu privire la rezultatul care trebuie atins, lăsând autorităților naționale competența în ceea ce privește forma și mijloacele.

Decizia este obligatorie în toate elementele sale. În cazul în care se indică destinatarii, decizia este obligatorie numai pentru aceștia.

Recomandările și avizele nu sunt obligatorii".

Secțiunea III.3.
Recursul
(FR *pourvoi*, EN *appeal*)

După cum am menționat și în considerațiile introductive, în dreptul Uniunii Europene există și recursul, o veritabilă cale de atac împotriva unor hotărâri pronunțate în acțiuni introduse anterior în fața instanțelor Uniunii Europene, care, din punct de vedere terminologic, are drept echivalent în limba franceză termenul „pourvoi" (spre deosebire de „acțiune", cu echivalentul francez „recours").

În cadrul Curții de Justiție a Uniunii Europene regăsim Curtea de Justiție, Tribunalul și Tribunalul Funcției Publice. Referitor la recurs, hotărârile pronunțate de Tribunal pot fi atacate cu recurs în fața Curții de Justiție, iar cele pronunțate de Tribunalul Funcției Publice pot face obiectul unui recurs la Tribunal.

Astfel, potrivit articolului **256 TFUE**, deciziile pronunțate de Tribunal în temeiul alineatului (1) al prezentului articol[163] pot face obiectul unui **recurs** la Curtea de Justiție, **limitat la chestiuni de drept**, în condițiile și limitele prevăzute de statut.

Articolele 56-61 din Protocolul (nr. 3) privind Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene reglementează recursul în cazul hotărârilor pronunțate de Tribunal.

Pot fi atacate cu recurs în fața Curții de Justiție deciziile Tribunalului prin care:

1. se finalizează judecata
2. se soluționează parțial fondul unui litigiu
3. se pune capăt unui incident de procedură referitor la o excepție de necompetență sau de inadmisibilitate.

---

[163] Articolul 256 alineatul (1) TFUE prevede următoarele: „Tribunalul are competența să judece în primă instanță acțiunile menționate la articolele 263, 265, 268, 270 și 272, cu excepția celor care sunt atribuite unui tribunal specializat, instituit în conformitate cu articolul 257 și a celor rezervate prin statut Curții de Justiție. Statutul poate să prevadă pentru Tribunal competențe în alte categorii de acțiuni". Pentru detalii, a se vedea secțiunea I.3., referitoare la cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare.

Termenul de formulare a recursului este de **două luni** de la notificarea deciziei atacate.

Recursul poate fi formulat de:

1. oricare parte ale cărei concluzii au fost respinse, în totalitate sau în parte. Cu toate acestea, părțile care intervin, altele decât statele membre și instituțiile Uniunii pot introduce acest recurs numai în cazul în care decizia Tribunalului le privește în mod direct;

2. statele membre și de instituțiile Uniunii care nu au intervenit în litigiul înaintat Tribunalului, cu excepția litigiilor între Uniune și agenții săi. În acest caz, statele membre și instituțiile se află într-o poziție identică cu cea a statelor membre sau a instituțiilor care intervin în primă instanță;

3. orice persoană a cărei cerere de intervenție a fost respinsă de Tribunal; aceasta poate formula un recurs la Curtea de Justiție, în termen de două săptămâni de la comunicarea deciziei de respingere.

Părțile în proces pot introduce în fața Curții un recurs împotriva deciziilor Tribunalului pronunțate în temeiul articolelor 278[164] sau 279[165] sau al articolului 299 al patrulea paragraf[166] din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, sau al articolelor 157[167] sau 164 al treilea paragraf[168] din Tratatul CEEA, în termen de două luni de la notificarea acestor

---

[164] Articolul 278 TFUE prevede următoarele: „Acțiunile cu care este sesizată Curtea de Justiție a Uniunii Europene nu au efect suspensiv. Cu toate acestea, în măsura în care consideră că împrejurările o impun, Curtea poate ordona suspendarea executării actului atacat".

[165] Articolul 299 al patrulea paragraf TFUE prevede următoarele: „În cauzele cu care este sesizată, Curtea de Justiție a Uniunii Europene poate dispune măsurile provizorii necesare".

[166] Articolul 279 TFUE prevede următoarele: „Executarea silită poate fi suspendată numai în temeiul unei decizii a Curții. Cu toate acestea, controlul legalității măsurilor de executare este de competența instanțelor naționale".

[167] Articolul 157 din Tratatul CEEA (Euratom) prevede următoarele: „Cu excepția cazurilor vizate de dispoziții contrare din prezentul tratat, acțiunile introduse înaintea Curții de Justiție a Uniunii Europene nu au efect suspensiv. Cu toate acestea, în măsura în care consideră că este necesar, Curtea de Justiție a Uniunii Europene poate ordona suspendarea executării actului atacat".

[168] Articolul 164 al treilea paragraf din Tratatul CEEA (Euratom) prevede următoarele: „Executarea silită nu poate fi suspendată decât în temeiul unei decizii a Curții de Justiție a Uniunii Europene. Cu toate acestea, controlul legalității măsurilor de executare este de competența instanțelor judecătorești naționale".

decizii. Aceste recursuri se judecă în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 39[169].

Recursul înaintat Curții de Justiție se limitează la chestiuni de drept.

Motivele pe care se poate întemeia recursul sunt următoarele:

1. lipsa de competență a Tribunalului,

2. neregularități ale procedurii în fața Tribunalului care aduc atingere intereselor recurentului și

3. încălcarea dreptului Uniunii de către Tribunal.

Pe de altă parte, **recursul nu poate privi exclusiv taxele și cheltuielile de judecată.**

În caz de recurs împotriva unei decizii a Tribunalului, **procedura** în fața Curții de Justiție constă în o **fază scrisă** și o **fază orală.** În condițiile stabilite de regulamentul de procedură, Curtea se poate pronunța fără procedură orală, după ascultarea avocatului general și a părților.

În principiu, **recursul nu are efect suspensiv**[170].

Totodată, prin derogare de la articolul 280 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, deciziile Tribunalului care anulează un regulament intră în vigoare numai după expirarea termenului menționat la articolul 56 primul paragraf din prezentul statut sau, în cazul în care în

---

[169] Articolul 39 din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene prevede următoarele: „Președintele Curții de Justiție poate decide, în conformitate cu o procedură sumară care, în măsura în care este necesar, se aplică prin derogare de la anumite reguli din prezentul statut, care se stabilește prin regulamentul de procedură, cu privire la concluziile care urmăresc fie obținerea suspendării menționate la articolul 278 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene și la articolul 157 din Tratatul CEEA, fie aplicarea unor măsuri provizorii în temeiul articolului 279 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, fie suspendarea executării silite în conformitate cu articolul 299 al patrulea paragraf din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene sau cu articolul 164 al treilea paragraf din Tratatul CEEA.

În cazul în care președintele nu poate participa, acesta va fi înlocuit de un alt judecător în condițiile stabilite de regulamentul de procedură.

Ordonanța președintelui sau a judecătorului care îl înlocuiește are doar un caracter provizoriu și nu prejudecă fondul asupra căruia Curtea se pronunță în acțiunea principală".

[170] Conform articolului 60 din Statutul Curții de Justiție, „Fără a aduce atingere articolelor 278 și 279 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene sau articolului 157 din Tratatul CEEA, recursul nu are efect suspensiv".

acest termen s-a introdus un recurs, după respingerea acestuia, fără a aduce atingere dreptului vreunei părți de a cere Curții de Justiție, în temeiul articolelor 278 și 279 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene sau al articolului 157 din Tratatul CEEA, suspendarea efectelor regulamentului anulat sau prescrierea oricărei alte măsuri provizorii.

În cazul în care **recursul este întemeiat, Curtea de Justiție anulează decizia Tribunalului. Curtea poate** fie **să soluționeze ea însăși în mod definitiv litigiul** atunci când acesta este în stare de judecată, fie să trimită cauza Tribunalului pentru a se pronunța asupra acesteia. **În caz de trimitere spre rejudecare, Tribunalul este legat de chestiunile de drept soluționate prin decizia Curții.**

În cazul în care un **recurs introdus de un stat membru sau de o instituție a Uniunii** care nu a intervenit în litigiul aflat în fața Tribunalului este întemeiat, **Curtea poate indica, în cazul în care se consideră necesar, acele efecte ale deciziei anulate a Tribunalului care trebuie considerate ca definitive pentru părțile în litigiu.**

Dispoziții referitoare la recursul formulat împotriva unei decizii a Tribunalului sunt cuprinse și în Regulamentul de procedură al Tribunalului și cel al Curții de Justiție.

Astfel, articolul 77 din **Regulamentul de procedură al Tribunalului** prevede că o procedură pendinte poate fi suspendată în cazul unui recurs declarat împotriva unei decizii a Tribunalului prin care se soluționează parțial fondul unui litigiu, prin care se pune capăt unui incident de procedură referitor la o excepție de necompetență sau de inadmisibilitate sau prin care se respinge o intervenție. Conform articolului 121, Tribunalul se pronunță atât asupra cheltuielilor de judecată privitoare la procedura desfășurată în fața Tribunalului, cât și asupra celor privitoare la procedura de recurs în fața Curții de Justiție. Potrivit dispozițiilor articolelor 123, 128 și 129, în cazul în care un recurs aflat pe rolul Curții de Justiție și fie o cerere de terță opoziție, fie cerere de revizuire, fie o cerere de interpretare aflată pe rolul Tribunalului sunt declarate împotriva aceleiași hotărâri a Tribunalului, acesta din urmă, după ascultarea părților, poate suspenda procedura până la pronunțarea hotărârii Curții de Justiție. De asemenea, Regulamentul de procedură al Tribunalului conține și dispoziții referitoare la recursul declarat în cadrul contenciosului privind drepturile de proprietate intelectuală.

Dispoziții detaliate sunt cuprinse în Titlul IV din **Regulamentul de procedură al Curții de Justiție**, intitulat „Recursurile împotriva deciziilor Tribunalului", articolele 110-123.

În conformitate cu articolul **257 TFUE**, Parlamentul European și Consiliul, hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară, pot înființa **tribunale specializate** pe lângă Tribunal, care să aibă **competența de a judeca în primă instanță anumite categorii de acțiuni în materii speciale**. Regulamentul de înființare a unui tribunal specializat stabilește normele referitoare la compunerea acestui tribunal și precizează întinderea competențelor care îi sunt atribuite. **Deciziile acestora pot face obiectul unui recurs la Tribunal, limitat la chestiuni de drept sau, în cazul în care regulamentul privind înființarea tribunalului specializat prevede aceasta, și la chestiuni de fapt**.

Tribunalul Funcției Publice a fost înființat prin Decizia Consiliului din 2 noiembrie 2004 de instituire a Tribunalului Funcției Publice[171], fiind specializat în materia contenciosului funcției publice a Uniunii Europene și având ca bază juridică articolul 225a TCE, actualul articol 257 TFUE, menționat anterior.

Tribunalul soluționează în primă instanță litigiile dintre Uniunea Europeană și agenții săi, conform articolului 270[172] TFUE, ceea ce reprezintă aproximativ 120 de cauze pe an, în condițiile în care personalul instituțiilor Uniunii este compus din aproximativ 35 000 de persoane. Aceste litigii au drept obiect nu numai probleme referitoare la relațiile de muncă propriu-zise (remunerație, desfășurarea carierei, recrutare, măsuri disciplinare etc.), ci și regimul de securitate socială (boală, vârstă, invaliditate, accidente de muncă, alocații familiale etc.).

De asemenea, Tribunalul soluționează litigiile dintre organe, oficii sau agenții și personalul lor, pentru care competența este atribuită Curții de Justiție a Uniunii Europene, precum litigii între Europol, Oficiul pentru Armonizare în cadrul Pieței Interne (OAPI) sau Banca Europeană de Investiții și agenții acestora.

În schimb, Tribunalul nu poate soluționa litigiile dintre administrațiile naționale și agenții lor[173].

---

[171] Decizia Consiliului din 2 noiembrie 2004 de instituire a Tribunalului Funcției Publice (2004/752/CE, Euratom), publicată în JO L 333, 9.11.2004, p. 7 Ediție specială în limba română, 01/vol. 5, p. 142.

[172] Articolul 270 TFUE prevede următoarele: „Curtea de Justiție a Uniunii Europene este competentă să se pronunțe asupra oricărui litigiu dintre Uniune și agenții acesteia, în limitele și condițiile stabilite prin Statutul funcționarilor Uniunii și regimul aplicabil celorlalți agenți ai Uniunii".

[173] http://curia.europa.eu/jcms/jcms/T5_5230/

Situația recursului în cazul Tribunalului Funcției Publice este reglementată de articolele 9-13 din Anexa 1 (Tribunalul Funcției Publice a Uniunii Europene) la Protocolul (nr. 3) privind Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene.

Pot fi atacate cu recurs în fața Tribunalului acele decizii ale Tribunalului Funcției Publice prin care:

1. se finalizează judecata,

2. se soluționează parțial fondul unui litigiu,

3. se pune capăt unui incident de procedură referitor la o excepție de necompetență sau de inadmisibilitate.

Termenul de formulare a recursului este de **două luni** de la notificarea deciziei atacate.

Se poate constata că aceste dispoziții sunt identice cu cele prevăzute de articolele 56-61 din Statut referitoare la Tribunal.

Recursul poate fi formulat de:

1. oricare dintre părți care cade, în tot sau în parte, în pretenții. Cu toate acestea, intervenienții, alții decât statele membre și instituțiile Uniunii, pot formula recurs numai atunci când decizia Tribunalului Funcției Publice îi afectează în mod direct;

2. orice persoană a cărei cerere de intervenție a fost respinsă de Tribunalul Funcției Publice; aceasta poate formula un recurs la Tribunal în termen de două săptămâni de la notificarea deciziei de respingere a cererii.

Părțile la procedură pot formula recurs în fața Tribunalului împotriva deciziilor Tribunalului Funcției Publice adoptate în temeiul articolului 278 sau 279 sau al articolului 299 al patrulea paragraf din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene și al articolului 157 sau 164 al treilea paragraf din Tratatul CEEA în termen de două luni de la notificarea[174] acestora.

---

[174] Aparent, în acest caz se înregistrează o diferență între reglementarea privind Tribunalul și cea referitoare la Tribunalul Funcției Publice, termenul utilizat fiind, în primul caz, acela de „comunicare", iar în al doilea, de „notificare". Consultarea versiunii în limba franceză a tratatului demonstrează faptul că, în realitate, nu există nicio diferență (nici de fond și nici de formă) între cele două reglementări, în ambele cazuri termenul utilizat fiind „notification", care se traduce în limba română prin „comunicare". În plus, în dreptul intern român, termenul folosit este cel de „comunicare" a unei hotărâri judecătorești (a se vedea, de exemplu, Codul de procedură civilă). Având în vedere că ambele variante, atât cea franceză, cât și cea română, constituie versiuni lingvistice autentice, nu se

Recursul în fața Tribunalului **este limitat la chestiuni de drept.**

Motivele pe care se poate întemeia recursul sunt următoarele:

1. lipsa de competență a Tribunalului Funcției Publice,

2. încălcarea procedurii în fața Tribunalului care aduce atingere intereselor părții în cauză și

3. încălcarea dreptului Uniunii de către Tribunalul Funcției Publice.

Recursul nu poate privi exclusiv taxele și cheltuielile de judecată sau partea obligată să le plătească.

Astfel, potrivit articolului 92 din Regulamentul de procedură al Tribunalului Funcției Publice a Uniunii Europene[175], în cazul în care cuantumul și natura cheltuielilor de judecată recuperabile sunt contestate, Tribunalul Funcției Publice se pronunță prin ordonanță motivată la cererea părții interesate și după ascultarea observațiilor celeilalte părți, această ordonanță nefiind supusă recursului.

Recursul în fața Tribunalului **nu are efect suspensiv**[176].

La fel ca și în cazul recursului în fața Curții de Justiție formulat împotriva unei decizii a Tribunalului, în cazul unui recurs împotriva unei decizii a Tribunalului Funcției Publice, procedura în fața Tribunalului constă dintr-o **fază scrisă** și o **fază orală**. În conformitate cu condițiile prevăzute de regulamentul de procedură, Tribunalul poate, după audierea părților, să se pronunțe fără procedură orală.

Atunci când recursul este întemeiat, Tribunalul anulează decizia Tribunalului Funcției Publice și se pronunță el însuși asupra litigiului. Acesta trimite cauza Tribunalului Funcției Publice spre rejudecare în cazul în care litigiul nu este în stare de judecată. Atunci când cauza este trimisă Tribunalului Funcției Publice spre rejudecare, acesta este ținut de dezlegarea dată chestiunilor de drept prin decizia Tribunalului.

---

poate afirma că una dintre ele prevalează la nivel formal. Însă nimic nu oprește un demers de comparare a lor în vederea asigurării unei interpretări unitare și utile a dreptului Uniunii Europene. Termenul „notificare" din versiunea în limba română poate fi corectat prin publicarea unei rectificări.

[175] Regulamentul de procedură al Tribunalului Funcției Publice a Uniunii Europene, publicat în JO L 225, 29.08.2007, cu modificările și completările ulterioare.

[176] Conform articolului 12 Anexa 1 (Tribunalul Funcției Publice a Uniunii Europene) la Protocolul (nr. 3) privind Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene prevede următoarele: „Fără a aduce atingere articolelor 278 și 279 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene sau articolului 157 din Tratatul CEEA, recursul nu are efect suspensiv".

După cum se poate observa, există numeroase similitudini, mergând până la identitate, între dispozițiile privind recursul în cazul Tribunalului și cele în cazul Tribunalului Funcției Publice.

Capitolul III, intitulat „Recursul și cauzele trimise spre rejudecare după anulare", articolele 112-115, din Regulamentul de procedură al Tribunalului Funcției Publice, precum și Titlul V, intitulat „Recursurile împotriva deciziilor Tribunalului Funcției Publice a Uniunii Europene", articolele 136a-149, din Regulamentul de procedură al Tribunalului cuprind dispoziții detaliate în această privință.

Astfel, **Regulamentul de procedură al Tribunalului Funcției Publice** prevede că se poate formula recurs împotriva hotărârilor și ordonanțelor Tribunalului Funcției Publice.

În cazul **anulării** unei hotărâri sau a unei ordonanțe, Tribunalul poate **trimite cauza spre rejudecare** Tribunalului Funcției Publice, acesta din urmă fiind sesizat printr-o hotărâre de trimitere. Președintele Tribunalului Funcției Publice repartizează cauza completului care a pronunțat decizia respectivă sau altui complet de judecată. Cu toate acestea, în cazul în care decizia anulată a fost pronunțată de un judecător unic, președintele Tribunalului Funcției Publice repartizează cauza unei camere de trei judecători, din compunerea căreia nu face parte judecătorul respectiv.

În ceea ce privește **procedura de rejudecare**, în termen de două luni de la comunicarea hotărârii Tribunalului, **reclamantul** poate depune un memoriu cuprinzând observații scrise. În termen de o lună de la comunicarea acestui memoriu **pârâtului**, acesta din urmă poate depune un memoriu cuprinzând observații scrise. Termenul acordat pârâtului pentru depunerea acestui memoriu nu poate în niciun caz să fie mai mic de două luni, calculat de la data la care i s-a comunicat hotărârea Tribunalului. În termen de o lună de la comunicarea concomitentă a observațiilor reclamantului și ale pârâtului către **intervenient**, acesta din urmă poate depune un memoriu cuprinzând observații scrise. Termenul acordat intervenientului pentru depunerea acestui memoriu nu poate în niciun caz să fie mai mic de două luni, calculat de la data la care i s-a comunicat hotărârea Tribunalului. Tribunalul Funcției Publice poate autoriza depunerea de memorii complementare cuprinzând observații scrise în cazul în care împrejurările justifică această măsură.

Referitor la **cheltuielile de judecată**, Tribunalul Funcției Publice se pronunță atât asupra cheltuielilor de judecată privitoare la procedura desfășurată în fața sa, cât și asupra celor privitoare la procedura de recurs în fața Tribunalului.

Potrivit **Regulamentului de procedură al Tribunalului, limba de procedură** în cazul recursurilor formulate împotriva deciziilor Tribunalul Funcției Publice este, în principiu, cea în care este redactată decizia recurată.

Recursul se declară prin depunerea unei cereri la grefa Tribunalului sau a Tribunalului Funcției Publice. Grefa Tribunalului Funcției Publice transmite, fără întârziere, dosarul din prima instanță și, după caz, recursul către grefa Tribunalului.

Sunt menționate în detaliu aspectele de procedură privind mențiunile pe care trebuie să le cuprindă cererea de recurs, memoriul în răspuns, intervenția, judecata propriu-zisă, comunicarea actelor de procedură etc.

În ceea ce privește capetele de cerere, prin **cererea de recurs** se poate solicita:

1. anularea, în tot sau în parte, a deciziei Tribunalului Funcției Publice,

2. admiterea, în tot sau în parte, a concluziilor prezentate în primă instanță, fără a putea fi primite cereri noi.

Trebuie reținut faptul că **recursul nu poate modifica obiectul litigiului dedus judecății Tribunalului Funcției Publice**.

În mod similar, prin **memoriul în răspuns** se poate solicita:

1. respingerea, în tot sau în parte, a recursului sau anularea, în tot sau în parte, a deciziei Tribunalului Funcției Publice,

2. admiterea, în tot sau în parte, a concluziilor formulate în primă instanță, fără a putea fi primite cereri noi.

Nici memoriul în răspuns nu poate modifica obiectul litigiului dedus judecății Tribunalului Funcției Publice.

Concluzii

Prezenta speță ridică mai multe probleme de drept relevante pentru cauzele privind fondurile europene, în special condițiile în care poate fi introdusă o acțiune în anulare de către particulari, criteriile pe baza cărora se alege între introducerea unei acțiuni în anulare și cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare, precum și importanța calificării drept beneficiar al ajutorului și, în același timp, drept responsabil cu cererea de contribuție financiară și cu realizarea proiectului.

În cadrul aspectelor teoretice au fost prezentate elemente privind recursul în fața instanțelor Uniunii Europene, hotărârile pronunțate de Tribunal putând fi atacate cu recurs în fața Curții de Justiție, iar cele pronunțate de Tribunalul Funcției Publice putând face obiectul unui recurs la Tribunal.

REGULAMENTUL (CE) nr. 1828/2006 al COMISIEI
din 8 decembrie 2006

de stabilire a normelor de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1083/2006 al Consiliului de stabilire a anumitor dispoziții generale privind Fondul European de Dezvoltare Regională, Fondul Social European și Fondul de coeziune și a Regulamentului (CE) nr. 1080/2006 al Parlamentului European și al Consiliului privind Fondul European de Dezvoltare Regională

(JO L 371, 27.12.2006, p. 1)

astfel cum a fost modificat prin:

Regulamentul (CE) nr. 846/2009 al Comisiei din 1 septembrie 2009 (JO L 250, 23.09.2009, p. 1)

Regulamentul (UE) nr. 832/2010 al Comisiei din 17 septembrie 2010 (JO L 248, 22.09.2010, p. 1)

REGULAMENTUL (CE) nr. 1828/2006 al COMISIEI
din 8 decembrie 2006

de stabilire a normelor de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1083/2006 al Consiliului de stabilire a anumitor dispoziţii generale privind Fondul European de Dezvoltare Regională, Fondul Social European şi Fondul de coeziune şi a Regulamentului (CE) nr. 1080/2006 al Parlamentului European şi al Consiliului privind Fondul European de Dezvoltare Regională

COMISIA COMUNITĂŢILOR EUROPENE,

având în vedere Tratatul de instituire a Comunităţii Europene,

având în vedere Regulamentul (CE) nr. 1083/2006 al Consiliului din 11 iulie 2006 de stabilire a anumitor dispoziţii generale privind Fondul European de Dezvoltare Regională, Fondul Social European şi Fondul de coeziune şi de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1260/1999 (1), în special articolul 37 alineatul (1) litera (d), articolul 44 paragraful al treilea, articolul 59 alineatul (6), articolul 60 litera (b), articolul 66 alineatul (3), articolul 67 alineatul (2) litera (c), articolul 69 alineatul (1), articolul 70 alineatul (3), articolul 71 alineatul (5), articolul 72 alineatul (2), articolul 74 alineatul (2), articolul 76 alineatul (4) şi articolul 99 alineatul (5) paragraful al doilea,

având în vedere Regulamentul (CE) nr. 1080/2006 al Parlamentului European şi al Consiliului din 5 iulie 2006 privind Fondul European de Dezvoltare Regională (2), în special articolul 7 alineatul (2) paragraful al doilea şi articolul 13 paragraful al doilea,

întrucât:

(1) Regulamentul (CE) nr. 1083/2006 înlocuieşte Regulamentul (CE) nr. 1260/1999 al Consiliului din 21 iunie 1999 de stabilire a dispoziţiilor generale referitoare la fondurile structurale ([3]) şi Regulamentul (CE) nr. 1080/2006 înlocuieşte Regulamentul (CE) nr. 1783/1999 al Parlamentului European şi al Consiliului din 12 iulie 1999 privind Fondul European de Dezvoltare Regională ([4]), ambele

---

[1] JO L 210, 31.07.2006, p. 25.
[2] JO L 210, 31.07.2006, p. 1.
[3] JO L 161, 26.06.1999, p. 1. Regulament, modificat ultima dată prin Regulamentul (CE) nr. 173/2005 (JO L 29, 2.02.2005, p. 3).
[4] JO L 213, 13.08.1999, p. 1.

regulamente luând în considerare ultimele evoluții din domeniul fondurilor structurale. Prin urmare, este oportun să se stabilească norme noi de punere în aplicare a Regulamentelor (CE) nr. 1080/2006 și (CE) nr. 1083/2006.

(2) Experiența a arătat că cetățenii Uniunii Europene nu sunt suficient de conștienți de rolul Comunității în finanțarea programelor destinate creșterii competitivității economice, creării de locuri de muncă și consolidării coeziunii interne. Este astfel oportun să se prevadă elaborarea unui plan de comunicare care să definească în detaliu acțiunile de informare și de publicitate necesare remedierii acestei lipse de comunicare și de informare. În acest scop, este necesar, de asemenea, să se definească responsabilitățile și rolurile fiecărei părți implicate.

(3) În scopul garantării unei ample diseminări a informațiilor referitoare la posibilitățile de finanțare la nivelul tuturor părților interesate și din motive de transparență, ar trebui definit conținutul minim al acțiunilor de informare necesare pentru a informa potențialii beneficiari cu privire la posibilitățile de finanțare oferite în comun de Comunitate și de statele membre prin intermediul fondurilor. În acest cadru, este necesar, în special, să se dispună publicarea procedurilor pe care potențialii beneficiari trebuie să le urmeze în vederea depunerii unei cereri de finanțare, precum și a criteriilor de selecție aplicate.

(4) Pentru a mări transparența utilizării fondurilor, ar trebui să se publice, în format electronic sau sub altă formă, lista beneficiarilor, denumirea operațiunilor și suma finanțării publice alocate operațiunilor.

(5) Pentru a asigura o mai bună punere în aplicare a acțiunilor de informare convenite și pentru a permite un schimb de informații mai bun între statele membre și Comisie în ceea ce privește strategiile de informare și de publicitate și rezultatele acestora, este necesar să se desemneze persoane de contact responsabile cu acțiunile de informare și de publicitate, care să facă parte din rețelele comunitare adecvate.

(6) În sensul articolelor 37 și 67 din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006, este necesar să se stabilească norme și categorii detaliate care să permită statelor membre să prezinte Comisiei informații uniforme cu privire la utilizarea programată a fondurilor, precum și la alocarea cumulativă a fondurilor, pe categorii, pe întreaga durată a unui program și pentru a permite Comisiei să informeze în mod adecvat celelalte instituții și cetățenii Uniunii Europene cu privire la utilizarea fondurilor, inclusiv realizarea obiectivelor stabilite la articolul 9 alineatul (3) din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006.

(7) În ceea ce privește articolul 60 din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006 și luând în considerare experiența dobândită, este necesar să se stabilească obligațiile

impuse autorităților de gestionare în legătură cu beneficiarii în cursul fazei premergătoare selecției și aprobării operațiunilor care urmează să primească finanțare, cu privire la aspectele care trebuie urmărite în cadrul verificărilor cheltuielilor declarate de către beneficiari, inclusiv verificările administrative ale cererilor de rambursare și verificările la fața locului și cu privire la condițiile care trebuie respectate în cazul în care verificările la fața locului sunt realizate prin eșantionare.

(8) De asemenea, este necesar să se stabilească în detaliu informațiile care trebuie incluse în înregistrările contabile ale operațiunilor, precum și cele care trebuie păstrate ca date privind punerea în aplicare, pe care autoritățile de gestionare trebuie să le înregistreze, să le stocheze și să le transmită Comisiei la cererea acesteia.

(9) Pentru a permite un control adecvat al cheltuielilor efectuate în cadrul programelor operaționale, este necesar să se stabilească criteriile pe care o pistă de audit trebuie să le îndeplinească pentru a fi considerată suficientă.

(10) Controlul operațiunilor este efectuat sub responsabilitatea autorității de audit. În vederea asigurării unor controale cu o sferă și o eficiență adecvate, care să fie efectuate în conformitate cu aceleași norme în toate statele membre, este necesar să se stabilească condițiile pe care aceste controale trebuie să le respecte.

(11) În ceea ce privește eșantionarea operațiunilor care urmează să fie controlate, experiența a demonstrat că este necesar să se stabilească, în detaliu, regulile pe care autoritatea de audit trebuie să le respecte pentru a stabili ori a aproba metoda de eșantionare, inclusiv anumite criterii tehnice care trebuie aplicate în cazul unui eșantion statistic aleatoriu și factorii care trebuie luați în considerare în cazul unui eșantion suplimentar.

(12) În scopul simplificării și armonizării normelor privind elaborarea și prezentarea strategiei de audit, raportului anual de control și declarațiilor de închidere, care intră în sfera de competență a autorității de audit în temeiul articolului 62 din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006, este oportun să se stabilească în detaliu conținutul acestor documente și să se precizeze natura și calitatea informațiilor pe care acestea se bazează.

(13) Pentru a garanta o aplicare optimă a articolului 90 din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006 cu privire la disponibilitatea documentelor și la dreptul de acces al Curții de Conturi și al Comisiei la ansamblul de documente justificative privind cheltuielile, auditurile și controalele, autoritățile de gestionare trebuie să asigure că informațiile privind identitatea și localizarea organismelor care dețin documentele justificative sunt ușor accesibile și că documentele respective sunt

furnizate imediat unei liste minime de persoane şi organisme. Este necesar să se stabilească, în acest scop, care suporturi de date pot fi considerate ca general acceptate pentru păstrarea acestor documente. În acest sens, autorităţile naţionale trebuie să stabilească procedurile necesare pentru garantarea conformităţii documentelor păstrate cu originalele, după caz, şi fiabilitatea acestora în procesele de audit şi de control.

(14) Pentru armonizarea normelor cu privire la certificarea cheltuielilor şi la pregătirea cererilor de plată, este necesar să se definească conţinutul certificatelor respective şi al cererilor şi să se specifice natura şi calitatea informaţiilor pe care acestea se bazează. Este necesar să se stabilească proceduri detaliate pentru păstrarea, în conformitate cu articolul 61 litera (f) din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006, a unei contabilităţi a sumelor care trebuie recuperate şi a sumelor retrase în urma anulării integrale sau parţiale a contribuţiei la o operaţiune şi pentru informarea Comisiei.

(15) În conformitate cu articolul 71 din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006, statele membre transmit Comisiei, înainte de prezentarea primei cereri de plată intermediară sau la doisprezece luni de la adoptarea fiecărui program operaţional, o descriere a sistemelor de gestionare şi control, un raport care prezintă rezultatele unei evaluări a punerii în aplicare a sistemelor şi un aviz privind conformitatea acestora cu dispoziţiile referitoare la sistemele de gestionare şi de control ale respectivului regulament. Dat fiind că aceste documente sunt printre principalele elemente pe care se bazează Comisia, în contextul gestionării în comun a bugetului comunitar, pentru a se asigura că statele membre folosesc ajutorul financiar respectiv în conformitate cu normele şi principiile aplicabile care sunt necesare pentru protejarea intereselor financiare ale Comunităţii, este necesar să se precizeze în detaliu informaţiile pe care documentele în cauză trebuie să le cuprindă, precum şi elementele care stau la baza evaluării şi a avizului.

(16) Programele operaţionale care beneficiază de o finanţare în cadrul obiectivului de cooperare teritorială europeană, prevăzut la articolul 3 din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006, sunt prezentate de către două sau mai multe state membre şi au caracteristici care sunt definite de Regulamentul (CE) nr. 1080/2006. Prin urmare, este oportun să se stabilească informaţiile specifice pe care trebuie să le conţină descrierea sistemului de gestionare şi de control al acestor programe.

(17) Articolul 74 din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006 prevede, printre altele, că, pentru programele operaţionale pentru care totalul cheltuielilor publice eligibile nu depăşeşte 750 milioane euro şi pentru care nivelul de cofinanţare comunitară nu depăşeşte 40 % din totalul cheltuielilor publice, un stat membru poate alege să se bazeze în mai mare măsură pe organismele şi normele naţionale pentru îndeplinirea anumitor funcţii legate de cerinţele în materie de control şi

audit. Prin urmare, este necesar să se stabilească verificările şi controalele operaţiunilor care pot fi efectuate şi obligaţiile care pot fi executate în conformitate cu normele naţionale şi de către organismele naţionale.

(18) În cadrul responsabilităţilor de gestionare şi control care le revin, statele membre au obligaţia de a comunica neregularităţile şi de a asigura monitorizarea acestora. Modalităţile de executare a acestei obligaţii au fost stabilite de Regulamentul (CE) nr. 1681/94 al Comisiei din 11 iulie 1994 privind neregularităţile şi recuperarea sumelor plătite în mod necorespunzător în cadrul finanţării politicilor structurale, precum şi organizarea unui sistem de informare în acest domeniu ([1]) şi de Regulamentul (CE) nr. 1831/94 al Comisiei din 26 iulie 1994 privind neregularităţile şi recuperarea sumelor plătite necuvenit în cadrul finanţărilor prin Fondul de coeziune, precum şi organizarea unui sistem de informare în acest domeniu ([2]). Din motive de claritate şi în scopul simplificării, este oportun să se integreze aceste modalităţi de executare în prezentul regulament.

(19) Este oportun să se prevadă rambursarea de către Comisie a cheltuielilor judiciare, în cazul în care aceasta îi solicită unui stat membru să iniţieze sau să continue o acţiune în justiţie în scopul recuperării sumelor plătite în mod necuvenit în urma unei neregularităţi, şi furnizarea către Comisie a informaţiilor necesare care să îi permită să stabilească imputarea pierderii aferente sumelor care nu pot fi recuperate în conformitate cu articolul 70 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006. De asemenea, este oportun să se prevadă contacte regulate între Comisie şi statele membre în ceea ce priveşte neregularităţile, utilizarea informaţiilor furnizate în vederea realizării analizelor de risc şi a elaborării de rapoarte, precum şi transmiterea informaţiilor către comitetele competente.

(20) În vederea limitării obligaţiei administrative impuse de sistemul de notificare şi garantând în acelaşi timp nivelul necesar de informare, statele membre, fără a aduce atingere obligaţiilor care decurg direct din articolul 61 litera (f) din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006, nu trebuie să aibă obligaţia de a semnala neregularităţile privind sume care nu depăşesc un anumit prag, cu excepţia cazului în care Comisia solicită acest lucru în mod expres.

(21) În temeiul Directivei 95/46/CE a Parlamentului European şi a Consiliului din 24 octombrie 1995 privind protecţia persoanelor fizice în ceea ce priveşte prelucrarea datelor cu caracter personal şi libera circulaţie a acestor date ([3]) şi al

---

[1] JO L 178, 12.07.1994, p. 43. Regulament, modificat prin Regulamentul (CE) nr. 2035/2005 (JO L 328, 15.12.2005, p. 8).

[2] JO L 191, 27.07.1994, p. 9. Regulament, modificat prin Regulamentul (CE) nr. 2168/2005 (JO L 345, 28.12.2005, p. 15).

[3] JO L 281, 23.11.1995, p. 31. Directivă, modificată prin Regulamentul (CE) nr. 1882/2003 (JO L 284, 31.10.2003, p. 1).

Regulamentului (CE) nr. 45/2001 al Parlamentului European și al Consiliului din 18 decembrie 2000 privind protecția persoanelor fizice cu privire la prelucrarea datelor cu caracter personal de către instituțiile și organele comunitare și privind libera circulație a acestor date ([1]), este necesar să se prevadă, în ceea ce privește acțiunile de informare și de publicitate și auditurile și controalele efectuate în conformitate cu prezentul regulament, obligația Comisiei și a statelor membre de a preveni orice divulgare neautorizată a datelor personale și de a bloca orice formă de acces neautorizat la astfel de date, precum și să se stabilească scopul în care Comisia și statele membre pot prelucra astfel de date.

(22) Din motive de siguranță juridică și de egalitate de tratament al tuturor statelor membre, este oportun să se stabilească rata aplicabilă corecției financiare pe care Comisia o poate efectua în cazul în care un stat membru nu își îndeplinește obligația de a menține, în toate regiunile în cauză, nivelul țintă convenit al cheltuielilor structurale publice sau asimilabile în perioada de programare. Din motive de simplificare și de proporționalitate, nu trebuie să se aplice nicio corecție financiară în cazul în care diferența între nivelul țintă convenit și nivelul atins este mai mică sau egală cu 3 % din nivelul țintă convenit (pragul *de minimis*); din aceleași motive, în cazul în care diferența între cele două niveluri este mai mare de 3 % din nivelul țintă convenit, rata trebuie calculată prin scăderea pragului *de minimis*.

(23) Utilizarea unor mijloace electronice pentru schimbul de informații și de date financiare duce la o simplificare, o mai mare eficiență și transparență, precum și la o economie de timp. Pentru a exploata din plin aceste avantaje, protejând în același timp siguranța schimburilor, este necesar să se instituie un sistem informatic comun, precum și o listă a documentelor de interes comun pentru Comisie și pentru statele membre. Prin urmare, este necesar să se stabilească formatul fiecărui document și să se prevadă o descriere detaliată a informațiilor pe care aceste documente trebuie să le conțină. Din aceleași motive, ar trebui să se determine funcționarea respectivului sistem informatic în ceea ce privește partea responsabilă cu transferul documentelor către sistem și eventuala actualizare a acestora.

(24) În conformitate cu Directiva 1999/93/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 1999 privind un cadru comunitar pentru semnăturile electronice ([2]), luând în considerare nivelul de siguranță și de confidențialitate necesar pentru gestiunea financiară a utilizării fondurilor, nivelul actual al cunoștințelor și o analiză a raportului costuri-beneficii, este necesar să se impună utilizarea unei semnături electronice.

---

[1] JO L 8, 12.1.2001, p. 1.
[2] JO L 13, 19.01.2000, p. 12.

(25) Pentru a garanta dezvoltarea rapidă şi buna funcţionare a sistemului informatic comun, costurile de dezvoltare trebuie finanţate din bugetul Comunităţilor Europene în temeiul articolului 45 din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006, iar costurile pentru interfaţa cu sistemele informatice naţionale, regionale şi locale trebuie să fie eligibile pentru o contribuţie financiară din cadrul fondurilor în temeiul articolului 46 din respectivul regulament.

(26) Pe baza experienţei dobândite în perioada de programare 2000-2006, este necesar să se stabilească în detaliu condiţiile pe care instrumentele de inginerie financiară trebuie să le respecte pentru a beneficia de o finanţare în cadrul unui program operaţional, fiind înţeles faptul că toate contribuţiile destinate programului operaţional şi celelalte contribuţii publice la instrumentele de inginerie financiară, precum şi investiţiile efectuate de instrumentele de inginerie financiară în diferite întreprinderi sunt supuse normelor în materie de ajutoare de stat, inclusiv orientările privind ajutoarele de stat destinate să promoveze investiţiile în capital de risc în întreprinderi mici şi mijlocii ([1]).

(27) Este necesar să se adopte lista criteriilor care se aplică pentru determinarea zonelor în care cheltuielile pentru locuinţe pot fi eligibile pentru o contribuţie din Fondul European de Dezvoltare Regională în conformitate cu articolul 7 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 1080/2006, precum şi lista intervenţiilor eligibile. Având în vedere diversitatea situaţiilor care caracterizează statele membre respective, este oportun să se întocmească o listă a criteriilor destinate identificării zonelor afectate sau în pericol de deteriorare fizică şi de excludere socială, în care investiţiile în materie de locuinţe pot fi eligibile pentru o cofinanţare. De asemenea, este oportun să se precizeze că, în ceea ce priveşte locuinţele multifamiliale sau locuinţele destinate gospodăriilor cu venituri mici sau persoanelor cu nevoi speciale, intervenţiile eligibile pentru o cofinanţare trebuie să aibă ca obiectiv renovarea părţilor comune ale clădirilor rezidenţiale multifamiliale sau asigurarea unor locuinţe sociale moderne, de calitate, prin investiţii în renovarea şi schimbarea utilizării clădirilor existente care aparţin autorităţilor publice sau unor organizaţii fără scop lucrativ.

(28) Articolul 56 alineatul (4) din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006 prevede că normele de eligibilitate a cheltuielilor sunt stabilite la nivel naţional, sub rezerva excepţiilor prevăzute de regulamentele specifice fiecărui fond. În conformitate cu articolul 13 din Regulamentul (CE) nr. 1080/2006, ar trebui să se stabilească norme comune de eligibilitate a cheltuielilor care să se aplice programelor operaţionale care intră sub incidenţa obiectivului de cooperare teritorială europeană în vederea garantării uniformităţii normelor aplicabile proiectelor realizate în mai multe state membre. Este oportun să se stabilească, pe baza experienţei dobândite în cadrul unor programe similare în perioada de programare

[1] JO C 194, 18.08.2006, p. 2.

2000-2006, norme comune aferente categoriilor de cheltuieli pentru care este foarte probabil ca normele naţionale să difere. În vederea reducerii obligaţiei administrative care le revine beneficiarilor şi autorităţilor responsabile de programe, ratele forfetare aferente cheltuielilor generale ar trebui să fie eligibile în anumite condiţii.

(29) Ar trebui abrogate Regulamentele (CE) nr. 1681/94 şi (CE) nr. 1831/94, precum şi Regulamentele (CE) nr. 1159/2000 al Comisiei din 30 mai 2000 privind acţiunile de informare şi publicitate pe care trebuie să le întreprindă statele membre în legătură cu intervenţiile fondurilor structurale ([1]), (CE) nr. 1685/2000 al Comisiei din 28 iulie 2000 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1260/1999 al Consiliului în ceea ce priveşte eligibilitatea cheltuielilor în cadrul operaţiunilor cofinanţate de fondurile structurale ([2]), (CE) nr. 438/2001 al Comisiei din 2 martie 2001 de stabilire a normelor detaliate de aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1260/1999 al Consiliului privind sistemele de gestionare şi control pentru asistenţa acordată prin fondurile structurale ([3]), (CE) nr. 448/2001 al Comisiei din 2 martie 2001 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1260/1999 al Consiliului privind procedura de efectuare a corecţiilor financiare cu privire la ajutorul acordat în cadrul fondurilor structurale ([4]), (CE) nr. 1386/2002 al Comisiei din 29 iulie 2002 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (CE) nr. 164/94 al Consiliului privind sistemele de gestionare şi de control pentru asistenţa acordată din Fondul de coeziune şi procedura de efectuare a corecţiilor financiare ([5]), (CE) nr. 16/2003 al Comisiei din 6 ianuarie 2003 privind normele de aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1164/94 al Consiliului în ceea ce priveşte eligibilitatea cheltuielilor în cadrul acţiunilor cofinanţate din Fondul de coeziune ([6]) şi (CE) nr. 621/2004 al Comisiei din 1 aprilie 2004 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1164/94 al Consiliului în ceea ce priveşte măsurile de informare şi publicitate referitoare la activităţile Fondului de coeziune ([7]).

(30) Măsurile prevăzute în prezentul regulament sunt conforme cu avizul Comitetului de coordonare a fondurilor,

ADOPTĂ PREZENTUL REGULAMENT:

---

[1] JO L 130, 31.05.2000, p. 30.

[2] JO L 193, 29.07.2000, p. 39. Regulament, modificat ultima dată prin Regulamentul (CE) nr. 448/2004 (JO L 72, 11.03.2004, p. 66).

[3] JO L 63, 3.03.2001, p. 21. Regulament, modificat prin Regulamentul (CE) nr. 2355/2002 (JO L 351, 28.12.2002, p. 42).

[4] JO L 64, 6.03.2001, p. 13.

[5] JO L 201, 31.07.2002, p. 5.

[6] JO L 2, 7.01.2003, p. 7.

[7] JO L 98, 2.04.2004, p. 22.

CUPRINS

CAPITOLUL I	INTRODUCERE
Articolul 1	Obiect
CAPITOLUL II	DISPOZIŢII DE PUNERE ÎN APLICARE A REGULAMENTULUI (CE) NR. 1083/2006
SECŢIUNEA 1	INFORMARE ŞI PUBLICITATE
Articolul 2	Elaborarea planului de comunicare
Articolul 3	Examinarea conformităţii planului de comunicare
Articolul 4	Punerea în aplicare şi monitorizarea planului de comunicare
Articolul 5	Acţiuni de informare destinate potenţialilor beneficiari
Articolul 6	Acţiuni de informare destinate beneficiarilor
Articolul 7	Responsabilităţile autorităţii de gestionare cu privire la acţiunile de informare şi de publicitate destinate publicului
Articolul 8	Responsabilităţile beneficiarilor cu privire la acţiunile de informare şi de publicitate destinate publicului
Articolul 9	Caracteristici tehnice ale acţiunilor de informare şi de publicitate privind operaţiunea
Articolul 10	Reţea şi schimb de experienţă
SECŢIUNEA 2	INFORMAŢII PRIVIND UTILIZAREA FONDURILOR
Articolul 11	Defalcarea indicativă a utilizării fondurilor
SECŢIUNEA 3	SISTEME DE GESTIONARE ŞI DE CONTROL
Articolul 12	Organisme intermediare
Articolul 13	Autoritatea de management si auditorii
Articolul 14	Contabilitate
Articolul 15	Pistă de audit
Articolul 16	Controale ale operaţiunilor
Articolul 17	Eşantionare
Articolul 18	Documente prezentate de autoritatea de audit
Articolul 19	Disponibilitatea documentelor
Articolul 20	Documente prezentate de autoritatea de certificare
Articolul 21	Descrierea sistemelor de gestionare şi de control
Articolul 22	Informaţii privind autoritatea de gestionare, autoritatea de certificare şi organismele intermediare
Articolul 23	Informaţii privind autoritatea de audit şi organismele care realizează audituri şi controale

Articolul 24	Descrierea sistemelor de gestionare şi de control care intră sub incidenţa obiectivului de cooperare teritorială europeană
Articolul 25	Evaluarea sistemelor de gestionare şi de control
Articolul 26	Derogări privind programele operaţionale prevăzute la articolul 74 din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006
SECŢIUNEA 4	NEREGULARITĂŢI
Articolul 27	Definiţii
Articolul 28	Notificare iniţială – Derogări
Articolul 29	Situaţii de urgenţă
Articolul 30	Notificarea monitorizării
Articolul 31	Transmiterea pe cale electronică
Articolul 32	Rambursarea cheltuielilor judiciare
Articolul 33	Cooperarea cu statele membre
Articolul 34	Utilizarea informaţiilor
Articolul 36	Neregularităţi sub pragul de notificare
SECŢIUNEA 5	DATE CU CARACTER PERSONAL
Articolul 37	Protecţia datelor cu caracter personal
SECŢIUNEA 6	CORECŢIA FINANCIARĂ PENTRU NERESPECTAREA PRINCIPIULUI ADIŢIONALITĂŢII
Articolul 38	Nivelul corecţiei financiare
SECŢIUNEA 7	SCHIMBUL ELECTRONIC DE DATE
Articolul 39	Sistemul informatic pentru schimbul de date
Articolul 40	Conţinutul sistemului informatic pentru schimbul de date
Articolul 41	Funcţionarea sistemului informatic pentru schimbul de date
Articolul 42	Transmiterea datelor prin sistemul informatic pentru schimbul de date
SECŢIUNEA 8	INSTRUMENTE DE INGINERIE FINANCIARĂ
Articolul 43	Dispoziţii generale
Articolul 44	Fonduri de participare
Articolul 45	Dispoziţii suplimentare aplicabile instrumentelor de inginerie financiară pentru întreprinderi
Articolul 46	Fonduri de dezvoltare urbană
CAPITOLUL III	DISPOZIŢII DE PUNERE ÎN APLICARE A REGULAMENTULUI (CE) NR. 1080/2006
SECŢIUNEA 1	ELIGIBILITATEA CHELTUIELILOR PENTRU LOCUINŢE
Articolul 47	Intervenţii în domeniul locuinţelor

SECȚIUNEA 2 NORME DE ELIGIBILITATE APLICABILE PROGRAMELOR OPERAȚIONALE CARE INTRĂ SUB INCIDENȚA OBIECTIVULUI DE COOPERARE TERITORIALĂ EUROPEANĂ
Articolul 48 Norme de eligibilitate a cheltuielilor
Articolul 49 Cheltuieli financiare și costuri de garanție
Articolul 50 Cheltuieli ale autorităților publice în legătură cu punerea în aplicare a operațiunilor
Articolul 51 Contribuții în natură
Articolul 52 Cheltuieli generale
Articolul 53 Amortizări

CAPITOLUL IV DISPOZIȚII FINALE
Articolul 54 Abrogare
Articolul 55 Intrare în vigoare

LISTA ANEXELOR

Anexa I: Reguli de bază pentru crearea emblemei şi indicarea culorilor standard

Anexa II: Clasificarea intervenţiilor fondurilor structurale pentru perioada 2007-2013

Partea A: Coduri pe dimensiune

Partea B: Defalcare orientativă a contribuţiei comunitare pe categorii în cadrul programului operaţional

Partea C: Defalcare cumulată a sumelor alocate din contribuţia comunitară pe categorii (rapoarte de execuţie anuale şi finale)

Anexa III: Lista datelor privind operaţiunile care trebuie comunicate la cerere comisiei, în scopul controalelor documentare şi la faţa locului în temeiul articolului 14

Anexa IV: Parametri tehnici pentru eşantionarea statistică aleatorie care trebuie realizată în temeiul articolului 17 (Eşantionare) din prezentul regulament

Anexa V: Model de strategie de audit în temeiul articolului 62 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006

Anexa VI: Model de raport anual de control în conformitate cu articolul 62 alineatul (1) litera (d) punctul (i) din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006 al Consiliului şi articolul 18 alineatul (2) din prezentul regulament

Anexa VII: Model de aviz anual în conformitate cu articolul 62 alineatul (1) litera (d) punctul (ii) din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006 al Consiliului şi articolul 18 alineatul (2) din prezentul regulament

Anexa VIII: Model de raport de control final şi de declaraţie de încheiere privind programele operaţionale în conformitate cu articolul 62 alineatul (1) litera (e) din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006 al Consiliului şi articolul 18 alineatul (3) din prezentul regulament

Partea A:	Model de raport de control final
Partea B:	Declarație de încheiere
Anexa IX:	Model de declarație referitoare la încheierea parțială a unui program operațional în conformitate cu articolul 18 alineatul (5) din prezentul regulament
Anexa X:	Certificat și declarație de cheltuieli și cerere de plată intermediară
Anexa XI:	Declarație anuală privind sumele retrase și recuperate și privind recuperările în curs și care nu pot fi recuperate [articolul 20 alineatul (2)]
Anexa XII:	Descrierea sistemelor de gestionare și de control
Anexa XIII:	Model de aviz emis în conformitate cu articolul 71 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006 al Consiliului și cu articolul 25 din prezentul regulament referitor la conformitatea sistemelor de gestionare și de control
Anexa XIV:	Model de declarație de cheltuieli în vederea unei încheieri parțiale
Anexa XV:	Tabel financiar privind cadrul strategic național de referință (CSNR) – alocație anuală indicativă per fond și per program operațional (PO)
Anexa XVI:	Planuri de finanțare a programului operațional
Anexa XVII:	Previziuni ale posibilelor cereri de plată
Anexa XVIII:	Rapoarte anuale și finale
Anexa XIX:	Verificarea adiționalității obiectivului de convergență pentru 2007-2013 – verificare *ex ante*
Anexa XX:	Date structurate care trebuie codificate, privind proiectele majore
Anexa XXI:	Proiect major Cerere de confirmare a finanțării în temeiul articolelor 39-41 din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006 – Fondul European de Dezvoltare Regională/ Fondul de coeziune Investiții în infrastructură

Anexa XXII: Proiect major Cerere de confirmare a finanţării în temeiul articolelor 39-41 din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006 – Fondul European de Dezvoltare Regională/Fondul de coeziune – Investiţie productivă

Anexa XXIII: Date privind participanţii la operaţiunile FSE pe priorităţi

CAPITOLUL I
INTRODUCERE

Articolul 1
Obiect

Prezentul regulament stabileşte normele de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1083/2006 şi a Regulamentului (CE) nr. 1080/2006 în ceea ce priveşte:

(a) informarea şi publicitatea;
(b) informaţiile privind utilizarea fondurilor;
(c) sistemele de gestionare şi de control;
(d) neregularităţile;
(e) datele personale;
(f) corecţiile financiare pentru nerespectarea principiului adiţionalităţii;
(g) schimbul de date pe cale electronică;
(h) instrumentele de inginerie financiară;
(i) eligibilitatea cheltuielilor pentru locuinţe;
(j) eligibilitatea programelor operaţionale care intră sub incidenţa obiectivului de cooperare teritorială europeană prevăzut la articolul 3 alineatul (2) litera (c) din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006.

CAPITOLUL II
DISPOZIŢII DE PUNERE ÎN APLICARE A REGULAMENTULUI (CE) NR. 1083/2006

Secţiunea 1
Informare şi publicitate

Articolul 2
Elaborarea planului de comunicare

(1) Se stabileşte un plan de comunicare, precum şi orice modificare semnificativă a acestuia, de către autoritatea de gestionare, pentru programul operaţional pentru care este responsabilă, sau de către statul membru, pentru toate sau mai multe programe operaţionale cofinanţate din Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR), Fondul Social European (FSE) sau Fondul de coeziune.

(2) Planul de comunicare cuprinde cel puţin elementele următoare:
(a) obiectivele şi grupurile ţintă;

(b) strategia şi conţinutul acţiunilor de informare şi de publicitate destinate potenţialilor beneficiari, beneficiarilor şi publicului, care trebuie întreprinse de statul membru sau de autoritatea de gestionare, având în vedere valoarea adăugată a sprijinului comunitar la nivel naţional, regional şi local;

(c) bugetul orientativ necesar punerii în aplicare a planului;

(d) serviciile administrative sau organismele responsabile cu realizarea acţiunilor de informare şi de publicitate;

(e) modalităţile de evaluare a acţiunilor de informare şi de publicitate cu privire la vizibilitatea şi notorietatea programelor operaţionale şi ale rolului Comunităţii.

Articolul 3

Examinarea conformităţii planului de comunicare

Statul membru sau autoritatea de gestionare prezintă Comisiei planul de comunicare, în termen de patru luni de la data adoptării programului operaţional sau, în cazul în care planul de comunicare vizează două sau mai multe programe operaţionale, de la data adoptării celui mai recent program operaţional.

În cazul în care Comisia nu formulează observaţii în termen de două luni de la primirea planului de comunicare, se consideră că planul este conform cu dispoziţiile articolului 2 alineatul (2).

În cazul în care Comisia formulează observaţii în termen de două luni de la primirea planului de comunicare, statul membru sau autoritatea de gestionare transmite Comisiei un plan de comunicare revizuit în termen de două luni.

În cazul în care Comisia nu formulează alte observaţii în termen de două luni de la prezentarea planului de comunicare revizuit, se consideră că planul poate fi pus în aplicare.

După caz, statul membru sau autoritatea de gestionare iniţiază activităţile de informare şi de publicitate prevăzute la articolele 5, 6 şi 7, chiar dacă versiunea finală a planului de comunicare nu este disponibilă încă.

Articolul 4

Punerea în aplicare şi monitorizarea planului de comunicare

(1) Autoritatea de gestionare informează comitetul de monitorizare al fiecărui program operaţional cu privire la următoarele elemente:

(a) planul de comunicare şi evoluţia punerii sale în aplicare;

(b) acţiunile de informare şi de publicitate realizate;

(c) mijloacele de comunicare utilizate.

Autoritatea de gestionare prezintă comitetului de monitorizare exemple de astfel de acţiuni.

(2) Rapoartele anuale şi raportul final de execuţie a programului operaţional, prevăzute la articolul 67 din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006, conţin:

(a) exemple de acțiuni de informare și de publicitate cu privire la programul operațional realizate în cadrul punerii în aplicare a planului de comunicare;

(b) dispozițiile privind anumite acțiuni de informare și de publicitate, prevăzute la articolul 7 alineatul (2) litera (d), inclusiv, după caz, adresa electronică la care datele sunt disponibile;

(c) conținutul principalelor modificări aduse planului de comunicare.

Raportul anual de execuție pentru anul 2010 și raportul final de execuție conțin un capitol consacrat evaluării rezultatelor acțiunilor de informare și de publicitate cu privire la vizibilitatea și notorietatea programelor operaționale și a rolului Comunității, în conformitate cu dispozițiile articolului 2 alineatul (2) litera (e).

(3) Mijloacele utilizate pentru punerea în aplicare, monitorizarea și evaluarea planului de comunicare sunt proporționale cu acțiunile de informare și de publicitate definite în planul de comunicare.

Articolul 5

Acțiuni de informare destinate potențialilor beneficiari

(1) Autoritatea de gestionare asigură, în conformitate cu planul de comunicare, că programul operațional este difuzat la scară largă, specificându-se contribuțiile financiare din fondurile respective și că acest program este accesibil tuturor părților interesate.

În afară de aceasta, autoritatea de gestionare se asigură că informațiile privind posibilitățile de finanțare oferite de intervenția în comun a Comunității și a statului membru în cadrul programului operațional sunt difuzate la scară cât mai largă.

(2) Autoritatea de gestionare furnizează potențialilor beneficiari informații clare și detaliate privind cel puțin:

(a) condițiile de eligibilitate care trebuie îndeplinite pentru a putea beneficia de o finanțare în cadrul unui program operațional;

(b) o descriere a procedurilor de examinare a cererilor de finanțare și a termenelor aferente;

(c) criteriile de selecție a operațiunilor care urmează să fie finanțate;

(d) persoanele de contact care, la nivel național, regional sau local, pot furniza informații cu privire la programele operaționale.

De asemenea, autoritatea de gestionare informează potențialii beneficiari cu privire la publicarea prevăzută la articolul 7 alineatul (2) litera (d).

(3) Autoritatea de gestionare asociază acțiunilor de informare și de publicitate, în conformitate cu legislația și practicile naționale, cel puțin unul dintre următoarele organisme, care pot asigura o difuzare la scară largă a informațiilor enumerate la alineatul (2):

(a) autoritățile naționale, regionale și locale, precum și agențiile de dezvoltare;
(b) asociațiile profesionale;
(c) partenerii economici și sociali;
(d) organizațiile neguvernamentale;
(e) organizațiile care reprezintă mediile de afaceri;
(f) centrele de informare cu privire la Europa și reprezentanțele Comisiei în statele membre;
(g) instituțiile de învățământ.

Articolul 6

Acțiuni de informare destinate beneficiarilor

Autoritatea de gestionare informează beneficiarii cu privire la faptul că acceptarea unei finanțări este sinonimă cu acceptarea includerii lor în lista beneficiarilor publicată în conformitate cu articolul 7 alineatul (2) litera (d).

Articolul 7

Responsabilitățile autorității de gestionare cu privire la acțiunile de informare și de publicitate destinate publicului

(1) Autoritatea de gestionare asigură că acțiunile de informare și de publicitate sunt realizate în conformitate cu planul de comunicare și au ca obiectiv o acoperire mediatică cât mai largă, prin diferite forme și metode de comunicare la nivelul teritorial adecvat.

(2) Autoritatea de gestionare este responsabilă cel puțin cu organizarea următoarelor acțiuni de informare și de publicitate:
(a) o acțiune amplă de informare, care să facă publică lansarea unui program operațional, chiar dacă versiunea finală a planului de comunicare nu este disponibilă încă;
(b) cel puțin o acțiune amplă de informare pe an, astfel cum se specifică în planul de comunicare, care să prezinte realizările programului (programelor) operațional(e), inclusiv, după caz, proiectele mari;
(c) arborarea steagului Uniunii Europene timp de o săptămână, de la data de 9 mai, în fața sediului fiecărei autorități de gestionare;
(d) publicarea, pe cale electronică sau de alt tip, a listei beneficiarilor, a denumirii operațiunilor și a sumei finanțării publice alocate operațiunilor.
Nu se menționează numele participanților la operațiunile FSE.

Articolul 8

Responsabilitățile beneficiarilor cu privire la acțiunile de informare și de publicitate destinate publicului

(1) Beneficiarul are obligația de a informa publicul cu privire la asistența financiară care îi este alocată din fonduri, în conformitate cu măsurile prevăzute la alineatele (2)-(4).

(2) Beneficiarul afișează o placă explicativă permanentă, vizibilă și de mari dimensiuni, în termen de cel mult șase luni de la finalizarea oricărei operațiuni care respectă următoarele condiții:

(a) participarea publică totală la operațiune depășește 500 000 euro;

(b) operațiunea constă în achiziționarea unui obiect fizic sau în finanțarea unor lucrări de infrastructură sau de construcții.

Pe placă se indică tipul și denumirea operațiunii, precum și informațiile menționate la articolul 9. Informațiile menționate la articolul 9 ocupă cel puțin 25 % din placă.

În cazul în care nu este posibilă fixarea unei plăci explicative permanente pe un obiect fizic, astfel cum este prevăzut la primul paragraf litera (b), se iau alte măsuri corespunzătoare pentru a face cunoscută contribuția Comunității.

(3) Pe durata realizării operațiunilor, beneficiarul montează un panou informativ la locul desfășurării operațiunilor care îndeplinesc următoarele condiții:

(a) participarea publică totală la operațiune depășește 500 000 euro;

(b) operațiunea constă în finanțarea unor lucrări de infrastructură sau de construcții.

Elementele prevăzute la articolul 9 ocupă cel puțin 25 % din suprafața panoului.

După finalizarea operațiunii, panoul este înlocuit cu placa explicativă permanentă prevăzută la alineatul (2).

(4) În cazul în care o operațiune beneficiază de o finanțare în cadrul unui program operațional cofinanțat din FSE și, după caz, dacă o operațiune beneficiază de o finanțare din FEDR sau din Fondul de coeziune, beneficiarul se asigură că participanții la operațiune au fost informați cu privire la finanțarea respectivă.

Beneficiarul arată în mod clar faptul că operațiunea pe care o realizează a fost selectată în cadrul unui program operațional cofinanțat din FSE, din FEDR sau din Fondul de coeziune.

Orice document privind o astfel de operațiune, inclusiv orice certificat de participare sau alt tip de certificat, cuprinde o mențiune a faptului că programul operațional a fost cofinanțat din FSE sau, după caz, din FEDR sau din Fondul de coeziune.

Articolul 9

Caracteristici tehnice ale acțiunilor de informare și de publicitate privind operațiunea

Toate acțiunile de informare și publicitate inițiate de autoritățile de management sau de beneficiari și destinate beneficiarilor, potențialilor beneficiari și publicului includ următoarele elemente:

(a) emblema Uniunii Europene, în conformitate cu standardele grafice din anexa I, și o trimitere la Uniunea Europeană;

(b) indicarea fondului în cauză:

(i) pentru FEDR: Fondul European de Dezvoltare Regională;

(ii) pentru Fondul de coeziune: Fondul de coeziune;

(iii) pentru FSE: Fondul Social European;

(c) o mențiune, aleasă de autoritatea de gestionare, prin care se subliniază valoarea adăugată a intervenției comunitare, de preferință „Investim în viitorul dumneavoastră".

Dispozițiile literelor (b) și (c) nu se aplică în cazul obiectelor promoționale de mici dimensiuni.

În cazul în care o acțiune de informare sau publicitate promovează mai multe operațiuni cofinanțate de mai multe fonduri, referința prevăzută la litera (b) din primul paragraf nu este necesară.

Articolul 10

Rețea și schimb de experiență

(1) Fiecare autoritate de gestionare desemnează persoanele de contact. Responsabile cu informarea și publicitatea și informează Comisia cu privire la aceasta. De asemenea, statele membre pot desemna o singură persoană de contact pentru toate programele operaționale.

(2) Pot fi instituite rețele comunitare alcătuite din persoane desemnate în conformitate cu alineatul (1) pentru a asigura schimbul de bune practici, inclusiv de rezultate ale punerii în aplicare a planului de comunicare, și schimbul de experiență în ceea ce privește realizarea acțiunilor de informare și de publicitate prevăzute la prezenta secțiune.

(3) Schimburile de experiență în materie de informare și publicitate pot beneficia de o finanțare în cadrul asistenței tehnice prevăzute la articolul 45 din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006.

Secţiunea 2
Informaţii privind utilizarea fondurilor

Articolul 11
Defalcarea indicativă a utilizării fondurilor

(1) Statele membre prezintă Comisiei defalcarea indicativă, pe categorii, a utilizării programate a fondurilor la nivelul programului operaţional, prevăzută la articolul 37 alineatul (1) litera (d) din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006 şi articolul 12 alineatul (5) din Regulamentul (CE) nr. 1080/2006, în conformitate cu părţile A şi B din anexa II la prezentul regulament.

(2) Rapoartele anuale şi finale de punere în aplicare, prevăzute la articolul 67 din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006, conţin informaţii actualizate, la nivelul programului operaţional, privind contribuţia cumulată a fondurilor, pe categorii, la operaţiunile selectate în cadrul programului operaţional, de la începutul programului operaţional şi prezentate pentru fiecare combinaţie de coduri, în conformitate cu părţile A şi C din anexa II la prezentul regulament.

(3) Comisia utilizează datele furnizate de statele membre în conformitate cu alineatele (1) şi (2) exclusiv în scop informativ.

Secţiunea 3
Sisteme de gestionare şi de control

Articolul 12
Organisme intermediare

În cazul în care un organism intermediar îndeplineşte una sau mai multe din sarcinile care îi revin autorităţii de gestionare sau autorităţii de certificare, modalităţile convenite sunt consemnate formal, în scris.

Dispoziţiile prezentului regulament cu privire la autoritatea de gestionare şi autoritatea de certificare se aplică organismului intermediar.

Articolul 13
Autoritatea de management si auditorii

(1) În sensul selectării şi aprobării operaţiunilor în conformitate cu articolul 60 litera (a) din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006, autoritatea de gestionare se asigură că beneficiarii sunt informaţi cu privire la condiţiile specifice privind produsele sau serviciile care urmează să fie furnizate în cadrul operaţiunii, la planul de finanţare, la termenul de execuţie, precum şi la datele financiare şi alte informaţii care urmează să fie păstrate şi transmise.

Înainte de a lua o decizie de aprobare, autoritatea de gestionare verifică dacă beneficiarul are capacitatea de a îndeplini aceste condiții.

(2) Verificările care trebuie efectuate de autoritatea de management în conformitate cu articolul 60 litera (b) din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006 sau, în cazul programelor din Obiectivul de cooperare teritorială europeană, de auditorii din domeniu desemnați de statele membre în conformitate cu articolul 16 din Regulamentul (CE) nr. 1080/2006 vizează, după caz, aspecte administrative, financiare, tehnice și fizice ale operațiunilor.

Verificările stabilesc veridicitatea cheltuielilor declarate, furnizarea produselor sau serviciilor în cauză în conformitate cu decizia de aprobare (verificarea serviciului furnizat), exactitatea cererilor de rambursare prezentate de către beneficiar și conformitatea operațiunilor și a cheltuielilor cu normele comunitare și naționale. Acestea cuprind proceduri destinate evitării dublei finanțări a cheltuielilor prin alte programe comunitare sau naționale și pentru alte perioade de programare.

Verificările cuprind următoarele proceduri:

(a) verificări administrative privind fiecare cerere de rambursare prezentată de beneficiari;

(b) verificări la fața locului ale operațiunilor.

(3) În cazul în care verificările la fața locului prevăzute la alineatul (2) paragraful al treilea litera (b) sunt efectuate prin eșantionare pentru un program operațional, autoritatea de gestionare sau, în cazul programelor din Obiectivul de cooperare teritorială europeană, auditorii din domeniu păstrează un registru care descrie și justifică metoda de eșantionare și indică operațiunile și tranzacțiile selectate în scopul verificărilor.

Autoritatea de management sau, în cazul programelor din cadrul Obiectivului de cooperare teritoriala europeana, auditorii din domeniu determină mărimea eșantionului în scopul obținerii unei garanții rezonabile privind legalitatea si regularitatea tranzacțiilor aferente, ținând cont de riscul identificat de autoritatea de management sau, după caz, auditorii din domeniu pentru tipul de beneficiari sau de operațiuni în cauză. Autoritatea de management sau auditorii din domeniu reexaminează anual metoda de eșantionare.

(4) Autoritatea de management sau, în cazul programelor din Obiectivul de cooperare teritorială europeană, auditorii din domeniu stabilesc standarde și proceduri scrise în scopul verificărilor efectuate în conformitate cu alineatul (2) și, pentru fiecare verificare, consemnează activitățile efectuate, data și rezultatele verificării și măsurile luate cu privire la neregulile constatate.

(5) În cazul în care autoritatea de gestionare are, de asemenea, calitatea de beneficiar în cadrul programului operațional, dispozițiile privind verificările de la

alineatele (2), (3) şi (4) garantează o separare adecvată a funcţiilor în conformitate cu articolul 58 litera (b) din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006.

Articolul 14
Contabilitate

(1) Documentele contabile aferente operaţiunilor şi datele privind punerea în aplicare prevăzute la articolul 60 litera (c) din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006 cuprind informaţiile enumerate în anexa III la prezentul regulament.

Autorităţile de gestionare, de certificare şi de audit şi organismele prevăzute la articolul 62 alineatul (3) din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006 au acces la aceste informaţii.

(2) La cererea scrisă a Comisiei, statul membru îi comunică acesteia informaţiile prevăzute la alineatul (1) în termen de cincisprezece zile lucrătoare de la primirea cererii sau în orice alt termen convenit, în scopul realizării controalelor documentare şi a controalelor la faţa locului.

(3) În înregistrările contabile ţinute în conformitate cu articolul 61 litera (f) din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006, orice sumă legată de o neregulă semnalată Comisiei în temeiul articolului 28 din prezentul Regulament este identificată cu ajutorul numărului de referinţă atribuit neregulii respective sau prin orice altă metodă corespunzătoare.

Articolul 15
Pistă de audit

În sensul articolului 60 litera (f) din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006, o pistă de audit este considerată adecvată în cazul în care, pentru programul operaţional în cauză, aceasta îndeplineşte următoarele criterii:

(a) permite stabilirea unei apropieri între, pe de o parte, sumele globale certificate Comisiei şi, pe de altă parte, documentele contabile şi justificative detaliate de care dispun autoritatea de certificare, autoritatea de gestionare, organismele intermediare şi beneficiarii în ceea ce priveşte operaţiunile cofinanţate în cadrul programului operaţional;

(b) permite verificarea plăţii participării publice către beneficiar;

(c) permite verificarea aplicării criteriilor de selecţie stabilite de comitetul de monitorizare a programului operaţional;

(d) conţine, pentru fiecare operaţiune, după caz, caietul de sarcini şi planul de finanţare, documentele privind acordarea ajutorului, documentele privind procedurile de achiziţii publice, rapoartele de activitate şi rapoartele privind verificările, auditurile şi controalele realizate.

Articolul 16
Controale ale operațiunilor

(1) Controalele prevăzute la articolul 62 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006 se efectuează pentru fiecare perioadă de douăsprezece luni începând de la 1 iulie 2008 pe un eșantion de operațiuni selectate printr-o metodă stabilită sau aprobată de autoritatea de audit în conformitate cu articolul 17 din prezentul regulament.

Controalele sunt efectuate la fața locului, pe baza documentelor și a datelor păstrate de beneficiar.

(2) Controalele permit verificarea îndeplinirii următoarelor condiții:

(a) operațiunea îndeplinește criteriile de selecție ale programului operațional, a fost realizată în conformitate cu decizia de aprobare și îndeplinește toate condițiile care se aplică în ceea ce privește funcționalitatea și utilitatea acesteia sau obiectivele care trebuie realizate;

(b) cheltuielile declarate corespund documentelor contabile și justificative păstrate de beneficiar;

(c) cheltuielile declarate de beneficiar sunt conforme cu normele comunitare și naționale;

(d) participarea publică a fost plătită beneficiarului în conformitate cu articolul 80 din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006.

(3) În cazul în care problemele identificate par să aibă un caracter sistemic și, astfel, implică riscuri pentru alte operațiuni din programul operațional, autoritatea de audit asigură că se efectuează o examinare ulterioară, inclusiv alte controale, după caz, pentru a stabili amploarea acestor probleme. Autoritățile responsabile iau măsurile preventive și corective necesare.

(4) În sensul prezentării datelor în tabelele din anexa VI punctul 9 și anexa VIII punctul 9, numai cheltuielile care fac obiectul unui control în conformitate cu alineatul (1) sunt incluse în suma cheltuielilor controlate.

Articolul 17
Eșantionare

(1) Eșantionul de operațiuni care trebuie controlate în fiecare an are la bază, în primul rând, o metodă de eșantionare statistică aleatorie, astfel cum este definită la alineatele (2)-(4). Se pot selecta operațiuni ulterioare pentru a forma un eșantion suplimentar în conformitate cu alineatele (5) și (6).

(2) Metoda utilizată pentru selectarea eșantionului și stabilirea unor concluzii pe baza rezultatelor ia în considerare standardele de audit recunoscute la nivel

internațional și este documentată. Autoritatea de audit stabilește metoda de eșantionare statistică ce trebuie aplicată luând în considerare volumul cheltuielilor, numărul și tipul de operațiuni și alte elemente pertinente. Parametrii tehnici ai eșantionului se stabilesc în conformitate cu anexa IV.

(3) Eșantionul care trebuie controlat la fiecare douăsprezece luni este selectat dintre operațiunile pentru care, în cursul anului anterior celui în care s-a transmis Comisiei raportul de control anual prevăzut la articolul 18 alineatul (2), au fost declarate cheltuieli Comisiei pentru programul operațional sau, după caz, pentru programele operaționale care intră sub incidența unui sistem de gestionare și de control comun. Pentru prima perioadă de douăsprezece luni, autoritatea de audit poate decide să regrupeze operațiunile pentru care au fost declarate cheltuieli Comisiei în 2007 și 2008 în vederea utilizării acestora ca bază pentru selecția operațiunilor care urmează să fie controlate.

(4) Autoritatea de audit elaborează concluzii pe baza rezultatelor controalelor cu privire la cheltuielile declarate Comisiei în cursul anului prevăzut la alineatul (3) și le transmite Comisiei în raportul de control anual.

În cazul în care, pentru un program operațional, rata de eroare prevăzută depășește nivelul de materialitate, autoritatea de audit analizează materialitatea și adoptă măsurile necesare, în special prin formularea recomandărilor adecvate pe care le consemnează în raportul anual de control.

(5) Autoritatea de audit reexaminează regulat gradul de acoperire al eșantionului aleatoriu, având în vedere, în special, necesitatea obținerii unui garanții suficiente a declarațiilor care trebuie furnizate la încheierea parțială și finală a fiecărui program operațional.

Autoritatea de audit decide, pe baza unei evaluări competente, dacă este necesar controlul unui eșantion suplimentar al operațiunilor ulterioare pentru a lua în considerare anumiți factori de risc specifici care au fost identificați sau pentru a garanta, pentru fiecare program, un grad de acoperire satisfăcător al diverselor tipuri de operațiuni, de beneficiari, de organisme intermediare și de axe prioritare.

(6) Autoritatea de audit elaborează concluzii pe baza rezultatelor controalelor eșantionului suplimentar și le transmite Comisiei în raportul anual de control.

În cazul în care numărul neregularităților sesizate este ridicat sau au fost sesizate neregularități sistemice, autoritatea de audit analizează semnificația acestora și ia măsurile necesare, în special prin formularea recomandărilor adecvate pe care le consemnează în raportul anual de control.

Rezultatele controalelor eșantionului suplimentar sunt analizate separat de rezultatele eșantionului aleatoriu. În mod deosebit, neregularitățile sesizate în eșantionul suplimentar nu sunt luate în considerare pentru calculul ratei de eroare aferente eșantionului aleatoriu.

Articolul 18

Documente prezentate de autoritatea de audit

(1) Strategia de audit prevăzută la articolul 62 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006 este definită în conformitate cu modelul din anexa V la prezentul regulament. Strategia este actualizată şi revizuită anual şi, după caz, în cursul anului.

(2) Raportul de control şi avizul, prevăzute la articolul 62 alineatul (1) litera (d) din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006, se bazează pe auditurile sistemelor şi controalele operaţiunilor realizate în conformitate cu articolul 62 alineatul (1) literele (a) şi (b) din respectivul regulament, în conformitate cu strategia de audit şi sunt întocmite în conformitate cu modelele prevăzute în anexele VI şi VII la prezentul regulament.

În cazul programelor din cadrul Obiectivului de cooperare teritorială europeană, declaraţia de închidere şi raportul anual de control şi avizul acoperă întregul program şi toate cheltuielile programului care sunt eligibile pentru o contribuţie din partea FEDR.

(3) Declaraţia de încheiere prevăzută la articolul 62 alineatul (1) litera (e) din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006 se bazează pe ansamblul activităţilor de audit şi de control efectuate de autoritatea de audit sau sub responsabilitatea acesteia, în conformitate cu strategia de audit. Declaraţia de încheiere şi raportul de control final se întocmesc în conformitate cu modelul prevăzut în anexa VIII la prezentul regulament.

În cazul programelor din cadrul Obiectivului de cooperare teritorială europeană, declaraţia de închidere şi raportul final de control vizează întregul program şi toate cheltuielile programului care sunt eligibile pentru contribuţie din partea FEDR.

(4) În cazul în care sfera de aplicare a examinării a fost limitată sau nivelul cheltuielilor nejustificate nu permite emiterea unui aviz fără rezerve, fie în cadrul avizului anual prevăzut la articolul 62 alineatul (1) litera (d) din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006, fie în cadrul declaraţiei de încheiere prevăzute la litera (e) de la articolul respectiv, autoritatea de audit expune motivele şi evaluează amploarea problemei, precum şi consecinţele financiare ale acesteia.

(5) În caz de încheiere parţială a unui program operaţional, declaraţia privind legalitatea şi regularitatea tranzacţiilor cuprinse în declaraţia de cheltuieli prevăzută la articolul 88 din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006 este întocmită de către autoritatea de audit în conformitate cu modelul prevăzut în anexa IX la prezentul regulament şi prezentată împreună cu avizul prevăzut la articolul 62 alineatul (1) litera (d) punctul (ii) din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006.

Articolul 19

Disponibilitatea documentelor

(1) În sensul articolului 90 din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006, autoritatea de gestionare asigură punerea la dispoziție a unui registru în care sunt consemnate identitatea și localizarea organismelor care dețin documentele justificative privind cheltuielile, auditurile și controalele și care conține toate documentele necesare pentru stabilirea unei piste de audit adecvate.

(2) Autoritatea de gestionare se asigură că documentele prevăzute la alineatul (1) sunt puse la dispoziția părților interesate și că extrasele sau copiile acestor documente sunt furnizate, în vederea inspecției, de persoanele și organismele abilitate în acest sens, inclusiv, cel puțin, personalul autorizat al autorității de gestionare, al autorității de certificare, al organismelor intermediare, al autorității de audit și al organismelor prevăzute la articolul 62 alineatul (3) din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006, precum și funcționarii autorizați ai Comunității și reprezentanții autorizați ai acestora.

(3) Autoritatea de gestionare păstrează informațiile necesare pentru evaluarea și elaborarea de rapoarte, inclusiv informațiile prevăzute la articolul 14, în ceea ce privește operațiunile prevăzute la articolul 90 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006 în perioada prevăzută la alineatul (1) litera (a) de la articolul respectiv.

(4) Se consideră că cel puțin următoarele suporturi de date sunt general acceptate în sensul articolului 90 din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006:

(a) fotocopii ale documentelor originale;
(b) microfișe ale documentelor originale;
(c) versiuni electronice ale documentelor originale;
(d) documente care nu există decât în format electronic.

(5) Procedura de certificare a conformității documentelor păstrate pe suporturi de date general acceptate cu originalele se stabilește de autoritățile naționale și garantează conformitatea versiunilor păstrate cu prevederile legale naționale, precum și fiabilitatea acestora pentru audit și control.

(6) În cazul în care documentele există numai în format electronic, sistemele informatice utilizate trebuie să fie conforme cu standardele de siguranță recunoscute, care garantează conformitatea documentelor păstrate cu prevederile legale naționale, precum și fiabilitatea acestora pentru audit și control.

Articolul 20

Documente prezentate de autoritatea de certificare

(1) Declarațiile certificate de cheltuieli și cererile de plată prevăzute la articolul 61 litera (a) din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006 se întocmesc în formatul prevăzut în anexa X la prezentul regulament și se transmit Comisiei.

(2) Până la data de 31 martie 2010 și până la 31 martie a fiecărui an ulterior, autoritatea de certificare transmite Comisiei o declarație în formatul precizat în anexa XI, care stabilește, pentru fiecare axă prioritară a programului operațional:

(a) sumele retrase din declarațiile de cheltuieli prezentate în anul anterior în urma anulării totale sau parțiale a contribuției publice la o operațiune;

(b) sumele recuperate care au fost deduse din declarații de cheltuieli depuse pe parcursul anului anterior;

(c) sumele de recuperat la data de 31 decembrie a anului anterior, clasificate în funcție de anul de emitere a ordinelor de recuperare;

(d) o listă a sumelor referitor la care s-a stabilit pe parcursul anului anterior că nu pot fi recuperate sau că nu este probabil să fie recuperate, clasificate în funcție de anul în care au fost emise ordinele de recuperare.

În sensul primului paragraf, literele (a), (b) și (c), pentru fiecare axă prioritară se pun la dispoziție sume agregate legate de neregulile semnalate Comisiei în conformitate cu articolul 28.

În sensul primului paragraf litera (d), orice sumă legată de o neregulă semnalată Comisiei în conformitate cu articolul 28 se identifică prin intermediul numărului de referință al neregulii respective sau prin orice altă metodă corespunzătoare.

2a) Pentru fiecare sumă menționată la alineatul (2), primul paragraf, litera (d), autoritatea de certificare indică dacă solicită includerea contribuției Comunității în bugetul general al Uniunii Europene.

În cazul în care, într-un an de la data depunerii declarației, Comisia nu solicită informații în sensul articolului 70 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006, informează în scris statul membru asupra intenției sale de a deschide o anchetă cu privire la suma respectivă sau solicită ca statul membru să continue procedura de recuperare, contribuția Comunității este în sarcina bugetului general al Uniunii Europene.

Termenul de un an nu se aplică în cazurile de fraudă constatată și în cele privind suspiciunea de fraudă.

2b) În sensul declarației prevăzute la alineatul (2), statele membre care nu au adoptat moneda euro ca monedă națională până la data depunerii declarației calculează sumele din moneda națională în echivalentul în euro utilizând cursul de schimb menționat la articolul 81 alineatul (3) din Regulamentul nr. 1083/2006.

Dacă sumele sunt legate de cheltuieli înregistrate în contabilitatea autorității de certificare pe o durată de peste o lună, se poate utiliza cursul de schimb din luna pe parcursul căreia cheltuielile au fost înregistrate pentru ultima dată.

(3) În scopul de a proceda la încheierea parțială a unui program operațional, autoritatea de certificare transmite Comisiei declarația de cheltuieli prevăzută la articolul 88 din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006, întocmită în formatul din anexa XIV la prezentul regulament.

Articolul 21

Descrierea sistemelor de gestionare și de control

(1) Descrierea sistemelor de gestionare și de control ale programelor operaționale, prevăzută la articolul 71 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006, cuprinde informații privind aspectele prevăzute la articolul 58 din regulamentul respectiv pentru fiecare program operațional, precum și informațiile enumerate la articolele 22 și 23 și, după caz, la articolul 24 din prezentul regulament.

Aceste informații se transmit în conformitate cu modelul prevăzut în anexa XII.

(2) În ceea ce privește programele operaționale care intră sub incidența obiectivului de cooperare teritorială europeană, descrierea sistemelor de gestionare și de control este furnizată de statul membru pe al cărui teritoriu se află autoritatea de gestionare.

Articolul 22

Informații privind autoritatea de gestionare, autoritatea de certificare și organismele intermediare

Statul membru furnizează Comisiei următoarele informații cu privire la autoritatea de gestionare, autoritatea de certificare și fiecare organism intermediar:

(a) o descriere a sarcinilor care le revin;

(b) organigrama fiecărei autorități, repartizarea sarcinilor la nivelul diferitelor servicii sau în cadrul acestora și numărul orientativ de posturi alocate;

(c) procedurile de selecție și de aprobare a operațiunilor;

(d) procedurile de primire, verificare și validare a cererilor de rambursare prezentate de beneficiari, în special normele și procedurile instituite în scopul verificărilor prevăzute la articolul 13, precum și procedurile legate de ordonanțarea, execuția și contabilizarea plăților către beneficiari;

(e) procedurile privind întocmirea și certificarea declarațiilor de cheltuieli, precum și comunicarea acestora către Comisie;

(f) menționarea procedurilor scrise stabilite în sensul literelor (c), (d) și (e).

(g) normele de eligibilitate stabilite de statul membru pentru a fi aplicate programului operațional;

(h) sistemul de păstrare a documentelor contabile detaliate aferente operațiunilor și a datelor privind punerea în aplicare, prevăzute la articolul 14 alineatul (1), în cadrul programului operațional.

Articolul 23

Informații privind autoritatea de audit și organismele care realizează audituri și controale

Statul membru furnizează Comisiei următoarele informații cu privire la autoritatea de audit și organismele prevăzute la articolul 62 alineatul (3) din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006:

(a) o descriere a sarcinilor care le revin și a raporturilor dintre acestea, inclusiv, după caz, a raporturilor cu organismul de coordonare prevăzut la articolul 73 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006;

(b) organigrama autorității de audit și a fiecărui organism care participă la realizarea auditurilor și a controalelor referitoare la programul operațional, care să ilustreze modul în care se garantează independența acestora, numărul aproximativ de posturi alocate, precum și calificările sau experiența necesară;

(c) procedurile de monitorizare a punerii în aplicare a recomandărilor și a măsurilor corective care rezultă din rapoartele de audit și de control;

(d) după caz, procedurile prin care autoritatea de audit supraveghează activitățile organismelor care participă la realizarea auditurilor și controalelor referitoare la programul operațional;

(e) procedurile de întocmire a raportului de control anual și a declarațiilor de încheiere.

Articolul 24

Descrierea sistemelor de gestionare și de control care intră sub incidența obiectivului de cooperare teritorială europeană

Pe lângă informațiile de la articolele 21, 22 și 23, descrierea sistemului de gestionare și de control include modalitățile convenite de statele membre cu scopul de a:

(a) oferi acces autorității de gestionare la toate informațiile care îi sunt necesare pentru a-și exercita atribuțiile care îi revin în temeiul articolului 60 din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006 și al articolului 15 din Regulamentul (CE) nr. 1080/2006;

(b) oferi acces autorității de certificare la toate informațiile care îi sunt necesare pentru a-și exercita atribuțiile care îi revin în temeiul articolului 61 din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006;

(c) oferi acces autorității de audit la toate informațiile care îi sunt necesare pentru a-și exercita atribuțiile care îi revin în temeiul articolului 62 din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006 și al articolului 14 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 1080/2006;

(d) asigura respectarea de către statele membre a obligațiilor care le revin în ceea ce privește recuperarea sumelor plătite necorespunzător, în conformitate cu articolul 17 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 1080/2006;

(e) asigura legalitatea și regularitatea cheltuielilor efectuate în afara Comunității și care figurează în declarația de cheltuieli, în cazul în care statele membre care participă la un program fac uz de flexibilitatea prevăzută la articolul 21 alineatul (3) din Regulamentul (CE) nr. 1080/2006 pentru a permite autorității de gestionare, autorității de certificare și autorității de audit să își exercite atribuțiile în ceea ce privește cheltuielile efectuate în țările terțe și modalitățile de recuperare a sumelor plătite necorespunzător în caz de neregularitate.

Articolul 25

Evaluarea sistemelor de gestionare și de control

Raportul prevăzut la articolul 71 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006 se bazează pe o examinare a descrierii sistemelor, a documentelor relevante referitoare la sisteme și a sistemului de păstrare a documentelor contabile și a datelor privind punerea în aplicare a operațiunilor, precum și pe interviurile realizate cu personalul principalelor organisme, pe care autoritatea de audit sau orice alt organism responsabil cu întocmirea raportului le consideră importante pentru completarea, clarificarea sau verificarea informațiilor.

Avizul prevăzut la articolul 71 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006 se întocmește în conformitate cu modelul din anexa XIII la prezentul regulament.

În cazul în care sistemele de gestionare și de control în cauză sunt în mod esențial identice cu cele instituite pentru o intervenție aprobată în temeiul Regulamentului (CE) nr. 1260/1999, se pot lua în considerare rezultatele auditurilor realizate de către auditorii naționali și comunitari cu privire la aceste sisteme în vederea întocmirii raportului și a avizului prevăzute la articolul 71 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006.

Articolul 26

Derogări privind programele operaționale prevăzute la articolul 74 din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006

(1) Alineatele (2)-(5) din prezentul articol se aplică programelor operaționale pentru care un stat membru a exercitat opțiunea prevăzută la articolul 74 alineatul (3) primul paragraf din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006.

(2) Organismul național prevăzut la articolul 74 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006 efectuează verificările prevăzute la articolul 13 alineatul (2) din prezentul regulament.

(3) Controalele operațiunilor prevăzute la articolul 62 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006 se realizează în conformitate cu procedurile naționale. Articolele 16 și 17 din prezentul regulament nu se aplică în cazul acestor controale.

(4) Articolul 18 alineatele (2)-(5) din prezentul regulament se aplică *mutatis mutandis* întocmirii documentelor eliberate de organismul național prevăzut la articolul 74 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006.

(5) Raportul anual de control și avizul anual se întocmesc în conformitate cu modelele din anexele VI și VII la prezentul regulament.

Organismul național prevăzut la articolul 74 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006 execută obligațiile prevăzute la articolul 20 alineatul (2) din prezentul regulament.

Declarația de cheltuieli se întocmește în conformitate cu modelele din anexele X și XIV la prezentul regulament.

(6) Informațiile care trebuie să se regăsească în descrierea sistemelor de gestionare și de control prevăzute la articolul 21 alineatul (1), la articolele 22 și 23 din prezentul regulament cuprind, după caz, informațiile privind organismele naționale prevăzute la articolul 74 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006.

Secțiunea 4
Neregularități

Articolul 27
Definiții

În sensul prezentei secțiuni, se înțelege prin:

(a) „agent economic", orice persoană fizică sau juridică, precum și celelalte entități care participă la realizarea intervenției din fonduri, cu excepția unui stat membru în exercițiul prerogativelor sale de autoritate publică;

(b) „prima constatare administrativă sau judiciară", o primă evaluare scrisă a unei autorități competente, administrativă sau judiciară, care confirmă, pe baza unor fapte concrete, existența unei neregularități, fără a aduce atingere posibilității ca această concluzie să fie revizuită sau retrasă ulterior, în urma unor evoluții în cursul procedurii administrative sau judiciare;

(c) „suspiciune de fraudă", o neregularitate care determină inițierea unei proceduri administrative sau judiciare la nivel național pentru a stabili existența unei intenții, în special de fraudă, astfel cum este prevăzută la articolul 1 alineatul (1) litera (a) din Convenția privind protecția intereselor financiare ale Comunităților

Europene ([1]), instituită în temeiul articolului K.3 din Tratatul privind Uniunea Europeană;

(d) „faliment", o procedură de insolvabilitate în sensul articolului 2 litera (a) din Regulamentul (CE) nr. 1346/2000 al Consiliului ([2]).

Articolul 28

Notificare inițială – Derogări

(1) Fără a aduce atingere altor obligații prevăzute la articolul 70 din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006, în cele două luni ulterioare sfârșitului fiecărui trimestru, statele membre prezintă Comisiei o situație a neregularităților care au făcut obiectul unui prim act de constatare administrativă sau judiciară.

În acest sens, statele membre furnizează, în toate cazurile, informații cu privire la următoarele elemente:

(a) Fondul, obiectivul, programul operațional, axa prioritară și operațiunea în cauză, precum și codul comun de identificare (CCI);

(b) dispoziția care a fost încălcată;

(c) data și sursa primei informații care a ridicat suspiciuni cu privire la existența unei neregularități;

(d) practicile utilizate pentru comiterea neregularității;

(e) după caz, dacă aceste practici ridică suspiciuni de fraudă;

(f) modul în care s-a descoperit neregularitatea;

(g) după caz, statele membre și țările terțe implicate;

(h)momentul sau perioada în care s-a comis neregularitatea;

(i) autoritățile sau organismele naționale care au constatat neregularitatea și autoritățile responsabile cu urmărirea administrativă sau judiciară;

(j) data primei constatări administrative sau judiciare a neregularității;

(k) identitatea persoanelor fizice sau juridice implicate sau a oricărei alte entități participante, cu excepția cazurilor în care această informație nu poate fi utilă în combaterea neregularităților, luând în considerare tipul de neregularitate în cauză;

(l) cheltuielile totale eligibile și contribuția publică aprobată pentru operațiune, împreună cu suma corespunzătoare a contribuției Comunității calculată prin aplicarea ratei de cofinanțare a axei prioritare;

(m) cheltuielile și contribuția publică certificate de Comisie care sunt afectate de neregulă, precum și suma corespunzătoare a contribuției comunitare pentru care există risc calculată prin aplicarea ratei de cofinanțare a axei prioritare.

(n) în cazul unei suspiciuni de fraudă și în cazul în care nu s-a efectuat nicio plată din contribuția publică către persoane sau alte entități identificate în conformitate cu litera (k), sumele care ar fi fost plătite necorespunzător dacă nu s-au fi constatat neregula;

---

[1] JO C 316, 27.11.1995, p. 49.

[2] JO L 160, 30.06.2000, p. 1.

(o) codul regiunii sau zonei în care operațiunea a fost situată sau a avut loc, precizând nivelul NUTS sau în alt mod;

(p) natura cheltuielii cu privire la care s-a constatat neregularitatea.

(2) Prin derogare de la alineatul (1), nu se comunică următoarele cazuri:

(a) cazurile în care neregularitatea constă numai în neexecutarea, totală sau parțială, a unei operațiuni din cadrul programului operațional cofinanțat în urma falimentului beneficiarului;

(b) cazurile semnalate autorității de gestionare sau autorității de certificare de către beneficiar din proprie inițiativă, înainte de a fi descoperite de una dintre aceste autorități, fie anterior, fie ulterior includerii plății în cauză într-o declarație certificată transmisă Comisiei;

(c) cazuri care sunt depistate și corectate de autoritatea de management sau de autoritatea de certificare anterior includerii cheltuielilor în cauză într-o declarație de cheltuieli transmisă Comisiei.

Cu toate acestea, trebuie comunicate neregularitățile care precedă falimentul, precum și orice suspiciune de fraudă.

(3) În cazul în care anumite informații menționate la alineatul (1), în special informațiile referitoare la practicile utilizate la săvârșirea neregulii și metoda prin care a fost constatată aceasta, nu sunt disponibile, statele membre vor furniza, în măsura posibilului, informațiile lipsă odată cu transmiterea ulterioară către Comisie a rapoartelor trimestriale privind neregulile.

(4) Neregularitățile în legătură cu programele operaționale care intră sub incidența obiectivului de cooperare teritorială europeană se comunică de către statul membru în care beneficiarul a suportat cheltuielile de realizare a operațiunii. Statul membru informează în paralel autoritatea de gestionare, autoritatea de certificare a programului și autoritatea de audit.

(5) În cazul în care dispozițiile naționale prevăd confidențialitatea acțiunii de cercetare penală, comunicarea acestor informații este condiționată de autorizarea din partea autorității judiciare competente.

(6) În cazul în care nu există neregularități pe care să le comunice în sensul alineatului (1), statul membru informează Comisia în termenul prevăzut la respectivul alineat.

Articolul 29

Situații de urgență

Fiecare stat membru comunică de îndată Comisiei și, după caz, celorlalte state membre interesate neregularitățile constatate sau presupuse, cu privire la care există temeri că vor avea repercusiuni imediate în afara teritoriului său sau care denotă recurgerea la o nouă practică ilegală.

Articolul 30

Notificarea monitorizării

(1) Pe lângă informațiile menționate la articolul 28 alineatul (1), statele membre furnizează Comisiei în termen de două luni de la sfârșitul fiecărui trimestru și făcând referire la orice raport anterior întocmit în temeiul articolului respectiv, detalii privind inițierea, încheierea sau abandonarea oricărei proceduri de impunere a unor sancțiuni administrative sau penale legate de neregulile notificate, precum și asupra rezultatelor unor astfel de proceduri.

În ceea ce privește neregulile pentru care au fost impuse sancțiuni, statele membre indică, de asemenea:

(a) dacă sancțiunile sunt de natură administrativă sau penală;

(b) dacă sancțiunile sunt o consecință a nerespectării legislației comunitare sau naționale;

(c) dispozițiile pe care se bazează sancțiunile;

(d) dacă frauda a fost constatată.

(2) La cererea scrisă a Comisiei, statul membru furnizează informații referitoare la o neregulă sau la un grup de nereguli specifice.

Articolul 31

Transmiterea pe cale electronică

Informațiile prevăzute la articolele 28, 29 și la articolul 30 alineatul (1) se transmit, pe cât posibil, pe cale electronică, prin intermediul modulului prevăzut de Comisie în acest sens, printr-o conexiune securizată.

Articolul 32

Rambursarea cheltuielilor judiciare

În cazul în care, la cererea expresă a Comisiei, autoritățile competente ale unui stat membru decid inițierea sau continuarea unei acțiuni în justiție în vederea recuperării sumelor plătite în mod necorespunzător, Comisia poate să își ia angajamentul de a rambursa statului membru, în întregime sau parțial, cheltuielile judiciare și cele care au legătură directă cu procedura judiciară, prin prezentarea unor documente justificative, chiar dacă această procedură nu are rezultate.

Articolul 33

Cooperarea cu statele membre

(1) Comisia menține contacte adecvate cu statele membre interesate în vederea completării informațiilor furnizate cu privire la neregularitățile prevăzute la articolul 28 și procedurile prevăzute la articolul 30, în special cu privire la posibilitățile de recuperare.

(2) Fără a aduce atingere contactelor menționate la alineatul (1), în cazul în care Comisia estimează că, ținând cont de natura neregulii, practici identice sau similare ar putea apărea în alte state membre, ea semnalează problema Comitetului consultativ pentru coordonarea în domeniul combaterii fraudei instituit prin Decizia 94/140/CE a Comisiei ([1]).

Comisia informează în fiecare an respectivul comitet și comitetele menționate la articolele 103 și 104 din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006 în privința ordinului de mărime a sumelor afectate de neregulile descoperite și a diferitelor categorii de nereguli, defalcate pe tip și număr.

(3) Comisia organizează, la nivel comunitar, reuniuni de informare destinate reprezentanților statelor membre pentru a examina, împreună cu aceștia, informațiile obținute în temeiul articolelor 28, 29 și 30, precum și al alineatului (1) din prezentul articol. Această examinare vizează concluziile care pot fi trase pe baza informațiilor cu privire la neregularități, la măsurile preventive și la acțiunile judiciare.

(4) În cazul în care aplicarea unor dispoziții în vigoare conduce la apariția unei lacune care aduce atingere intereselor Comunității, statele membre și Comisia se consultă, la cererea Comisiei sau a unuia din aceste state membre, pentru a remedia această lacună.

Articolul 34
Utilizarea informațiilor

Comisia poate utiliza toate informațiile cu caracter general sau operațional pe care statele membre le comunică în conformitate cu prezentul regulament pentru a efectua analize de risc și pentru a elabora, pe baza informațiilor obținute, rapoarte și a crea sisteme de alarmă care să permită o identificare mai eficientă a riscurilor.

Articolul 35
Eliminat

Articolul 36
Neregularități sub pragul de notificare

(1) În cazul în care neregularitățile sunt legate de sume mai mici de 10 000 euro suportate din bugetul general al Comunităților Europene, statele membre nu transmit Comisiei informațiile prevăzute la articolele 28 și 30 decât la cererea expresă a Comisiei.

[1] JO L 61, 4.03.1994, p. 27.

(2) Statele membre care nu au adoptat moneda euro ca monedă națională până la data depunerii raportului în conformitate cu articolul 28 alineatul (1) calculează sumele din moneda națională în echivalentul în euro utilizând cursul de schimb menționat la articolul 81 alineatul (3) din Regulamentul nr. 1083/2006.

Dacă sumele sunt legate de cheltuieli înregistrate în contabilitatea autorității de certificare pe o durată de peste o lună, se poate utiliza cursul de schimb din luna pe parcursul căreia cheltuielile au fost înregistrate pentru ultima dată. În cazul în care cheltuielile nu au fost înregistrate în contabilitatea autorității de certificare, se va utiliza cel mai recent curs valutar publicat în format electronic de către Comisie.

Secțiunea 5
Date cu caracter personal

Articolul 37
Protecția datelor cu caracter personal

(1) Statele membre și Comisia iau toate măsurile necesare pentru a împiedica divulgarea neautorizată a informațiilor prevăzute la articolul 14 alineatul (1), a informațiilor colectate de Comisie în cursul auditurilor și a informațiilor prevăzute în secțiunea 4, precum și accesul neautorizat la aceste informații.

(2) Informațiile prevăzute la articolul 14 alineatul (1), precum și informațiile colectate de Comisie în cadrul auditurilor pe care le-a realizat nu sunt utilizate de Comisie decât în scopul exercitării responsabilităților care îi revin în temeiul articolului 72 din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006. Curtea de Conturi Europeană și Oficiul European de Luptă Antifraudă au acces la aceste informații.

(3) Informațiile prevăzute în secțiunea 4 nu pot fi transmise unor persoane, altele decât cele din statele membre sau din cadrul instituțiilor comunitare care trebuie să aibă acces la ele prin natura funcției lor, cu excepția cazului în care statul membru care le-a transmis și-a exprimat, în mod expres, acordul în acest sens.

(4) Datele cu caracter personal care se regăsesc în informațiile prevăzute la articolul 7 alineatul (2) litera (d) sunt prelucrate exclusiv în scopurile prevăzute la prezentul articol.

Secţiunea 6

Corecţia financiară pentru nerespectarea principiului adiţionalităţii

Articolul 38

Nivelul corecţiei financiare

(1) În cazul în care Comisia efectuează o corecţie financiară în temeiul articolului 99 alineatul (5) din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006, corecţia se calculează în conformitate cu alineatul (2) din respectivul articol.

(2) Nivelul corecţiei financiare se obţine prin scăderea a trei puncte procentuale din diferenţa între nivelul ţintă convenit şi nivelul atins, exprimată ca procent din nivelul ţintă convenit, şi prin împărţirea la zece a rezultatului.

Corecţia financiară se determină prin aplicarea acestui nivel al corecţiei financiare la contribuţia din fondurile structurale în favoarea statului membru în cauză în cadrul obiectivului de convergenţă pentru întreaga perioadă de programare.

(3) În cazul în care diferenţa între nivelul ţintă convenit şi nivelul realizat, exprimată ca procent din nivelul ţintă convenit, prevăzută la alineatul (2), este mai mică sau egală cu 3 %, nu se va efectua nicio corecţie financiară.

(4) Corecţia financiară nu depăşeşte 5 % din suma alocată statului membru în cauză din fondurile structurale în cadrul obiectivului de convergenţă pentru întreaga perioadă de programare.

Secţiunea 7

Schimbul electronic de date

Articolul 39

Sistemul informatic pentru schimbul de date

În sensul articolelor 66 şi 76 din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006, se instituie un sistem informatic destinat schimbului tuturor datelor referitoare la programul operaţional.

Schimbul de date între fiecare stat membru şi Comisie se efectuează printr-un sistem informatic instituit de Comisie, care permite un schimb securizat de date între Comisie şi fiecare stat membru.

Statele membre participă la dezvoltarea ulterioară a sistemului informatic pentru schimbul de date.

Articolul 40

Conținutul sistemului informatic pentru schimbul de date

(1) Sistemul informatic pentru schimbul de date cuprinde informații de interes atât pentru Comisie, cât și pentru statele membre, precum și, cel puțin, următoarele date, necesare pentru efectuarea tranzacțiilor financiare:

(a) alocația anuală orientativă din fiecare fond pentru fiecare program operațional, astfel cum este prevăzută în cadrul strategic național de referință, în conformitate cu modelul din anexa XV;

(b) planurile de finanțare a programelor operaționale, în conformitate cu modelul din anexa XVI;

(c) declarațiile de cheltuieli și cererile de plată, în conformitate cu modelul din anexa X;

(d) previziunile anuale ale posibilelor plăți ale cheltuielilor, în conformitate cu modelul din anexa XVII;

(e) secțiunea financiară a rapoartelor anuale și a raportului final de execuție, în conformitate cu modelul din anexa XVIII punctul 2.1.

(2) Pe lângă datele prevăzute la alineatul (1), sistemul informatic pentru schimbul de date conține cel puțin următoarele documente și date de interes comun, care să permită efectuarea unei monitorizări:

(a) cadrul strategic național de referință prevăzut la articolul 27 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006;

(b) datele care dovedesc respectarea principiului adiționalității, în conformitate cu modelul din anexa XIX;

(c) programele operaționale, inclusiv datele privind clasificarea, în conformitate cu modelul din anexa II partea B și cu tabelele din anexa II partea A;

(d) deciziile Comisiei privind participarea din fonduri;

(e) cererile de intervenție pentru proiectele majore prevăzute la articolele 39, 40 și 41 din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006, în conformitate cu anexele XXI și XXII la prezentul regulament, precum și datele din aceste anexe indicate în anexa XX;

(f) rapoartele de execuție, în conformitate cu anexa XVIII, inclusiv datele privind împărțirea pe categorii, în conformitate cu modelul care figurează în anexa II partea C și cu tabelele care figurează în anexa II partea A;

(g) datele cu privire la participanții la operațiunile FSE în ordinea prioritățu, în conformitate cu modelul din anexa XXIII;

(h) descrierea sistemelor de gestionare și de control, în conformitate cu modelul din anexa XII;

(i) strategia de audit, în conformitate cu modelul din anexa V;

(j) rapoartele și avizele cu privire la audituri și controale, în conformitate cu modelele prevăzute în anexele VI, VII, VIII, IX și XIII, și schimbul de corespondență între Comisie și fiecare stat membru;

(k) declarația de cheltuieli privind încheierea parțială, în conformitate cu modelul din anexa XIV;

(l) declarația anuală privind sumele retrase și recuperate și recuperările în curs, în conformitate cu anexa XI;

(m) planul de comunicare prevăzut la articolul 2.

(3) Informațiile prevăzute la alineatele (1) și (2) se transmit, după caz, în formatul indicat în anexe.

Articolul 41

Funcționarea sistemului informatic pentru schimbul de date

(1) Comisia și autoritățile desemnate de statul membru în temeiul Regulamentului (CE) nr. 1083/2006, precum și organismele cărora le-a fost delegată această sarcină introduc și actualizează în sistemul informatic pentru schimbul de date documentele care intră în sfera lor de competență, în formatul cerut.

(2) Statele membre centralizează și trimit Comisiei cererile de acordare a dreptului de acces la sistemul informatic pentru schimbul de date.

(3) Schimburile de date și tranzacțiile poartă o semnătură electronică în sensul Directivei 1999/93/CE. Statele membre și Comisia recunosc validitatea juridică și admisibilitatea semnăturii electronice utilizate în sistemul informatic pentru schimbul de date ca dovadă în justiție.

(4) Costurile dezvoltării sistemului informatic pentru schimbul de date sunt finanțate din bugetul general al Comunităților Europene în temeiul articolului 45 din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006.

Eventualele costuri ale unei interfețe între sistemul informatic comun pentru schimbul de date și sistemele informatice naționale, regionale și locale, precum și eventualele costuri de adaptare a sistemelor naționale, regionale și locale la cerințele Regulamentului (CE) nr. 1083/2006 sunt eligibile în temeiul articolului 46 din regulamentul respectiv.

Articolul 42

Transmiterea datelor prin sistemul informatic pentru schimbul de date

(1) Sistemul informatic pentru schimbul de date este accesibil statelor membre și Comisiei fie direct, fie prin intermediul unei interfețe care asigură înregistrarea și sincronizarea automată a datelor în sistemele informatice de gestionare naționale, regionale și locale.

(2) Data luată în considerare pentru trimiterea documentelor la Comisie este data la care statul membru înregistrează documentele în sistemul informatic pentru schimbul de date.

(3) În caz de forță majoră, în special în cazul unei probleme de funcționare a sistemului informatic pentru schimbul de date sau al întreruperii conexiunii, statul membru în cauză poate prezenta Comisiei, pe suport de hârtie, documentele prevăzute de Regulamentul (CE) nr. 1083/2006, prin utilizarea formularelor din anexele II, V, VI, VII, IX, X, XII, XIII, XIV, XV, XVI, XVII, XVIII, XIX, XX, XXI, XXII și XXIII la prezentul regulament. După încetarea cauzei de forță majoră, statul membru introduce documentele corespunzătoare în sistemul informatic pentru schimbul de date.

Prin derogare de la alineatul (2), data luată în considerare pentru prezentarea documentelor este data la care se trimit documentele pe suport de hârtie.

Secțiunea 8
Instrumente de inginerie financiară

Articolul 43
Dispoziții generale

(1) Articolele 43 până la 46 se aplică instrumentelor de inginerie financiară sub forma unor acțiuni care efectuează investiții rambursabile sau furnizează garanții pentru investiții rambursabile, sau ambele, în următoarele:

(a) întreprinderi, în special întreprinderi mici și mijlocii (IMM-uri), inclusiv microîntreprinderi, astfel cum sunt definite în Recomandarea 2003/361/CE a Comisiei ([1]), începând de la 1 ianuarie 2005;

(b) parteneriate între sectorul public și sectorul privat sau alte proiecte urbane care fac parte din planuri integrate pentru dezvoltarea urbană durabilă, în ceea ce privește fondurile de dezvoltare urbană;

(c) subvenții sau alte mecanisme stimulative pentru favorizarea eficienței energetice și utilizarea energiei regenerabile pentru clădiri, inclusiv în locuințele existente.

(2) Instrumentele de inginerie financiară, inclusiv fondurile de participare, sunt persoane juridice independente guvernate de acordurile dintre partenerii de cofinanțare sau acționari sau sub formă de finanțare separată în cadrul unei instituții financiare.

În cazul în care instrumentul de inginerie financiară există în cadrul unei instituții financiare, acesta este organizat sub forma unei părți finanțate separat supusă normelor specifice de punere în aplicare din cadrul instituției financiare

[1] JO L 124, 20.05.2003, p. 36.

stipulând, în special, menținerea de conturi separate care fac distincția între noile resurse investite în instrumentul de inginerie financiară, inclusiv cele acordate prin programul operațional, și cele disponibile inițial în cadrul instituției.

Comisia nu poate deveni partener de cofinanțare sau acționar al instrumentelor de inginerie financiară.

(3) În cazul în care autoritățile de management sau fondurile de participare selecționează instrumentele de inginerie financiară, instrumentele de inginerie financiară depun un plan de afaceri sau alt document corespunzător.

Termenii și condițiile pentru acordarea de contribuții din programele operaționale instrumentelor de inginerie financiară sunt stabilite în acordul de finanțare care se încheie între reprezentantul legal al instrumentului de inginerie financiară și statul membru sau autoritatea de management ori fondul de participare, după caz.

Acordul de finanțare include cel puțin următoarele elemente:

(a) strategia și planificarea privind investițiile;

(b) dispoziții privind monitorizarea și implementarea;

(c) o politică de retragere pentru contribuția acordată prin programul operațional din instrumentul de inginerie financiară;

(d) prevederile de lichidare a instrumentului de inginerie financiară, inclusiv refolosirea resurselor atribuibile contribuției din programul operațional returnate instrumentului de inginerie financiară din investiții sau rămase după onorarea tuturor garanțiilor.

(4) Costurile de gestiune nu pot depăși, în medie anuală, pe durata acordării asistenței, niciunul dintre următoarele praguri, cu excepția cazului în care ca urmare a unei licitații competitive este necesar un procentaj mai ridicat în conformitate cu normele în vigoare:

(a) 2 % din capitalul vărsat din programul operațional pentru fondurile de participare sau din capitalul vărsat din programul operațional sau din fondul de participare la fondurile de garanție;

(b) 3 % din capitalul vărsat din programul operațional sau din fondul de participare la instrumentul de inginerie financiară în toate celelalte cazuri, cu excepția instrumentelor de microcredit destinate microîntreprinderilor;

(c) 4 % din capitalul vărsat din programul operațional sau din fondul de participare la instrumentele de microcredit destinate microîntreprinderilor.

(5) Resursele provenite din capitalul propriu, împrumuturi și alte investiții rambursabile, precum și din garanțiile pentru investițiile rambursabile, în afară de o parte *pro rata* din costurile de gestiune și din primele de performanță, pot fi alocate în mod preferențial investitorilor care acționează pe baza principiului investitorului într-o economie de piață. Astfel de resurse pot fi alocate până la nivelul remunerației stabilite în statutul instrumentelor de inginerie financiară și

sunt alocate ulterior în mod proporțional tuturor partenerilor de cofinanțare și acționarilor.

(6) Întreprinderile, parteneriatele între sectorul public și sectorul privat și alte proiecte care fac parte dintr-un plan integrat pentru dezvoltarea urbană durabilă, precum și operațiunile pentru favorizarea eficienței energetice și a utilizării energiei regenerabile pentru clădiri, inclusiv pentru locuințele existente, care sunt finanțate prin instrumente de inginerie financiară, pot beneficia, de asemenea, de o subvenție sau de alt sprijin prin intermediul unui program operațional.

(7) Autoritățile de management iau măsuri de precauție pentru a minimiza denaturarea concurenței pe piețele de capital de risc sau de împrumut și pe piața garanțiilor private.

Articolul 44
Fonduri de participare

(1) În cazul în care fondurile structurale finanțează instrumente de inginerie financiară organizate prin intermediul fondurilor de participare, statul membru sau autoritatea de gestionare încheie cu fondul de participare un acord de finanțare care stabilește modalitățile de finanțare și rezultatele preconizate.

Acordul de finanțare ia în considerare, după caz, următoarele elemente:

(a) în ceea ce privește instrumentele de inginerie financiară care sprijină întreprinderile, în special IMM-urile, inclusiv microîntreprinderile, concluziile unei evaluări a diferenței dintre oferta și cererea de astfel de instrumente;

(b) în ceea ce privește fondurile de dezvoltare urbană, studiile sau evaluările cu privire la dezvoltarea urbană și planurile integrate de dezvoltare urbană care fac parte din programele operaționale;

(c) în ceea ce privește fondurile sau alte mecanisme stimulative pentru favorizarea eficienței energetice și a utilizării energiei regenerabile pentru clădiri, inclusiv pentru locuințele existente, cadrele reglementare ale Uniunii și cele naționale relevante și strategiile naționale relevante.

(2) Acordul de finanțare menționat la alineatul 1 stipulează, în special:

(a) modalitățile de contribuție din programul operațional la fondul de participare;

(b) invitații de manifestare a interesului adresate instrumentelor de inginerie financiară în conformitate cu normele în vigoare;

(c) evaluarea și selecția instrumentelor de inginerie financiară de către fondurile de participare;

(d) definirea și monitorizarea politicii de investiții sau a planurilor și măsurilor de dezvoltare urbană prevăzute;

(e) transmiterea de rapoarte din partea fondului de participare către statele membre sau autoritățile de management;

(f) monitorizarea punerii în practică a investițiilor;

(g) cerințele în materie de audit;

(h) o politică de retragere a fondului de participare din instrumentele de inginerie financiară;

(i) normele de lichidare a fondului de participare, inclusiv reutilizarea resurselor care pot fi atribuite contribuției din programul operațional, restituite în urma investițiilor sau rămase disponibile după efectuarea plății tuturor garanțiilor.

În cazul instrumentelor de inginerie financiară care sprijină întreprinderi, dispozițiile privind definirea și monitorizarea politicilor de investiții menționate la litera (d) din primul paragraf indică cel puțin întreprinderile vizate și produsele de inginerie financiară care trebuie sprijinite.

Articolul 45

Dispoziții suplimentare aplicabile instrumentelor de inginerie financiară pentru întreprinderi

Instrumentele de inginerie financiară pentru întreprinderi menționate la articolul 43 alineatul (1) litera (a) nu investesc în întreprinderi decât la înființare, în etapele inițiale, inclusiv prin aport de capital inițial, sau la extinderea întreprinderilor respective și numai cu privire la activitățile pe care gestionarii instrumentelor de inginerie financiară le consideră viabile din punct de vedere economic.

Instrumentele respective nu pot investi în întreprinderi aflate în dificultate, în sensul orientărilor comunitare privind ajutoarele de stat, în vederea salvării și restructurării întreprinderilor aflate în dificultate ([1]) de la 10 octombrie 2004.

Articolul 46

Fonduri de dezvoltare urbană

(1) În cazul în care fondurile structurale finanțează fonduri de dezvoltare urbană, aceste fonduri investesc în parteneriate public-privat sau în alte proiecte care fac parte dintr-un program integrat pentru dezvoltarea urbană durabilă. Parteneriatele public-privat sau alte proiecte nu cuprind nici crearea, nici dezvoltarea unor instrumente financiare, cum ar fi capitalul de risc, fondurile de împrumut sau fondurile de garanție pentru întreprinderi.

(2) În sensul alineatului (1), fondurile de dezvoltare urbană investesc prin intermediul împrumuturilor sau al garanțiilor ori prin intermediul instrumentelor echivalente și al instrumentelor de capital.

---

[1] JO C 244, 1.10.2004, p. 2.

(3) În cazul în care fondurile structurale finanțează fonduri de dezvoltare urbană, fondurile respective nu pot fi alocate pentru refinanțarea unor achiziții sau participări în cadrul unor proiecte care sunt deja încheiate.

CAPITOLUL III
DISPOZIȚII DE PUNERE ÎN APLICARE A REGULAMENTULUI (CE) NR. 1080/2006

Secțiunea 1
Eligibilitatea cheltuielilor pentru locuințe

Articolul 47
Intervenții în domeniul locuințelor

(1) La stabilirea zonelor menționate la articolul 7 alineatul (2) primul paragraf litera (a) din Regulamentul (CE) nr. 1080/2006, statele membre iau în considerare cel puțin unul din următoarele criterii:

(a) un nivel ridicat de sărăcie și excluziune socială;

(b) un nivel ridicat de șomaj de lungă durată;

(c) o evoluție demografică deficitară;

(d) un nivel redus de școlarizare, un nivel redus de calificare profesională și o rată considerabilă a abandonului școlar;

(e) o rată ridicată a criminalității și a delincventei;

(f) un mediu deosebit de degradat;

(g) un nivel redus de activitate economică;

(h) un număr ridicat de imigranți, de grupuri etnice și minoritare sau de refugiați;

(i) spații locative de o calitate redusă;

(j) un nivel redus de performanță energetică al clădirilor.

(2) Având în vedere articolul 7 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 1080/2006, cheltuielile pentru locuințe destinate comunităților marginalizate sunt eligibile numai dacă se îndeplinesc următoarele condiții:

(a) o astfel de investiție locativă se înscrie într-o strategie integrată și sprijinul acordat intervențiilor în domeniul locuințelor pentru comunitățile marginalizate însoțește alte tipuri de intervenții, îndeosebi în domeniul educației, sănătății, incluziunii sociale și ocupării locurilor de muncă;

(b) amplasarea geografică a acestor locuințe asigură integrarea spațială a acestor comunități în centrul societății și nu contribuie la fenomenele de segregație, izolare și excluziune.

Secțiunea 2

Norme de eligibilitate aplicabile programelor operaționale care intră sub incidența obiectivului de cooperare teritorială europeană

Articolul 48

Norme de eligibilitate a cheltuielilor

Fără a aduce atingere listei de cheltuieli neeligibile prevăzute la articolul 7 din Regulamentul (CE) nr. 1080/2006, articolele 49-53 din prezentul regulament se aplică în conformitate cu articolul 13 din Regulamentul (CE) nr. 1080/2006 pentru a stabili eligibilitatea cheltuielilor în legătură cu operațiuni selectate în cadrul unui program operațional care intră sub incidența obiectivului de cooperare teritorială europeană.

Articolul 49

Cheltuieli financiare și costurile de garanție

Următoarele cheltuieli și costuri sunt eligibile pentru o contribuție din FEDR:

(a) costurile aferente tranzacțiilor financiare transnaționale;

(b) în cazul în care punerea în aplicare a unei operațiuni necesită deschiderea unuia sau a mai multor conturi individuale, cheltuielile bancare pentru deschiderea și gestionarea contului sau conturilor;

(c) costurile de expertiză juridică, cheltuielile notariale, costurile de expertiză tehnică și financiară și cheltuielile contabile și de audit, în cazul în care sunt în legătură directă cu operațiunea cofinanțată și sunt necesare pentru pregătirea sau punerea în aplicare a acesteia sau, în cazul cheltuielilor de contabilitate și de audit, dacă au legătură cu cerințele autorității de gestionare;

(d) costul garanțiilor oferite de o bancă sau de orice altă instituție financiară în măsura în care aceste garanții sunt impuse de legislația națională sau comunitară.

Amenzile, penalitățile financiare și cheltuielile judiciare nu sunt eligibile.

Articolul 50

Cheltuieli ale autorităților publice în legătură cu punerea în aplicare a operațiunilor

(1) Pe lângă cheltuielile cu asistența tehnică furnizată în cadrul unui program operațional în temeiul articolului 46 din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006, sunt eligibile următoarele cheltuieli suportate de autoritățile publice în cadrul pregătirii sau punerii în aplicare a unei operațiuni:

(a) costurile aferente serviciilor profesionale furnizate de o autoritate publică, alta decât beneficiarul, în cadrul pregătirii sau punerii în aplicare a unei operațiuni;

(b) costurile aferente serviciilor furnizate în legătură cu pregătirea şi punerea în aplicare a unei operaţiuni de către o autoritate publică ce are calitatea de beneficiar şi care desfăşoară o operaţiune pe cont propriu, fără a apela la furnizori externi.

(2) Autoritatea publică în cauză eliberează o factură pentru costurile prevăzute la alineatul (1) litera (a) şi o înmânează beneficiarului sau certifică aceste costuri pe baza unor documente contabile cu valoare echivalentă, care permit identificarea costurilor reale pe care le-a suportat pentru operaţiunea respectivă.

(3) Costurile menţionate la alineatul (1) litera (b) sunt eligibile dacă sunt generate de responsabilităţile statutare ale autorităţii publice sau de sarcinile de gestionare zilnică, monitorizare şi control şi dacă sunt legate fie de cheltuieli efectiv şi direct plătite în contul operaţiunii de cofinanţare, fie de contribuţii în natură, astfel cum sunt precizate la articolul 51.

Articolul 51
Contribuţii în natură

(1) Contribuţiile în natură ale unui beneficiar din domeniul public sau privat sunt cheltuieli eligibile, în cazul în care îndeplinesc următoarele condiţii:

(a) corespund contribuţiei sub formă de terenuri sau bunuri imobile, echipamente sau materii prime, sub forma unei activităţi profesionale sau de cercetare sau a unei activităţi benevole;

(b) valoarea lor poate face obiectul unei evaluări şi al unui control independent.

(2) În cazul contribuţiei sub formă de terenuri sau bunuri imobile, valoarea se certifică de către un expert independent calificat sau un organism oficial autorizat în mod corespunzător.

(3) În cazul unei activităţi de voluntariat, valoarea activităţii se stabileşte luând în considerare timpul consacrat şi tariful orar şi zilnic perceput pentru o activitate echivalentă.

Articolul 52
Cheltuieli generale

Cheltuielile generale sunt eligibile cu condiţia să se bazeze pe costuri reale imputabile punerii în aplicare a operaţiunii în cauză sau pe costuri medii reale imputabile unor operaţiuni de acelaşi tip.

Tarifele forfetare stabilite pe baza costurilor medii nu pot depăşi 25 % din costurile directe ale unei operaţiuni care pot influenţa nivelul cheltuielilor pen-

rale. Calculul tarifelor forfetare este documentat în mod corespunzător și verificat în mod regulat.

Primul și al doilea alineat se aplică exclusiv operațiunilor aprobate înainte de 13 octombrie 2009 și atunci când opțiunea pusă la dispoziția statelor membre la articolul 7 alineatul (4) litera (i) din Regulamentul (CE) nr. 1080/2006 nu a fost exercitată.

Articolul 53
Amortizări

Cheltuielile de amortizare a activelor amortizabile utilizate direct în cadrul unei operațiuni, care au fost efectuate în perioada de cofinanțare, sunt eligibile cu condiția ca achiziția activelor să nu fie declarată cheltuială eligibilă.

CAPITOLUL IV
DISPOZIȚII FINALE

Articolul 54
Abrogare

(1) Regulamentele (CE) nr. 1681/94, (CE) nr. 1159/2000, (CE) nr. 1685/2000, (CE) nr. 438/2001 și (CE) nr. 448/2001 se abrogă.

Trimiterile la regulamentele abrogate se interpretează ca trimiteri la prezentul regulament.

Dispozițiile regulamentelor abrogate continuă să se aplice intervențiilor aprobate în temeiul Regulamentului (CE) nr. 1260/1999.

(2) Regulamentele (CE) nr. 1831/94, (CE) nr. 1386/2002, (CE) nr. 16/2003 și (CE) nr. 621/2004 se abrogă.

Trimiterile la regulamentele abrogate se interpretează ca trimiteri la prezentul regulament.

Dispozițiile regulamentelor abrogate continuă să se aplice deciziilor adoptate în temeiul Regulamentului (CE) nr. 1164/94.

Articolul 55
Intrare în vigoare

Prezentul regulament intră în vigoare în a douăzecea zi de la data publicării în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene.*

Prezentul regulament este obligatoriu în toate elementele sale și se aplică direct în toate statele membre.

REGULI DE BAZĂ PENTRU CREAREA EMBLEMEI ŞI INDICAREA CULORILOR STANDARD

DESCRIERE SIMBOLICĂ

Pe un fundal de cer albastru, douăsprezece stele aurii formează un cerc care reprezintă uniunea popoarelor Europei. Numărul stelelor este invariabil, doisprezece fiind simbolul perfecţiunii şi unităţii.

DESCRIERE HERALDICĂ

Pe fond albastru, un cerc format din douăsprezece stele aurii cu cinci raze, ale căror vârfuri nu se ating.

DESCRIERE GEOMETRICĂ

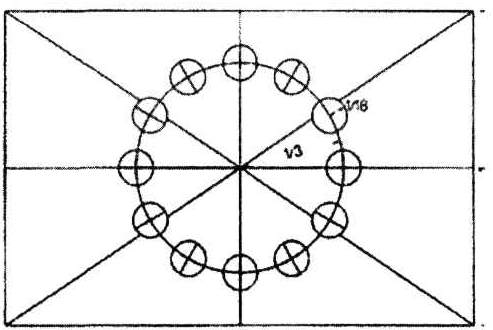

Emblema reprezintă un drapel sub forma unui dreptunghi albastru, cu lungimea de 1,5 ori cât lăţimea. Douăsprezece stele aurii situate la intervale egale formează un cerc invizibil, al cărui centru este punctul de intersecţie al diagonalelor dreptunghiului. Raza cercului este egală cu o treime din lăţime. Fiecare stea are cinci colţuri situate pe circumferinţa unui cerc invizibil a cărui rază este egală cu a optsprezecea parte din lăţime. Toate stelele sunt poziţionate vertical, adică au un colţ îndreptat în sus şi două colţuri poziţionate pe o linie imaginară, perpendicular pe ax. Stelele sunt poziţionate asemenea orelor pe cadranul unui ceas. Numărul lor este invariabil.

CULORI REGULAMENTARE

Culorile emblemei sunt următoarele:

– PANTONE REFLEX BLUE pentru suprafaţa dreptunghiului;

– PANTONE YELLOW pentru stele.

TETRACROMIA

În cazul în care se utilizează procedeul de imprimare prin tetracromie, se recreează cele două culori standard prin utilizarea celor patru culori din tetracromie.

– PANTONE YELLOW se obține utilizând „Process Yellow" 100 %.

– PANTONE REFLEX BLUE se obține prin amestecarea culorii „Process Cyan" 100% cu „Process Magenta" 80 %.

INTERNET

În paleta web, PANTONE REFLEX BLUE corespunde culorii RGB: 0/51/153 (hexazecimal: 003399), iar PANTONE YELLOW corespunde culorii RGB: 255/204/0 (hexazecimal: FFCC00).

PROCESUL DE REPRODUCERE MONOCROM

Cu negru: se trasează chenarul dreptunghiului cu negru și se tipăresc stelele cu negru pe alb.

Cu albastru (Reflex Blue): se utilizează această culoare 100 % pentru fond, iar stelele sunt reproduse în alb negativ.

REPRODUCEREA PE FOND COLORAT

În cazul în care este imposibil să se evite un fond colorat, se trasează un chenar alb în jurul dreptunghiului, cu lățimea egală cu a douăzeci și cincea parte din înălțimea dreptunghiului.

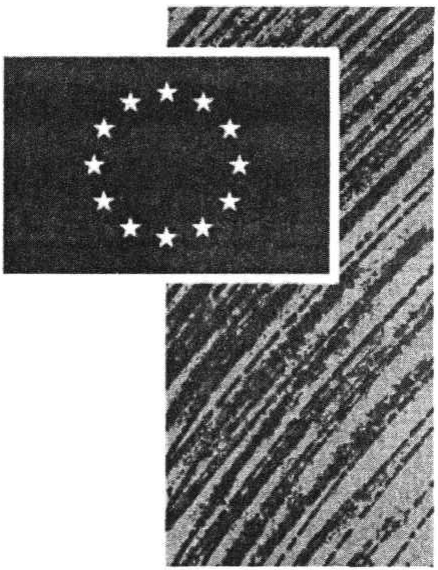

ANEXA II

CLASIFICAREA INTERVENȚIILOR FONDURILOR STRUCTURALE ([1]) PENTRU PERIOADA 2007-2013

Partea A: Coduri pe dimensiune

TABELUL 1: CODURI PENTRU DIMENSIUNEA „TEME PRIORITARE"

Cod	Temă prioritară
	Cercetare și dezvoltare tehnologică (CDT), inovație și spirit întreprinzător
01	Activități de CDT în centre de cercetare
02	Infrastructuri în materie de CDT *(inclusiv echipament, aparate și rețele informatice de mare viteză care leagă centrele de cercetare)* și centre de competență în tehnologii specifice
03	Transfer de tehnologii și îmbunătățirea rețelelor de cooperare între micile întreprinderi (IMM), între acestea și alte întreprinderi, universități, instituții de învățământ superior de toate tipurile, autorități regionale, centre de cercetare și poli științifici și tehnologici *(parcuri științifice și tehnologice, tehnopoli etc.)*
04	Susținerea CDT, mai ales în IMM-uri *(inclusiv acces la serviciile de CDT în centrele de cercetare)*
05	Servicii de susținere avansată a societăților și grupurilor de societăți
06	Asistență acordată IMM-urilor pentru promovarea produselor și a proceselor de producție nepoluante *(punerea în aplicare a sistemelor eficiente de gestiune de mediu, adoptare și utilizare a tehnologiilor de prevenire a poluării, integrarea tehnologiilor proprii în producția societăților)*
07	Investiții în societăți ale căror activități sunt direct legate de cercetare și inovație *(tehnologia inovației, crearea de noi societăți de către universități, centre și societăți existente de CDT etc.)*
08	Alte investiții în societăți
09	Alte măsuri care urmăresc stimularea cercetării, a inovației și a spiritului întreprinzător în IMM-uri

[1] Fondul European de Dezvoltare Regională, Fondul de coeziune și Fondul Social European.

	Societatea informațională
10	Infrastructuri telefonice *(inclusiv rețele în bandă largă)*
11	Tehnologii ale informației și comunicațiilor *(acces, securitate, inter-operabilitate, prevenirea riscurilor, cercetare, inovație, conținut numeric etc.)*
12	Tehnologii ale informației și comunicațiilor (TEN-TIC)
13	Servicii și aplicații pentru uzul cetățenilor *(sănătate online, administrație online, formare online, integrare prin tehnologiile societății informaționale etc.)*
14	Servicii și aplicații destinate IMM-urilor *(comerț electronic, educație și formare, rețelistică etc.)*
15	Alte măsuri care urmăresc îmbunătățirea accesului și utilizării eficiente a TIC de către IMM-uri
	Transporturi
16	Căi ferate
17	Căi ferate (RTE-T)
18	Active feroviare mobile
19	Active feroviare mobile (RTE-T)
20	Autostrăzi
21	Autostrăzi (RTE-T)
22	Drumuri naționale
23	Drumuri regionale/locale
24	Piste pentru ciclişti
25	Transporturi urbane
26	Transporturi multimodale
27	Transporturi multimodale (RTE-T)
28	Sisteme inteligente de transport
29	Aeroporturi
30	Porturi
31	Căi navigabile interne (regionale și locale)
32	Căi navigabile interne (RTE-T)

	Energie
33	Electricitate
34	Electricitate (RTE-T)
35	Gaze naturale
36	Gaze naturale (RTE-T)
37	Produse petroliere
38	Produse petroliere (RTE-T)
39	Energii regenerabile: energie eoliană
40	Energii regenerabile: energie solară
41	Energii regenerabile: energie de biomasă
42	Energii regenerabile: energie hidroelectrică, geotermică şi altele
43	Eficienţă energetică, cogenerare, gestionare a energiei
	Protecţia mediului şi prevenirea riscurilor
44	Gestionarea deşeurilor menajere şi industriale
45	Gestionarea şi distribuţia apei (apă potabilă)
46	Tratarea apei (ape uzate)
47	Calitatea aerului
48	Prevenirea şi controlul integrat al poluării
49	Adaptarea la schimbarea climatică şi atenuarea efectelor acesteia
50	Reabilitarea siturilor industriale şi a terenurilor contaminate
51	Promovarea biodiversităţii şi protecţia naturii (inclusiv NATURA 2000)
52	Promovarea transportului urban curat
53	Prevenirea riscurilor (inclusiv elaborarea şi punerea în aplicare a unor planuri şi acţiuni pentru prevenirea şi gestionarea riscurilor naturale şi tehnologice)
54	Alte acţiuni în vederea protecţiei mediului înconjurător şi prevenirii riscurilor
	Turism
55	Promovarea resurselor naturale
56	Protecţia şi valorificarea patrimoniului natural
57	Alte măsuri de sprijin pentru îmbunătăţirea serviciilor turistice

	Cultură
58	Protecţia şi conservarea patrimoniului cultural
59	Dezvoltarea de infrastructuri culturale
60	Alte măsuri de sprijin pentru îmbunătăţirea serviciilor culturale
	Reabilitare urbană/rurală
61	Proiecte integrate de reabilitare urbană/rurală
	Creşterea capacităţii de adaptare a lucrătorilor, întreprinderilor şi întreprinzătorilor
62	Dezvoltarea sistemelor şi strategiilor de educare şi de formare continuă în cadrul întreprinderilor; formare şi servicii pentru angajaţi în vederea îmbunătăţirii capacităţii lor de adaptare la schimbare; promovarea spiritului întreprinzător şi inovator
63	Conceperea şi difuzarea formelor inovatoare şi mai productive de organizare a muncii
64	Dezvoltarea serviciilor specifice pentru angajare, formare şi susţinere în contextul restructurării sectoarelor şi a întreprinderilor şi punerea la punct a sistemelor care permit anticiparea schimbărilor economice şi a cerinţelor viitoare privind ocuparea forţei de muncă şi competenţele
	Îmbunătăţirea accesului la ocuparea foiţei de muncă şi integrarea durabilă
65	Modernizarea şi consolidarea instituţiilor pieţei foiţei de muncă
66	Punerea în aplicare a măsurilor active şi preventive pe piaţa forţei de muncă
67	Măsuri de încurajare a îmbătrânirii active şi a prelungirii vieţii profesionale
68	Susţinerea angajărilor independente şi a creării de întreprinderi
69	Măsuri de creştere a participării durabile a femeilor la ocuparea forţei de muncă şi a promovării profesionale a acestora pentru reducerea segregării bazate pe sexe pe piaţa forţei de muncă şi pentru concilierea vieţii profesionale cu cea privată, în special prin facilitarea accesului la servicii de îngrijire a copiilor şi de ajutorare a persoanelor dependente
70	Acţiuni specifice pentru creşterea participării lucrătorilor migranţi la ocuparea forţei de muncă şi consolidarea integrării sociale a acestora
	Îmbunătăţirea integrării sociale a persoanelor celor mai puţin favorizate
71	Modalităţi de integrare în muncă şi de reinserţie pe piaţa forţei de muncă pentru persoanele defavorizate; lupta contra discriminării în inserţia şi promovarea pe piaţa muncii şi măsuri de încurajare a acceptării diversităţii la locul de muncă

	Îmbunătățirea capitalului uman
72	Conceperea, adoptarea și punerea în aplicare a reformelor sistemelor de educație și de formare în scopul creșterii potențialului de ocupare a forței de muncă, îmbunătățirii utilității educației și a formării inițiale și profesionale pentru piața forței de muncă și al actualizării în permanență a aptitudinilor personalului de formare în scopul favorizării inovației și a unei economii fondate pe cunoaștere
73	Măsuri de încurajare a participării crescute la educație și la formare pe parcursul vieții, inclusiv prin măsuri de reducere a abandonului școlar precoce și a segregării persoanelor în funcție de sex, precum și îmbunătățirea accesului la educația și formarea inițială, profesională și superioară de calitate
74	Dezvoltarea potențialului uman în domeniul cercetării și al inovației, în special prin intermediul studiilor postuniversitare și al formării cercetătorilor, precum și prin activități în rețea între universități, centre de cercetare și întreprinderi
	Investiții în infrastructuri sociale
75	Infrastructuri pentru educație
76	Infrastructuri pentru sănătate
77	Infrastructuri pentru îngrijirea copilului
78	Infrastructură pentru locuințe
79	Alte infrastructuri sociale
	Mobilizarea pentru reformele în domeniul ocupării forței de muncă și al incluziunii sociale
80	Promovarea de parteneriate, acorduri și inițiative prin conectarea la rețea a părților interesate
	Consolidarea capacității instituționale la nivel național, regional și local
81	Mecanisme care să permită îmbunătățirea conceperii, monitorizării și evaluării politicilor și programelor la nivel național, regional și local și consolidarea capacităților de punere în aplicare a politicilor și programelor
	Reducerea costurilor suplimentare pe care le implică dezvoltarea regiunilor ultra-periferice
82	Compensarea costurilor suplimentare legate de problemele de accesibilitate și fragmentare teritorială
83	Acțiuni specifice destinate compensării costurilor suplimentare legate de dimensiunea pieței
84	Sprijin destinat compensării costurilor suplimentare datorate condițiilor climatice și dificultăților legate de relief

	Asistență tehnică
85	Pregătire, punere în aplicare, monitorizare și control
86	Evaluare și studii; informare și comunicare

TABELUL 2: CODURI PENTRU DIMENSIUNEA „FORME DE FINANȚARE"

Cod	Formă de finanțare
01	Ajutor nerambursabil
02	Ajutor *(împrumut, subvenție la dobândă, garanție)*
03	Capital de risc *(participare la capital, fond de capital de risc)*
04	Altă formă de finanțare

TABELUL 3: CODURI PENTRU DIMENSIUNEA „TERITORIU"

Cod	Tip de teritoriu
01	Aglomerare urbană
02	Zonă de munte
03	Insule
04	Zone cu o densitate a populației redusă și foarte redusă
05	Zone rurale *(altele decât zonele de munte, insulele sau zonele cu o densitate a populației redusă și foarte redusă)*
06	Foste granițe externe ale Uniunii Europene *(după 30 aprilie 2004)*
07	Regiune ultraperiferică
08	Zonă de cooperare transfrontalieră
09	Zonă de cooperare transnațională
10	Zonă de cooperare interregională
00	Fără obiect

TABELUL 4: CODURI PENTRU DIMENSIUNEA „ACTIVITATE ECONOMICĂ"

Cod	Activitate economică ([1])
01	Agricultură, vânătoare, silvicultură
02	Pescuit
03	Industrii alimentare
04	Industria textilă și de confecții
05	Fabricarea de materiale de transport

06	Industrii manufacturiere nespecificate
07	Extracţia de produse energetice
08	Producţia şi distribuţia de energie electrică, gaz şi agent termic
09	Captarea, tratarea şi distribuirea apei
10	Poştă şi telecomunicaţii
11	Transporturi
12	Construcţii
13	Comerţ cu ridicata şi cu amănuntul
14	Hoteluri şi restaurante
15	Servicii de intermediere financiară
16	Activităţi imobiliare, de închiriere şi servicii prestate întreprinderilor
17	Administraţie publică
18	Educaţie
19	Activităţi sanitare
20	Asistenţă socială, servicii publice, sociale şi personale
21	Activităţi legate de mediu
22	Alte servicii nespecificate
00	Fără obiect

(1) Pe baza nomenclatorului statistic al activităţilor economice în Comunitatea Europeană (NACE Rev. 1); Regulamentul (CE) nr. 29/2002 din 19 decembrie 2001 de modificare a Regulamentului (CEE) nr. 3037/90 din 9 octombrie 1990.

TABELUL 5: CODURI PENTRU DIMENSIUNE ÎN FUNCŢIE DE LOCALIZARE

Cod	**Localizare** (1)
	Codul regiunii sau al zonei în care este localizată/se desfăşoară operaţiunea (nivel NUTS (2) sau altele, după caz, de exemplu, transfrontalier, transnaţional sau interregional)

(1) Domeniul 4 din anexa III secţiunea A.

(2) Codificarea acestei dimensiuni este reluată în Nomenclatorul unităţilor teritoriale de statistică (NUTS), care figurează în anexa la Regulamentul (CE) nr. 1059/2003 din 26 mai 2003, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CE) nr. 1888/2005 din 26 octombrie 2005.

Partea B: Defalcare orientativă a contribuției comunitare pe categorii în cadrul programului operațional:

Nr. de referință al Comisiei:

.....

Denumirea programului:

.....

Data ultimei decizii a Comisiei pentru programul operațional respectiv:

.../.../...

în euro		*în euro*		*în euro*	
Dimensiunea 1 *Temă prioritară*		Dimensiunea 2 *Formă de finanțare*		Dimensiunea 3 *Teritoriu*	
Cod ([1])	Sumă ([2])	Cod ([1])	Sumă ([2])	Cod ([1])	Sumă ([2])
Total		Total		Total	

([1]) Categoriile trebuie codificate pentru fiecare dimensiune prin intermediul clasificării standard.

([2]) Suma estimată a contribuției comunitare pentru fiecare categorie.

Partea C: Defalcare cumulată a sumelor alocate din contribuția comunitară pe categorii (rapoarte de execuție anuale și finale)

Nr. de referință al Comisiei:

.....

Denumirea programului:

.....

Data ultimei decizii a Comisiei pentru programul operațional respectiv:

.../.../...

Codurile combinate pentru dimensiunile 1-5

Cod ([1]) Dimensiunea 1 *Temă prioritară*	Cod ([1]) Dimensiunea 2 *Formă de finanțare*	Cod ([1]) Dimensiunea 3 *Teritoriu*	Cod ([1]) Dimensiunea 4 *Activitate economică*	Cod ([1]) Dimensiunea 5 *Localizare*	Sumă ([2])
				Total	

([1]) Categoriile trebuie codificate pentru fiecare dimensiune prin intermediul clasificării standard

([2]) Suma alocată a contribuției comunitare pentru fiecare combinație de categorii.

ANEXA III

LISTA DATELOR PRIVIND OPERAȚIUNILE CARE TREBUIE COMUNICATE LA CERERE COMISIEI, ÎN SCOPUL CONTROALELOR DOCUMENTARE ȘI LA FAȚA LOCULUI ÎN TEMEIUL ARTICOLULUI 14

A. **Date privind operațiunile (în conformitate cu decizia de aprobare, modificată după caz)**

Rubrica 1.	Codul CCI al programului operațional
Rubrica 2.	Numărul priorității
Rubrica 3.	Denumirea fondului
Rubrica 4.	Codul regiunii sau al zonei în care este localizată/se desfășoară operațiunea (nivelul NUTS sau altul, după caz)
Rubrica 5.	Autoritatea de certificare
Rubrica 6.	Autoritatea de gestionare
Rubrica 7.	Organismul intermediar care declară cheltuielile autorității de certificare, după caz
Rubrica 8.	Numărul de cod unic al operațiunii
Rubrica 9.	Scurtă descriere a operațiunii
Rubrica 10.	Data de începere a operațiunii
Rubrica 11.	Data terminării operațiunii
Rubrica 12.	Organismul emitent al deciziei de aprobare
Rubrica 13.	Data aprobării
Rubrica 14.	Numărul de referință al beneficiarului
Rubrica 15.	Monedă (alta decât euro, dacă e cazul)
Rubrica 16.	
Rubrica 17.	Suma totală a cheltuielilor eligibile care trebuie plătite de beneficiari
Rubrica 18.	Contribuția publică corespunzătoare
Rubrica 19.	

B. **Cheltuielile declarate pentru operațiune**

Rubrica 20.	Numărul intern de referință al ultimei cereri de rambursare din cadrul operațiunii
Rubrica 21.	Data la care a fost introdusă în sistemul de monitorizare ultima cerere de rambursare din cadrul operațiunii
Rubrica 22.	Suma totală a cheltuielilor eligibile efectuate de beneficiari și declarate în ultima cerere de rambursare din cadrul operațiunii înregistrate în sistemul de monitorizare
Rubrica 23.	Suma totală a cheltuielilor eligibile efectuate de beneficiari pentru care s-au prezentat cereri de rambursare

Rubrica 24.	Localizarea documentelor justificative detaliate în sprijinul cererii în cauză, în cazul în care nu se află la sediul beneficiarului
Rubrica 25.	Cheltuieli din FEDR pentru programe operaţionale cofinanţate din FSE ([1])
Rubrica 26.	Cheltuieli din FSE pentru programe operaţionale cofinanţate din FEDR ([2])
Rubrica 27.	Cheltuieli efectuate într-o zonă adiacentă zonei eligibile (cooperare transfrontalieră) ([3])
Rubrica 28.	Cheltuieli efectuate de parteneri din exteriorul zonei (cooperare transnaţională) ([4])
Rubrica 29.	Cheltuieli efectuate în afara Comunităţii (cooperare transfrontalieră, transnaţională şi interregională) ([5])
Rubrica 30.	Cheltuieli efectuate pentru achiziţionarea de terenuri ([6])
Rubrica 31.	Cheltuieli pentru locuinţă ([7])
Rubrica 32.	Cheltuieli aferente costurilor indirecte/cheltuieli generale forfetare, costurilor forfetare calculate prin aplicarea unui barem standard pentru costurile unitare, precum şi sumelor forfetare ([8])
Rubrica 33.	Venituri deduse din cheltuielile din cadrul operaţiunii şi incluse în declaraţia de cheltuieli şi în cererea de plată
Rubrica 34.	Corecţii financiare deduse din cheltuielile din cadrul operaţiunii şi incluse în declaraţia de cheltuieli şi în cererea de plată
Rubrica 35.	Suma totală a cheltuielilor eligibile declarate pentru operaţiune şi participarea publică corespunzătoare, cuprinse în declaraţia de cheltuieli transmisă Comisiei de către autoritatea de certificare (în euro)
Rubrica 36.	Suma totală a cheltuielilor eligibile declarate pentru operaţiune şi participarea publică corespunzătoare, cuprinse în declaraţia de cheltuieli transmisă Comisiei de către autoritatea de certificare (în monedă naţională)
Rubrica 37.	Data celei mai recente declaraţii de cheltuieli a autorităţii de certificare, care conţine cheltuielile din cadrul operaţiunii
Rubrica 38.	Data verificărilor efectuate în conformitate cu articolul 13 alineatul (2) litera b)

Rubrica 39.	Data auditurilor în temeiul articolului 16 alineatul (1)
Rubrica 40.	Organismul care efectuează auditul sau verificarea
Rubrica 41.	

([1]) Rubrica 25: se comunică pentru programele operaționale cofinanțate prin FSE, în cazul în care se utilizează opțiunea prevăzută la articolul 34 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006 sau opțiunea prevăzută la articolul 8 din Regulamentul (CE) nr. 1080/2006.

([2]) Rubrica 26: se comunică pentru programele operaționale cofinanțate prin FEDR, în cazul în care se utilizează opțiunea menționată la articolul 34 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006 sau opțiunea prevăzută la articolul 8 din Regulamentul (CE) nr. 1080/2006.

([3]) Articolul 21 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 1080/2006.

([4]) Articolul 21 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 1080/2006.

([5]) Articolul 21 alineatul (3) din Regulamentul (CE) nr. 1080/2006.

([6]) Articolul 7 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul (CE) nr. 1080/2006.

([7]) Articolul 7 alineatul (2) litera (c) din Regulamentul (CE) nr. 1080/2006.

([8]) Articolul 7 din Regulamentul 1080/2006 și articolul 11 din Regulamentul 1081/2006 al Parlamentului European și al Consiliului (JO L 210, 31.7.2006, p. 12).

ANEXA IV

PARAMETRI TEHNICI PENTRU EŞANTIONAREA STATISTICĂ ALEATORIE CARE TREBUIE REALIZATĂ ÎN TEMEIUL ARTICOLULUI 17 (EŞANTIONARE) DIN PREZENTUL REGULAMENT

1. O metodă de eşantionare statistică aleatorie permite elaborarea unor concluzii pe baza rezultatelor auditului eşantionului privind ansamblul cheltuielilor din care eşantionul a fost extras şi, prin urmare, furnizează dovezi care confirmă funcţionarea sistemelor de gestionare şi control.

2. Confirmarea privind funcţionarea sistemelor este dată de nivelul de încredere care rezultă din concluziile auditului sistemelor şi ale controalelor operaţiunilor din eşantionul selectat printr-o metodă de eşantionare statistică aleatorie. Pentru a obţine o confirmare cât mai solidă, ceea ce înseamnă un risc de audit redus, autoritatea de audit trebuie să combine rezultatele auditului sistemelor cu rezultatele controalelor operaţiunilor. Autoritatea de audit evaluează în primul rând fiabilitatea sistemelor (ridicată, medie sau redusă) luând în considerare rezultatele auditului sistemelor, în scopul stabilirii parametrilor tehnici ai eşantionării, în special rata de încredere şi rata de eroare prevăzută. De asemenea, statele membre pot utiliza rezultatele raportului privind evaluarea conformităţii sistemelor, prevăzut la articolul 71 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006. Nivelul combinat de confirmare, rezultat din auditul sistemelor şi controlul operaţiunilor, trebuie să fie ridicat. Nivelul de încredere utilizat pentru eşantionarea operaţiunilor nu trebuie să fie mai mic de 60 %, cu un nivel de materialitate de maximum 2 %. În cazul unui sistem a cărui fiabilitate a fost estimată ca fiind redusă, nivelul de încredere utilizat pentru operaţiunile de eşantionare nu trebuie să fie mai mic de 90 %. Autoritatea de audit descrie, în raportul de control anual, modul în care s-a obţinut confirmarea.

3. Autoritatea de audit stabileşte criteriile utilizate pentru auditul sistemelor în scopul determinării fiabilităţii sistemelor de gestionare şi control. Aceste criterii trebuie să cuprindă o evaluare cuantificată a tuturor elementelor-cheie ale sistemului şi să acopere principalele autorităţi şi organisme intermediare care participă la gestionarea şi controlul programului operaţional. În dosarul de audit se păstrează copii ale evaluărilor efectuate.

4. În cazul în care sistemul de gestionare şi control este comun mai multor programe operaţionale de acelaşi tip (de exemplu, pentru acelaşi fond), în conformitate cu articolul 71 alineatul (4) din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006, se poate selecta un singur eşantion care să garanteze aceiaşi parametri tehnici ai gradului de încredere şi ai nivelului de materialitate şi care să ia în considerare aceeaşi rată de eroare prevăzută, astfel cum se indică mai sus, pentru toate programele vizate.

5. În cazul în care numărul de operațiuni pentru un anumit an de referință este insuficient pentru a permite utilizarea metodei statistice de selectare aleatorie a eșantionului, se poate utiliza o metodă nestatistică. Metoda aplicată trebuie să asigure o selectare aleatorie a eșantionului. Mărimea eșantionului trebuie să se stabilească ținând cont de nivelul de asigurare oferit de sistem și trebuie să fie suficientă pentru a permite autorității de audit să formuleze concluzii valide (de exemplu, risc de eșantionare redus) cu privire la funcționarea eficientă a sistemului.

ANEXA V

MODEL DE STRATEGIE DE AUDIT ÎN TEMEIUL ARTICOLULUI 62 ALINEATUL (1) LITERA (c) DIN REGULAMENTUL (CE) NR. 1083/2006

1. INTRODUCERE

– Se precizează autoritatea de audit responsabilă cu elaborarea strategiei de audit, precum și orice alt organism care a contribuit la stabilirea strategiei. Se explică procedura utilizată pentru elaborarea strategiei.

– Se precizează obiectivele generale ale strategiei de audit.

– Se explică funcțiile și responsabilitatea autorității de audit și ale altor organisme care efectuează audituri sub responsabilitatea acesteia.

– Se arată independența autorității de audit în raport cu autoritatea de gestionare și autoritatea de certificare.

– Autoritatea de audit trebuie să confirme că organismele responsabile cu efectuarea auditurilor în temeiul articolului 62 alineatul (3) din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006 au independența funcțională necesară.

2. BAZĂ LEGALĂ ȘI DOMENIU DE APLICARE

– Se indică orice cadru național de reglementare care influențează autoritatea de audit și funcțiile acesteia.

– Se indică perioada pentru care se aplică strategia.

– Se indică fondurile, programele și regiunile avute în vedere în cadrul strategiei.

3. METODOLOGIE

– Se indică metoda de audit care se va utiliza, pe baza standardelor de audit recunoscute la nivel internațional (inclusiv, dar fără a se limita la INTOSAI, IFAC, IIA etc.), a manualelor de audit sau a altor documente specifice.

4. STRATEGIE ȘI PRIORITĂȚI ÎN MATERIE DE AUDIT

– Se stabilesc pragurile de materialitate pentru scopuri de planificare și în vederea notificării deficiențelor.

– Se indică tipurile de audit care urmează să fie efectuate (auditul sistemelor, controlul operațiunilor).

– *Pentru auditul sistemelor:*

(a) se specifică organismul/organismele responsabil(e) pentru activitățile de control;

(b) se menționează organismele care urmează să fie auditate;

(c) se menționează orice probleme orizontale care trebuie urmărite de auditul sistemelor, cum ar fi achizițiile publice, sistemele informatice, ajutorul de stat, cerințele de mediu, egalitatea de șanse și sistemele informatice.

– Pentru controlul operațiunilor:

(a) se specifică organismul/organismele responsabil(e) pentru activitățile de audit;

(b) se menționează criteriile care permit să se stabilească nivelul de siguranță obținut prin auditul sistemelor și se face trimitere la documentele folosite pentru aplicarea metodei de eșantionare prevăzute la articolul 17;

(c) se specifică procedura care permite să se determine etapele care trebuie urmate în cazul în care se descoperă erori materiale.

– Se arată și se motivează, pentru întreaga perioadă de programare, prioritățile stabilite și obiectivele controalelor.

– Se explică legătura între evaluarea riscurilor și activitățile de control prevăzute.

– Se stabilește calendarul misiunilor de audit pentru anul următor, sub forma unui tabel.

5. EVALUAREA RISCURILOR

– Se indică procedurile aplicate, inclusiv în ce măsură au fost luate în considerare rezultatele auditurilor anterioare ale organismelor și sistemelor (spre exemplu, auditurile în perioada 2000-2006 și activitățile de audit cu privire la evaluarea conformității).

– Se indică autoritatea de gestionare, autoritatea de certificare și organismele intermediare implicate.

– Se indică factorii de risc luați în considerare, inclusiv orice probleme orizontale care sunt considerate factori de risc.

– Se indică rezultatele prin identificarea și stabilirea unei ordini de prioritate a organismelor, proceselor, controalelor și programelor esențiale și ale axelor prioritare care urmează să facă obiectul unui audit.

6. RECURSUL LA ACTIVITĂȚI DESFĂȘURATE DE TERȚI

– Se arată în ce măsură anumite componente sunt controlate de alți auditori și gradul de fiabilitate potențială a acestor activități.

– Se explică modul în care autoritatea de audit va asigura calitatea activităților desfășurate de celelalte organisme de audit recunoscute la nivel internațional.

7. RESURSE

– Se menționează resursele planificate să fie alocate, cel puțin pentru anul următor.

8. RAPOARTE

– Se menționează procedurile interne în materie de rapoarte, în special elaborarea unor rapoarte provizorii și finale de audit și dreptul organismului auditat de a fi audiat și de a prezenta o explicație înainte de adoptarea unei poziții definitive.

ANEXA VI

MODEL DE RAPORT ANUAL DE CONTROL ÎN CONFORMITATE CU ARTICOLUL 62 ALINEATUL (1) LITERA (d) PUNCTUL (i) DIN REGULAMENTUL (CE) NR. 1083/2006 AL CONSILIULUI ŞI ARTICOLUL 18 ALINEATUL (2) DIN PREZENTUL REGULAMENT

1. INTRODUCERE

– Se indică autoritatea de audit responsabilă şi alte organisme care au participat la elaborarea raportului.

– Se indică perioada de douăsprezece luni (perioadă de referinţă) din care a fost extras eşantionul aleatoriu.

– Se identifică programul (programele) operaţional(e) la care se referă raportul şi autoritatea (autorităţile) de gestionare şi de certificare a(le) acestui/acestor program(e). În cazul în care raportul se referă la mai multe programe sau fonduri, informaţiile sunt prezentate pentru fiecare program sau fond în parte.

– Se descriu paşii urmaţi în elaborarea raportului.

2. MODIFICAREA SISTEMELOR DE GESTIONARE ŞI CONTROL

– Se indică toate modificările semnificative survenite în cadrul sistemelor de gestionare şi de control în comparaţie cu descrierea prezentată în temeiul articolului 71 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006, notificate autorităţii de audit, cu menţionarea datelor de la care se aplică modificările respective.

3. MODIFICĂRI ALE STRATEGIEI DE AUDIT

– Se indică, se explică şi se motivează toate modificările prevăzute sau efectuate în cadrul strategiei de audit.

4. AUDITUL SISTEMELOR

– Se indică organismele care au auditat sistemele, inclusiv autoritatea de audit propriu-zisă.

– Se ataşează o listă recapitulativă a auditurilor efectuate (organisme auditate).

– Se descriu principalele constatări şi concluzii desprinse în urma auditului privind sistemele de gestionare şi de control şi funcţionarea acestora, inclusiv în ceea ce priveşte oportunitatea controalelor privind gestionarea, a procedurilor de certificare şi a pistei de audit, separarea adecvată a funcţiilor şi conformitatea cu cerinţele şi politicile comunitare.

– Se indică dacă eventualele probleme aveau un caracter sistemic, se menţionează măsurile luate prin cuantificarea cheltuielilor neconforme cu normele legale şi a sumei eventualelor corecţii financiare efectuate.

5. CONTROALE ALE EŞANTIOANELOR DE OPERAŢIUNI

– Se indică organismele care au efectuat controlul eşantioanelor, inclusiv autoritatea de audit propriu-zisă.

– Se descrie baza de selecţie a eşantionului sau a eşantioanelor.

– Se indică nivelul de materialitate şi, în cazul eşantionării statistice, nivelul de încredere aplicat, precum şi intervalul de încredere, după caz.

– Se ataşează o listă recapitulativă (a se vedea mai jos), pe program şi pe fond, care arată cheltuielile eligibile declarate Comisiei în anul calendaristic (an de referinţă) care s-a încheiat în timpul perioadei de audit, suma cheltuielilor auditate şi procentul cheltuielilor auditate din totalul cheltuielilor eligibile declarate Comisiei (atât pentru ultimul an calendaristic, cât şi cumulat). Ar trebui să se separe informaţiile privind eşantionul aleatoriu de informaţiile privind alte eşantioane.

– Se descriu principalele rezultate ale auditului, indicând în special suma cheltuielilor cu privire la care s-au constatat nereguli, precum şi rata de eroare aferentă eşantionului aleatoriu auditat.

– Se indică concluziile desprinse pe baza rezultatelor auditului în ceea ce priveşte eficacitatea sistemului de gestionare şi control.

– Se prezintă informaţii cu privire la monitorizarea neregulilor, inclusiv revizuirea ratelor de eroare raportate anterior.

– Se indică dacă eventualele probleme aveau un caracter sistemic, se menţionează măsurile luate prin cuantificarea cheltuielilor neconforme şi a sumei eventualelor corecţii financiare efectuate.

6. COORDONAREA ÎNTRE ORGANISMELE DE AUDIT ŞI ACTIVITATEA DE MONITORIZARE A AUTORITĂŢII DE AUDIT

– Se descrie, după caz, procedura de coordonare între diferitele organisme de audit naţionale şi autoritatea de audit propriu-zisă.

– Se descrie, după caz, procedura de monitorizare aplicată de autoritatea de audit celorlalte organisme de audit.

7. MONITORIZAREA ACTIVITATE DE AUDIT DIN ANII ANTERIORI

– Se arată modul în care s-a dat curs recomandărilor în materie de audit şi rezultatelor obţinute prin auditul sistemelor şi controalele operaţiunilor din anii anteriori.

8. ALTE INFORMAŢII (DUPĂ CAZ)

9. TABEL CU CHELTUIELILE DECLARATE ŞI CONTROALELE EŞANTIOANELOR

Fond	Referinţă (nr. CI)	Program	Cheltuieli declarate în anul de referinţă	Cheltuieli în anul de referinţă, auditate pentru eşantionul aleatoriu		Suma şi procentul (rata de eroare) cheltuielilor neconforme în eşantionul aleatoriu ([3])		Alte cheltuieli auditate ([4])		Suma cheltuielilor neconforme în alte eşantioane de cheltuieli	Totalul cheltuielilor declarate cumulat	Totalul cheltuielilor auditate cumulat, ca procent din totalul cheltuielilor declarate cumulat
				([2])	([2])	Sumă	%	([1])				

([1]) Suma cheltuielilor auditate.
([2]) Procentul cheltuielilor auditate comparativ cu cheltuielile eligibile declarate Comisiei pentru anul de referinţă.
([3]) În cazul în care eşantionul aleatoriu se referă la mai multe fonduri sau programe, datele sunt furnizate pentru întregul eşantion.
([4]) Cheltuielile eşantionului complementar şi cheltuielile eşantionului aleatoriu care nu au fost efectuate în anul de referinţă.

ANEXA VII

MODEL DE AVIZ ANUAL ÎN CONFORMITATE CU ARTICOLUL 62 ALINEATUL (1) LITERA (d) PUNCTUL (ii) DIN REGULAMENTUL (CE) NR. 1083/2006 AL CONSILIULUI ŞI ARTICOLUL 18 ALINEATUL (2) DIN PREZENTUL REGULAMENT

În atenţia Comisiei Europene, Direcţia Generală ...

INTRODUCERE

Subsemnatul, reprezentant al ... (denumirea organismului desemnat de statul membru), am examinat funcţionarea sistemelor de gestionare şi control din cadrul programului operaţional ..... (denumirea programului operaţional, numărul de cod CCI, perioada) în scopul emiterii unui aviz care să confirme dacă sistemele au funcţionat în mod eficient, astfel încât să nu existe suspiciuni cu privire la exactitatea declaraţiilor de cheltuieli prezentate Comisiei, precum şi cu privire la legalitatea şi regularitatea tranzacţiilor subiacente.

SFERA DE APLICARE A EXAMINĂRII

Examinarea a avut loc în conformitate cu strategia de audit privind programul respectiv în perioada cuprinsă între 1 iulie şi 30 iunie ... (anul) şi a fost prezentată în raportul anual de control ataşat, în conformitate cu articolul 62 alineatul (1) litera (d) punctul (i) din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006 al Consiliului.

Fie:

Nu au existat limite cu privire la sfera de aplicare a examinării.

Fie:

Sfera de aplicare a examinării a fost limitată de următorii factori:

(a)...

(b)...

(c) etc.

(Se indică orice limitare a sferei de aplicare, de exemplu, eventualele probleme sistemice, punctele slabe ale sistemelor de gestionare şi control, lipsa unor documente justificative, dosarele care fac obiectul unor proceduri judiciare etc. şi se estimează suma cheltuielilor şi a contribuţiei comunitare alocate. În cazul în care autoritatea de audit nu consideră că limitările respective au un impact asupra cheltuielilor finale declarate, este necesar să se menţioneze acest lucru.)

AVIZ

Fie:

(Aviz fără rezerve)

Pe baza examinării menționate anterior, subsemnatul declar că, în perioada susmenționată, sistemele de gestionare și control instituite pentru programul ... (denumirea programului operațional, numărul de cod CCI, perioada) au fost conforme cu cerințele aplicabile ale articolelor 58-62 din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006 al Consiliului, precum și cu cerințele prevăzute în secțiunea 3 din Regulamentul (CE) nr. 1828/2006 al Comisiei și că au funcționat eficient, astfel încât să nu existe suspiciuni cu privire la exactitatea declarațiilor de cheltuieli prezentate Comisiei și, de asemenea, cu privire la legalitatea și regularitatea tranzacțiilor subiacente.

Fie:

(Aviz cu rezerve)

Pe baza examinării menționate anterior, subsemnatul declar că, în perioada susmenționată, sistemele de gestionare și control instituite pentru programul ... (denumirea programului operațional, numărul de cod CCI, perioada) au fost conforme cu cerințele aplicabile ale articolelor 58-62 din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006 al Consiliului, precum și cu cerințele prevăzute în secțiunea 3 din Regulamentul (CE) nr. 1828/2006 al Comisiei și că au funcționat eficient, astfel încât să nu existe suspiciuni cu privire la exactitatea declarațiilor de cheltuieli prezentate Comisiei și, de asemenea, cu privire la legalitatea și regularitatea tranzacțiilor subiacente, cu excepția aspectelor menționate în continuare: ..... ([1])

Motivele pentru care consider că acest aspect sau aceste aspecte ale sistemelor nu au fost conforme cu cerințele și/sau nu au funcționat eficient, astfel încât să nu existe suspiciuni cu privire la declarațiile de cheltuieli prezentate Comisiei, sunt următoarele: ..... ([2])

Subsemnatul estimez că această limită/aceste limite afectează ... din cheltuielile totale declarate. Suma contribuției comunitare alocate este de .....

Fie:

(Aviz negativ)

Pe baza examinării menționate anterior, subsemnatul declar că, în perioada susmenționată, sistemele de gestionare și control instituite pentru programul (denumirea programului operațional, numărul de cod CCI, perioadă) nu au fost

---

[1] Se indică organismul/organismele și aspectul/aspectele sistemelor care nu sunt conforme cu cerințele și/sau care nu au funcționat în mod eficient.

[2] Se indică, pentru fiecare organism și pentru fiecare aspect al sistemelor, motivele rezervei.

conforme cu cerinţele aplicabile ale articolelor 58-62 din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006 al Consiliului şi cu cerinţele secţiunii 3 din Regulamentul (CE) nr. 1828/2006 al Comisiei şi că nu au funcţionat eficient, astfel încât să nu existe suspiciuni cu privire la exactitatea declaraţiilor de cheltuieli prezentate Comisiei şi, de asemenea, cu privire la legalitatea şi regularitatea tranzacţiilor subiacente.

Prezentul aviz negativ se bazează pe .... ([1])

Data: Semnătura:

[1] Se indică, pentru fiecare organism şi pentru fiecare aspect al sistemelor, motivele avizului negativ.

ANEXA VIII

MODEL DE RAPORT DE CONTROL FINAL ŞI DE DECLARAŢIE DE ÎNCHEIERE PRIVIND PROGRAMELE OPERAŢIONALE ÎN CONFORMITATE CU ARTICOLUL 62 ALINEATUL (1) LITERA (e) DIN REGULAMENTUL (CE) NR. 1083/2006 AL CONSILIULUI ŞI ARTICOLUL 18 ALINEATUL (3) DIN PREZENTUL REGULAMENT

Partea A: Model de raport de control final

1. INTRODUCERE

– Se indică autoritatea de audit responsabilă şi celelalte organisme care au participat la elaborarea raportului.

– Se indică ultima perioadă de referinţă din care a fost selectat eşantionul aleatoriu.

– Se identifică programul (programele) operaţional(e) la care se referă raportul şi autoritatea/autorităţile de gestionare şi de certificare, după caz, defalcat (defalcate) pe fond şi pe program.

– Se descriu paşii urmaţi pentru pregătirea raportului.

2. MODIFICAREA SISTEMELOR DE GESTIONARE ŞI DE CONTROL ŞI A STRATEGIEI DE AUDIT ([1])

– Se indică toate modificările semnificative ale sistemelor de gestionare şi de control comparativ cu descrierea prezentată în temeiul articolului 71 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006, notificate autorităţii de audit, cu menţionarea datelor de la care se aplică modificările respective.

– Se indică şi se motivează modificările operate în cadrul strategiei de audit.

3. REZUMAT AL AUDITURILOR EFECTUATE ÎN TEMEIUL ARTICOLULUI 62 ALINEATUL (1) LITERELE (a) ŞI (b) DIN REGULAMENTUL (CE) NR. 1083/2006 ŞI AL ARTICOLULUI 17 DIN PREZENTUL REGULAMENT

Pentru auditurile sistemelor:

– Se indică organismele care au auditat sistemele, inclusiv autoritatea de audit propriu-zisă.

– Se ataşează o listă recapitulativă a auditurilor efectuate: organisme auditate şi anul auditării.

– Se descrie baza de selecţie a auditurilor în contextul strategiei de audit ([2])

---

[1] Modificări care nu au fost menţionate în rapoarte de control anuale anterioare.

[2] Audituri care nu sunt acoperite de rapoarte de control anuale anterioare.

– Se descriu principalele constatări şi concluzii elaborate în urma auditurilor cu privire la sistemele de gestionare şi de control şi funcţionarea acestora, inclusiv în ceea ce priveşte oportunitatea controalelor gestionării, a procedurilor de certificare şi a pistei de audit, separarea adecvată a funcţiilor şi conformitatea cu cerinţele şi politicile comunitare ([2]).

– Se indică dacă eventualele probleme aveau un caracter sistemic, se menţionează măsurile luate prin cuantificarea cheltuielilor neconforme cu normele legale şi suma eventualelor corecţii financiare operate (2).

Pentru controalele operaţiunilor:

– Se indică organismele care au controlat eşantioanele, inclusiv autoritatea de audit propriu-zisă.

– Se descrie baza de selecţie a eşantionului (eşantioanelor).

– Se indică nivelul de materialitate şi, în cazul eşantionării statistice, nivelul de încredere aplicat, precum şi intervalul de încredere, după caz.

– Se descriu principalele rezultate ale controalelor, indicând în special suma cheltuielilor cu privire la care s-au constatat nereguli, precum şi rata de eroare aferentă eşantionului aleatoriu auditat ([4]).

– Se menţionează concluziile elaborate pe baza rezultatelor controalelor în ceea ce priveşte eficacitatea sistemului de gestionare şi control.

– Se prezintă informaţii cu privire la monitorizarea neregulilor, inclusiv revizuirea ratelor de eroare raportate anterior.

– Se indică dacă eventualele probleme aveau un caracter sistemic, se menţionează măsurile luate prin cuantificarea cheltuielilor neconforme şi suma eventualelor corecţii financiare operate ([4]).

4. MONITORIZAREA ACTIVITĂŢII DE AUDIT

– Informaţii cu privire la monitorizarea rezultatelor obţinute în urma auditurilor sistemelor şi a controalelor operaţiunilor.

5. LUCRĂRI SUPLIMENTARE PE CARE AUTORITATEA DE AUDIT LE ÎNTREPRINDE ÎN CAZUL ÎN CARE ELABOREAZĂ DECLARAŢIA DE ÎNCHEIERE

– Rezumatul auditurilor procedurii de încheiere a autorităţilor de gestionare şi de certificare şi a organismelor intermediare.

– Rezumatul rezultatelor examinării registrului cu debitorii actualizat în temeiul articolului 61 litera (f) din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006.

– Rezumatul rezultatelor obţinute prin repetarea controalelor privind exactitatea sumelor declarate pe baza documentelor justificative.

– Rezumatul rezultatelor obţinute după examinarea rapoartelor altor organisme de audit naţionale sau comunitare (se precizează, pe categorii, ce rapoarte au fost primite şi examinate).

– Rezumatul rezultatelor obținute după examinarea informațiilor privind monitorizarea rezultatelor auditului și a neregularităților semnalate.

– Rezumatul rezultatelor obținute prin examinarea lucrărilor suplimentare realizate de autoritățile de gestionare și de certificare pentru a obține un aviz fără rezerve.

– Altele.

6. LIMITE ALE SFEREI DE APLICARE A EXAMINĂRII EFECTUATE DE AUTORITATEA DE AUDIT

– Trebuie să se descrie, în mod amănunțit, orice element care a limitat sfera de aplicare a examinării efectuate de autoritatea de audit ([1]).

– Trebuie să se menționeze sumele estimate ale cheltuielilor și suma participării comunitare în cauză.

7. NEREGULARITĂȚI SEMNALATE

– Confirmarea faptului că procedura de notificare și de monitorizare a neregularităților, dintre care face parte remedierea problemelor cu caracter sistemic, a fost monitorizată în conformitate cu cerințele reglementării.

– Confirmarea exactității informațiilor furnizate în raportul final de execuție privind neregularitățile semnalate în conformitate cu articolul 70 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006.

– O listă cu neregularitățile care sunt considerate sistemice și sumele cheltuielilor respective.

8. ALTE INFORMAȚII (DUPĂ CAZ)

[1] Aceste elemente pot fi, de exemplu, probleme cu caracter sistemic, imperfecțiuni ale sistemelor de gestionare și de control, absența documentelor justificative sau dosarele care fac obiectul unor proceduri judiciare.

9. TABEL CU CHELTUIELILE DECLARATE ŞI CONTROALELE EŞANTIOANELOR

Fond	Referinţă (nr. CCI)	Program	Cheltuieli declarate în anul de referinţă	Cheltuieli în anul de referinţă, auditate pentru eşantionul aleatoriu		Suma şi procentul (rata de eroare) cheltuielilor neconforme în eşantionul aleatoriu ([3])		Alte cheltuieli auditate ([4])		Suma cheltuielilor neconforme în alte eşantioane de cheltuieli	Totalul cheltuielilor declarate cumulat	Totalul cheltuielilor auditate cumulat, ca procent din totalul cheltuielilor declarate cumulat
				([1])	([2])	Sumă	%	([1])				

([1]) Suma cheltuielilor auditate.
([2]) Procentul cheltuielilor auditate comparativ cu cheltuielile eligibile declarate Comisiei pentru anul de referinţă.
([3]) În cazul în care eşantionul aleatoriu se referă la mai multe fonduri sau programe, datele sunt furnizate pentru întregul eşantion.
([4]) Cheltuielile eşantionului complementar şi cheltuielile eşantionului aleatoriu care nu au fost efectuate în anul de referinţă.

Partea B: Declarație de încheiere

În atenția Comisiei Europene, Direcția Generală ...

1. INTRODUCERE

Subsemnatul, reprezentant al ... (denumirea organismului desemnat de statul membru), am examinat rezultatele activităților de audit privind programul operațional ... (denumirea programului operațional, numărul de cod CCI, perioadă) efectuate de autoritatea de audit sau sub supravegherea acesteia în conformitate cu strategia de audit (și am efectuat lucrările suplimentare pe care le-am considerat necesare). Rezultatele obținute în urma examinării și a lucrărilor suplimentare pe care le-am efectuat sunt prezentate în raportul de control final prevăzut în anexă (care conține și informațiile necesare pentru rapoartele de control anuale pentru perioada cuprinsă între 1 ianuarie 2015 și 31 decembrie 2016). Declar că am organizat și efectuat aceste lucrări pentru a mă asigura cu privire la exactitatea și validitatea cererii de plată a soldului participării comunitare la programul operațional, precum și legalitatea și regularitatea tranzacțiilor subiacente acoperite de situația cheltuielilor.

2. SFERA DE APLICARE A EXAMINĂRII

Examinarea a fost efectuată în conformitate cu strategia de audit cu privire la acest program și a fost prezentată în raportul de control final prevăzut în anexă în conformitate cu articolul 62 alineatul (1) litera (e) din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006 al Consiliului.

Fie:
Nu există limite ale sferei de aplicare a examinării.

Fie:
Sfera de aplicare a examinării a fost limitată de următorii factori:
(a) ...
(b) ...
(c) etc.
(Se indică orice limitare a sferei de aplicare, de exemplu, eventualele probleme sistemice, punctele slabe ale sistemelor de gestionare și control, lipsa unor documente justificative, dosarele care fac obiectul unor proceduri judiciare etc. și se estimează suma cheltuielilor și a contribuției comunitare alocate. În cazul în care autoritatea de audit nu consideră că limitările respective au un impact asupra cheltuielilor finale declarate, este necesar să se menționeze acest lucru.)

3. NEREGULARITĂŢI ŞI RATE DE EROARE

Fie:

Rata de eroare şi cazurile de neregularitate descoperite pe parcursul lucrărilor de audit nu exclud un aviz fără rezerve, luând în considerare prelucrarea satisfăcătoare de către autoritatea de gestionare şi evoluţia ratei respective în timp.

Fie:

Rata de eroare şi cazurile de neregularitate descoperite pe parcursul lucrărilor de audit şi modul în care au fost prelucrate de autoritatea de gestionare exclud un aviz fără rezerve. Raportul de control final conţine o listă cu aceste cazuri, precum şi o menţiune cu privire la eventualul caracter sistemic al acestora şi amploarea problemei. Sumele cheltuielilor totale declarate şi suma participării publice care pot fi alocate sunt de .... Prin urmare, participarea comunitară corespunzătoare care poate fi afectată este de... .

4. AVIZ

Fie:

(Aviz fără rezerve)

În cazul în care nu a existat o limitare a sferei de aplicare a examinării şi rata de eroare şi cazurile de neregularitate, precum şi prelucrarea de către autoritatea de gestionare nu exclud un aviz fără rezerve:

Pe baza examinării menţionate anterior, subsemnatul declar că situaţia finală a cheltuielilor reflectă întocmai, în toate aspectele importante, cheltuielile efectuate în cadrul programului operaţional, că cererea de plată a soldului participării comunitare în cadrul programului este justificată şi că tranzacţiile subiacente acoperite de situaţia finală a cheltuielilor sunt legale şi reglementare.

Fie:

(Aviz cu rezerve)

În cazul în care au existat limitări ale sferei de aplicare a examinării şi/sau rata de eroare şi cazurile de neregularităţi, precum şi prelucrarea de către autoritatea de gestionare necesită un aviz fără rezerve, dar nu justifică un aviz negativ pentru toate cheltuielile vizate:

Pe baza examinării menţionate anterior, subsemnatul declar că situaţia finală a cheltuielilor reflectă întocmai, în toate aspectele importante, cheltuielile efectuate în cadrul programului operaţional, că cererea de plată a soldului participării comunitare la program este justificată şi că tranzacţiile subiacente acoperite de situaţia finală a cheltuielilor sunt legale şi reglementare, cu excepţia elementelor prevăzute la punctul 2 în cele ce urmează şi/sau observaţiilor de la punctul 3 privind rata de eroare şi cazurile de neregularităţi, precum şi prelucrarea de către autoritatea de gestionare, ale căror efecte sunt exprimate în cifre în cele ce urmează. Estimez că efectul acestei limite/acestor limite este în valoare de... din cheltuielile totale declarate. Suma participării comunitare afectate este de

Fie:

(Aviz negativ)

În cazul în care au existat limitări majore ale sferei de aplicare şi/sau rata de eroare şi cazurile de neregularităţi, precum şi prelucrarea de către autoritatea de gestionare au o asemenea amploare încât situaţia finală a cheltuielilor nu poate fi luată în considerare fără a efectua lucrări suplimentare considerabile:

Pe baza examinării menţionate anterior, în special pe baza elementelor prevăzute la punctul 2 şi/sau a ratei de eroare şi a cazurilor de neregularităţi, precum şi pe baza prelucrării nesatisfăcătoare de către autoritatea de gestionare prevăzută la punctul 3, subsemnatul declar că situaţia finală a cheltuielilor nu reflectă întocmai, în toate aspectele importante, cheltuielile efectuate în cadrul programului operaţional şi, prin urmare, cererea de plată a soldului participării comunitare la programul respectiv nu este valabilă şi tranzacţiile subiacente acoperite de situaţia finală a cheltuielilor nu sunt legale şi reglementare.

Data Semnătura

ANEXA IX

MODEL DE DECLARAȚIE REFERITOARE LA ÎNCHEIEREA PARȚIALĂ A UNUI PROGRAM OPERAȚIONAL ÎN CONFORMITATE CU ARTICOLUL 18 ALINEATUL (5) DIN PREZENTUL REGULAMENT

În atenția Comisiei Europene, Direcția Generală ...

Autoritatea de gestionare a programului ..... (denumirea programului operațional, numărul de cod CCI, perioada) a transmis o situație a cheltuielilor privind operațiunile [finalizate înainte de ... (data finalizării operațiunilor)/finalizate între ... și ... (datele între care s-au finalizat operațiunile)] și solicită încheierea parțială a programului în sensul articolului 88 alineatul (2) litera (b) din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006 pentru operațiunile respective.

Subsemnatul, reprezentant al ... (denumirea organismului desemnat de statul membru), am examinat rezultatele activităților de audit privind programul operațional în conformitate cu rapoartele de control anuale și avizele anuale formulate în conformitate cu articolul 62 alineatul (1) litera (d) punctele (i) și (ii) din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006 al Consiliului pentru anul/anii ...

Declar că am organizat și efectuat aceste lucrări pentru a mă asigura cu privire la exactitatea și validitatea declarațiilor de cheltuieli în cauză, precum și cu privire la legalitatea și regularitatea tranzacțiilor subiacente acoperite de situația cheltuielilor.

Aviz

Pe baza examinării menționate anterior, subsemnatul declar următoarele: declarația de cheltuieli privind operațiunile finalizate, transmisă de autoritatea de gestionare a programului ... (denumirea programului operațional, numărul de cod CCI, perioada) în vederea încheierii parțiale a programului în ceea ce privește operațiunile (finalizate înainte de .../finalizate între ... și ...) reflectă întocmai, în toate aspectele esențiale, cheltuielile efectuate, iar tranzacțiile subiacente acoperite de situația finală a cheltuielilor sunt legale și reglementare.

Data Semnătura

ANEXA X

CERTIFICAT ŞI DECLARAŢIE DE CHELTUIELI ŞI CERERE DE PLATĂ INTERMEDIARĂ

COMISIA EUROPEANĂ

. . . . . Fondul (fonduri) în cauză

Certificat, declaraţie de cheltuieli şi cerere de plată

Numele programului operaţional .....

Decizia Comisiei ..... [.....]

Numărul de referinţă al Comisiei (cod CCI) : .....

Referinţă naţională (după caz) .....

CERTIFICAT

Subsemnatul,

reprezentând autoritatea de certificare desemnată de (1)

certific prin prezenta că toate cheltuielile incluse în situația anexată sunt conforme cu criteriile de eligibilitate a cheltuielilor prevăzute la articolul 56 din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006 și au fost plătite de beneficiari pentru aplicarea operațiunilor selectate în temeiul programului operațional în conformitate cu condițiile de acordare a participării publice și prevăzute la articolul 78 din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006

după (2) | .. | .. | 20.. | și se ridică la: | EUR (3) | |

(cifra exactă, cu două zecimale)

Situația cheltuielilor anexată, defalcată pe axe prioritare, se bazează pe conturile închise provizoriu la data de

| .. | .. | 20.. |

și face parte integrantă din prezentul certificat

De asemenea, certific faptul că evoluția operațiunilor este conformă cu obiectivele prevăzute de decizie și cu dispozițiile Regulamentului (CE) nr. 1083/2006 și în special că:

(1) cheltuielile declarate sunt conforme cu normele comunitare și naționale aplicabile și au fost plătite pentru operațiunile selectate în vederea unei finanțări, în conformitate cu criteriile aplicabile programului operațional și cu normele comunitare și naționale aplicabile, în special cu:

– reglementările aplicabile ajutoarelor de stat,

– reglementărilor pentru contractele de achiziții publice,

– normele privind justificarea avansurilor acordate în cadrul ajutoarelor de stat în temeiul articolului 87 din tratat, din baza de cheltuieli plătite de beneficiar, în termen de trei ani;

(2) situația cheltuielilor este exactă, rezultă din sisteme contabile fiabile și se bazează pe documente justificative care pot fi verificate;

(3) tranzacțiile subiacente sunt legale și reglementare, iar procedurile au fost aplicate în mod satisfăcător;

(4) situația cheltuielilor și cererea de plată iau în considerare, după caz,sumele recuperate (4) și orice dobândă aferentă plăților întârziate, percepută în temeiul articolului 70 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006, precum și veniturile operațiunilor finanțate în cadrul programului operațional;

(5) detaliile tranzacțiilor subiacente sunt înregistrate în fișiere informatice și pot fi puse la dispoziția serviciilor competente ale Comisiei, la cerere.

În conformitate cu dispozițiile articolului 90 din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006, documentele justificative sunt și rămân disponibile o perioadă de minimum trei ani de la încheierea programului operațional de către Comisie [fără a aduce atingere condițiilor speciale stabilite la articolul 100 alineatul (1) din regulamentul menționat anterior]

Data | .. | .. | 20..

Numele cu majuscule, ștampila, calitatea și semnătura autorității competente

.....

(1) A se indica instrumentul administrativ de desemnare în conformitate cu articolul 59 din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006 precizând toate referințele și data.
(2) Data de referință în conformitate cu decizia.
(3) Suma totală a cheltuielilor eligibile plătite de beneficiari.
(4) Referitor la cursul de schimb, se aplică articolul 20 punctul (2b) din Regulamentul (CE) nr. 1828/2006.

Situația cheltuielilor pe axe prioritare: plată soldului

Referința programului operațional (nr. codului CCI): .....

Numele programului: .....

Data închiderii provizorii a conturilor: ..... **Data trimiterii la Comisie:** .....

Totalul cheltuielilor eligibile certificate și plătite efectiv: .....

Axă prioritară	Bază de calcul a participării comunitare (publică sau totală) (1)	2007-2015	
		Totalul cheltuielilor eligibile plătite de beneficiari.	Participări publice corespunzătoare
Axă prioritară 1			
Axă prioritară 2			
Axă prioritară 3			
Total pentru regiunile care nu beneficiază de sprijin tranzitoriu			
Total pentru regiunile care beneficiază de sprijin tranzitoriu			
Toată asistența tehnică			
Total general			

NB: În cazul în care un program operațional tine de mai multe obiective sau de mai multe fonduri, axa prioritară indică obiectivul sau obiectivele și fondul sau fondurile în cauză.

(1) Această rată de cofinanțare și metoda utilizată pentru calcularea ei sunt prezentate în tabelul financiar al programului operațional pentru axa prioritară în cauză.

CERERE DE PLATĂ: Plată intermediară

Numele programului operațional: .....

Referința programului operațional (nr. codului CCI): .....

Fond (fonduri): .....

În temeiul articolului 61 din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006, subsemnatul (numele cu majuscule, ștampila, calitatea și semnătura autorității competente), solicit plata sumelor următoare ca plată intermediară:

În EUR	Obiectiv de convergență	Obiectiv de competitivitate europeană și ocuparea forței de muncă	Obiectiv de cooperare teritorială europeană
FEDR			
FSE			
Fond de coeziune			

Condițiile de admisibilitate a prezentei cereri de plată sunt întrunite întrucât:

	Ștergeți mențiunile inutile
(a) Comisia nu a plătit, în decursul întregii perioade și pentru fiecare axă prioritară, mai mult de suma maximă de subvenție din fonduri prevăzută de decizia Comisiei de aprobare a programului operațional.	
(b) autoritatea de gestionare a trimis Comisiei cel mai recent raport anual de punere în aplicare, în conformitate cu articolul 67 alineatele (1) și (3) din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006.	-- a fost transmis de către autoritatea de gestionare în termenele prevăzute -- este prezentat în anexă -- nu este necesar
(c) Comisia nu a emis niciun aviz motivat privind o încălcare în temeiul articolului 226 din tratat legată de operațiunea sau operațiunile pentru care sunt declarate cheltuielile în cererea de plată.	

Plata trebuie efectuată de Comisie către organismul desemnat de statul membru în acest sens

Organism desemnat	
Bancă	
Număr de cont bancar	
Titularul contului (în cazul în care este diferit de organismul desemnat)	

Data | .. | .. | 20..

Numele cu majuscule, ștampila, calitatea și semnătura autorității competente

.....

CERTIFICAT, DECLARAȚIE DE CHELTUIELI ȘI CERERE DE PLATĂ FINALĂ

COMISIA EUROPEANĂ

..... *Fondul (fondurile) în cauză*

Certificat, declarație de cheltuieli și cerere de plată

Numele programului operațional: .....

Decizia Comisiei: .....*[.....]*

Numărul de referință al Comisiei (cod CCI): .....

Referința națională (după caz): .....

CERTIFICAT

Subsemnatul,

reprezentând autoritatea de certificare desemnată de (*)

certific prin prezenta că toate cheltuielile incluse în situația anexată sunt conforme cu criteriile de eligibilitate a cheltuielilor prevăzute la articolul 56 din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006 și au fost plătite de beneficiari pentru aplicarea operațiunilor selectate în temeiul programului operațional în conformitate cu condițiile de acordare a participării publice și prevăzute la articolul 78 din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006

după (*) | .. | .. | 20.. | și se ridică la: | EUR (*) | |

(cifre exacte, cu două zecimale)

Situația cheltuielilor anexată, defalcată pe axe prioritare, se bazează pe conturile închise provizoriu la data de

| .. | .. | 20.. |

și face parte integrantă din prezentul certificat

De asemenea, certific faptul că evoluția operațiunilor este conformă cu obiectivele prevăzute de decizie și cu dispozițiile Regulamentului (CE) nr. 1083/2006 și în special că:

(1) cheltuielile declarate sunt conforme cu normele comunitare și naționale aplicabile și au fost plătite pentru operațiunile selectate în vederea unei finanțări, în conformitate cu criteriile aplicabile programului operațional și cu normele comunitare și naționale aplicabile, în special cu:

— reglementările aplicabile ajutoarelor de stat,

— reglementările pentru contractele de achiziții publice,

— normele privind justificarea avansurilor acordate în cadrul ajutoarelor de stat în temeiul articolului 87 din tratat, din baza de cheltuieli plătite de beneficiar, în termen de trei ani;

(2) situația cheltuielilor este exactă, rezultă din sisteme contabile fiabile și se bazează pe documente justificative care pot fi verificate;

(3) tranzacțiile subiacente sunt legale și reglementare, iar procedurile au fost aplicate în mod satisfăcător;

(4) situația cheltuielilor și cererea de plată iau în considerare, după caz, sumele recuperate (*) și orice dobândă aferentă plăților întârziate, percepută în temeiul articolului 70 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006, precum și veniturile operațiunilor finanțate în cadrul programului operațional;

(5) detaliile tranzacțiilor subiacente sunt înregistrate în fișiere informatice și pot fi puse la dispoziția serviciilor competente ale Comisiei, la cerere.

În conformitate cu dispozițiile articolului 90 din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006, documentele justificative sunt și rămân disponibile o perioadă de minimum trei ani de la încheierea programului operațional de către Comisie [fără a aduce atingere condițiilor speciale stabilite la articolul 100 alineatul (1) din regulamentul menționat anterior]

Data | .. | .. | 20..

Numele cu majuscule, ștampila, calitatea și semnătura autorității competente

.....

(*) A se indica instrumentul administrativ de desemnare în conformitate cu articolul 59 din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006 precizând toate referințele și data.

(*) Data de referință în conformitate cu decizia.

(*) Suma totală a cheltuielilor eligibile plătite de beneficiari.

(*) Referitor la cursul de schimb, se aplică articolul 20 punctul (2b) din Regulamentul (CE) nr. 1828/2006.

Situația cheltuielilor pe axe prioritare: plata soldului

Referința programului operațional (nr. codului CCI): .....

Numele programului: .....

Data închiderii provizorii a conturilor: ..... **Data de depunere la Comisie:** .....

Totalul cheltuielilor eligibile certificate și plătite efectiv: .....

Axă prioritară	Baza de calcul a contribuției comunitare (publică sau totală) (*)	2007-2015	
		Totalul cheltuielilor eligibile plătite de beneficiari	Participări publice corespunzătoare
Axă prioritară 1			
Axă prioritară 2			
Axă prioritară 3			
Total pentru regiunile care nu beneficiază de sprijin tranzitoriu			
Total pentru regiuni care beneficiază de sprijin tranzitoriu			
Asistența tehnică: total			
Cheltuieli aferente FEDR din totalul general în cazul în care un program operațional este cofinanțat de FSE (**)			
Cheltuieli aferente FSE din totalul general în cazul în care un program operațional este cofinanțat de FEDR			
Total general			

NB: În cazul în care un program operațional sine de mai multe obiective sau de mai multe fonduri, axa prioritară indică obiectivul sau obiectivele și fondul sau fondurile în cauză.

(*) Această rată de cofinanțare și metoda utilizată pentru calcularea ei sunt prezentate în tabelul financiar al programului operațional pentru axa prioritară în cauză.

(**) A se completa acest câmp în funcție de prezența sau absența cofinanțării progresului prin intermediul FEDR sau FSE în cazul în care este utilizată posibilitatea prevăzută la articolul 34 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006.

CERERE DE PLATĂ: plata soldului

Numele programului operațional: .....

Referința programului operațional (nr. codului CCI): .....

Fond(fonduri): .....

În temeiul articolului 61 din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006, subsemnatul (numele cu majuscule, ștampila, calitatea și semnătura autorității competente), solicit plata sumelor următoare ca plată finală:

În EUR	Obiectiv de Convergență	Obiectiv decompetitivitate europeană și ocuparea forței de muncă	Obiectiv de cooperare teritorială europeană
FEDR			
FSE			
Fondul de coeziune			

Condițiile de admisibilitate a prezentei cereri de plată sunt îndeplinite întrucât:

	Ștergeți mențiunile inutile
(a) raportul final de execuție a programului operațional, în conformitate cu articolul 67 din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006	– a fost transmis de autoritatea de gestionare în termenele prevăzute – este prezentat în anexă
(b) declarația de încheiere prevăzută la articolul 62 alineatul (1) litera (e) din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006	– a fost transmisă de autoritatea de gestiune în termenele prevăzute – este prezentat în anexă
(c) Comisia nu a emis niciun aviz motivat privind o încălcare în temeiul articolului 226 din tratat legată de operațiunea sau operațiunile pentru care cheltuielile sunt declarate în cererea de plată	

Plata trebuie efectuată de către Comisie către organismul desemnat de statul membru în acest sens

Organism desemnat	
Bancă	
Număr de cont bancar	
Titularul contului (în cazul în care este diferit de organismul desemnat)	

Data | .. | .. | 20.. |

Numele cu majuscule, ștampila, calitatea și semnătura autorității competente

.....

ANEXA XI

DECLARAȚIE ANUALĂ PRIVIND SUMELE RETRASE ȘI RECUPERATEȘI PRIVIND RECUPERĂRILE ÎN CURS ȘI CARE NU POT FI RECUPERATE [ARTICOLUL 20 ALINEATUL (2)]

1. SUME RETRASE ȘI PE ANUL 20... DEDUSE DIN SITUAȚIA CHELTUIELILOR

	A) sume retrase (1)				B) sume recuperate (2)			
a	b	c	d	e	f	g	h	i
Axă prioritară	Valoarea totală a cheltuielilor efectuate de beneficiari și retrase (3)	Contribuții publice corespunzătoare retrase (4)	Valoarea totală a cheltuielilor retrase ca urmare a unor nereguli raportate în temeiul articolului 28 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 1828/2006 (5)	Valoarea contribuțiilor publice corespunzătoare retrase ca urmare a unor nereguli raportate în temeiul articolului 28 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 1828/2006 (6)	Contribuții publice recuperate (7)	Valoarea totală a cheltuielilor efectuate de beneficiari (8)	Valoarea contribuțiilor publice recuperate în legătură cu nereguli raportate în temeiul articolului 28 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 1828/2006 (9)	Valoarea totală a cheltuielilor legate de nereguli raportate în temeiul articolului 28 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 1828/2006 (10)
1								
2								
[redacted]								
3								
4								
Total								

([1]) Partea A) a tabelului (sumele retrase) se completează referitor la cheltuielile deja declarate Comisiei şi care au fost retrase din program ca urmare a detectării unei nereguli. În acest caz, nu este necesară completarea tabelelor 2 şi 3 din prezenta anexă.

([2]) Partea B) a tabelului (sumele recuperate) se completează referitor la cheltuielile care au fost păstrate, pentru moment, în program în aşteptarea rezultatului procedurilor de recuperare şi care au fost deduse ca urmare a recuperărilor.

([3]) Această sumă reprezintă suma totală a cheltuielilor deja declarate Comisiei, sumă care a fost afectată de nereguli şi care a fost retrasă.

([4]) Această coloană trebuie completată în cazul în care contribuţia din fonduri se calculează în funcţie de cheltuielile publice eligibile.

([5]) Această sumă reprezintă acea parte a sumei prevăzute în coloana b) care a fost raportată drept neregulamentară în temeiul procedurilor de raportare prevăzute la articolul 28 din Regulamentul (CE) nr. 1828/2006.

([6]) Această coloană trebuie completată în cazul în care contribuţia din fonduri se calculează în funcţie de cheltuielile publice eligibile.

([7]) Aceasta reprezintă suma din cadrul contribuţiei publice care se recuperează efectiv de la beneficiar.

([8]) Această sumă reprezintă suma cheltuielilor efectuate de beneficiar corespunzătoare contribuţiei publice specificate în coloana f).

([9]) Această sumă se referă la acea parte a sumei prevăzute în coloana f) care a fost raportată drept neregulamentară în temeiul procedurilor de raportare prevăzute la articolul 28 din Regulamentul (CE) nr. 1828/2006.

([10]) Această sumă se referă la acea parte a sumei prevăzute în coloana g) care a fost raportată drept neregulamentară în temeiul procedurilor prevăzute la articolul 28 din Regulamentul (CE) nr. 1828/2006.

2. RECUPERĂRI RESTANTE - SITUAȚIA LA DATA DE 31.12.20...

a	b	c	d	e	f
Axa prioritară	Anul lansării procedurilor de recuperare	Contribuția publică de recuperat (1)	Suma totală a cheltuielilor eligibile efectuate de beneficiari (2)	Suma totală a cheltuielilor legate de nereguli raportate în temeiul articolului 28 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 1828/2006 (3)	Valoarea contribuțiilor publice care urmează a fi recuperate în legătură cu nereguli raportate în temeiul articolului 28 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 1828/2006 (4)
1	2007				
	2008				
	.....				
2	2007				
	2008				
3	2007				
	2008				
Total					

(1) Aceasta este contribuția publică care face obiectul unor proceduri de recuperare la nivelul beneficiarului.

(2) Această sumă reprezintă suma cheltuielilor efectuate de beneficiar corespunzătoare contribuției publice specificate în coloana c).

(3) Această sumă se referă la acea parte a sumei prevăzute în coloana d) care a fost raportată drept neregulamentară în temeiul procedurilor de raportare prevăzute la articolul 28 din Regulamentul (CE) nr. 1828/2006.

(4) Această sumă se referă la acea parte a sumei prevăzute în coloana c) care a fost raportată drept neregulamentară în temeiul procedurilor de raportare prevăzute la articolul 28 din Regulamentul (CE) nr. 1828/2006.

3. SUME CARE NU POT FI RECUPERATE - SITUAŢIA LA DATA DE 31.12.20...

a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k
Denumirea operaţiunii	Axa prioritară	Numărul de identificare a neregulii, după caz (1)	Anul lansării procedurilor de recuperare	Contribuţia publică declarată drept irecuperabilă (2)	Valoarea totală a cheltuielilor efectuate de beneficiari şi declarate drept irecuperabile (3)	Data ultimei plăţi a contribuţiei publice către beneficiar	Data la care sumele au fost declarate nerecuperabile	Motivele imposibilităţii recuperării	Măsuri de recuperare adoptate, inclusiv data ordinului de recuperare	A se preciza dacă partea aferentă contribuţiei Comunităţii ar trebui să fie suportată de la bugetul Uniunii Europene (DA/NU) (4)
X			20..							
Y			20..							
Z			20..							

		Total								

(1) Acesta este numărul de referinţă atribuit neregulii sau un alt număr de identificare menţionat la articolul 14 alineatul (3) din Regulamentul (CE) nr. 1828/2006.

(2) Aceasta reprezintă suma din cadrul contribuţiei publice care este plătită de beneficiar şi pentru care s-a stabilit că nu s-a putut efectua recuperarea sau pentru care nu se preconizează recuperarea.

(3) Această sumă reprezintă suma cheltuielilor efectuate de beneficiar corespunzătoare contribuţiei publice specificate în coloana e).

(4) Partea aferentă contribuţiei Comunităţii se calculează prin aplicarea ratei de cofinanţare la nivelul axei prioritare, cu referire fie la coloana e), fie la coloana f), în conformitate cu articolul 53 alineatul (1) litera a) sau b) din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006.

		Total								

([1]) Acesta este numărul de referinţă atribuit neregulii sau un alt număr de identificare menţionat la articolul 14 alineatul (3) din Regulamentul (CE) nr. 1828/2006.

([2]) Aceasta reprezintă suma din cadrul contribuţiei publice care este plătită de beneficiar şi pentru care s-a stabilit că nu s-a putut efectua recuperarea sau pentru care nu se preconizează recuperarea.

([3]) Această sumă reprezintă suma cheltuielilor efectuate de beneficiar corespunzătoare contribuţiei publice specificate în coloana e).

([4]) Partea aferentă contribuţiei Comunităţii se calculează prin aplicarea ratei de cofinanţare la nivelul axei prioritare, cu referire fie la coloana e), fie la coloana f), în conformitate cu articolul 53 alineatul (1) litera a) sau b) din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006.

Anexa XII

DESCRIEREA SISTEMELOR DE GESTIONARE ŞI DE CONTROL
Model de descriere a sistemelor de gestionare şi de control
în temeiul articolului 21

1. GENERALITĂŢI

1.1. *Informaţii transmise de:*

– numele statului membru:

– titlul programului şi numărul codului CCI:

– numele, adresa de e-mail şi numărul de fax ale principalului punct de contact (organism de coordonare a descrierilor).

1.2. *Informaţiile furnizate descriu situaţia la data de: (zz/ll/aaaa)*

1.3. *Structura sistemului* (informaţii generale şi diagramă prezentând rapoartele de organizare care există între organismele participante la sistemul de gestionare şi de control)

1.3.1. Autoritate de gestionare (nume, adresă şi punct de contact)

1.3.2. Organisme intermediare (nume, adresă şi puncte de contact)

1.3.3. Autoritate de certificare (nume, adresă şi punct de contact)

1.3.4. Autoritate de audit şi organisme care efectuează audituri şi controale (nume, adrese şi puncte de contact)

1.4. *Orientări furnizate autorităţilor de gestionare şi de certificare şi organismelor intermediare pentru a garanta buna gestionare a fondurilor structurale* (dată şi referinţă).

2. AUTORITATE DE GESTIONARE

NB: Prezenta secţiune trebuie completată separat pentru fiecare autoritate de gestionare.

2.1. **Autoritatea de gestionare şi principalele sale funcţii**

2.1.1. Data şi forma desemnării oficiale care abilitează autoritatea de gestionare să-şi îndeplinească funcţiile

2.1.2. Specificarea funcţiilor/sarcinilor îndeplinite direct de autoritatea de gestionare

2.1.3. Funcţii delegate în mod oficial de autoritatea de gestionare (funcţii, organisme intermediare, formă de delegare)

2.2. **Organizarea autorităţii de gestionare**

2.2.1. Organigrama şi specificarea funcţiilor unităţilor (inclusiv numărul orientativ de posturi alocate)

2.2.2. Proceduri scrise care trebuie utilizate de către personalul autorităţii de gestionare/organismului intermediar (dată şi referinţă)

2.2.3. Descrierea procedurilor de selecţie şi de aprobare a operaţiunilor şi de verificare a conformităţii lor cu normele naţionale şi comunitare aplicabile, pe

toată durata execuției lor [articolul 60 litera (a) din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006]

2.2.4. Verificarea operațiunilor [articolul 60 litera (b) din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006]:

– Descrierea procedurilor de verificare

– Organisme care efectuează verificările în cauză

– Proceduri scrise (trimitere la manuale) stabilite pentru această sarcină

2.2.5. Prelucrarea cererilor de rambursare:

– Descrierea procedurilor privind recepția, verificarea și validarea cererilor de rambursare și a procedurilor privind ordonanțarea, executarea și contabilizarea plăților către beneficiari (inclusiv o diagramă care să indice toate organismele participante)

– Organisme participante la fiecare etapă a prelucrării situației chel tuielilor

– Proceduri scrise stabilite pentru această sarcină (trimitere la manuale)

2.2.6. Descrierea modului în care informațiile vor fi transmise autorității de certificare de către autoritatea de gestionare

2.2.7. Norme de eligibilitate stabilite de statul membru și aplicabile programului operațional

2.3. **În cazul în care autoritatea de gestionare și autoritatea de certificare sunt unul și același organism, a se descrie modul în care este asigurată separarea funcțiilor**

2.4. **Norme privind achizițiile publice, ajutoarele de stat, egalitatea șanselor și protecția mediului**

2.4.1. Instrucțiuni și orientări publicate privind normele aplicabile (dată și referință)

2.4.2. Măsuri prevăzute pentru a garanta respectarea normelor aplicabile, de exemplu, prin controale de gestionare, controale, audituri

2.5. **Pistă de audit**

2.5.1. Descrierea modului în care cerințele articolului 15 vor fi aplicate programului și/sau priorităților individuale

2.5.2. Instrucțiuni furnizate privind păstrarea documentelor justificative de către beneficiari (dată și referință):

– Precizarea perioadei de păstrare

– Formatul în care trebuie păstrate documentele

2.6. **Nereguli și recuperări**

2.6.1. Instrucțiuni stabilite privind comunicarea și corectarea neregulilor, înregistrarea datoriilor și recuperarea plăților nedatorate (dată și referință)

2.6.2. Descrierea procedurii aplicate (cu diagramă) pentru respectarea obligației de notificare către Comisie a neregulilor în temeiul articolului 28

3. ORGANISME INTERMEDIARE

NB: Prezenta secțiune trebuie completată separat pentru fiecare organism intermediar. A se preciza autoritatea care a delegat funcția organismului intermediar

3.1. **Organismul intermediar şi principalele sale funcţii**

3.1.1. Specificarea funcţiilor/sarcinilor principale ale organismelor intermediare

3.2. **Organizarea fiecărui organism intermediar**

3.2.1. Organigrama şi specificarea funcţiilor unităţilor (inclusiv numărul orientativ de posturi alocate)

3.2.2. Proceduri scrise care trebuie utilizate de către personalul organismului intermediar (dată şi referinţă)

3.2.3. Descrierea procedurilor de selecţie şi de aprobare a operaţiunilor (în afara cazului în care sunt deja descrise la punctul 2.2.3)

3.2.4. Verificarea operaţiunilor [articolul 60 litera (b) din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006] (în afara cazului în care sunt deja descrise la punctul 2.2.4)

3.2.5. Descrierea procedurilor de prelucrare a cererilor de rambursare (în afara cazului în care sunt deja descrise la punctul 2.2.5)

4. AUTORITATE DE CERTIFICARE

4.1. **Autoritatea de certificare şi principalele sale funcţii**

4.1.1. Data şi forma desemnării oficiale care împuterniceşte autoritatea de certificare să-şi îndeplinească funcţiile

4.1.2. Specificarea funcţiilor îndeplinite de autoritatea de certificare

4.1.3: Funcţii delegate în mod oficial de autoritatea de certificare (funcţii, organisme intermediare, formă de delegare)

4.2. **Organizarea autorităţii de certificare**

4.2.1. Organigrama şi specificarea funcţiilor unităţilor (inclusiv numărul orientativ de posturi alocate)

4.2.2. Proceduri scrise care trebuie utilizate de către personalul autorităţii de certificare (dată şi referinţă)

4.3. **Certificarea situaţiilor cheltuielilor**

4.3.1. Descrierea procedurii prin care situaţiile cheltuielilor sunt stabilite, certificate şi transmise Comisiei

4.3.2. Descrierea măsurilor adoptate de autoritatea de certificare pentru a garanta respectarea cerinţelor articolului 61 din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006

4.3.3. Modalităţile de acces al autorităţii de certificare la informaţiile detaliate privind operaţiunile şi controalele efectuate de autoritatea de gestionare, organismele intermediare şi autoritatea de audit

4.4. **Sistem de contabilitate**

4.4.1. Descrierea sistemului de contabilitate care trebuie instituit şi utilizat pentru certificarea cheltuielilor la Comisie:

– Modalităţile de transmitere a datelor agregate autorităţii de certificare în cazul unui sistem descentralizat

– Legătura care trebuie realizată între sistemul de contabilitate şi sistemul informatic (punctul 6)

– Identificarea operațiunilor fondurilor structurale în cazul unui sistem comun cu alte fonduri

4.4.2. Nivelul de precizie al sistemului de contabilitate:

– Totalul cheltuielilor pe priorități și pentru fiecare fond

4.5. **Recuperări**

4.5.1. Descrierea sistemului care garantează recuperarea rapidă a contribuției financiare comunitare

4.5.2. Modalități prevăzute pentru păstrarea unui registru Cartea mare a debitorilor și pentru deducerea sumelor recuperate din cheltuielile care trebuie declarate

5. AUTORITATE DE AUDIT ȘI ORGANISME CARE EFECTUEAZĂ AUDITURI ȘI CONTROALE

5.1. **Descrierea principalelor sarcini ale autorității de audit și ale organismelor care realizează audituri și controale sub responsabilitatea autorității de audit și a rapoartelor care există între acestea**

5.2. **Organizarea autorității de audit și a organismelor care realizează audituri și controale sub responsabilitatea autorității de audit**

5.2.1. Organigrame (inclusiv numărul de posturi alocate)

5.2.2. Măsuri care garantează independența

5.2.3. Calificare sau experiență necesară

5.2.4. Descrierea procedurii de monitorizare a aplicării recomandărilor și măsurilor corective care rezultă din rapoartele de audit

5.2.5. Descrierea, după caz, a procedurilor aplicate de autoritatea de audit pentru monitorizarea activităților altor organisme care realizează audituri și controale sub responsabilitatea autorității de audit

5.3. **Raport anual de control și declarație de încheiere**

5.3.1. Descrierea procedurilor de pregătire a raportului anual de control, a avizului anual de audit și a declarației de încheiere

5.4. **Desemnarea organismului de coordonare**

5.4.1. Descrierea rolului organismului de coordonare, după caz

6. SISTEM INFORMATIC [articolul 60 litera (c) din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006]

6.1. **Descrierea sistemului informatic, cu diagramă** (sistem în rețea centrală sau comună sau sistem descentralizat cu legături între sisteme)

A se preciza dacă sistemul este deja operațional pentru colectarea de informații financiare și statistice fiabile privind aplicarea programelor 2007-2013.

În caz contrar, a se preciza data la care acest sistem va fi operațional.

ANEXA XIII

MODEL DE AVIZ EMIS ÎN CONFORMITATE CU ARTICOLUL 71 ALINEATUL (2) DIN REGULAMENTUL (CE) NR. 1083/2006 AL CONSILIULUI ŞI CU ARTICOLUL 25 DIN PREZENTUL REGULAMENT REFERITOR LA CONFORMITATEA SISTEMELOR DE GESTIONARE ŞI DE CONTROL

În atenţia Comisiei Europene, Direcţia Generală ...

INTRODUCERE

Subsemnatul, reprezentând ... [numele autorităţii de audit sau al organismului independent din punct de vedere funcţional desemnat de statul membru în temeiul articolului 71 alineatul (3) din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006 al Consiliului], desemnat pentru întocmirea unui raport prezentând rezultatele unei evaluări a sistemelor de gestionare şi de control instituite pentru programul ... (numele programului operaţional, numărul codului CCI, perioada ([1]) şi pentru emiterea unui aviz privind conformitatea lor cu articolele 58-62 din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006, am realizat o examinare în temeiul articolului 25 din Regulamentul (CE) nr. 1828/2006 al Comisiei.

SFERA DE APLICARE A EXAMINĂRII

Examinarea se bazează pe descrierea sistemelor de gestionare şi de control primită la *zz/ll/aaaa* de la (numele organismului/organismelor care a/au transmis descrierea). De asemenea, am examinat informaţii suplimentare privind ... (subiecte) şi am audiat personalul ... (organisme al căror personal a fost audiat).

Examinarea a avut în vedere autorităţile de gestionare, de certificare şi de audit, organismul desemnat pentru încasarea plăţilor efectuate de Comisie şi pentru efectuarea plăţilor către beneficiari, precum şi organismele intermediare următoare (listă ...).

AVIZ ([2])

Fie

(Aviz fără rezervă)

Pe baza examinării menţionate anterior, subsemnatul declar că sistemele de gestionare şi de control instituite pentru programul (programele) ... [numele pro-

---

[1] În cazul în care cel puţin două programe operaţionale sunt supuse unui sistem comun, descrierea sistemului în cauză poate fi însoţită de un singur raport sau aviz.

[2] În cazul în care avizul este emis de autoritatea de audit, organismul respectiv trebuie să furnizeze o „declaraţie de competenţă şi de independenţă operaţională" distinctă privind propriile funcţii în temeiul articolului 62 din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006 al Consiliului.

gramului (programelor) operațional (operaționale), numărul (numerele) codului CCI, perioada] sunt conforme cu cerințele articolelor 58-62 din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006 al Consiliului, precum și cu secțiunea 3 din Regulamentul (CE) nr. 1828/2006 al Comisiei.

Fie

(Aviz cu rezervă)

Pe baza examinării menționate anterior, subsemnatul declar că sistemele de gestionare și de control instituite pentru programul (programele) ... [numele programului (programelor) operațional (operaționale), numărul (numerele) codului CCI, perioada] sunt conforme cu cerințele articolelor 58-62 din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006 al Consiliului, precum și cu secțiunea 3 din Regulamentul (CE) nr. 1828/2006 al Comisiei, cu excepția următoarelor aspecte ... ([1]).

Motivele pentru care consider că acest aspect sau aceste aspecte ale sistemelor nu sunt conforme cu cerințele și evaluarea mea a gravității sunt următoarele ([2]):

Fie

(Aviz negativ)

Pe baza examinării menționate anterior, subsemnatul declar că sistemele de gestionare și de control instituite pentru programul (programele) ... [numele programului (programelor) operațional (operaționale), numărul (numerele) codului CCI, perioada] nu sunt conforme cu cerințele articolelor 58-62 din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006 al Consiliului și cu secțiunea 3 din Regulamentul (CE) nr. 1828/2006 al Comisiei.

Prezentul aviz negativ se bazează pe ... ([3]):

Data Semnătura

---

[1] A se indica organismul (organismele) și aspectele sistemelor lor care s-au dovedit a fi neconforme cu cerințele.

[2] A se indica pentru fiecare organism și pentru fiecare aspect motivul sau motivele rezervei.

[3] A se indica pentru fiecare organism și pentru fiecare aspect motivul sau motivele avizului negativ.

ANEXA XIV

MODEL DE DECLARAȚIE DE CHELTUIELI ÎN VEDEREA UNEI ÎNCHEIERI PARȚIALE

Declarație de cheltuieli pe axe prioritare în vederea unei închideri parțiale

Referința al programului operațional (nr. CCI): .....
Suma totală a cheltuielilor certificate aferente operațiunilor finalizate între ../../.... si 31/12 [anul]: .....

Axa prioritară	2007-2015	
	Suma totală a cheltuielilor eligibile plătite de beneficiari și certificate	Contribuția publică corespunzătoare
Axa prioritară 1		
Axa prioritară 2		
Axa prioritară 3		
Total general		

ANEXA XV

TABEL FINANCIAR PRIVIND CADRUL STRATEGIC NAȚIONAL DE REFERINȚĂ CSNR) - ALOCAȚIE ANUALĂ INDICATIVĂ PER FOND ȘI PER PROGRAM OPERAȚIONAL (PO)

NB: Articolul 27 alineatul (4) litera (e) și articolul 28 alineatul (3) litera (b) din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006 (în euro)

Convergență		Participare comunitară							
PO	Fond	Total	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
FEDR și FC									
PO1	FEDR								
PO2	FEDR + FC								
	FEDR FC								
PO3	FEDR + FC								
	FEDR FC								
PO...									
FSE									
PO4	FSE								
PO5	FSE								
PO6	FSE								
PO...	FSE								
Total toate fondurile CSNR 2007-2013									
Total FEDR									
Total FC									
Total FSE									
FEADR									
FEP									

Competitivitate/Ocuparea forței de muncă		Participare comunitară							
PO	Fond	Total	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
FEDR									
PO1	FEDR								
PO2	FEDR								
	FEDR								
PO3	FEDR								
	FEDR								
PO...									

FSE									
PO4	FSE								
PO5	FSE								
PO6	FSE								
PO ...	FSE								
Total toate fondurile CSNR 2007-2013									
Total FEDR									
Total FSE									

ANEXA XVI

PLANURI DE FINANŢARE A PROGRAMULUI OPERAŢIONAL

1. PLAN DE FINANŢARE A PROGRAMULUI OPERAŢIONAL INDICÂND CONTRIBUŢIA ANUALĂ A FIECĂRUI FOND

Referinţa programului operaţional (număr CCI):

An pe sursă pentru program, în euro ([1]):

	Fond structural (FEDR sau FSE) ([1])	Fond de coeziune ([2])	Total ([3]) = ([1]) + ([2])
2007			
Regiuni fără sprijin tranzitoriu			
Regiuni cu sprijin tranzitoriu			
Total 2007			
2008			
Regiuni fără sprijin tranzitoriu			
Regiuni cu sprijin tranzitoriu			
Total 2008			
2009			
Regiuni fără sprijin tranzitoriu			
Regiuni cu sprijin tranzitoriu			
Total 2009			
2010			
Regiuni fără sprijin tranzitoriu			
Regiuni cu sprijin tranzitoriu			
Total 2010			
2011			
Regiuni fără sprijin tranzitoriu			
Regiuni cu sprijin tranzitoriu			
Total 2011			
2012			
Regiuni fără sprijin tranzitoriu			
Regiuni cu sprijin tranzitoriu			
Total 2012			
2013			
Regiuni fără sprijin tranzitoriu			
Regiuni cu sprijin tranzitoriu			
Total 2013			
Total regiuni fără sprijin tranzitoriu (2007-2013)			
Total regiuni cu sprijin tranzitoriu (2007-2013)			
Total general 2007-2013			

[1] În cazul unui program operaţional cu mai multe obiective, planul de finanţare anuală trebuie defalcat, de asemenea, pe obiective.

2. PLAN DE FINANŢARE A PROGRAMULUI OPERAŢIONAL INDICÂND, PENTRU ÎNTREAGA PERIOADĂ DE PROGRAMARE, SUMA TOTALĂ A ALOCAŢIEI FINANCIARE DIN FIECARE FOND ÎN PROGRAMUL OPERAŢIONAL, CONTRAPARTIDA NAŢIONALĂ ŞI RATA DE RAMBURSARE PE AXE PRIORITARE

Referinţa programului operaţional (număr CCI):
Axe prioritare pe sursă de finanţare (în euro):

	Finanţare comunitară	Contra-partidă naţională	Defalcare indicativă a contrapartidei naţionale		Finanţare totală	Rată de cofinanţare	Pentru informare	
	(a)	(b) [=(c) +(d)]	Finanţare naţională publică (c)	Finanţare naţională privată (1) (d)	(e) = (a)+(b)	(f) (2) = (a)/(e)	Participare BEI	Alte surse de finanţare (3)
Axă prioritară 1 A se preciza fondul şi baza de calcul a participării comunitare (totală sau publică) (4)								
Axă prioritară 2 A se preciza fondul şi baza de calcul a participării comunitare (totală sau publică)								
Axă prioritară ... A se preciza fondul şi baza de calcul a participării comunitare (totală sau publică)								
Total								

(1) A se completa numai în cazul în care axele prioritare sunt exprimate în costuri totale.
(2) Această rată poate fi rotunjită în tabel. Rata exactă utilizată pentru rambursarea cheltuielilor este raportul (f).
(3) Inclusiv finanţarea naţională privată în cazul în care axele prioritare sunt exprimate în costuri publice.
(4) În caz unui PO cu mai multe obiective, a se indica, de asemenea, obiectivul.

ANEXA XVII

PREVIZIUNI ALE POSIBILELOR CERERI DE PLATĂ

Estimare provizorie a posibilelor cereri de plată defalcate pe fonduri şi pe programe ([1]), pentru anul în curs şi anul următor (în euro):

	Cofinanţare comunitară ([1])	
	Anul în curs	Anul următor
Total program operaţional 1 (nr. codului CCI)		
FEDR		
FSE		
Fond de coeziune		
Total program operaţional 2 (nr. codului CCI)		
FEDR		
FSE		
Fond de coeziune		
Total general		

([1]) În tabel trebuie indicate doar previziunile posibilelor cereri privind participarea comunitară, şi nu previziunile de cheltuieli totale. În aceste estimări provizorii, este necesar a preciza participarea comunitară pentru anul în cauză şi a nu cumula sumele acesteia de la începutul perioadei de programare.

[1] În cazul unor programe operaţionale aferente mai multor fonduri sau având mai multe obiective, previziunile sunt menţionate, de asemenea, defalcate pe fonduri şi pe obiective

ANEXA XVIII

RAPOARTE ANUALE ŞI FINALE

1. IDENTIFICARE

PROGRAM OPERAŢIONAL	Obiectiv în cauză
	Zonă eligibilă în cauză
	Perioadă de programare
	Referinţa programului (numărul codului CCI)
	Titlul programului
RAPORT ANUAL DE EXECUTTE	Anul care face obiectul raportului
	Data de aprobare a raportului anual de către comitetul de monitorizare

2. VEDERE DE ANSAMBLU A APLICĂRII PROGRAMULUI OPERAŢIONAL

2.1. **Realizare şi analiza progreselor înregistrate**

2.1.1. *Informaţii privind evoluţia fizică a programului operaţional:*

Pentru fiecare indicator cuantificabil şi, în special, pentru indicatorii-cheie:

Indicatori		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Total
Indicator 1:	Realizări ([1])										
	Obiectiv ([2])										
	Situaţie de referinţă ([3])										
...	....										
Indicator n:	Realizări										
	Obiectiv										
	Situaţie de referinţă										

([1]) Realizarea trebuie exprimată cumulativ - valoarea indicatorului trebuie să fie valoarea totală realizată până la sfârşitul anului de raportare. Realizările din anii anteriori pot fi actualizate ulunci când se prezintă rapoartele anuale de implementare pentru anii următori, în cazul în care sunt disponibile informaţii mai precise.

([2]) Obiectivul poate fi anual sau total pe întreaga perioadă de programare.

([3]) Situaţie de referinţă introdusă numai pentru primul an când informaţiile sunt disponibile, cu excepţia cazului în care se foloseşte conceptul de bază de referinţă dinamică.

În măsura posibilului, toți indicatorii trebuie să fie defalcați în funcție de sex În cazul în care datele nu sunt încă disponibile, raportul indică data la care ele vor fi disponibile și data la care autoritatea de gestionare le va transmite Comisiei.

2.1.2. *Informații financiare (toate datele financiare trebuie să fie exprimate în euro)*

	Finanțarea totală a programului operațional (în Uniune și națională)	Baza de calcul a contribuției Uniunii (cost public sau total)	Suma totală a cheltuielilor eligibile certificate plătite de beneficiari ([1])	Contribuția publică corespunzătoare ([1])	Rată de execuție în procente
	a	b	c	d	e = c/a dacă T sau e = d/a dacă P
Axa prioritară 1 Precizați fondul relevant - din care cheltuieli corespunzătoare domeniului de intervenție al FSE ([1]) - din care cheltuieli corespunzătoare domeniului de intervenție al FEDER ([2]) - cheltuieli pentru regiunile care nu beneficiază de un sprijin de tranziție ([3]) - cheltuieli pentru regiunile care beneficiază de un sprijin de tranziție ([3])	Nu se aplică				Nu se aplică

([1]) Cifre exprimate în termeni cumulativi.

([2]) Rubrica se completează numai în cazul unui raport final de execuție, atunci când programul operațional este cofinanțat prin FEDER sau prin FSE, în care se recurge la opțiunea prevăzută la articolul 34 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006.

([3]) Această rubrică se completează numai în cazul unui raport final de execuție, atunci când programul operațional include un sprijin în favoarea regiunilor care beneficiază de un sprijin de tranziție și a regiunilor care nu beneficiază de un astfel de sprijin. Pentru programele operaționale care beneficiază de contribuție din partea FEDER în cadrul alocării specifice pentru regiunile ultraperiferice: defalcarea cheltuielilor în cheltuieli de exploatare și investiții în infrastructură.

Axa prioritară 2 Precizați fondul relevant - din care cheltuieli corespunzătoare domeniului de intervenție al FSE - din care cheltuieli corespunzătoare domeniului de intervenție al FEDER - cheltuieli pentru regiuni care nu beneficiază de un sprijin de tranziție - cheltuieli pentru regiuni care beneficiază de un sprijin de tranziție	Nu se aplică				Nu se aplică
Axa prioritară ... Precizați fondul relevant - din care cheltuieli corespunzătoare domeniului de intervenție al FSE - din care cheltuieli corespunzătoare domeniului de intervenție al FEDER - cheltuieli pentru regiuni care nu beneficiază de un sprijin de tranziție - cheltuieli pentru regiuni care beneficiază de un sprijin de tranziție	Nu se aplică				Nu se aplică
Total general					

2.1.3. *Informații privind defalcarea utilizării fondurilor pe categorii*

– Informații furnizate în conformitate cu dispozițiile anexei II partea C.

2.1.4. *Participare pe grupuri țintă*

– Pentru programele operaționale cofinanțate de FSE: informații pe grupuri țintă în conformitate cu anexa XXIII.

– Pentru programele operaționale cofinanțate de FEDR: după caz, informații pertinente privind orice grup, sector sau zonă țintă.

2.1.5. *Participare rambursată sau reutilizată*

– Informații privind utilizarea participării rambursate sau reutilizate în urma anulării unei participări în temeiul articolului 57 și articolului 98 alineatul (2) din Regulamentul CE nr. 1083/2006.

2.1.6. *Analiză calitativă*

– Analiza rezultatelor prin intermediul unor indicatori fizici și financiari, inclusiv o analiză calitativă a progreselor înregistrate în ceea ce privește obiectivele definite inițial. O atenție specială este acordată contribuției programului la procesul de la Lisabona, inclusiv în ceea ce privește realizarea obiectivelor prevăzute la articolul 9 alineatul (3) din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006.

Demonstrarea, după caz, a efectelor execuției programului operațional asupra promovării șanselor egale pentru femei și bărbați, și descrierea acordurilor de parteneriat.

Pentru programele operaționale cofinanțate de FSE: informații necesare în temeiul articolului 10 din Regulamentul (CE) nr. 1081/2006.

2.2. **Informații privind conformitatea cu dreptul comunitar**

Probleme importante de respectare a dreptului comunitar întâlnite cu ocazia punerii în aplicare a programului operațional și măsuri adoptate pentru remedierea lor.

2.3. **Probleme importante întâlnite și măsuri adoptate pentru rezolvarea lor**

– Probleme importante întâlnite în punerea în aplicare a programului operațional, inclusiv, după caz, o sinteză a problemelor grave apărute în aplicarea procedurii prevăzute la articolul 62 alineatul (1) litera (d) punctul (i) din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006, precum și măsurile adoptate de autoritatea de gestionare sau de comitetul de monitorizare pentru rezolvarea lor.

– Pentru programele finanțate de FSE: probleme importante întâlnite în punerea în aplicare a acțiunilor și activităților prevăzute la articolul 10 din Regulamentul (CE) nr. 1081/2006.

2.4. **Modificarea contextului punerii în aplicare a programului operațional (după caz)**

Descrierea oricărui element care, fără să provină direct din contribuția financiară a programului operațional, are o incidență directă asupra execuției sale (modificări legislative sau evoluție socioeconomică neașteptată).

2.5. **Modificări importante în sensul articolului 57 din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006 (după caz)**

Cazul în care a fost identificată o modificare importantă în sensul articolului 57 din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006.

2.6. **Complementaritatea cu alte instrumente**

Sinteza aplicării dispozițiilor adoptate pentru a asigura demarcarea și coordonarea între intervențiile FEDR, FSE, Fondului de coeziune, FEADR, FEP, intervențiile BEI și ale altor instrumente financiare existente [articolul 9 alineatul (4) din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006].

2.7. **Monitorizare și evaluare**

Măsurile de monitorizare și de evaluare adoptate de autoritatea de gestionare sau de comitetul de monitorizare, inclusiv dificultățile întâlnite și măsurile adoptate pentru remedierea lor.

2.8. **Rezerva națională de performanță (după caz și numai pentru raportul anual de execuție prezentat pentru anul 2010)**

Informațiile descrise la articolul 50 din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006.

3. PUNERE ÎN APLICARE PE PRIORITĂȚI

3.1. **Prioritate 1**

3.1.1. *Realizarea obiectivelor și analiza progreselor înregistrate*

Informații privind evoluția fizică a priorității

Pentru fiecare indicator cuantificabil în axa prioritară și, în special, pentru indicatorii-cheie:

Indicatori		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Total
Indicator 1:	Indicator ([1])										
	Obiectiv ([2])										
	Situație de referință ([3])										
...	...										
Indicator n:	Indicator										
	Obiectiv										
	Situație de referință										

([1]) Realizarea trebuie exprimată cumulativ - valoarea indicatorului trebuie să fie valoarea totală realizată până la sfârșitul anului de raportare. Realizările din anii anteriori pot fi actualizate atunci când se prezintă rapoartele anuale de implementare pentru anii următori, în cazul în care sunt disponibile informații mai precise.

([2]) Obiectivul poate fi anual sau total pe întreaga perioadă de programare.

([3]) Situație de referință introdusă numai pentru primul an când informațiile sunt disponibile, cu excepția cazului în care se folosește conceptul de bază de referință dinamică.

În măsura posibilului, toți indicatorii trebuie să fie defalcați în funcție de sex. În cazul în care datele nu sunt încă disponibile, raportul indică data la care ele vor fi disponibile și data la care autoritatea de gestionare le va transmite Comisiei.

- Pentru programele operaționale cofinanțate de FSE: informații pe grupuri țintă în conformitate cu anexa XXIII.

Analiză calitativă

- Analiza rezultatelor măsurate cu ajutorul informațiilor financiare (punctul 2.1.2) și indicatorilor fizici (punctul 3.1.1), precum și alte informații relevante.

- Demonstrarea, după caz, a efectelor promovării șanselor egale pentru femei și bărbați.

- Analiza utilizării fondurilor în conformitate cu articolul 34 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006. Pentru programele FSE, informațiile necesare în temeiul articolului 10 din Regulamentul (CE) nr. 1081/2006.

- Indicarea operațiunilor neîncheiate și a calendarului încheierii lor (numai în raportul final).

3.1.2. *Probleme importante întâlnite și măsuri adoptate pentru rezolvarea lor*

Probleme importante întâlnite în punerea în aplicare a programului operațional, inclusiv, după caz, o sinteză a problemelor grave apărute în aplicarea procedurii prevăzute la articolul 62 alineatul (1) litera (d) punctul (i) din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006, precum și măsurile adoptate de autoritatea de gestionare sau de comitetul de monitorizare pentru rezolvarea lor.

3.2. **Prioritatea 2**

Idem.

3.3. **Prioritatea 3**

Idem.

4. PROGRAME FSE: CONFORMITATE ȘI CONCENTRARE

Pentru programele FSE:

– o descriere a modului în care acțiunile susținute de FSE respectă și contribuie la acțiunile întreprinse în temeiul strategiei europene de ocupare a forței de muncă în cadrul programelor naționale de reformă și al planurilor de acțiune pentru includere socială,

– o descriere a modului în care acțiunile FSE contribuie la punerea în aplicarea a recomandărilor în materie de ocupare a forței de muncă și a obiectivelor legate de ocuparea forței de muncă stabilite de Comunitate în materie de incluziune socială, educație și formare profesională [articolul 4 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 1081/2006].

5. PROGRAME FEDR/FOND DE COEZIUNE: PROIECTE MAJORE (DUPĂ CAZ)

Pentru proiectele majore în desfășurare:

– evoluția realizării diverselor etape ale proiectelor majore, astfel cum s-a prevede în calendarul care figurează la punctul D.1 din anexele XXI și XXII.

– evoluția finanțării proiectelor majore pe baza informațiilor prezentate la punctul H.2.2 din anexele XXI și XXII (informațiile trebuie prezentate cumulativ).

– Pentru proiectele majore finalizate:

– lista proiectelor majore finalizate, inclusiv data finalizării, costurile totale finale ale investiției, folosindu-se modelul prezentat la punctul H.2.2 din anexele XXI și XXII și indicatorii-cheie de ieșire și de rezultat, inclusiv, dacă este cazul, indicatorii principali, prezentați în decizia Comisiei privind proiectul major.

– probleme semnificative întâlnite în punerea în aplicare a proiectelor majore și măsurile luate pentru remedierea lor.

– orice modificare a listei orientative a proiectelor majore din programul operațional.

5a. PROGRAME FEDER/FOND DE COEZIUNE: PROIECTE DE MEDIU CU INVESTIȚIE TOTALĂ EGALĂ SAU MAI MARE DE 25 DE MILIOANE EURO ȘI EGALĂ SAU MAI MICĂ DE 50 DE MILIOANE EURO (DUPĂ CAZ)

Pentru proiectele în curs de desfășurare:

– Starea de avansare a diferitelor etape ale proiectelor.

– Starea de avansare a finanțării proiectelor. Pentru proiectele finalizate:

– Lista proiectelor terminate, inclusiv data de încheiere, costurile investițiilor finale totale, inclusiv sursele de finanțare și principalii indicatori de realizare și de rezultat, cuprinzând, dacă este relevant, indicatorii cheie.

6. ASISTENȚĂ TEHNICĂ

– Explicații privind utilizarea asistenței tehnice.

– Procentul din suma participării financiare a fondurilor structurale alocate programului operațional cheltuit pentru asistență tehnică.

7. INFORMARE ȘI PUBLICITATE

– Informații în temeiul articolului 4 alineatul (2) din prezentul regulament, inclusiv realizările, exemplele de bună practică și evenimentele importante.

ANEXA XIX

VERIFICAREA ADIŢIONALITĂŢII OBIECTIVULUI DE CONVERGENŢĂ PENTRU 2007-2013 - VERIFICARE *EX ANTE*

Tabel financiar recapitulativ al cheltuielilor structurale publice sau similare în regiunile obiectivului de convergenţă (în milioane EURO, preţuri din 2006) ([1])

	Previziune medie anuală a CSNR 2007-2013 *(ex ante)*						Medie anuală reală 2000-2005 ([3])					
	Total	Din care între-prinderi publice	Cadru strategic naţional de referinţă (CSNR)		În afara CSNR	Total	Total	Din care întreprinderi publice	Cadru comunitar de sprijin (CCS)/Document unic de programare (DOCUP)		În afara CCS/DOCUP	Total
	Naţ.+UE	Naţ.+UE	UE	Naţ.	Naţ.	Naţ.	Naţ.+UE	Naţ.+UE	UE	Naţ.	Naţ.	Naţ.
(1)	(2) = (4) + (5) + (6)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7) = (5) + (6) = (2) - (4)	(8) = (10) + (11) + (12)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13) = (11) + (12) = (8)- (10)
Infrastructuri de bază												
Transporturi												
Telecomunicaţii şi societate informaţională												
Energie												
Mediu şi apă												

[3] Pentru statele membre care nu fac parte din zona euro, a se utiliza cursul de schimb anual mediu din 2005.

ANEXA XIX

VERIFICAREA ADIŢIONALITĂŢII OBIECTIVULUI DE CONVERGENŢĂ PENTRU 2007-2013 - VERIFICARE *EX ANTE*

Tabel financiar recapitulativ al cheltuielilor structurale publice sau similare în regiunile obiectivului de convergenţă (în milioane EURO, preţuri din 2006) (1)

	Previziune medie anuală a CSNR 2007-2013 *(ex ante)*						Medie anuală reală 2000-2005 (2)					
	Total	Din care între-prinderi publice	Cadru strategic naţional de referinţă (CSNR)		În afara CSNR	Total	Total	Din care întreprinderi publice	Cadru comunitar de sprijin (CCS)/Document unic de programare (DOCUP)		În afara CCS/DOCUP	Total
	Naţ.+UE	Naţ.+UE	UE	Naţ.	Naţ.	Naţ.	Naţ.+UE	Naţ.+UE	UE	Naţ.	Naţ.	Naţ.
(1)	(2) = (4) + (5) + (6)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7) = (5) + (6) = (2) - (4)	(8) = (10) + (11) + (12)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13) = (11) + (12) = (8)- (10)
Infrastructuri de bază												
Transporturi												
Telecomunicaţii şi societate informaţională												
Energie												
Mediu şi apă												

(2) Pentru statele membre care nu fac parte din zona euro, a se utiliza cursul de schimb anual mediu din 2005.

	Previziune medie anuală a CSNR 2007-2013 *(ex ante)*						Medie anuală reală 2000-2005 ([3])					
	Total	Din care între-prinderi publice	Cadru strategic naţional de referinţă (CSNR)		În afara CSNR	Total	Total	Din care întreprinderi publice	Cadru comunitar de sprijin (CCS)/Document unic de programare (DOCUP)		În afara CCS/DOCUP	Total
	Naţ.+UE	Naţ.+UE	UE	Naţ.	Naţ.	Naţ.	Naţ.+UE	Naţ.+UE	UE	Naţ.	Naţ.	Naţ.
(1)	(2) = (4) + (5) + (6)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7) = (5) + (6) = (2) - (4)	(8) = (10) + (11) + (12)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13) = (11) + (12) = (8)- (10)
Sănătate												
Resurse umane												
Educaţie												
Formare profesională												
CDT												
Mediu productiv												
Industrie												
Servicii												
Turism												
Altele												
Total												

([3]) 2004-2005 pentru cele zece state membre care au aderat în 2004, plus România şi Bulgaria.

	Previziune medie anuală a CSNR 2007-2013 *(ex ante)*						Medie anuală reală 2000-2005 ([3])					
	Total	Din care între-prinderi publice	Cadru strategic național de referință (CSNR)		În afara CSNR	Total	Total	Din care întreprinderi publice	Cadru comunitar de sprijin (CCS)/Document unic de programare (DOCUP)		În afara CCS/DOCUP	Total
	Nat.+UE	Nat.+UE	UE	Nat.	Nat.	Nat.	Nat.+UE	Nat.+UE	UE	Nat.	Nat.	Nat.
(1)	(2) = (4) + (5) + (6)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7) = (5) + (6) = (2) - (4)	(8) = (10) + (11) + (12)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13) = (11) + (12) = (8)- (10)
Sănătate												
Resurse umane												
Educație												
Formare profesională												
CDT												
Mediu productiv												
Industrie												
Servicii												
Turism												
Altele												
Total												

([3]) 2004-2005 pentru cele zece state membre care au aderat în 2004, plus România și Bulgaria.

ANEXA XX

DATE STRUCTURATE CARE TREBUIE CODIFICATE, PRIVIND PROIECTELE MAJORE

Informații cheie privind proiectul major	**Formular infrastructură**	**Formular investiție productivă**	**Tip de date**
Denumirea proiectului	B.1.1	B.1.1	Text
Numele societății	n.a.	B.1.2	Text
IMM	n.a.	B.1.3	Da/Nu
Dimensiune temă prioritară	B.2.1	B.2.1	Cod(uri)
Dimensiune formă de finanțare	B.2.2	B.2.2	Cod
Dimensiune teritorială	B.2.3	B.2.3	Cod
Dimensiune activitate economică	B.2.4	B.2.4	Cod(uri)
Cod NACE	B.2.4.1	B.2.4.1	Cod(uri)
Natura investiției	n.a.	B.2.4.2	Cod
Dimensiunea (dimensiunile) amplasării	B.2.5	B.2.5	Cod(uri)
Fond(uri)	B.3.4	B.3.3	FEDER/FC
Axă prioritară sau axe prioritare	B.3.4	B.3.4	Text
PPP	B.4.2.d	n.a.	Da/Nu
Fază de construcție - data începerii	D.1.8A	D.1.5A	Data
Fază de construcție - data încheierii	D.1.8B	D.1.5B	Data
Perioada de referință	E.1.2.1	E.1.2.1	Ani
Rată de actualizare financiară	E.1.2.2	E.1.2.2	%
Costul total al investiției	E.1.2.3	E.1.2.3	EURO
Costul total al investiției (valoare actuală)	E.1.2.4	n.a.	EURO
Valoare reziduală	E.1.2.5	n.a.	EURO
Valoare reziduală (valoare actuală)	E.1.2.6	n.a.	EURO
Venituri (valoare actuală)	E.1.2.7	n.a.	EURO
Costuri de exploatare (valoare actuală)	E.1.2.8	n.a.	EURO
Venituri nete (valoare actuală)	E.1.2.9	n.a.	EURO
Cheltuieli eligibile (valoare actuală)	E.1.2.10	n.a.	EURO

Informații cheie privind proiectul major		Formular infrastructură	Formular investiție productivă	Tip de date
Creștere estimată a cifrei de afaceri anuale		n.a.	E.1.2.4	EURO
Variația cifrei de afaceri pe persoană angajată (%)		n.a.	E.1.2.5	%
Rata rentabilității financiare (fără subvenție din partea Uniunii Europene)		E.1.3.1A	E.1.3.1A	%
Rata rentabilității financiare (cu subvenție din partea Uniunii Europene)		E.1.3.1B	E.1.3.1B	%
Informații cheie privind proiectul major		Formular infrastructură	Formular investiție productivă	Tip de date
Valoare financiară actuală netă (fără subvenție din partea Uniunii Europene)		E.1.3.2A	E. 1.3.2 A	EURO
Valoare financiară actuală netă (cu subvenție din partea Uniunii Europene)		E.1.3.2B	E.1.3.2B	EURO
Costurile eligibile		H.1.12C	H.1.10C	EURO
Suma prevăzută de decizie		H.2.1.3	H.2.1.1	EURO
Subvenția din partea Uniunii Europene		H.2.1.5	H.2.1.3	EURO
Cheltuieli deja certificate	Suma totală în EURO: Suma corespun-zătoare fiecărui program operațional în EUR:	H.2.3	H.2.3	EURO
Costuri și avantaje economice		E.2.2	E.2.2	Text/EURO
Rata de actualizare socială		E.2.3.1	E.2.3.1	%
Rată de randament economic		E.2.3.2	E.2.3.2	%
Valoare actuală netă economică		E.2.3.3	E.2.3.3	EURO
Raport avantaje/cost		E.2.3.4	E.2.3.4	Număr
Număr de locuri de muncă create în mod direct în timpul fazei de puncre în aplicare		E.2.4.1A	E.2.4 a) 1A	Număr

Informații cheie privind proiectul major	Formular infrastructură	Formular investiție productivă	Tip de date
Durata medie a locurilor de muncă create în mod direct în timpul fazei de punere în aplicare	E.2.4.1B	E.2.4 a) 1B	Luni/permanent
Număr de locuri de muncă create în mod direct în timpul fazei operaționale	E.2.4.2A	E.2.4 a) 2A	Număr
Durata medie a locurilor de muncă create în mod direct în timpul fazei operaționale	E.2.4.2B	E.2.4 a) 2B	Luni/permanent
Număr de locuri de muncă create în mod indirect în timpul fazei operaționale	n.a.	E.2.4 a) 4A	Număr
Impact interregional asupra ocupării forței de muncă	n.a.	E.2.4 c)	Neg/Neut/Poz
Clasă de dezvoltare EIM	F.3.2.1	F.3.2.1	II/Nu este acoperită
EIM efectuată în cazul clasei II	F.3.2.3	F.3.2.3	Da/Nu
% din costul măsurilor destinate compensării impactului negativ asupra mediului	F.6	F.6	%
Alte surse europene (BEI/FEI)	I.1.3	I.1.3	Da/Nu
Participare Jaspers	II.4.1	I.4.1	Da/Nu
Indicatori cheie (vă rugăm să alegeți indicatorul cheie relevant dintr-o listă derulantă disponibilă în sistemul electronic):	B.4.2B	n.a.	Număr

ANEXA XXI

PROIECT MAJOR
CERERE DE CONFIRMARE A ASISTENȚEI ÎN TEMEIUL ARTICOLELOR 39-41 DIN REGULAMENTUL (CE) NR. 1083/2006

FONDUL EUROPEAN DE DEZVOLTARE REGIONALĂ/FONDUL DE COEZIUNE

INVESTIȚII ÎN INFRASTRUCTURĂ

[Titlul proiectului]

Nr. CCI [.....]

A. ADRESE ȘI REFERINȚE

A.1. **Autoritatea responsabilă pentru cerere (și anume, autoritatea de gestionare sau organismul intermediar). În cazul unui proiect major cofinanțat de mai mult decât un singur program operațional, este necesar să fie menționate autoritățile responsabile de fiecare program operațional.**

A.1.1. *Denumire:*

A.1.2. *Adresă:*

A.1.3. *Contact:*

A.1.4. *Telefon:*

A.1.5. *Telex/Fax:*

A.1.6. *E-mail:*

A.2. **Organismul, sau organismele în cazul unui proiect major cofinanțat de mai mult decât un singur program operațional, responsabil(e) de realizarea proiectului (beneficiar)**

A.2.1. *Denumire:*

A.2.2. *Adresă.*

A.2.3. *Contact:*

A.2.4. *Telefon:*

A.2.5. *Telex/Fax:*

A.2.6. *E-mail:*

B. INFORMAȚII PRIVIND PROIECTUL

B.1. **Titlul proiectului/etapa proiectului:**

B.2. **Clasificarea activităților din cadrul proiectului** [1]

	Cod	*Procent*
B.2.1. *Codificarea dimensiunii „temă prioritară"*		
B.2.2. *Codificarea dimensiunii „formă de finanțare"*		
B.2.3. *Codificarea dimensiunii teritoriale*		
B.2.4. *Codificarea dimensiunii „activitate economică"* [2]		
B.2.4.1. Codul NACE [3]		
B.2.5. *Codificarea dimensiunii „localizare (localități)" (NUTS/UAL)* [4]		

[1] Anexa II la Regulamentul (CE) nr. 1828/2006, în lipsa unor dispoziții contrare.
[2] În cazul în care un proiect implică mai multe activități economice, se pot indica mai multe coduri. În această situație, trebuie indicată cota procentuală care revine fiecărui cod, verificând că totalul nu depășește 100 %.
[3] NACE-Rev.2, cod cu 4 cifre: Regulamentul (CE) nr. 1893/2006 al Parlamentului European și al Consiliului (JO L 393, 30.12.2006, p. 1).
[4] Regulamentul (CE) nr. 1059/2003 al Parlamentului European și al Consiliului (JO L 154, 21.6.2003, p. 1). A se utiliza codul NUTS cel mai detaliat și relevant. În cazul în care un proiect vizează mai multe zone NUTS/UAL la nivelul 2, se va lua în considerare încadrarea la codul NUTS/UAL de nivelul 1 sau la coduri superioare.

B.3. **Compatibilitate și coerență cu programul (programele) operațional(e)**

B.3.1. *Titlul programului (programelor) operațional(e) aferent(e):*

B.3.2. *Numărul codului comun de identificare (CCI) al programului (programelor) operațional(e)*

B.3.3. *Fond*

În cazul unui proiect major cofinanțat de mai mult decât un singur program operațional, este necesar să fie menționat în mod separat fondul pentru fiecare program operațional.

FEDER ☐ Fondul de coeziune ☐

B.3.4. *Titlul axei prioritare sau al axelor prioritare în cazul unui proiect major cofinanțat de mai mult decât un singur program operațional*

B.4. **Descrierea proiectului**

B.4.1. *Descrierea proiectului (sau a etapei proiectului):*

(a) Se furnizează o descriere a proiectului (sau a etapei proiectului).

(b) În cazul în care proiectul reprezintă o fază a unui proiect de ansamblu, se descriu etapele prevăzute pentru punerea în aplicare (explicând dacă aceste etape sunt independente una de alta din punct de vedere tehnic și financiar). În cazul unui proiect major cofinanțat de mai mult decât un singur program operațional, este necesar să fie menționate părțile care depind de fiecare program operațional sau alocarea proporțională.

(c) Pe baza căror criterii a fost divizat proiectul în etape?

B.4.2. *Descrierea tehnică a investiției în infrastructură*

(a) Se descriu infrastructurile preconizate și lucrările pentru care este propusă o contribuție financiară, specificând principalele lor caracteristici și componente.

(b) În ceea ce privește lucrarea în cauză, se identifică și se cuantifică principalii indicatori de rezultat care trebuie utilizați:

(c) Principalii beneficiari ai infrastructurilor (și anume, populația țintă, cuantificată în măsura posibilului):

(d) Realizarea infrastructurilor va fi asigurată printr-un parteneriat public-privat (PPP)?

Da ☐ Nu ☐

În cazul unui răspuns afirmativ, se descrie forma de PPP (de exemplu, procesul de selectare a partenerului privat, structura PPP, dispoziții privind proprietatea asupra infrastructurii, măsurile de repartizare a riscului, etc.):

Se furnizează detalii cu privire la modul în care infrastructurile vor fi gestionate după încheierea proiectului (și anume, gestionare publică, concesiune, altă formă de PPP)

e) Proiectul face parte dintr-o rețea transeuropeană care a făcut obiectul unui acord la nivelul Uniunii?

Da ☐ Nu ☐

B.5. Obiectivele proiectului

B.5.1. *Infrastructuri existente și impactul proiectului*

Se indică măsura în care regiunea (regiunile) este (sunt) dotată (dotate) în prezent cu tipul de infrastructură la care se referă prezenta cerere; a se face o comparație între aceasta și nivelul de dotare cu infrastructură vizat pentru anul țintă 20.. (și anume, conform strategiei relevante sau a planurilor naționale/regionale, dacă este cazul). Se indică contribuția preconizată a proiectului la obiectivele strategiei/ planului. Se precizează eventualele blocaje sau alte probleme care trebuie rezolvate.

B.5.2. *Obiective socioeconomice*

Se indică obiectivele și scopurile socioeconomice ale proiectului.

B.5.3. *Contribuția la realizarea programului (programelor) operațional(e)*

Se descrie modul în care proiectul contribuie la realizarea priorităților programului (programelor) operațional(e) (furnizând, în măsura posibilului, indicatori cuantificați).

C. REZULTATELE STUDIILOR DE FEZABILITATE

C.1. Se furnizează un rezumat al principalelor concluzii ale studiilor de fezabilitate realizate

Se furnizează referințe precise în cazul în care FEDER, Fondul de coeziune, ISPA sau alte mijloace de intervenție ale Uniunii participă/au participat la finanțarea studiilor de fezabilitate.

C.1.1. *Analiza cererii*

Se prezintă o sinteză a analizei cererii, inclusiv nivelul de utilizare preconizat la finalizarea proiectului și nivelul de creștere a cererii.

C.1.2. *Opțiuni luate în considerare*

Se prezintă pe scurt opțiunile alternative luate în considerare în studiile de fezabilitate.

D. CALENDAR

D.1. **Calendarul proiectului**

Se prezintă mai jos calendarul de desfăşurare al întregului proiect.

În cazul în care cererea se referă la o etapă a proiectului, se indică în mod clar în tabel elementele întregului proiect pentru care se solicită asistenţă prin prezenta cerere:

	Data începerii (A) zz/l/aaaa	Data încheierii (B) zz/l/aaaa
1. Studiu de fezabilitate:		
2. Analiza cost-beneficiu (inclusiv analiza financiară):		
3. Evaluarea impactului asupra mediului:		
4. Studii de proiectare:		
5. Pregătirea dosarului de licitaţie:		
6. Începutul prevăzut al procedurii (procedurilor) de licitaţie (*):		
7. Achiziţia de terenuri:		
8. Etapa/contractul de construcţie:		
9. Etapa de exploatare:		

(*) Se precizează pentru fiecare licitaţie.

Se anexează un calendar rezumativ al principalelor categorii de lucrări (de exemplu, un grafic Gantt, în măsura disponibilităţii).

D.2. **Maturitatea proiectului**

Se prezintă calendarul proiectului (D.1) în ceea ce priveşte progresul tehnic şi financiar şi nivelul actual de maturitate a proiectului, în cadrul următoarelor rubrici:

D.2.1. *Aspecte tehnice (studii de fezabilitate, etc.):*

D.2.2. *Aspecte administrative (autorizaţii, evaluarea impactului asupra mediului, achiziţia de terenuri, licitaţii, etc.):*

D.2.3. *Aspecte financiare (decizii de angajament în ceea ce priveşte cheltuielile publice naţionale, împrumuturi solicitate sau acordate, etc. – a se furniza referinţe):*

D.2.4. *În cazul în care proiectul a început deja, se indică starea de evoluţie a lucrărilor:*

E. ANALIZĂ COSTURI-BENEFICII

Prezenta secţiune ar trebui să se bazeze pe orientările privind metodologia de realizare a analizei cost-beneficiu pentru proiecte majore. Pe lângă elementele sintetice care trebuie prezentate, întregul document al analizei cost-beneficiu se va prezenta în anexa II în sprijinul prezentei cereri.

E.1. **Analiză financiară**

Elementele principale ale analizei financiare din cadrul analizei cost-beneficiu vor fi prezentate pe scurt mai jos.

E.1.1. *Scurtă descriere a metodei utilizate și a ipotezelor specifice formulate*

E.1.2. *Principalele elemente și parametri utilizați în analiza raportului cost-beneficiu pentru analiza financiară*

Elemente și parametri principali	Valoare neactualizată	Valoare actualizată (valoare actualizată netă)
1. Perioada de referință (ani)		
2. Rata de actualizare financiară (%) (1)		
3. Costul total al investiției, cu excepția provizioanelor pentru situații neprevăzute (în euro, neactualizat) (2)		
4. Costul total al investiției (în euro, actualizat)		
5. Valoarea reziduală (în euro, neactualizată)		
6. Valoarea reziduală (în euro, actualizată)		
7. Venituri (în euro, actualizate)		
8. Costuri de exploatare (în euro, actualizate)		
Calcularea deficitului de finanțare (3)		
9. Venit net = venituri – cheltuieli de exploatare + valoare reziduală (în euro, actualizată) = (7) – (8) + (6)		
10. Costul investiției – venitul net (în euro, actualizat) = (4) – (9) [articolul 55 alineatul (2)]		
11. Rata de finanțare a deficitului (%) = (10) / (4)		

(1) Se menționează dacă rata este reală sau nominală. În cazul în care analiza financiară este realizată în prețuri constante, se utilizează o rată de actualizare financiară exprimată în termeni reali. În cazul în care analiza financiară este realizată în prețuri curente, se utilizează o rată de actualizare financiară exprimată în termeni nominali.

(2) Costul aferent investiției indicat în cazul de față ar trebui să excludă provizioanele pentru situații neprevăzute în conformitate cu documentul de lucru nr. 4.

(3) Nu se aplică: 1) în cazul proiectelor care fac obiectul regulilor privind ajutoarele de stat, în sensul articolului 107 din Tratat (a se vedea punctul G.1), în temeiul articolului 55 alineatul (6) din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006, și 2) în cazul în care cheltuielile de exploatare sunt mai ridicate decât veniturile generate, proiectul nu este considerat ca generator de venituri, în sensul articolului 55 din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006, situație în care se vor ignora elementele 9 și 10 și se va fixa deficitul de finanțare la 100 %.

În cazul în care TVA este recuperabilă, cheltuielile și veniturile ar trebui să se bazeze pe cifre care exclud TVA.

E.1.3. *Principalele rezultate ale analizei financiare*

	Fără asistență din partea Uniunii (RRF/C) A		Cu asistență din partea Uniunii (RRF/K) 9 (1)	
1. Rată de rentabilitate financiară (%)		RRF/C		RRF/K
2. Valoarea actualizată netă (euro)		VAN/C		VAN/K

(1) Pentru calcularea rentabilității proiectului fără („/C") și cu („/K") asistență din partea Uniunii, se face referire la orientările prevăzute de Comisie în conformitate cu articolul 40 din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006.

E.1.4. *Venituri generate de-a lungul duratei de existență a proiectului*

În cazul în care se preconizează că proiectul va genera venituri prin instituirea de tarife și de taxe suportate de utilizatori, se vor furniza detalii privind taxele (tipul și nivelul taxelor, principiul sau legislația Uniunii pe baza căreia se instituie taxele).

(a) Taxele acoperă cheltuielile de exploatare și amortizarea proiectului?

(b) Taxele diferă în funcție de diverși utilizatori ai infrastructurii?

(c) Sunt taxele proporționale

i) cu folosirea proiectului/consumul real?

ii) cu poluarea generată de utilizatori?

În cazul în care nu se propun tarife sau taxe, cum vor fi acoperite costurile de exploatare și de întreținere?

E.2. Analiză socioeconomică

E.2.1. *Se descrie pe scurt metoda utilizată (ipoteze cheie ale evaluării costurilor și beneficiilor) și principalele concluzii ale analizei socioeconomice:*

E.2.2. *Se precizează principalele costuri și beneficii puse în evidență prin analiză, precum și valoarea atribuită fiecărei dintre ele:*

Beneficiu	Valoare unitară (dacă se aplică)	Valoare totală (în euro, actualizată)	% din beneficiile totale
			...
Cost	**Valoare unitară (dacă se aplică)**	**Valoare totală (în euro, actualizată)**	**% din costurile totale**
	...		...

E.2.3. *Principalii indicatori ai analizei economice*

Principalii parametri și indicatori	Valori
1. Rata socială a scontului (%)	
2. Rata economică de rentabilitate (%)	
3. Valoare actuală netă economică (în EUR)	
4. Raport costuri-beneficii	

E.2.4. *Impactul proiectului asupra ocupării forței de muncă*

Se furnizează o indicație a numărului de locuri de muncă ce vor fi create [exprimate în echivalenți normă întreagă (ENI)].

Număr de locuri de muncă direct create:	Nr. (ENI) (A)	Durata medie a acestor locuri de muncă (în luni) (1) (B)
1. În timpul fazei de punere în aplicare		
2. În timpul fazei de exploatare		

(1) În cazul locurilor de muncă permanente, în loc de durata în luni, se indică „permanent".

[NB: locurile de muncă indirecte create sau pierdute nu se iau în considerare pentru investițiile de infrastructură publică.]

E.2.5. *Se indică principalele beneficii şi costuri care nu pot fi cuantificate/evaluate:*

E.3. **Analiza riscului şi a sensibilităţii**

E.3.1. *Scurtă descriere a metodei utilizate şi rezumatul rezultatelor*

E.3.2. *Analiza sensibilităţii*

Se indică modificarea procentuală aplicată variabilelor testate: .....

Se prezintă efectul estimat asupra rezultatelor indicilor de performanţă financiară şi economică.

Variabilă testată	Variaţia ratei de rentabilitate financiară	Variaţia valorii actualizate nete financiare	Variaţia ratei de rentabilitate economică	Variaţia valorii actualizate nete economice

Care variabile au fost identificate drept variabile critice? Precizaţi ce criteriu s-a aplicat.

Care sunt valorile prag ale variabilelor critice?

E.3.3. *Analiza riscurilor*

Se prezintă distribuţia probabilităţii estimate a indicatorilor de performanţă financiară şi economică. Furnizaţi informaţii statistice relevante (valori preconizate, abatere standard).

F. ANALIZA IMPACTULUI ASUPRA MEDIULUI

F.1. **În ce mod:**

(a) contribuie proiectul la obiectivul dezvoltării durabile (politica europeană de luptă împotriva schimbării climatice, protecţia biodiversităţii, altele ...)?

(b) respectă proiectul principiile acţiunii preventive şi ale corectării, cu prioritate la sursă, a daunelor aduse mediului?

(c) respectă proiectul principiul conform căruia „poluatorul plăteşte"?

F.2. **Consultarea autorităţilor responsabile cu mediul**

Autorităţile de mediu care ar putea fi interesate de proiect au fost consultate în virtutea responsabilităţilor lor specifice?

Da ☐ Nu ☐

În cazul unui răspuns afirmativ, vă rugăm să indicaţi denumirea (denumirile) şi adresa (adresele) şi să descrieţi responsabilitatea respectivei autorităţi:

În cazul unui răspuns negativ, vă rugăm să oferiţi explicaţii:

F.3. **Evaluarea impactului asupra mediului**

F.3.1. *Autorizația* (5)

F.3.1.1. A fost acordată deja o autorizație pentru derularea acestui proiect?

Da ☐ Nu ☐

F.3.1.2. În caz afirmativ, la ce dată

F.3.1.3. În caz contrar, când a fost introdusă cererea oficială de autorizație?

F.3.1.4. La ce dată este așteptată decizia finală?

F.3.1.5. Indicați autoritatea sau autoritățile competente care au acordat sau vor acorda autorizația de dezvoltare.

F.3.2. *Aplicarea directivei 85/337/CEE a consiliului privind evaluarea impactului asupra mediului (EIM)* (6)

F.3.2.1. Proiectul aparține unei clase de dezvoltare:

☐ care face obiectul anexei I la directiva menționată (treceți la întrebarea F.3.2.2)

☐ reglementate de anexa II la directivă (treceți la întrebarea F.3.2.3)

☐ care nu este reglementată de niciuna dintre cele două anexe (treceți la întrebarea F.3.3)

F.3.2.2. În cazul în care proiectul este reglementat de anexa I la directivă, se anexează următoarele documente:

(a) informațiile prevăzute la articolul 9 alineatul (1) din directivă;

(b) rezumatul netehnic (7) al studiului de impact asupra mediului realizat pentru proiect;

(c) informații privind consultările cu autoritățile de mediu, publicul în cauză și, după caz, cu alte state membre.

F.3.2.3. În cazul în care proiectul este reglementat de anexa II la respectiva directivă, a fost realizată o evaluare a impactului asupra mediului?

☐ Da

În acest caz, includeți documentele necesare enumerate la punctul F.3.2.2

☐ Nu

În acest caz, prezentați motivele și precizați limitele, criteriile sau examinarea făcută caz în parte realizate pentru a ajunge la concluzia că proiectul nu prezintă efecte semnificative asupra mediului:

F.3.3. *Aplicarea directivei 2001/42/CE a Parlamentului European și a Consiliului* (8) *privind evaluarea strategică de mediu (Directiva ESM)*

(5) Decizia autorității sau a autorităților competente (naționale) care împuternicește titularul proiectului să realizeze proiectul. În cazul în care proiectul prezentat face parte dintr-o operațiune mai amplă, autorizația de dezvoltare trebuie să se refere exclusiv la proiectul prezentat. Comisia. În cazul în care sunt necesare mai multe decizii de autorizare a dezvoltării, se vor repeta informațiile de câte ori este necesar.
(6) JO L 175, 5.7.1985, p. 40.
(7) Elaborat în temeiul articolului 5 alineatul (3) din Directiva 85/337/CEE.
(8) JO L 197, 21.7.2001, p. 30.

F.3.3.1. Proiectul rezultă dintr-un plan sau program reglementat de Directiva ESM?

☐ Nu În acest caz, prezentați o explicație succintă:

☐ Da În acest caz, pentru a aprecia dacă efectele cumulative potențiale la scară mai largă ale proiectului au fost abordate, vă rugăm să indicați fie un link internet, fie o copie electronică a rezumatului netehnic [9] al raportului de mediu realizat pentru plan sau program.

F.4. **Evaluarea impactului asupra siturilor NATURA 2000**

F.4.1. *Proiectul poate avea impact negativ major asupra siturilor incluse sau care trebuie incluse în rețeaua Natura 2000?*

☐ Da În acest caz

(1) Vă rugăm să prezentați o sinteză a concluziilor evaluării corespunzătoare realizate în conformitate cu articolul 6 alineatul (3) din Directiva 92/43/CEE a Consiliului [10].

(2) În cazul în care măsurile compensatorii au fost considerate ca fiind necesare în conformitate cu articolul 6 alineatul (4), vă rugăm să prezentați o copie a fișei „Informații cu privire la proiectele care ar putea avea un efect negativ semnificativ asupra siturilor NATURA 2000", transmisă Comisiei (DG Mediu) în temeiul Directivei 92/43/CEE [11].

☐ Nu În acest caz, anexați declarația din apendicele I completată de autoritatea competentă.

F.5. **Măsuri suplimentare de integrare în mediu**

Proiectul prevede, pe lângă evaluarea impactului asupra mediului, alte măsuri suplimentare de integrare în materie de mediu (de exemplu, auditul de mediu, managementul de mediu, monitorizarea specifică a mediului)?

Da ☐ Nu ☐

Dacă răspunsul este afirmativ, se precizează

F.6. **Costul măsurilor destinate remedierii impactului negativ asupra mediului**

În cazul în care este inclus în costul total, proporția estimată a costului măsurilor luate pentru a reduce și/sau compensa impactul negativ asupra mediului

% | |

Explicați pe scurt:

F.7. **În cazul proiectelor în domeniul apei, al apelor uzate și al deșeurilor solide:**

Explicați dacă proiectul este coerent cu un plan și un program sectorial/integral legate de punerea în aplicare a politicii sau legislației Uniunii [12] în aceste domenii:

[9] Elaborat în temeiul anexei I litera (j) la Directiva 2001/42/CE.
[10] JO L 206, 22.7.1992, p. 7.
[11] Documentul 99/7 rev.2 adoptat de Comitetul "Habitate" (înființat în temeiul Directivei 92/43/CEE) în cadrul reuniunii sale din 4 octombrie 1999.
[12] În special, Directiva 2000/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului (directiva-cadru privind apa) (JO L 327, 22.12.2000, p. 1), Directiva 91/271/CEE a Consiliului (directiva privind tratarea apelor uzate urbane) (JO L 135, 30.5.1991, p. 40), articolul 7 din Directiva 2006/12/CE a Parlamentului European și a Consiliului (directiva-cadru privind apa) (JO L 114, 27.4.2006, p. 9), Directiva 1999/31/CE a Consiliului (directiva privind depozitarea deșeurilor) (JO L 182, 16.7.1999, p. 1).

G. JUSTIFICAREA CONTRIBUȚIEI PUBLICE

G.1. **Concurență**

Proiectul beneficiază de ajutoare de stat?

Da ☐ Nu ☐

În cazul unui răspuns afirmativ, vă rugăm să precizați în tabelul de mai jos valoarea ajutorului și, pentru ajutoarele autorizate, numărul ajutorului de stat și referința scrisorii de autorizare, pentru ajutoarele cu excepțare în funcție de categorii, numărul de înregistrare respectiv și pentru ajutoarele notificate pendinte, numărul ajutorului de stat ([13]).

Surse de ajutor (locale, regionale, naționale și din partea Uniunii):	Valoarea ajutorului (în EUR)	Numărul ajutorului de stat/ numărul de înregistrare al ajutorului cu excepțare în funcție de categorii	Referința scrisorii de autorizare
Scheme de ajutor autorizate, ajutor ad-hoc autorizat sau ajutor care face obiectul regulamentului de excepțare în funcție de categorii:			
Ajutor prevăzut în temeiul unor notificări pendinte (ajutor sau scheme ad-hoc):			
Ajutor pentru care o notificare este în așteptare (ajutor sau scheme ad-hoc)			
Totalul ajutorului acordat:			
Cost total al proiectului de investiții			

G.2. **Impactul participării Uniunii asupra punerii în practică a proiectului**

Pentru fiecare răspuns afirmativ, vă rugăm să precizați dacă:

Participarea din partea Uniunii:

a) va accelera punerea în aplicare a proiectului?

Da ☐ Nu ☐

b) va fi esențială pentru punerea în aplicare a proiectului?

Da ☐ Nu ☐

H. PLAN DE FINANȚARE

Valoarea vizată de decizie și alte informații financiare din această secțiune trebuie să fie conforme cu baza (costuri totale sau publice) utilizată pentru rata de cofinanțare a axei prioritare. În cazul în care cheltuielile private nu sunt eligibile pentru finanțare în temeiul axei prioritare, acestea vor fi excluse din rândul costurilor eligibile; în cazul în care cheltuielile private sunt eligibile, acestea pot fi incluse

([13]) Această cerere nu înlocuiește notificarea către Comisie în temeiul articolului 108 alineatul (3) din Tratat. O decizie pozitivă a Comisiei cu privire la proiectul major, în temeiul Regulamentului (CE) nr. 1083/2006, nu constituie o autorizare a ajutorului de stat.

H.1. Defalcarea costurilor

Sursa	Costul total al proiectului (A)	Costuri neeligibile (*) (B)	Costuri eligibile (C) = (A) – (B)
1. Onorarii legate de planificare/ proiectare			
2. Achiziționarea de terenuri			
3. Clădiri și construcții			
4. Instalații și mașini			
5. Provizioane pentru situații neprevăzute (**)			
6. Ajustarea prețurilor (dacă se aplică) (***)			
7. Asistență tehnică			
8. Publicitate			
9. Supervizare în cursul executării lucrărilor de construcții			
10. Subtotal			
11. (TVA (****))			
12. Total	(*****)		

(*) Costurile neeligibile cuprind: (i) cheltuielile apărute în afara perioadei de luare în considerare a eligibilității; (ii) cheltuielile neeligibile în temeiul normelor naționale [articolul 56 alineatul (4) din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006]; (iii) alte cheltuieli reprezentate pentru cofinanțare. NB: Data de luare în considerare a eligibilității cheltuielilor este cea de primire de către Comisie a cererii privind programul operațional sau data de 1 ianuarie 2007, fiind reținută data cea mai recentă dintre aceste.

(**) Provizioanele pentru cheltuieli neprevăzute nu pot depăși 10 % din costul de investiție total net al cheltuielilor neprevăzute. Aceste provizioane pot fi incluse în costurile eligibile totale folosite pentru calcularea contribuției prevăzute din partea fondurilor – secțiunea H2.

(***) O ajustare a prețurilor poate fi inclusă, după caz, pentru a acoperi o inflație prevăzută în cazul în care costurile eligibile sunt exprimate în prețuri constante.

(****) În cazul în care TVA-ul este considerat eligibil, se furnizează motivele.

(*****) Costul total trebuie să includă toate costurile ocazionate de proiect, de la planificare până la supervizare și trebuie să includă TVA-ul, chiar și atunci când acesta din urmă este considerat neeligibil.

H.2. Resurse totale prevăzute și participarea prevăzută a fondurilor

Rata deficitului de finanțare a fost deja prezentată în secțiunea E.1.2. Această rată trebuie aplicată costurilor eligibile pentru a calcula „valoarea la care se aplică rata de cofinanțare pentru axa prioritară" [articolul 41 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006 al Consiliului]. Ulterior, rezultatul trebuie înmulțit cu rata de cofinanțare a axei prioritare pentru stabilirea participării din partea Uniunii.

H.2.1. *Calcularea contribuției Uniunii*

	Valoare
1. Costuri eligibile (în euro, nesocializate) [secțiunea H.1.12(C)]	
2. Rata deficitului de finanțare (%), dacă este cazul = (E.1.2.11)	
3. Valoarea vizată de decizie, și anume „valoarea la care se aplică rata de cofinanțare pentru axa prioritară sau axele prioritare (*)" [articolul 41 alineatul (2)] = (1)*(2). În cazul în care nu se aplică secțiunea H.2.1.2, valoarea vizată de decizie trebuie să respecte valoarea maximă a contribuției publice, potrivit normelor privind ajutoarele de stat	
3.1. În cazul unui proiect major cofinanțat de mai mult decât un singur program operațional, se indică partea din valoarea vizată de decizie care corespunde fiecărui program operațional	
4. Rata de cofinanțare pentru axa prioritară sau axele prioritare (*) (%)	
5. Participarea Uniunii (în EUR) = (3)*(4)	

(*) În cazul unui proiect major cofinanțat de mai mult decât un singur program operațional.

H.2.2. *Surse de cofinanțare*

Pe baza rezultatelor obținute în urma calculării deficitului de finanțare (dacă este cazul), costul total al investiției aferente proiectului se finanțează din următoarele surse:

Sursa pentru costul total al investiției (€)					Din care (pentru informare)
Costul total al investiției [H.1.12.(A)]	Contribuția Uniunii [H.2.1.5]	Contribuția publică națională (sau echivalentul)	Contribuția privată națională	Alte surse (precizați)	Împrumuturi din partea BEI/FEI:
(a) = (b)+(c)+(d)+(e)	(b)	(c)	(d)	(e)	(f)

H.2.3. *Cheltuieli deja certificate*

Au fost deja certificate cheltuielile pentru acest proiect major?

Da ☐ Nu ☐

În cazul unui răspuns afirmativ, precizați suma ..... EUR.

În cazul unui răspuns afirmativ și în cazul unui proiect major cofinanțat de mai mult decât un singur program operațional, în temeiul căror programe operaționale au fost certificate cheltuielile?

Titlul programului (programelor) operațional(e) aferent(e):

Nr. codului CCI:

Suma corespunzătoare din programul operațional: ..... EUR

H.3. **Planul anual de finanțare al contribuției Uniunii**

Contribuția Uniunii (H.2.1.5) este prezentată în continuare ca procent din angajamentul anual al programului. În cazul unui proiect major cofinanțat de mai mult decât un singur program operațional, este necesar să fie prezentată în mod separat finanțarea anuală pentru fiecare program operațional.

(în EUR)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
[FC/FEDER – precizați]							

I. **COMPATIBILITATEA CU POLITICILE ȘI LEGISLAȚIA UNIUNII**

În temeiul articolului 8 alineatul (5) din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006, vă rugăm să furnizați următoarele date:

I.1. **Alte surse de finanțare la nivelul Uniunii**

I.1.1. *A fost depusă o cerere de asistență din orice altă sursă de la nivelul Uniunii (bugetul RTE-T, LIFE+, programe-cadru de cercetare și dezvoltare, altă sursă de finanțare din partea Uniunii) pentru acest proiect?*

Da ☐ Nu ☐

În cazul unui răspuns afirmativ, vă rugăm să oferiți detalii (instrumentul financiar în cauză, numerele de referință, date, sumele solicitate, sumele acordate, etc.):

I.1.2. *Acest proiect este complementar unui proiect finanțat sau care urmează să fie finanțat de FEDER, FSE, Fondul de coeziune, bugetul RTE-T, altă sursă de finanțare din Uniune?*

Da ☐ Nu ☐

În cazul unui răspuns afirmativ, vă rugăm să oferiți detalii (se vor furniza date precise, numerele de referință, date, sumele solicitate, sumele acordate, etc.):

I.1.3. *Acest proiect a făcut obiectul unei cereri de împrumut sau de participare a BEI/FEI?*

Da ☐ Nu ☐

În cazul unui răspuns afirmativ, vă rugăm să oferiți detalii (instrumentul financiar în cauză, numerele de referință, date, sumele solicitate, sumele acordate, etc.):

I.1.4. *S-a depus o cerere de asistență din orice altă sursă la nivelul Uniunii (inclusiv FEDER, FSE, Fondul de coeziune, BEI, FEI, alte surse de finanțare din Uniune) pentru o etapă anterioară acestui proiect (inclusiv etapele de fezabilitate și pregătitoare)?*

Da ☐ Nu ☐

În cazul unui răspuns afirmativ, vă rugăm să oferiți detalii (instrumentul financiar în cauză, numerele de referință, date, sumele solicitate, sumele acordate, etc.):

I.2. **Face proiectul obiectul unei proceduri juridice pe motive de nerespectare a legislației Uniunii?**

Da ☐ Nu ☐

În caz afirmativ, vă rugăm să precizați:

I.3. **Măsuri de publicitate**

Se precizează măsurile de publicitate propuse pentru aducerea la cunoștință a intervenției Uniunii (de exemplu, natura măsurii, descriere succintă, costuri prevăzute, durată, etc.):

I.4. **Rolul JASPERS în pregătirea proiectului**

I.4.1. *A contribuit asistența tehnică JASPERS la o parte a pregătirii acestui proiect?*

Da ☐ Nu ☐

I.4.2. *Se descriu elementele proiectului pentru care a intervenit JASPERS (de exemplu, conformitatea cu mediul, contractele de achiziții publice, revizuirea descrierii tehnice).*

I.4.3. *Care au fost principalele concluzii și recomandări ale intervenției JASPERS? Au fost luate ele în considerare la definitivarea proiectului?*

I.5. **Achiziții publice**

În cazurile în care contractele au fost publicate în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*, se indică referința:

Contract	Dată	Referință
...	...	

J. **AVIZUL AUTORITĂȚII NAȚIONALE COMPETENTE**

Confirm că informațiile menționate în prezentul formular sunt precise și corecte.

Nume: .....

Semnătură: .....

Organizație: .....

(Autoritatea de gestionare și, în caz de proiect major cofinanțat de mai multe programe operaționale, autoritățile responsabile)

Data: .....

Apendicele I

DECLARAȚIA AUTORITĂȚII RESPONSABILE DE MONITORIZAREA SITURILOR NATURA 2000

Autoritatea responsabilă .....

după examinarea cererii de proiect .....

care va fi situat în .....

Declară că nu este probabil ca proiectul să aibă efecte semnificative asupra unui sit *NATURA 2000*, pe baza următoarelor motive:

Prin urmare, nu s-a considerat necesară realizarea unei evaluări corespunzătoare în conformitate cu articolul 6 alineatul (3).

O hartă la scara de 1:100.000 (sau la cea mai apropiată scară posibilă) este atașată, aceasta indicând locația proiectului, precum și siturile *NATURA 2000* în cauză, dacă este cazul.

Data (zz/ll/aaaa):

Semnătură: .....

Nume: .....

Funcție: .....

Organizație: .....

(Autoritate responsabilă cu monitorizarea siturilor *NATURA 2000*)

Ștampilă oficială:

ANEXA XXII

PROIECT MAJOR
CERERE DE CONFIRMARE A ASISTENȚEI ÎN TEMEIUL ARTICOLELOR 39–41 DIN REGULAMENTUL (CE) NR. 1083/2006

FONDUL EUROPEAN DE DEZVOLTARE REGIONALĂ/FONDUL DE COEZIUNE

INVESTIȚIE PRODUCTIVĂ

[Titlul proiectului]

Nr. CCI [----------]

A. ADRESE ȘI REFERINȚE

A.1. **Autoritatea responsabilă pentru cerere (și anume, autoritatea de gestionare sau organismul intermediar). În cazul unui proiect major cofinanțat de mai mult decât un singur program operațional, este necesar să fie menționate autoritățile responsabile de fiecare program operațional.**

A.1.1. *Denumire:*

A.1.2. *Adresă:*

A.1.3. *Contact:*

A.1.4. *Telefon:*

A.1.5. *Telex/Fax:*

A.1.6. *E-mail:*

A.2. **Organismul, sau organismele în cazul unui proiect major cofinanțat de mai mult decât un singur program operațional, responsabil(e) de realizarea proiectului (beneficiar)**

A.2.1. *Denumire:*

A.2.2. *Adresă:*

A.2.3. *Contact:*

A.2.4. *Telefon:*

A.2.5. *Telex/Fax:*

A.2.6. *E-mail:*

B. INFORMAȚII PRIVIND PROIECTUL

B.1. **Descrierea proiectului**

B.1.1. *Titlul proiectului/etapa proiectului:*

B.1.2. *Numele întreprinderii:*

B.1.3. *Este întreprinderea o IMM (1)?*

Da ☐ Nu ☐

B.1.4. *Cifră de afaceri:* ☐ în milioane EUR

B.1.5. *Număr total de persoane angajate: valoare* ☐

B.1.6. *Structura grupului:*

Capitalul sau drepturile de vot ale întreprinderii sunt deținute, în proporție de cel puțin 25 %, de o întreprindere sau de un grup de întreprinderi care nu corespunde definiției unei IMM?

Da ☐ Nu ☐

Se indică numele și se descrie structura grupului.

(1) Recomandarea 2003/361/CE a Comisiei (JO L 124, 20.5.2003, p. 36).

B.2. **Clasificarea activităților din cadrul proiectului** [2]

		Cod	Procentaj
B.2.1.	*Codificarea dimensiunii «temă prioritară»* [3]		
B.2.2.	*Codificarea dimensiunii «formă de finanțare»*		
B.2.3.	*Codificarea dimensiunii teritoriale*		
B.2.4.	*Codificarea dimensiunii «activitate economică»*		
B.2.4.1.	Cod NACE [4]		
B.2.4.2.	Tipul investiției [5]		
B.2.4.3.	Produsul în cauză [6]		
B.2.5.	*Codificarea dimensiunii «localizare (localizări)» (NUTS/UAL)* [7]		

B.3. **Compatibilitatea și coerența cu programul (programele) operațional(e)**

B.3.1. *Titlul programului (programelor) operațional(e) aferent(e):*

B.3.2. *Numărul codului comun de identificare (CCI) al programului (programelor) operațional(e)*

B.3.3. *Fond*

În cazul unui proiect major cofinanțat de mai multe programe operaționale, se menționează în mod separat fondul pentru fiecare program operațional.

FEDER ☐ Fondul de coeziune ☐

B.3.4. *Titlul axei prioritare sau al axelor prioritare în cazul unui proiect major cofinanțat de mai multe programe operaționale:*

B.4. **Descrierea proiectului**

B.4.1. *Descrierea proiectului (sau a etapei proiectului):*

(a) Se furnizează o descriere a proiectului (sau a etapei proiectului).

(b) În cazul în care proiectul reprezintă o etapă a unui proiect de ansamblu, se descriu etapele prevăzute pentru punerea în aplicare (explicând dacă aceste etape sunt independente una de alta din punct de vedere tehnic și financiar). În cazul unui proiect major cofinanțat de mai multe programe operaționale, se menționează părțile care depind de fiecare program operațional sau alocarea proporțională.

(c) Pe baza căror criterii a fost divizat proiectul în etape?

---

(2) Anexa II la prezentul regulament, în ipsa unor dispoziții contrare.
(3) În cazul în care un proiect implică mai multe activități economice, se pot indica mai multe coduri. În acest caz, procentajul pentru fiecare cod ar trebui să fie indicat astfel încât totalul să nu depășească 100 %.
(4) NACE-Rev. 2, cod din 4 cifre; Regulamentul (CE) nr. 1893/2006.
(5) Construcție nouă = 1; extindere = 2, transformare/modernizare = 3; schimbarea locației = 4; cesare prin preluare = 5.
(6) Nomenclatura combinată (NC), Regulamentul (CEE) nr. 2658/87 al Consiliului (JO L 256, 7.9.1987, p. 1).
(7) Regulamentul (CE) nr. 1059/2003. A se utiliza codul NUTS cel mai detaliat și relevant. În cazul unui proiect care afectează mai mult de trei zone NUTS/UAL de nivel 2 se va avea în vedere utilizarea codurilor NUTS/UAL1 sau superioare.

B.4.2. *Descrierea tehnică a investiției productive*

Se descrie în întregime:

(a) Ansamblul lucrărilor care trebuie realizate, specificând principalele lor caracteristici și elemente componente (a se utiliza indicatori cuantificați în măsura posibilului)

(b) Unitatea, principalele activități și principale elemente ale structurii financiare a întreprinderii.

(c) Obiectivele investiției și principalele aspecte ale noii construcții, extinderi, transformări/modernizări, schimbări de localitate, creări prin preluare care acoperă investiția.

(d) Se descrie tehnologia și echipamentele de producție.

(e) Se descriu produsele.

B.5. **Obiectivele proiectului**

B.5.1. *Infrastructuri existente și impactul proiectului*

Se precizează în ce măsură regiunea sau regiunile în cauză sunt înzestrate în prezent cu tipul de instalații sau de activități de producție reglementate de prezenta cerere. Se precizează contribuția previzibilă a proiectului:

B.5.2. *Contribuția la realizarea programului (programelor) operațional(e)*

Se indică modul în care proiectul contribuie la realizarea prioritățior programului (programelor) operațional(e) (furnizând, în măsura posibilului, indicatori cuantificați).

C. REZULTATELE STUDIILOR DE FEZABILITATE

C.1. **Se furnizează un rezumat al principalelor concluzii ale studiilor de fezabilitate (sau ale planului de afaceri) realizate**

C.1.1. *Analiza cererii*

C.1.1.1. Se descriu pieţele ţintă, făcând distincţie între ele, după caz, pentru fiecare stat membru în cauză şi, separat, pentru ţările terţe luate în ansamblu:

C.1.1.2. Se prezintă o sinteză a analizei cererii, în special a ratei de creştere a cererii, făcând distincţie, după caz, între situaţiile din fiecare stat membru în cauză şi, separat, din ţările terţe în ansamblu:

C.1.2. *Precizări privind capacităţile*

C.1.2.1. Capacitatea întreprinderii înainte de investiţie (în unităţi pe an):

C.1.2.2. Dată de referinţă:

C.1.2.3. Capacitate după investiţie (în unităţi pe an):

C.1.2.4. Rată estimată de utilizare a capacităţii:

D. CALENDAR

D.1. Calendarul proiectului

Se prezintă mai jos calendarul de desfăşurare al întregului proiect.

În cazul în care cererea se referă la o etapă a proiectului, se indică în mod clar în tabel elementele întregului proiect pentru care este solicitată contribuţia financiară în prezenta cerere:

	Data începerii (A) zz/ll/aaaa	Data finalizării (B) zz/ll/aaaa
1. Studiu de fezabilitate/Plan de afaceri		
2. Analiză costuri-beneficii:		
3. Evaluarea impactului asupra mediului:		
4. Achiziţia de terenuri:		
5. Etapă de construcţie:		
6. Etapă de explotare:		

Se anexează un calendar rezumativ al principalelor categorii de lucrări (de exemplu, un grafic Gantt, în măsura disponibilităţii).

D.2. Maturitatea proiectului

Se prezintă calendarul proiectului (D.1) în ceea ce priveşte progresul tehnic şi financiar şi nivelul actual de maturitate a proiectului, în cadrul următoarelor rubrici:

D.2.1. *Aspecte tehnice (studii de fezabilitate, etc.);*

D.2.2. *Aspecte administrative (autorizaţii, evaluarea impactului asupra mediului, achiziţia de terenuri, etc.);*

D.2.3. *Aspecte financiare (decizii de angajament în ceea ce priveşte cheltuielile publice naţionale, împrumuturi solicitate sau acordate, etc. – a se furniza referinţe)*

D.2.4. *În cazul în care proiectul a început deja, se indică starea de evoluţie a lucrărilor:*

E. ANALIZĂ COSTURI-BENEFICII

Prezenta secţiune ar trebui să se bazeze pe orientările privind metodologia de realizare a analizei cost-beneficiu a proiectelor majore ţi în lângă elementele sintetice care trebuie prezentate în continuare. Întregul document al analizei cost-beneficiu este prezentat în anexa II în sprijinul prezentei cereri.

E.1. **Analiză financiară**

Elementele principale ale analizei financiare din cadrul analizei cost-beneficiu vor fi prezentate pe scurt mai jos.

E.1.1. *Scurtă descriere a metodei utilizate și a ipotezelor specifice formulate*

E.1.2. *Principalele elemente și parametri utilizați în analiza raportului cost-beneficiu pentru analiza financiară*

Principalele elemente și parametri luați în considerare la calculul rentabilității preconizate	
1. Perioada de referință (ani)	
2. Rata de actualizare financiară (%)	
3. Cost total al investiției (în EUR)	
4. Creșterea estimată a cifrei de afaceri anuale realizată în urma acestei investiții (în EUR)	
5. % variația cifrei de afaceri pe persoană angajată (numai în cazul extinderii unei activități)	

E.1.3. *Principalele rezultate ale analizei financiare*

	Fără asistență din partea Uniunii (RRF/C) A		Cu asistență din partea Uniunii (RRF/K) B ([1])	
1. Rată de rentabilitate financiară: (%)		RRF/C		RRF/K
2. Valoarea actualizată netă (euro)		VAN/C		FNPV/K

([1]) Pentru calcularea rentabilității proiectului fără (-/C-) și cu (-/K-) asistență din partea Uniunii, se va face referire la orientările prevăzute de Comisie în conformitate cu articolul 40 din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006.

E.2. **Analiză socioeconomică**

E.2.1. *Se descrie pe scurt metoda utilizată (ipoteze cheie ale evaluării costurilor și beneficiilor) și principalele concluzii ale analizei socioeconomice:*

E.2.2. *Se precizează principalele costuri și beneficii economice puse în evidență prin analiză, precum și valoarea atribuită fiecăreia dintre ele:*

Beneficiu	Valoare unitară (dacă se aplică)	Valoare totală (în euro, actualizată)	% din beneficiile totale
...	...	...	...
Cost	**Valoare unitară (dacă se aplică)**	**Valoare totală (în euro, actualizată)**	**% din costurile totale**
...	...	...	...

E.2.3. *Principalii indicatori ai analizei economice*

Principalii parametri ai indicatori	Valori
1. Rata socială a scontului (%)	
2. Rata economică de rentabilitate (%)	
3. Valoare actuală netă economică (în EUR)	
4. Raport costuri-beneficii	

E.2.4. *Impactul proiectului asupra ocupării forței de muncă*

(a) Se furnizează o indicație a numărului de locuri de muncă care vor fi create (exprimate în echivalenți normă întreagă (ENI))

	Nr. (ENI) (A)	Durata medie a acestor locuri de muncă (luni) (1) (B)
Număr de locuri de muncă create în mod direct:		
1. În timpul fazei de punere în aplicare		
2. În timpul fazei de exploatare		
Număr de locuri de muncă create în mod indirect:		
3. În timpul fazei de punere în aplicare		
4. În timpul fazei de exploatare		

(1) În cazul locurilor de muncă permanente, în loc de durata în luni, se indică «permanent».

(b) Locuri de muncă păstrate

Se estimează numărul de locuri de muncă (echivalenți normă întreagă) care s-ar pierde în cazul în care investiția nu s-ar realiza:

Se explică motivele:

(c) Impact interregional asupra ocupării forței de muncă

Ce impact se estimează că va avea proiectul asupra ocupării forței de muncă în alte regiuni din Uniune?

Impact pozitiv/neutru/negativ

Se furnizează detalii:

E.2.5. *Se indică principalele beneficii și costuri care nu pot fi cuantificate/evaluate:*

E.3. **Analiza riscului și a sensibilității**

E.3.1. *Scurtă descriere a metodei utilizate și rezumatul rezultatelor*

E.3.2. *Analiza sensibilității*

Se indică modificarea procentuală aplicată variabilelor testate: .....

Se prezintă efectul estimat asupra rezultatelor indicilor de performanță financiară și economică.

Variabile testată	Variația ratei de rentabilitate financiară	Variația valorii actualizate nete financiare	Variația ratei de rentabilitate economică	Variația valorii actualizate nete economice

Care variabile au fost identificate drept variabile critice? Precizați ce criteriu s-a aplicat.

Care sunt valorile de comutare ale variabilelor critice?

E.3.3. *Analiza riscurilor*

Se prezintă distribuția probabilității estimate a indicatorilor de performanță financiară și economică. Se prezintă informații statistice relevante (valori preconizate, abatere standard).

F. ANALIZA IMPACTULUI ASUPRA MEDIULUI

F.1. **În ce mod:**

(a) contribuie proiectul la obiectivul dezvoltării durabile (politică europeană de luptă împotriva schimbării climatice, protecția biodiversității, altele [...]?

(b) respectă proiectul principiile acțiuni preventive și ale corectării, cu prioritate la sursă, a daunelor aduse mediului?

(c) respectă proiectul principiul conform căruia «poluatorul plătește»?

F.2. **Consultarea autorităților responsabile cu mediul**

Autoritățile de mediu care ar putea fi interesate de proiect au fost consultate în virtutea responsabilităților lor specifice?

Da ☐ Nu ☐

În cazul unui răspuns afirmativ, vă rugăm să indicați denumirea (denumirile) și adresa (adresele) și să descrieți responsabilitatea respectivei autorități:

În caz contrar, vă rugăm să oferiți explicații:

F.3. **Evaluarea impactului asupra mediului**

F.3.1. *Autorizația* (8)

F.3.1.1. A fost acordată deja o autorizație pentru derularea acestui proiect?

Da ☐ Nu ☐

F.3.1.2. În caz afirmativ, la ce dată ?

F.3.1.3. În caz contrar, când a fost introdusă cererea oficială de autorizație?

F.3.1.4. La ce dată este așteptată decizia finală?

F.3.1.5. Se indică autoritatea sau autoritățile competente, care au acordat sau vor acorda autorizația de dezvoltare

F.3.2. *Aplicarea Directivei 85/337/CEE a Consiliului privind evaluarea impactului asupra mediului (EIM)* (9)

F.3.2.1. Proiectul aparține unei clase de dezvoltare:

☐ care face obiectul anexei I la directiva menționată (treceți la întrebarea F.3.2.2)

☐ reglementate de anexa II la directivă (treceți la întrebarea F.3.2.3)

☐ care nu este reglementată de niciuna dintre cele două anexe (treceți la întrebarea F.3.3)

F.3.2.2. În cazul în care proiectul este reglementat de anexa I la respectiva directivă, se anexează următoarele documente:

(a) Informațiile prevăzute la articolul 9 alineatul (1) din respectiva directivă;

(b) Rezumatul netehnic (10) al studiului de impact asupra mediului realizat pentru proiect;

(c) Informații privind consultările cu autoritățile de mediu, publicul interesat și, după caz, cu alte state membre.

F.3.2.3. În cazul în care proiectul este reglementat de anexa II la respectiva directivă, a fost realizată o evaluare a impactului asupra mediului?

☐ Da

În acest caz, includeți documentele necesare enumerate la punctul F.3.2.2

☐ Nu

În acest caz prezentați motivele și indicați pragurile, criteriile sau analizele de la caz la caz, efectuate pentru a se ajunge la concluzia că proiectul nu prezintă efecte semnificative asupra mediului:

F.3.3. *Aplicarea Directivei 2001/42/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind evaluarea strategică de mediu (Directiva ESM)* (11) *(Directiva ESM)*

---

(8) Decizia autorității sau a autorităților competente (naționale) care împuternicește titularul proiectului să realizeze proiectul. În cazul în care proiectul prezentat face parte dintr-o operațiune mai largă, autorizația de dezvoltare trebuie să aibă ca obiect numai proiectul, astfel cum a fost prezentat Comisiei. În cazurile în care sunt necesare mai multe decizii de autorizare a dezvoltării, se vor repeta informațiile de oricâte ori este nevoie.

(9) JO L 175, 5.7.1985, p. 40.

(10) Elaborat în temeiul articolului 5 alineatul (3) din Directiva 85/337/CEE.

(11) JO L 197, 21.7.2001, p. 30.

F.3.3.1. Proiectul rezultă dintr-un plan sau program reglementat de Directiva ESM?

☐ Nu În acest caz, prezentați o explicație succintă:

☐ Da În acest caz, pentru a estima dacă efectele cumulative potențiale ale o eoară mai largă ale proiectului au fost luate în considerare, vă rugăm să indicați fie un link internet, fie o copie electronică a rezumatului netehnic [12] al raportului privind mediul, realizat pentru plan sau program.

F.4. **Evaluarea impactului asupra siturilor Natura 2000**

F.4.1. *Proiectul poate avea impact negativ major asupra siturilor incluse sau care urmează să fie incluse în rețeaua NATURA 2000?*

☐ Da În acest caz

(1) Vă rugăm să prezentați o sinteză a concluziilor evaluării corespunzătoare realizate în conformitate cu articolul 6 alineatul (3) din Directiva 92/43/CEE [13]

(2) Dacă măsurile de compensare au fost considerate ca fiind necesare în conformitate cu articolul 6 alineatul (4), vă rugăm să prezentați o copie a fișei «Informații cu privire la proiectele care ar putea avea un efect negativ semnificativ asupra siturilor NATURA 2000, astfel cum a fost notificat Comisiei (DG Mediu) în temeiul Directivei 92/43/CEE [14]»

☐ Nu În acest caz, anexați declarația din apendicele I completată de autoritatea competentă.

F.5. **Măsuri suplimentare de integrare în mediu**

Proiectul prevede, pe lângă evaluarea impactului asupra mediului, alte măsuri suplimentare de integrare în materie de mediu (de exemplu, auditul de mediu, managementul de mediu, monitorizarea specifică a mediului)?

Da ☐ Nu ☐

Dacă răspunsul este afirmativ, se precizează

F.6. **Costul măsurilor destinate remedierii impactului negativ asupra mediului**

În cazul în care este inclus în costul total, proporția estimată a costului măsurilor luate pentru a reduce și/sau compensa impactul negativ asupra mediului

% ☐

Explicați pe scurt:

G. JUSTIFICAREA CONTRIBUȚIEI PUBLICE

G.1. **Concurență**

Proiectul beneficiază de ajutoare de stat?

Da ☐ Nu ☐

---

[12] Elaborat în temeiul Anexei I litera (j) la Directiva 2001/42/CE.
[13] JO L 206, 22.7.1992, p. 7.
[14] Documentul 99/7 rev.2 adoptat de Comitetul „habitate" (înființat în temeiul Directivei 92/43/CEE) în cadrul reuniunii sale din 4 octombrie 1999.

În cazul unui răspuns afirmativ, vă rugăm să precizați în tabelul de mai jos valoarea ajutorului, și, pentru ajutoarele de stat autorizate, numărul acestuia și numărul de referință al scrisoni de autorizare, pentru ajutoarele cu excepțare în funcție de categorii, numărul de înregistrare al acestora, iar pentru ajutoare notificate pendinte, numărul ajutorului de stat ([15]).

Sursele ajutorului (locale, regionale, naționale și din partea Uniunii):	Valoarea ajutorului (în EUR)	Numărul ajutorului de stat/ numărul de înregistrare al ajutorului cu excepțare în funcție de categorii	Referința scrisorii de autorizare
Scheme de ajutor autorizate, ajutor ad-hoc autorizat sau ajutor care face obiectul regulamentului de excepțare în funcție de categorii:			
Ajutor prevăzut în temeiul unor notificări pendinte (ajutor sau scheme ad-hoc):			
Ajutor pentru care o notificare este în așteptare (ajutor sau scheme ad-hoc)			
Totalul ajutorului acordat			
Costul total al proiectului de investiții			

G.2. **Impactul participării Uniunii asupra punerii în aplicare a proiectului**

Pentru fiecare răspuns afirmativ, vă rugăm să precizați dacă:

Participarea din partea Uniunii:

a) va accelera punerea în aplicare a proiectului?

Da ☐ Nu ☐

b) va fi esențială pentru punerea în aplicare a proiectului?

Da ☐ Nu ☐

H. PLAN DE FINANȚARE

Valoarea vizată de decizie și alte informații financiare din această secțiune trebuie să fie conforme cu baza (costuri totale sau publice) utilizată pentru rata de cofinanțare a axei prioritare. În cazul în care cheltuielile private nu sunt eligibile pentru finanțare în temeiul axei prioritare, acestea vor fi excluse din costurile eligibile; în cazul în care cheltuielile private sunt eligibile, acestea pot fi incluse.

([15]) Această cerere nu înlocuiește notificarea către Comisia în temeiul articolului 108 alineatul (3) din Tratat. O decizie pozitivă a Comisiei privind proiectul major, în temeiul Regulamentului (CE) nr. 1083/2006, nu reprezintă o aprobare a ajutorului de stat.

H.1. Defalcarea costurilor

Euro

	Costul total al proiectului (A)	Costuri neeligibile (1) (B)	Costuri eligibile (C) = (A) – (B)
1. Onorarii legate de planificare/ proiectare			
2. Achiziționarea de terenuri			
3. Clădiri și construcții			
4. Instalații și mașini			
5. Cheltuieli neprevăzute (2)			
6. Publicitate			
7. Supervizare în cursul executării lucrărilor de construcții			
8. Subtotal			
9. (TVA (3))			
10. Total	(4)		

(1) Costurile neeligibile cuprind: (i) cheltuielile apărute în afara perioadei de luare în considerare a eligibilității; (ii) cheltuielile neeligibile în temeiul normelor naționale (articolul 56 alineatul (4) din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006), (iii) alte cheltuieli neprezentate pentru cofinanțare. NB: Data de luare în considerare a eligibilității cheltuielilor este cea de primire de către Comisie a cererii privind programul operațional în cauză sau data de 1 ianuarie 2007, fiind reținută data cea mai recentă dintre acestea.

(2) Provizioanele pentru cheltuieli neprevăzute nu pot depăși 10% din costul de investiție total net al cheltuielilor neprevăzute. Aceste provizioane pentru cheltuieli neprevăzute pot fi incluse în costurile totale eligibile utilizate pentru calcularea contribuției financiare a fondurilor.

(3) În cazul în care TVA-ul este considerat eligibil, se furnizează motivele.

(4) Costul total trebuie să includă toate costurile ocazionate de proiect, de la planificare până la supervizare și trebuie să includă TVA-ul, chiar și atunci când acesta din urmă este considerat neeligibil.

H.2. Resurse totale prevăzute și participarea prevăzută a fondurilor

H.2.1. *Calcularea contribuției Uniunii*

	Valoare
1. Suma scoperită de decizie, respectiv -valoarea la care se aplică rata de cofinanțare pentru axa prioritară sau axele prioritare (1)- [articolul 41 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006] (cu respectarea contribuției publice maxime în conformitate cu normele privind ajutorul de stat și excluzând cheltuielile neeligibile)	
1.1. În cazul unui proiect major cofinanțat de mai multe programe operaționale, se indică partea din valoarea vizată de decizie care corespunde fiecărui program operațional.	
2. Rata de cofinanțare pentru axa prioritară sau axele prioritare (1) (%)	
3. Contribuția Uniunii (în EUR) = (1)*(2)	

(1) În cazul unui proiect major cofinanțat de mai mult decât un singur program operațional.

H.2.2. *Surse de cofinanțare*

Pe baza rezultatelor obținute în urma calculării subvenției (H.2.1 în conformitate cu normele privind ajutorul de stat) costul total de investiție al proiectului este suportat din următoarele surse:

Sursa pentru costul total al investiției (i)					Din care (pentru informare)
Costul total al investiției [H.1.10.(A)]	Contribuția Uniunii [H.2.1.3]	Contribuția publică națională (sau echivalentul)	Contribuția privată națională	Alte surse (precizați)	Împrumuturi din partea BEI/FEI:
(a) = (b) + (c) + (d) + (e)	(b)	(c)	(d)	(e)	(f)

H.2.3. *Cheltuieli deja certificate*

Au fost deja certificate cheltuielile pentru acest proiect major?

Da ☐ Nu ☐

Dacă răspunsul este afirmativ, precizaţi suma: ..... EUR.

În cazul unui răspuns afirmativ şi în cazul unui proiect major cofinanţat de mai mult decât un singur program operaţional, în temeiul căror programe operaţionale au fost certificate cheltuielile?

Titlul programului(programelor) operaţional(e) aferent(e):

Nr. codului CCI:

Suma corespunzătoare din programul operaţional: ..... EUR

H.3. **Plan anual de finanţare a contribuţiei Uniunii**

Contribuţia Uniunii (H.2.1.3) este prezentată din punct de vedere al procentului de angajament anual din program. În cazul unui proiect major cofinanţat de mai multe programe operaţionale, se menţionează în mod separat planul anual de finanţare pentru fiecare program operaţional.

(în EUR)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
[FC/FEDER - precizaţi]							

I. COMPATIBILITATEA CU POLITICILE ŞI LEGISLAŢIA UNIUNII

În temeiul articolului 9 alineatul (5) din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006, se furnizează următoarele date:

I.1. **Alte surse de finanţare la nivelul Uniunii**

I.1.1. *A fost depusă o cerere de asistenţă din orice altă sursă de la nivelul Uniunii (buget RTE T, LIFE+, program-cadru de cercetare şi dezvoltare, altă sursă de finanţare din partea Uniunii) pentru acest proiect?*

Da ☐ Nu ☐

În cazul unui răspuns afirmativ, vă rugăm să oferiţi detalii (instrumentul financiar în cauză, numerele de referinţă, date, sumele solicitate, sumele acordate, etc.):

I.1.2. *Este prezentul proiect complementar oricărui proiect deja finanţat sau care urmează să fie finanţat de FEDER, FSE, Fondul de coeziune, bugetul RTE-T, altă sursă de finanţare din Uniune?*

Da ☐ Nu ☐

În cazul unui răspuns afirmativ, vă rugăm să oferiţi detalii (se vor furniza date precise, numerele de referinţă, date, sumele solicitate, sumele acordate, etc.):

I.1.3. *Acest proiect a făcut obiectul unei cereri de împrumut sau de participare a BEI/FEI?*

Da ☐ Nu ☐

În cazul unui răspuns afirmativ, vă rugăm să oferiţi detalii (instrumentul financiar în cauză, numerele de referinţă, date, sumele solicitate, sumele acordate, etc.):

I.1.4. *S-a depus o cerere de asistenţă din orice altă sursă la nivelul Uniunii (inclusiv FEDER, FSE, Fond de coeziune, BEI, FEI, alte surse de finanţare din Uniune) pentru o etapă anterioară acestui proiect (inclusiv etapele de fezabilitate şi pregătitoare)?*

Da ☐ Nu ☐

În cazul unui răspuns afirmativ, vă rugăm să oferiţi detalii (instrumentul financiar în cauză, numerele de referinţă, date, sumele solicitate, sumele acordate, etc.):

I.2. **Face proiectul obiectul unei proceduri juridice pe motive de nerespectare a legislației Uniunii?**

Da ☐ Nu ☐

În caz afirmativ, vă rugăm să oferiți detalii:

I.3. **Măsuri de publicitate**

Se precizează măsurile de publicitate propuse pentru aducerea la cunoștință a intervenției Uniunii (de exemplu, natura măsuni, descriere succintă, costuri prevăzute, durată, etc.):

I.4. **Rolul JASPERS în pregătirea proiectului**

I.4.1. *A contribuit asistența tehnică JASPERS la o parte a pregătirii acestui proiect?*

Da ☐ Nu ☐

I.4.2. *Se descriu elementele proiectului pentru care a intervenit JASPERS (de exemplu, conformitatea cu mediul, contractele de achiziții publice, revizuirea descrierii tehnice).*

I.4.3. *Care au fost principalele concluzii și recomandări ale intervenției JASPERS? Au fost luate ele în considerare la definitivarea proiectului?*

I.5. **Antecedente în materie de recuperare**

Întreprinderea beneficiară a fost anterior sau este în prezent supusă unei proceduri ([16]) de recuperare a ajutorului Uniunii ca urmare a transferului unei activități productive în cadrul unui stat membru sau către un alt stat membru?

Da ☐ Nu ☐

J. AVIZUL AUTORITĂȚII NAȚIONALE COMPETENTE

Confirm că informațiile menționate în prezentul formular sunt precise și corecte.

Nume: .....

Semnătură: .....

Organism: .....

(Autoritatea de gestionare și în caz de proiect major cofinanțat de mai multe programe operaționale, autoritățile responsabile)

Data: .....

([16]) În temeiul articolului 57 alineatul (3) din Regulamentul (CE) nr. 1083/2006.

Apendicele I

DECLARAȚIA AUTORITĂȚII RESPONSABILE DE MONITORIZAREA SITURILOR NATURA 2000

Autoritatea responsabilă .....

după examinarea cererii de proiect .....

care va fi situat în .....

declară că proiectul nu poate avea un impact semnificativ asupra unui sit *NATURA 2000*, din următoarele motive:

Prin urmare, nu s-a considerat necesară realizarea unei evaluări corespunzătoare în conformitate cu articolul 6 alineatul (3).

Se anexează o hartă la scara 1:100.000 (sau la scara cea mai apropiată), care indică localizarea proiectului, precum și, după caz, siturile *NATURA 2000* în cauză.

Data (zz/ll/aaaa): .....

Semnătura: .....

Nume: .....

Funcție: .....

Organism: .....

(Autoritatea responsabilă cu monitorizarea siturilor *NATURA 2000*)

Ștampilă oficială: "

ANEXA XXIII

DATE PRIVIND PARTICIPANŢII LA OPERAŢIUNILE FSE PE PRIORITĂŢI

NUMĂR DE PARTICIPANŢI PE AN
(persoane care intră, persoane care ies, reporturi de la un an la altul)
REPARTIZAREA PARTICIPANŢILOR ÎN FUNCŢIE DE SEX
REPARTIZAREA PARTICIPANŢILOR ÎN FUNCŢIE DE STATUTUL LOR PE PIAŢA MUNCII
– Activi (totalul participanţilor activi, inclusiv cei independenţi)
– Independenţi
– Şomeri (totalul şomerilor, inclusiv şomerii de lungă durată)
– Şomeri de lungă durată
– Inactivi (totalul inactivilor, inclusiv persoanele în curs de formare profesională, pensionarii, persoanele în încetare de activitate, persoanele care suferă de un handicap permanent, persoanele casnice sau altele)
– Inactivii în curs de formare profesională

REPARTIZAREA PARTICIPANŢILOR ÎN FUNCŢIE DE VÂRSTĂ
– Tineri (15-24 ani)
– Lucrători în vârstă (55-64 ani)

REPARTIZAREA PARTICIPANŢILOR PE GRUPE VULNERABILE, ÎN CONFORMITATE CU NORMELE NAŢIONALE
– Minorităţi
– Migranţi
– Persoane cu handicap
– Alte persoane defavorizate

REPARTIZAREA PARTICIPANŢILOR ÎN FUNCŢIE DE NIVELUL DE INSTRUIRE
– învăţământ primar sau învăţământ secundar inferior (niveluri ISCED 1 şi 2)
– învăţământ secundar superior (nivel ISCED 3)
– învăţământ postsecundar (exceptând învăţământul superior) (nivel ISCED 4)
– învăţământ superior (niveluri ISCED 5 şi 6)

Index alfabetic*

A

abuz de putere 83, 85, 86, 89, 115
absorbţie 80
accesarea fondurilor 7, 10
accesarea şi utilizarea fondurilor europene 3, 24
act legislativ 79, 88
acţiune directă 13, 83
acţiune în anulare 13, 84, 85, 87, 89, 93, 96, 97, 109, 115, 118
aderare 3
afectare directă 98, 109, 111, 117
anularea sprijinului comunitar 52, 61, 65, 68, 74
autoritate de management 4, 8, 9

B

beneficiar 1, 2, 3, 6, 7, 8, 21, 82, 97
beneficiarul finanţării 29, 46, 96, 107
bună-credinţă 7, 10, 15, 20, 29, 80

C

cerere de finanţare 5, 8, 10
cerere de pronunţare a unei hotărâri preliminare 12, 13, 33
cerere de propunere de proiecte 4, 5, 9, 66
cheltuieli de judecată 23, 52, 68, 104, 113, 122, 126, 127
condiţii de acordare a unui sprijin financiar 16, 23, 29
condiţii financiare 46, 47, 62, 63, 82
consultarea potenţialilor beneficiari/ solicitanţi 4, 9, 46, 79, 96
contract de finanţare 5, 8, 9, 15
controlul şi recuperarea fondurilor comunitare 26
Curtea de Justiţie a Uniunii Europene 12, 13, 34, 83, 89, 115
Curtea de Justiţie 12, 30, 37, 92, 120, 123

D

decizie de acordare 16, 17, 18, 19, 21, 29, 30, 51, 59, 63, 81, 82, 100
demunicipalizare 58, 80
despăgubire 52, 54
direct şi individual 83, 86, 97, 103, 109, 115, 118
directivă 7, 35, 78, 118
dosar 43, 56, 67, 75
drept intern 15, 20, 35, 36, 45, 72, 79, 118
drept la apărare 46, 55, 56, 76, 103
drept naţional 37

E

efect direct 106
executare materială a proiectului 46, 62, 82, 96

F

FEDER 17, 27, 97, 100, 110
finanţare 1, 3, 5, 15, 30, 45
fonduri de preaderare 2
fonduri europene 2, 4, 6, 10
fonduri structurale şi de coeziune europene 1, 3, 7, 10, 24
fraudă 15, 45, 46, 71
FSE 17, 46, 51, 62
furnizor de servicii 5, 6, 9, 10

I

ierarhia normelor 46, 59, 60, 79
implicaţii financiare 21, 28

* Cifrele fac trimitere la numărul de pagină.

informare 18, 46, 79, 96
infringement 13, 26
instanță națională 99, 107, 112, 119
instanțe comunitare 13, 58, 81
instanțele Uniunii Europene 34, 37, 89
investigație externă 51, 74
investigație internă 72, 73, 85
ISPA 1, 2

Î

împrumut de onoare 46, 63, 82, 96
încălcare a normelor fundamentale de procedură 85, 86, 88, 115
încălcarea obligațiilor 32
încălcarea tratatelor sau a oricărei norme de drept privind aplicarea tratatului 83, 85, 89, 115
încredere legitimă 48, 65, 82, 96
întrebare preliminară 19, 33, 39, 107

J

justițiabil 12, 16, 21, 28, 75

L

legalitate 48, 57, 67, 75, 83, 99, 112, 119
litigiu 4, 12, 33, 53, 104, 110, 112, 123, 126, 128

N

necompetență 83, 88
neglijență 16, 31
neregulă 15, 27, 51, 96
nul și neavenit 89

O

obligație 8, 11, 29, 82
Oficiul European de Luptă Antifraudă (OLAF) 46, 85, 96
ordine juridică 19, 20, 22, 31, 112
organism intermediar 4, 9

P

particulari 31, 32, 83, 97, 109, 112
persoană fizică 115, 116, 119
persoană juridică 115, 116, 119
PHARE 1, 2
potențial beneficiar 2, 3, 6, 8, 29, 79
potențialul solicitant de fonduri europene 2, 3, 4, 5
preaderare 1, 2
precontractare 8
principiul aplicabilității directe a dreptului comunitar 31
principiul bunei-credințe 28
principiul cooperării loiale 22, 99, 112, 119
principiul legalității 15, 20, 28, 45
principiul răspunderii statului 32
principiul securității juridice 16
procedura de constatare a neîndeplinirii obligațiilor 13
procedură preliminară 33, 34, 39, 41
proiecte cu finanțare europeană 3, 30, 79
proiect-pilot 46, 49, 51, 52, 58, 61, 64, 81

R

răspunderea statului 16, 31, 32
realizarea proiectului 97, 101, 102, 104
recurs 97, 105, 108, 113, 120, 122
regim lingvistic 43, 45, 93
restituire 9, 11, 15, 21, 24

S

sancțiune 24
SAPARD 1, 2
securitate juridică 15
solicitant 2
solicitant de fonduri europene 2, 3, 5
stat membru 13, 16, 22, 35, 72, 83, 90, 92, 119, 123
statutul Curții de Justiție 25, 37

T

transparență 7, 10, 46, 96
Tribunalul 89, 92, 95, 106
Tribunalul Funcției Publice 120, 124
Tribunalul Funcției Publice a Uniunii Europene 125, 126
trimitere preliminară 33, 36

U

Uniunea Europeană 12, 44, 71, 93, 124

V

valorizare 61, 62, 81

Bibliografie

Site-uri web

www.europa.eu
www.curia.europa.eu
www.eur-lex.europa.eu

Acte de drept al Uniunii Europene

Tratatul asupra Uniunii Europene, versiunea consolidată, JO C 83, 30.3.2010

Tratatul de instituire a Comunității Europene a Energiei Atomice, versiune consolidată, JO C 83, 30.3.2010

Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, versiunea consolidată, JO C 83, 30.3.2010

Protocolul nr. 3 – Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, versiunea consolidată, JO C 83, 30.3.2010

Regulamentul de procedură al Curții de Justiție

Regulamentul de procedură al Tribunalului

Regulamentul (CE) nr. 1080/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 5 iulie 2006 privind Fondul European de Dezvoltare Regională și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1783/1999, publicat în JO L 210, 31.7.2006, p. 1, Ediție specială în limba română, 14/vol. 1, p. 236

Regulamentul (CE) nr. 1081/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 5 iulie 2006 privind Fondul Social European și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1784/1999, publicat în JO L 210, 31.7.2006, p. 12, Ediție specială în limba română, 14/vol. 1, p. 247

Regulamentul (CE) nr. 1082/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 5 iulie 2006 privind o grupare europeană de cooperare teritorială (GECT), publicat în JO L 210, 31.7.2006, p. 19, Ediție specială în limba română, 14/vol. 2, p. 58

Regulamentul (CE) nr. 1083/2006 al Consiliului din 11 iulie 2006 de stabilire a prevederilor generale privind Fondul European de Dezvoltare Regională, Fondul Social European și Fondul de Coeziune și de abrogare a Regulamentului (CE)

nr. 1260/1999, publicat în JO L 210, 31.7.2006, p. 25, Ediție specială în limba română, 14/vol. 2, p. 64

Regulamentul (CE) nr. 1084/2006 al Consiliului din 11 iulie 2006 de creare a Fondului de coeziune și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1164/94, publicat în JO L 210, 31.7.2006, p. 79, Ediție specială în limba română, 14/vol. 2, p. 118

Regulamentul (CE) nr. 1828/2006 al Comisiei din 8 decembrie 2006 de stabilire a normelor de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1083/2006 al Consiliului de stabilire a anumitor dispoziții generale privind Fondul European de Dezvoltare Regională, Fondul Social European și Fondul de coeziune și a Regulamentului (CE) nr. 1080/2006 al Parlamentului European și al Consiliului privind Fondul European de Dezvoltare Regională, publicat în JO L 371, 27.12.2006, Ediție specială în limba română, 14/vol. 3, p. 17

Regulamentul (CE, Euratom) nr. 1605/2002 al Consiliului din 25 iunie 2002 privind regulamentul financiar aplicabil bugetului general al Comunităților Europene, publicat în JO L 248, 16.9.2002, Ediție specială în limba română, 01/vol. 3, p. 198

Nota de informare cu privire la efectuarea trimiterilor preliminare de către instanțele naționale, JO C 297, 5.12.2009, p. 1

Jurisprudența instanțelor Uniunii Europene

Hotărârea Curții din 16 decembrie 1960, *Humblet*, cauza 6/60, Rec., p. 1125

Hotărârea Curții din 14 decembrie 1962, *Confédération nationale des producteurs de fruits et légumes și alții împotriva Consiliului*, cauzele conexate 16/62 și 17/62, Rec., p. 901

Hotărârea Curții din 5 februarie 1963, *Societatea N. V. Algemene Transport- en Expeditie Onderneming van Gend & Loos împotriva Nederlandse Administratie der belastingen (administrația fiscală olandeză)*, cauza 26/62, Rec., p. 00003

Hotărârea Curții din 9 martie 1978, *Simmenthal*, cauza 106/77, Rec., p. 629

Ordonanța din 18 iunie 1980, *Jules Broker*, cauza 138/80, Rec., 1980, p. 01975

Hotărârea Curții din 21 septembrie 1983, *Deutsche Milchkontor și alții*, cauzele conexate 205/82-215/82, Rec., p. 2633

Hotărârea Curții din 17 ianuarie 1985, *Piraiki-Patraiki și alții împotriva Comisiei*, cauza 11/82, Rec., p. 207

Hotărârea Curții din 27 septembrie 1988, *Parlamentul European împotriva Consiliului Comunităților Europene*, cauza 302/87, Rec., 1988, p. 05615

Hotărârea Curții din 22 mai 1990, *Parlamentul European împotriva Consiliului Comunităților Europene*, încheiere interlocutorie referitoare la excepția de inadmisibilitate privind calitatea procesuală activă a Parlamentului European, cauza C-70/88, Rec., 1990, p. I-02041

Hotărârea Curții din 19 iunie 1990, *Factortame*, punctul 19, cauza C-213/89, Rec., p. I-2433

Hotărârea Curții din 19 noiembrie 1991, *Andrea Francovich și Danila Bonifaci împotriva Republicii Italiene*, cauzele conexate C-6/90 și C-9/90, Rec., 1991, p. I-05357

Hotărârea Curții din 16 iulie 1992, *Parlamentul European împotriva Consiliului Comunităților Europene*, cauza C-65/90, Rec., 1992, p. I-04593

Hotărârea Curții din 13 februarie 1996, *Van Es Douane Agenten*, cauza C-143/93, Rec., p. I-431

Hotărârea Curții din 5 mai 1998, *Dreyfus împotriva Comisiei*, cauza C-386/96 P, Rec., p. I-2309

Hotărârea Curții din 5 mai 1998, *Glencore Grain împotriva Comisiei*, cauza C-404/96 P, Rec., p. I-2435

Hotărârea Curții din 12 mai 1998, *Steff-Houlberg Export și alții*, cauza C-366/95, Rec., p. I-2661

Hotărârea Curții din 16 iulie 1998, *Oelmühle și Schmidt Söhne*, cauza C-298/96, Rec., p. I-4767

Hotărârea Curții din 1 octombrie 1998, *Regatul Unit împotriva Comisiei*, cauza C-209/96, Rec., p. I-5655

Hotărârea Curții din 19 octombrie 2000, *Italia și Sardegna Lines împotriva Comisiei*, cauzele conexate C-15/98 și C-105/99, Rec., p. I-8855, punctele 34-36

Hotărârea Curții din 9 octombrie 2001, *Flemmer și alții*, cauzele conexate C-80/99-C-82/99, Rec., p. I-7211

Hotărârea Curții din 22 noiembrie 2001, *Nederlandse Antillen împotriva Consiliului*, cauza C-452/98, Rec., p. I-8973

Hotărârea Curții din 26 februarie 2002, *Consiliul împotriva Boehringer*, cauza C-23/00 P, Rec., p. I-1873

Hotărârea Tribunalului de Primă Instanță din 26 februarie 2002, *Willi Rothley și alții împotriva Parlamentului European*, cauza T-17/00, Rec., 2002, p. II-00579, punctele 56 și 57

Ordonanța Tribunalului de Primă Instanță din 6 iunie 2002, SLIM *Sicilia împotriva Comisiei*, cauza T-105/01, Rec., p. II-2697

Hotărârea Curții din 25 iulie 2002, *Unión de Pequeños Agricultores împotriva Consiliului*, cauza C-50/00 P, Rec., p. I-6677

Hotărârea Curții din 19 septembrie 2002, *Huber*, cauza C-336/00, Rec., p. I-7699

Hotărârea Curții din 10 aprilie 2003, *Comisia împotriva Nederlandse Antillen*, cauza C-142/00 P, Rec., p. I-3483

Hotărârea Curții din 20 mai 2003, *Consorzio del Prosciutto di Parma și Salumificio S. Rita*, cauza C-108/01, Rec., p. I-5121

Hotărârea Curții din 1 aprilie 2004, *Comisia împotriva Jégo-Quéré*, cauza C-263/02 P, Rec., p. I-3425

Hotărârea Curții din 29 aprilie 2004, *Italia împotriva Comisiei*, cauza C-298/00 P, Rec., p. I-4087

Hotărârea Curții din 29 iunie 2004, *Front national împotriva Parlamentului European*, cauza C-486/01 P, Rec., p. I-6289

Ordonanța Tribunalului de Primă Instanță din 8 iulie 2004, *Regione Siciliana împotriva Comisiei*, cauza T-341/02, Rec., p. II-2877

Hotărârea Curții din 22 februarie 2005, *Comisia împotriva max.mobil*, cauza C-141/02 P, Rec., p. I-1283

Hotărârea Curții din 21 februarie 2006, *Halifax și alții*, cauza C-255/02, Rec., p. I-1609

Hotărârea Curții din 16 martie 2006, *Emsland-Stärke*, cauza C-94/05, Rec., p. I-2619

Hotărârea Curții din 23 martie 2006, *FCE Bank*, cauza C-210/04, Rec., p. I-2803

Hotărârea Curții din 2 mai 2006, *Regione Siciliana împotriva Comisiei*, cauza C-417/04 P, Rec., p. I 3881

Concluziile avocatului general Ruiz-Jarabo Colomer prezentate în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea Curții din 2 mai 2006, *Regione Siciliana împotriva Comisiei*

Hotărârea Curții din 26 octombrie 2006, *Koninklijke Coöperatie Cosun*, cauza C-248/04, Rec., p. I-10211

Hotărârea Curții din 22 martie 2007, *Regione Siciliana împotriva Comisiei*, cauza C-15/06 P, Rep., p. I 2591

Hotărârea Curții din 7 iunie 2007, *Wunenburger împotriva Comisiei*, cauza C-362/05 P, Rep., p. I-4333

Hotărârea Tribunalului de Primă Instanță din 8 iulie 2008, *Yves Franchet și Daniel Byk împotriva Comisiei Comunităților Europene*, cauza T-48/05, Rep., 2008, p. II-01585

Hotărârea Curții din 10 iulie 2008, *Ministerul Administrației și Internelor Direcția Generală de Pașapoarte București împotriva lui Gheorghe Jipa*, cauza C-33/07, Rep., 2008, p. I-05157

Articole și publicații

Catană, Aida și Ofițeru, Larisa, *Ghidul finanțărilor europene,* Ed. Contaplus, București, 2010

Comisia Europeană, *Project Cycle Management Guidelines*, martie 2004

Ghid stilistic de traducere în limba română pentru uzul traducătorilor acquis-ului comunitar, Institutul European din România, 2008

Guvernul României, *Raportul Strategic Național 2009, privind implementarea Fondurilor Structurale și de Coeziune*, ianuarie 2010

Isaac, Guy și Blanquet, Marc, *Droit général de l'Union européenne*, ed. a 9-a, Ed. Dalloz, Paris, 2006

Ivan, Daniela, *Hotărâri recente și consacrate ale Curții de Justiție a Comunităților Europene*, Ed. C.H. Beck, București, 2007

Jurisprudența istorică a instanțelor comunitare – culegere de rezumate, volumul III, Institutul European din România, 2010

Manolache, Octavian, *Tratat de drept comunitar*, ed. a 5-a, Ed. C.H. Beck, București, 2006

Noțiunea de chestiune prejudicială și cea de acțiune în terminologia dreptului român și în cea a dreptului Uniunii Europene – dr. Emanuel Corneliu Mogîrzan, Lector univ. – Facultatea de Drept, Universitatea „Al. I. Cuza", Iași, material publicat în revista Dreptul, nr. 5/2007, pag. 101-113

Tiparul executat la *Graficprint*
www.graficprint.eu
e-mail: comenzi@graficprint.eu

European Project Consulting este o companie românească, înființată în anul 2006, ce oferă **consultanță pentru management și afaceri**, serviciile sale adresându-se în egală măsură autorităților administrației publice și persoanelor fizice și juridice din domeniul privat.

În prezent, compania își desfășoară activitatea atât la nivel național, cât și la nivel internațional.

Domeniile în care compania oferă asistență sunt variate, printre acestea numărându-se **gestionarea și atragerea fondurilor europene**, elaborarea de documentații tehnico-economice și **cereri de finanțare pentru fonduri europene** și naționale, **management de proiect**, realizarea de strategii de dezvoltare locală pentru autorități publice și companii private, formarea profesională a adulților, precum și consultanță în afaceri.

De asemenea, **European Project Consulting** este **furnizor de servicii de formare profesională** și desfășoară un program complex de cursuri certificate atât la nivel național, cât și internațional, destinate specialiștilor din diverse domenii de activitate, inclusiv celor din domeniul gestionării fondurilor europene.

În plus, experții companiei **European Project Consulting** sunt implicați în activități de cercetare și dezvoltare materializate inclusiv prin publicarea mai multor volume.

Pentru mai multe informații, vă rugăm să consultați site-ul companiei **www.eupc.ro**

ISBN 978-973-115-860-0
9 789731 158600 Preț 44,90 lei

NȚĂ JURISPRUDENȚĂ JUR